

Onomastische vermenging in een multiculturele samenleving

Hybride namen en hun linguïstische context in Grieks-Romeins Egypte

Nico Dogaer

Masterproef aangeboden binnen de opleiding
master in de geschiedenis van de oudheid

Promotor prof. dr. Mark Depauw

Academiejaar 2014-2015

205.278 tekens

Inhoudstafel

1. Inleiding	p. 1
2. De namen	p. 6
2.1 Selectie	p. 6
2.2 Hybride namen	p. 11
2.3 Griekse afleidingen	p. 14
2.3.1 van Egyptische godheden	p. 15
2.3.2 van Egyptische namen	p. 18
2.3.3 van Latijnse namen	p. 20
2.4 Egyptische afleidingen	p. 23
2.4.1 van Griekse namen	p. 24
2.4.2 van Griekse godheden	p. 27
2.4.3 van Latijnse namen	p. 29
2.5 Latijnse afleidingen	p. 30
2.5.1 van Griekse namen	p. 31
2.5.2 van Griekse godheden	p. 33
2.5.3 van Egyptische namen	p. 34
2.6 Dubbele afleidingen	p. 36
2.7 Samenstellingen	p. 39
2.8 Andere	p. 41
2.9 Griekse afleidingen van Isis, Sarapis en Ammon	p. 43
2.9.1 Isis	p. 43
2.9.2 Sarapis	p. 45
2.9.3 Ammon	p. 47
2.10 Conclusie: een veelzijdig onomastisch gebruik uit de Romeins periode	p. 50
3. Hun context	p. 51
3.1 Linguïstische context	p. 51
3.1.1 Taal en identiteit	p. 52
3.1.2 Vadersnamen en moedersnamen	p. 53
3.1.3 Personen wiens beide ouders bekend zijn	p. 71
3.1.4 Broers en zussen	p. 75
3.1.5 Conclusie: gemengde namen in een gemengde context	p. 76
3.2 Religieuze factoren	p. 77
3.3 Sociale status en milieu	p. 81
3.4 Perceptie van de tijdgenoten	p. 83
3.5 Identiteit en interculturele contacten	p. 84
4. Conclusie	p. 90
5. Bibliografie	p. 91
6. Bijlage	p. 97

1. Inleiding

Het belang van de studie van namen voor het begrijpen van de dagelijkse realiteit in Grieks-Romeins Egypte behoeft geen betoog meer. De overgeleverde papyri en inscripties bevatten honderdduizenden Griekse, Egyptische, Latijnse, Semitische, Thracische, Perzische en andere namen die ons informatie bieden over hun dragers. Op een fundamenteel niveau vertellen ze ons iets over het geslacht van de persoon, zijn of haar linguïstische achtergrond, en soms ook over zijn of haar sociale status. Namen kunnen echter ook iets leren over de opvattingen van de individuen die de namen geven, over hun religieuze, culturele of etnische achtergrond. De notie dat namen arbitraire en betekenisloze *labels* zijn, is immers een typisch contemporaine en Westerse opvatting, die niet noodzakelijk opgaat voor andere culturen en andere tijdvakken.¹ In de oudheid kregen en gaven vele mensen namen in hun eigen taal, waarvan zijzelf en anderen de semantische betekenis kenden.

Namen onderscheiden niet alleen verschillende individuen van elkaar, maar geven in de meeste complexe samenlevingen ook aanwijzingen over de positionering van de dragers binnen de maatschappij.² Ze kunnen verwijzen naar familierelaties, naar politieke overtuigingen, naar religieuze voorkeuren of naar het behoren tot een andere onderscheiden groep, zoals een culturele of etnische gemeenschap. Op die manier kunnen ze historici waardevolle informatie bieden over de opvattingen van brede lagen van de samenleving die geen sporen nagelaten hebben in de literaire bronnen.³ In de oudheid kwamen de bovengenoemde categorieën van namen ook voor: familierelaties werden bijvoorbeeld uitgedrukt door middel van de Romeinse *gentilicia*. Ouders konden hun loyaliteit aan de heersers uitdrukken door het geven van dynastieke namen. Goden waren alomtegenwoordig in de Egyptische en in mindere mate de Griekse onomastiek. Ouders konden hun kinderen ook namen geven uit de verschillende culturele tradities en in verschillende talen.

Dat laatste aspect is van groot belang voor de multiculturele samenleving van Ptolemeïsch en Romeins Egypte. De uitwisseling tussen de verschillende groepen en de gevolgen daarvan voor de onomastiek vormen de achtergrond van deze paper. Invloed van interculturele contacten uitte zich op diverse manieren in de naamgevingspatronen van Grieks-Romeins Egypte. In de Ptolemeïsche periode was er het fenomeen van de Grieks-Egyptische dubbelnamen, aangenomen door personen die zich in beide sferen begaven.⁴ Namen konden beide groepen aanspreken door assonantie, zoals in het geval van Griekse en Latijnse namen met het element 'Mar', die in de Fayoem reminiscenties oproepen aan 'Marres', de vergoddelijkte farao.⁵ Sommige Griekse namen hielden een vertaling in van Egyptische concepten, bijvoorbeeld Didymos⁶ of Triadelphos, die refereerden aan de Egyptische namen Hatres en Chemtsneus. In Egypte kwamen ten slotte ook veel theofore namen voor met Griekse godheden waar mogelijk Egyptische godheden achter schuilgingen.⁷

---

¹ F. N. AKINNASO, 'Names and naming principles in cross-cultural perspective', *Names*, 29 (1981), 37-63, 37.

² R. D. ALFORD, *Naming and Identity: a Cross-Cultural Study of Personal Naming Practices*, New Haven, 1988, 30.

³ T. BRECHENMACHER en M. WOLFFSOHN, 'Nomen est omen: the selection of first names as an indicator for public opinion in the past', *International Journal of Public Opinion Research*, 13 (2001), 116-139, 116.

⁴ S. COUSSEMENT, *παρά τὸ Ἑλληνά με εἶναι: Polyonymy and the Expression of Ethnicity in Ptolemaic Egypt*, Onuitgegeven doctoraatsproefschrift, KU Leuven, departement geschiedenis, 2012.

⁵ F. COLIN, 'Onomastique et société. Problèmes et méthodes à la lumière des documents de l'Égypte hellénistique et romaine', M. DONDIN-PAYRE en M.-T. RAEPSAET-CHARLIER, *Noms, identités culturelles et romanisation sous le Haut-Empire*, Brussel, 2001, 3-15, 6.

⁶ Griekse, Egyptische en hybride namen worden in deze paper in transcriptie weergegeven omdat ze in de overgeleverde documenten in verschillende talen voorkomen.

⁷ R. S. BAGNALL, 'The people of the Roman Fayum', M. L. BIERBRIER red., *Portraits and Masks: Burial Customs in Roman Egypt*, Londen, 1997, 7-15, 9.

De contacten tussen de verschillende culturen hadden ook een meer direct onomastisch gevolg: het ontstaan van hybride namen. Al in de negentiende eeuw werd het bestaan van gemengde vormen opgemerkt, maar tot op heden zijn deze randgevallen nog niet aan een systematische analyse onderworpen. Het is de bedoeling van deze studie om die belangrijke lacune op te vullen. Hybride namen zijn, zoals de benaming suggereert, vormen die elementen uit verschillende talen of culturen combineren in één naam. In de meeste gevallen gaat het om een wortel uit de ene taal die aangevuld wordt met een affix uit de andere taal, maar er zijn ook een beperkt aantal samenstellingen bekend. Concreet gaat het meestal om een Egyptische naam of godheid die gecombineerd wordt met een Grieks suffix, of omgekeerd een Egyptisch prefix gevolgd door een Griekse naam of godheid. Ook combinaties met Latijn, Semitisch en Thracisch kwamen voor. Het gaat dus niet om de transliteratie van Egyptische namen in het Grieks of omgekeerd, al dan niet voorzien van een additionele uitgang: in die gevallen gaat het gewoon om een andere weergave, terwijl er aan de kern van de naam niets verandert.

“Hybride namen” is dus een heterogene categorie en bij de analyse wordt er een onderscheid gemaakt tussen de verschillende types. Ook qua frequentie bestaan er grote verschillen tussen de namen: er is enerzijds een eerder beperkte groep van zeer populaire namen, met Horion op kop, en anderzijds een grote groep hapaxen. Namen met slechts één attestatie zijn langs de ene kant interessante gevallen, maar langs de andere kant ook potentieel verdacht en onderhevig aan de interpretatie van de uitgever van de teksten waarin ze voorkomen. Bij de selectie van het corpus is er verder ook rekening gehouden met sociolinguïstische factoren, aangezien sommige elementen die oorspronkelijk uit Egyptische context stammen in een Griekse omgeving niet meer ondubbelzinnig als zodanig te herkennen zijn (cfr. infra). Ten slotte spreekt het vanzelf dat de classificatie “hybride namen” een moderne constructie is en de vormen niet noodzakelijk zo aanvoelden voor mensen in Grieks-Romeins Egypte.

Naast een bespreking van de namen zelf omvat dit onderzoek een analyse van de linguïstische context waarin ze geattesteerd zijn: Is er een duidelijke link tussen de taal van de afleidingen en de taal van de ouders die de namen gaven? Bleef de praktijk beperkt tot een bepaalde taalgroep, of was de linguïstisch-onomastische context gemengd? Welke invloed had in dat laatste geval de taal van de ouders op de vorm die de hybride namen aannamen? Wat met de taal van de namen van broers en zussen van personen met hybride namen? Speelde gender een rol en is er een merkbaar verschil tussen het patroon bij mannen en bij vrouwen? Nadat er een antwoord geformuleerd is op deze vragen, wordt er ingegaan op de implicaties voor onze visie op interculturele contacten in Grieks-Romeins Egypte en de identiteit van de inwoners.

Aangezien er nog geen systematische studie naar hybride namen bestaat, bevat deze paper eerst een beschrijving van het fenomeen in al zijn aspecten. Van elk type wordt de frequentie, de chronologische evolutie, de geografische verspreiding, de gender-verdeling, de gebruikte affixen en de meest voorkomende gevallen besproken. Namen die buitenproportioneel veel geattesteerd zijn en het algemene beeld dus mogelijk verstoren, krijgen telkens bijzondere aandacht. Op het einde van de paper volgt er in bijlage een catalogus met gedetailleerde informatie over elk van de geattesteerde namen: transcriptie, taal van de afleiding, oorspronkelijk element, gebruikt prefix of suffix, geslacht en aantal attestaties.

Zowel voor het opstellen van de catalogus als voor het oplossen van de eigenlijke onderzoeksvragen is er een beroep gedaan op het databaseplatform Trismegistos. De kern van Trismegistos bestaat uit de ‘Texts’-database met daarin op termijn de metadata van alle bronnen uit de periode tussen 800 voor en 800 na Christus, voorzien van een *stable identifier*. In de loop van verschillende onderzoeksprojecten zijn er een aantal deeldatabases ontstaan die via een relationele

structuur gelinkt zijn aan de 'Texts'-database en die informatie bevatten over de teksten zelf of over elementen die in de teksten voorkomen: de collectie waarin de tekst zich momenteel bevindt, is opgenomen in de 'Collections'-database, het archief waartoe de tekst behoort in de overeenkomstige 'Archives'-component, geografische informatie in de 'Places'- database (met een verdere opdeling in plaatsen waar de teksten gevonden of geschreven zijn enerzijds en plaatsen die vermeld worden in de teksten anderzijds, respectievelijk 'GEOTEX' en 'GEOREF'), in het geval van literaire werken bevindt de informatie over auteur en werk zich in de 'Authors'-component, en informatie over personen die geattesteerd zijn, is opgenomen in de 'People'-database.⁸

Deze laatste component vormt de basis van dit onderzoek. De 'People'-database is verder opgedeeld in drie verschillende niveaus: 'REF', 'NAM' en 'PER'. De kern van deze structuur wordt gevormd door de 'REF'-database, die alle attestaties van personen met een naam bevat. Ook hier zijn er *stable identifiers* voor elke attestatie (het 'TM Ref'-nummer), en via een link met de andere databases is er ook informatie beschikbaar over de tekst (onder andere vindplaats en datering) en over de naam. Die gegevens over de naam van de geattesteerde persoon zijn afkomstig uit de onomastische 'NAM'-database, die eveneens een *stable identifier* toekent aan elk *record* (het 'TM Nam'-nummer) en informatie bevat over de taal, het type, de varianten (op basis van alweer een andere database, 'NAMVAR'⁹), eventuele theofore elementen, het aantal attestaties en in sommige gevallen ook de vertaling. In de prosopografische 'PER'-database worden ten slotte individuele attestaties van dezelfde individuen gegroepeerd tot één *record*, ook hier voorzien van een *stable identifier* (het 'TM Per'-nummer) en met informatie over de naam van het individu, zijn familierelaties en de verschillende attestaties. In het verdere verloop van deze studie zal telkens aangegeven worden welke component gebruikt is, aangezien de frequentie van een naam varieert naargelang het om individuen dan wel om attestaties gaat.¹⁰

Momenteel bevat Trismegistos echter nog niet al het materiaal uit de oudheid en is de expansie nog volop aan de gang. In de 'Texts'-database zijn voor Egypte zo goed als alle gepubliceerde papyri opgenomen, net als de Latijnse en de Demotische epigrafie en het overgrote deel van de Griekse epigrafie.¹¹ Wat de 'People'-database betreft, ligt de situatie enigszins anders: de attestaties in Griekse documentaire papyri zijn semiautomatisch ingevoerd op basis van het corpus van de *Duke Database of Documentary Papyri* en bijgevolg zeer exhaustief. Ook voor de Koptische papyrologie is de informatie op basis van een partnerproject redelijk uitgebreid. Voor Griekse epigrafie, Demotische epigrafie en papyrologie en Latijnse epigrafie en papyrologie zijn er echter enkel manueel attestaties ingevoerd. Het verwerkte materiaal bevoordeelt dus de situatie zoals die tot uiting komt in de Griekse papyri. Dat is geen onoverkomelijk probleem, aangezien vooral de Romeinse periode het onderwerp van deze paper uitmaakt en het Demotische schrift in die tijd enkel nog voor religieuze doeleinden en soms in (doorgaans tweetalige) belastingkwitanties gebruikt werd.¹² Latijnse papyri en inscripties bleven verder een absolute minderheid, aangezien het gebruik van de taal beperkt bleef tot het leger en de hogere administratie.¹³ Wel belangrijk is dat voor deze periode de prosopografische identificatie in de 'PER'-database voorlopig grotendeels beperkt blijft

---

⁸ Voor meer informatie, zie www.trismegistos.org/about.php.

⁹ Voor meer informatie over wat Trismegistos als een variant beschouwt, zie www.trismegistos.org/ref/about_namvars.php.

¹⁰ Voor meer informatie, zie www.trismegistos.org/ref/about.php.

¹¹ Voor meer informatie, zie www.trismegistos.org/about_coverage.php

¹² P. FEWSTER, 'Bilingualism in Roman Egypt', J. ADAMS, M. JANSE en S. SWAINE red., *Bilingualism in Ancient Society. Language Contact and the Written Text*, Oxford, 2002, 220-245, 225.

¹³ M. DEPAUW, 'Language use, literacy, and bilingualism', C. RIGGS red., *The Oxford Handbook of Roman Egypt*, Oxford, 2012, 493-506, 501.

tot archiefeigenaars en *officials*, en voor het eerste deel van de paper wordt dus gebruik gemaakt van de 'REF'-database.¹⁴ Verder zijn er nog enkele andere caveats: Ten eerste is Trismegistos voor de data en dus ook voor de namen afhankelijk van partnerprojecten en de competentie van de uitgevers van de teksten. Ten tweede is Trismegistos een project waar verschillende mensen tegelijk aan werken, wat onbetwistbare voordelen inhoudt, maar wat ook betekent dat de database in een permanente staat van verandering is, en cijfergegevens in deze paper dus licht kunnen verschillen afhankelijk van het moment waarop de berekeningen gebeurd zijn.¹⁵

In de tweede helft van de paper wordt er ingegaan op de realiteit achter de namen. In de eerste plaats komt de linguïstische context waarin de namen voorkwamen aan bod, om antwoorden te formuleren op de onderzoeksvragen. Deze analyse gebeurt op basis van de namen van de ouders die de hybride namen aan hun kinderen gaven. De informatie in de 'PER'-database vergemakkelijkt een gedetailleerde analyse van de link tussen de taal van hun namen en die van de naam van hun kinderen aanzienlijk. Op het niveau van de individuen is het uiteraard moeilijk om definitieve uitspraken te doen, maar een statistische benadering maakt het mogelijk om bepaalde trends te zien die voor de gevers van de namen zelf niet onmiddellijk duidelijk waren. Hiertoe worden twee verschillende datasets aangewend, die complementaire informatie leveren: enerzijds, op een globaal niveau, alle geattesteerde vadersnamen en moedersnamen van personen met hybride namen en anderzijds de gevallen waarbij beide ouders bekend zijn. Die laatste groep vormt weliswaar een kleine minderheid, maar ze biedt wel de meest interessante gegevens. Ook de namen van de geattesteerde broers en zussen van personen met een hybride naam vormen het onderwerp van een onderzoek. De traditionele analyse wordt aangevuld met elementen van *Social Network Analysis*, een techniek die nieuwe perspectieven mogelijk maakt in onomastische studies.¹⁶ Vooral de visualisatie van een uitgebreid bronnencorpus is hier van belang.

Verder volgt er een korte analyse van andere elementen die kunnen bijdragen tot de keuze van een naam: in eerste instantie de invloed van religieuze factoren, aangezien de meerderheid van de hybride namen theofore was en lokale culten invloed hadden op de onomastiek in Egypte.¹⁷ Ook overwegingen van status kunnen een rol spelen in het geven en aannemen van namen, zoals bij het fenomeen van dubbelnamen in de Romeinse periode.¹⁸ Daarom is er ook aandacht voor de sociale positie van de dragers van de hybride namen, maar een uitgebreid onderzoek naar dit aspect past niet binnen het bestek van deze paper. Ook de inlichtingen die de bronnen ons bieden over de perceptie van de tijdgenoten, in het bijzonder het Demotische vreemdelingendeterminatief en de orthografie van vreemde woorden, vormen het onderwerp van een korte bespreking. Op het einde van deel twee volgen de implicaties voor onze visie op identiteit en interculturele contacten en worden er een aantal tentatieve verklaringen voor het fenomeen naar voren geschoven.

In het verleden hebben vele historici en papyrologen wel gewezen op het bestaan van het fenomeen van hybride namen, maar vooralsnog heeft niemand het op een systematische wijze bestudeerd. Enkel de theofore vormen zijn opgenomen in Hopfners uitgebreide beschrijving van theofore namen in Grieks-Romeins Egypte, 'Gräzisierte, griechisch-ägyptische, bzw. ägyptische-griechische und hybride Theophore Personennamen aus griechischen Texten, Inschriften, Papyri,

---

¹⁴ Voor meer informatie, zie www.trismegistos.org/ref/about_coverage.php.

¹⁵ Alle berekeningen zijn uitgevoerd tussen november 2014 en maart 2015.

¹⁶ Voor een goede bespreking van de verschillende mogelijkheden, zie Y. BROUX, 'Graeco-Egyptian naming practices: a network perspective' (aanvaard door *Greek, Roman and Byzantine Studies*).

¹⁷ COUSSEMENT, *Polyonymy and the Expression of Ethnicity in Ptolemaic Egypt*, 89.

¹⁸ Y. BROUX, *Elite Strategy vs Popular Characterization: Double Names in Roman Egypt*, Onuitgegeven doctoraatsproefschrift, KU Leuven, departement Geschiedenis, 2012.

Ostraka, Mumientäfelchen und dgl. und ihre religionsgeschichtliche Bedeutung'.¹⁹ Dit werk dateert echter al uit de jaren 40 van de twintigste eeuw en aan de hybride namen wordt eerder weinig aandacht geschonken: de beschrijving van Egyptische godheden in Griekse constructies neemt slechts een paar pagina's in beslag, Griekse godheden in Egyptische constructies nauwelijks een alinea. De auteur beschrijft ook enkel de namen en er volgt geen analyse. Dat descriptieve karakter is karakteristiek voor de behandeling van hybride namen in het algemeen. Uitgevers van papyri herkennen de namen soms als een aparte categorie, maar doen verder nauwelijks iets met die informatie.²⁰ Sommigen beschrijven de namen als Grieks, sommigen als Egyptisch en nog andere als "Grieks-Egyptisch".²¹ Auteurs van onomastische besprekingen halen ze verder soms aan als een "probleem" dat het classificeren van namen bemoeilijkt.²² In andere gevallen wordt het fenomeen in het algemeen aangevoerd als argument voor culturele vermenging in de Romeinse periode.²³ Ook geïsoleerde opmerkingen over individuele types komen soms voor,²⁴ maar met de chronologische evolutie, relatieve frequentie of andere details van het fenomeen heeft zich vooralsnog niemand beziggehouden.

Het doel van deze paper is aldus het opvullen van deze leemte en het bieden van een analyse van het meest interessante aspect van deze taalkundig gemengde namen, namelijk hun linguïstische context. Na deze inleiding volgt eerst een beschrijving van de verschillende types en al hun relevante aspecten. De eigenlijke analyse gebeurt in het derde deel, waarvan de structuur de eerder geschetste opeenvolging van analyses volgt. Daarna worden de conclusies van de afzonderlijke delen samengevoegd in een omvattend besluit. Ten slotte staat er in de bijlage nog een catalogus van alle gebruikte hybride namen.

---

¹⁹ T. HOPFNER, 'Gräzisierte, griechisch-ägyptische, bzw. ägyptisch-griechische und hybride Theophore Personennamen aus griechischen Texten, Inschriften, Papyri, Ostraka, Mumientäfelchen und dgl. und ihre religionsgeschichtliche Bedeutung', *Archiv Orientalní*, 15 (1946), 1-64.

²⁰ Één voorbeeld dat typerend is voor de papyrusuitgaven: "Der Name P3-šr-plmny gehört zu jenen hybriden Bildungen, die in den Ostraka aus "Oxyrhynchos" (O. Pisa, Köln) so häufig vorkommen" in K.-Th. ZAUZICH, 'Paläographische Herausforderungen II', *Enchoria*, 21 (1994), 91-100, 97.

²¹ I. F. FIKHMAN, 'On onomastics of Greek and Roman Egypt', R. KATZOFF red., *Classical Studies in Honor of David Sohlberg*, Ramat-Gan, 1996, 403-414, 404.

²² F. PREISIGKE, *Namenbuch enthaltend alle griechischen, lateinischen, ägyptischen, hebräischen, arabischen und sonstigen Menschennamen, soweit sie in griechischen Urkunden Ägyptens sich vorfinden*, Heidelberg, 1922, 3 en S. P. VLEEMING, *Demotic and Greek-Demotic Mummy Labels and Other Short Texts Gathered from Many Publications* (Studia Demotica 9B) Leuven, 2011, 965.

²³ Onder andere K. VANDORPE, 'Identity', C. RIGGS red., *The Oxford handbook of Roman Egypt*, Oxford, 2012, 260-276, 260 en DEPAUW, 'Language use, literacy, and bilingualism', 497 en O. MASSON, *Onomastica Graece Selecta*, III, Parijs, 1990, 157.

²⁴ Bijvoorbeeld Bingen over afleidingen: J. BINGEN, 'Akoris: épigraphie et onomastique', *Chronique d'Égypte*, 63 (1988), 165-172, 169. en J. BINGEN, *Pages d'épigraphie grecque: Attique-Égypte (1952-1982)*, Brussel, 1991, 102.

2. De namen

2.1 Selectie

De namen werden geselecteerd met behulp van de 'Names'-component van de database Trismegistos. In principe zijn alle duidelijke gevallen van namen die elementen uit verschillende talen of culturen combineren in het corpus opgenomen. Het moet daarbij wel gaan om namen waarbij meer dan enkel een simpele uitgang als '-ος', '-η', '-α', '-ίς', '-εῦς' of '-ις' is toegevoegd. Transcripties van namen uit een andere taal zijn eveneens weggelaten. Ik heb mij ook beperkt tot de namen die voorkomen in de Grieks-Romeinse periode en hybride namen die toen niet meer voorkwamen, zijn niet mee opgenomen. Eigenlijk gaat het daarbij maar om één geval in Trismegistos: Anch-ouserken, een Egyptische afleiding van een Libische naam. Hetzelfde geldt voor nieuwe vormen uit de Byzantijnse periode, omdat de naamgevingspatronen toen duidelijk anders waren, onder invloed van het christendom.²⁵ Van die laatste zijn er 84 geattesteerd, maar zij volgen een andere dynamiek dan de hybride namen in de Grieks-Romeinse periode. Daarbij valt vooral de groeiende populariteit van Egyptische afleidingen op, in het bijzonder van Griekse woorden en met het prefix P3-. Namen die voor het eerst geattesteerd zijn in de Grieks-Romeinse periode maar ook nog gebruikt werden in de Byzantijnse tijd, zijn om databasetechnische redenen wel mee opgenomen in de berekeningen, maar zij vertegenwoordigen minder dan vijf procent van het totaal en hun impact is dus verwaarloosbaar.

Er zijn echter ook namen die om diverse redenen problematisch zijn. Een eerste geval vormen Griekse afleidingen van de zogenaamde 'Alexandrijnse familie': Isis, Sarapis en Harpocrates. De oorsprong van de godin Isis is ontegensprekelijk Egyptisch en in de faraonische tijd stond zij voor de koninklijke troon en de kosmische bescherming van de koning.²⁶ In de loop van de tijd onderging zij echter verschillende transformaties en evolueerde zij naar een 'hellenistische' godin. Naast de Egyptische cultus ontstond er een meer Griekse voorstelling van Isis, met een *chiton* en een *himation*.²⁷ Zij werd via de *interpretatio graeca* gelijkgesteld met verschillende Griekse godinnen,²⁸ maar ook als Isis zelf geïncorporeerd in de ideologie van de Ptolemeïsche koningen en koninginnen.²⁹ Volgens sommige onderzoekers was zij zelfs "al vroeg volledig gehelleniseerd".³⁰ Isis kende ook al een vroegtijdige verspreiding in de rest van het middellandse zeegebied,³¹ en er zijn zelfs Griekse theofore namen met Isis geattesteerd vòòr de verovering van Egypte door Alexander de Grote.³²

Ook in de Romeinse invloedssfeer in het westen genoot Isis al vroeg een brede populariteit. In Italië zelf werd de cultus waarschijnlijk geïntroduceerd door handelaars, via het tussenstation

---

²⁵ R. S. BAGNALL, 'Religious conversion and onomastic change in Early Byzantine Egypt', *Bulletin of the American Society of Papyrologists*, 19 (1982), 105-124, 107. Zie ook M. DEPAUW en W. CLARYSSE, 'How christian was fourth-century Egypt? Onomastic perspectives on conversion', *Vigiliae Christianae: A Review of Early Christian Life and Language*, 67 (2013), 407-435, 425.

²⁶ D. FRANKFURTER, *Religion in Roman Egypt: Assimilation and Resistance*, Princeton, 1998, 101.

²⁷ L. BRICAULT, 'Isis: des eaux du Nil à celles de la Méditerranée', A. LARONDE en J. LECLANT red., *Colloque "La Méditerranée d'une rive à l'autre: culture classique et cultures périphériques": actes*, Parijs, 2007, 261-269, 261.

²⁸ R. MERKELBACH, *Isis regina – Zeus Sarapis*, Stuttgart en Leipzig, 1995, 96.

²⁹ A. COPPOLA, 'I misteri e la politica dei primi Tolemei', C. BONNET, J. RÜPKE en P. SCARPI red., *Religions orientales – culti misterici: neue Perspektiven – nouvelles perspectives – prospettive nuove* (Potsdamer Altertumswissenschaftliche Beiträge 16), Stuttgart, 2006, 211-218, 214.

³⁰ G. JENNES en M. DEPAUW, 'Hellenization and onomastic change. The case of Egyptian P3-di-/πτετε-names', *Chronique d'Égypte*, 87 (2012), 109-132, 129.

³¹ L. BRICAULT, Y. LE BOHEC en J.-L. PODVIN, 'Cultes Isiaques en Proconsulaire', L. BRICAULT red., *Isis en Occident: Actes du 11ème Colloque International sur les Études Isiaques, Lyon III 16-17 mai 2002*, Leiden, 2004, 221-247, 221.

³² R. R. SIMMS, 'Isis in Classical Athens', *The Classical Journal*, 84.3 (1989), 216-221, 218.

Delos.³³ Al in de Republiek waren altaren voor de godin zelfs in de hoofdstad van het rijk geen vreemd gezicht meer.³⁴ In tegenstelling tot wat oudere studies soms beweerden, was ze overigens niet alleen populair bij de *demi-monde*, maar werd ze vereerd in alle lagen van de samenleving.³⁵ Ook in de late oudheid speelde Isis een belangrijke rol in de religieuze politiek van de tetrarchie.³⁶ De godin bekleedde in het culturele spectrum van het Middellandse zeegebied dus een ambigue positie, en wordt in deze paper apart behandeld. Dit alles betekent uiteraard niet dat Isis enkel een godin voor de Grieken geworden was en de Egyptenaren bleven haar ook vereren in haar diverse Egyptische vormen. Egyptische theofore composities moeten dus geenszins als hybride namen beschouwd worden, maar als normale Egyptische vormen.

Nauw verbonden met Isis is de god Sarapis, haar goddelijke echtgenoot. Over zijn oorsprong bestaat er geen eensgezindheid: aanvankelijk werd hij beschouwd als een Ptolemeïsche creatie om Grieken en Egyptenaren dichter bij elkaar te brengen, maar die visie staat vandaag zwaar onder druk en in een recent artikel benadrukt bijvoorbeeld Bergmann de Egyptische wortels van de god.³⁷ Wat zijn exacte oorsprong ook geweest moge zijn, Sarapis was een relatief nieuwe creatie, en zijn iconografie was duidelijk Grieks. Bovendien werd hij in de eerste plaats vereerd in Griekse milieus en lijkt hij nooit echt doorgedrongen te zijn tot de religieuze wereld van de Egyptenaren op het platteland.³⁸ Net als Isis speelde ook hij een rol in de koninklijke ideologie van de Ptolemeën en de keizerlijke ideologie van de Romeinen.³⁹ Hij kende eveneens een verspreiding buiten Egypte.⁴⁰ Ook in het hart van het Romeinse rijk had hij tempels, die zich niet in de periferie bevonden, maar juist in het centrum van de stad.⁴¹ Sarapisnamen hebben dus weliswaar een duidelijke Egyptische bijklank, maar het is problematisch om ze zoals de andere hybride vormen te bekijken en ook deze namen krijgen dus een aparte behandeling.⁴²

Nog problematischer is het derde lid van de familie, de zoon Harpokrates. Harpokrates is de Griekse weergave van het Egyptische Ἡρ-π3-ἥρδ, ofwel "Horus het kind". In sommige studies worden de drie goden beschouwd als een gehelleniseerde trias, maar de argumenten voor de vorige twee godheden zijn overtuigender dan voor deze god. Harpokrates vormde wel het onderwerp van syncretistische bewegingen, bijvoorbeeld met Dionysos, maar dat geldt voor de meeste vreemde godheden in de Griekse en Romeinse invloedssfeer.⁴³ De god speelde geen belangrijke rol in de

---

³³ S. A. TAKÁCS, *Isis and Sarapis in the Roman World* (Religions in the Graeco-Roman world 124), Leiden, 1995, 5.

³⁴ M. VERSLUYS, "'Isis Capitolina" and the Egyptian cults in late Republican Rome', L. BRICAULT red., *Isis en Occident: Actes du IIème Colloque International sur les Études Isiaques, Lyon III, 16-17 mai 2002*, Leiden, 2004, 421-448, 447.

³⁵ M. SWETNAM-BURLAND, "'Egyptian" priests in Roman Italy', E. S. GRUEN red., *Cultural Identity in the Ancient Mediterranean*, Los Angeles, 2011, 336-353, 336.

³⁶ L. KÁKOSY, 'Probleme der Religion im römerzeitlichen Ägypten', W. HAASE en H. TEMPORINI red., *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt II.18.5*, Berlijn en New York, 1995, 2895-3049, 2929.

³⁷ M. BERGMANN, 'Sarapis im 3. Jahrhundert v. Chr.', G. WEBER red., *Alexandria und das ptolemäische Ägypten: Kulturbegegnungen in hellenistischer Zeit*, Berlijn, 2010, 109-135, 110.

³⁸ J. WHITEHORN, 'The pagan cults of Roman Oxyrhynchus', W. HAASE en H. TEMPORINI red., *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt II.18.5*, Berlijn en New York, 1995, 3050-3091, 3079.

³⁹ TAKÁCS, *Isis and Sarapis in the Roman World*, 205.

⁴⁰ S. D. FUL, 'A dedication to Isis and Sarapis', *Epigraphica Anatolica*, 42 (2009), 101.

⁴¹ S. T. A. M. MOLS, 'The urban context of the Serapeum at Ostia', *Babesch*, 82 (2007), 227-232, 230.

⁴² Clarysse en Paganini hebben deze namen ook al behandeld in W. CLARYSSE en M. C. D. PAGANINI, 'Theophoric personal names in Graeco-Roman Egypt: the case of Sarapis', *Archiv für Papyrusforschung und Verwandte Gebiete*, 55 (2009), 68-90.

⁴³ V. RONDOT, *Derniers visages des dieux d'Égypte. Iconographies, panthéons et cultes dans le Fayoum hellénisé des IIe-IIIe siècles de notre ère*, Parijs, 2013, 246.

koninklijke of keizerlijke ideologie, zoals Isis en Sarapis dat wel deden.⁴⁴ In zijn vergriekste vorm kende hij in het zog van zijn “ouders” wel een verspreiding buiten Egypte, maar die bleef al bij al vrij beperkt en hij werd zelfs overschaduwd door andere godheden als Anoubis.⁴⁵ Ook in Italië heeft hij voornamelijk beeldjes achtergelaten, geen tempels of inscripties.⁴⁶ Al dan niet als manifestatie van Horus bleef Harpokrates dus meer een Egyptische god, en zijn verspreiding in latere periodes is in lijn met de algemene trend van aan populariteit winnende Egyptische godenkinderen.⁴⁷ Griekse afleidingen van Harpokrates zijn dus hybride namen en ze worden hier niet apart behandeld.

Een ander probleemgeval vormen Griekse afleidingen van ‘Ammon’, die enorm populair waren in Grieks-Romeins Egypte. Volgens Clarysse⁴⁸ en Masson⁴⁹ hebben we te maken met de Libische orakelgod van Siwa die door de Grieken van Cyrenaica al vroeg in hun pantheon opgenomen werd en die zij dan als theofore element in namen meebrachten naar Egypte tijdens de grote migratie van de derde eeuw.⁵⁰ Volgens anderen is ‘Ammon’ de Griekse weergave van de Egyptische Amon van Thebe.⁵¹ De relaties tussen die beide godheden is bovendien ook nog eens problematisch.⁵² Volgens sommigen toont de populariteit van deze namen aan dat Amon ook in de latere periode populair bleef,⁵³ anderen wijzen erop dat het om een gehelleniseerde vorm gaat die al voor Alexander de Grote verspreid geraakte in de Griekse wereld.⁵⁴ Ook Ammon-namen zijn dus ambigue gevallen die best apart besproken wordt. Het gaat hier niet om samenstellingen van verschillende goden waarbij ‘-άμμων’ het laatste element is, zoals Souchammon. Deze namen kenden een eigen ontwikkeling en in de latere periode lijkt het element ‘-άμμων’ zijn betekenis verloren te hebben en dienst gedaan te hebben als een algemeen suffix om theofore namen te vormen op basis van andere godennamen.⁵⁵

---

⁴⁴ S. SANDRI, *Har-Pa-Chered (Harpokrates): die Genese eines ägyptischen Götterkindes* (Orientalia Lovaniensia Analecta 151), Leuven, 2006, 75.

⁴⁵ KÁKOSY, ‘Probleme der Religion im römischen Ägypten’, 2952.

⁴⁶ M. MALAISE, ‘Nova Isiaca documenta Italiae: un premier bilan (1978-2001)’, L. BRICAULT red., *Isis en Occident: Actes du 11ème Colloque International sur les Études Isiaques, Lyon III, 16-17 mai 2002*, Leiden, 2004, 1-68, 67.

⁴⁷ SANDRI, *Har-Pa-Chered*, 203.

⁴⁸ W. CLARYSSE, ‘Ethnic diversity and dialect among the Greeks of Hellenistic Egypt’, A. M. F. W. VERHOOGT en S. P. VLEEMING red., *The Two Faces of Graeco-Roman Egypt: Greek and Demotic and Greek-Demotic Texts and Studies presented to P. W. Pestman* (P.L.Bat. 30), Leiden, Boston en Keulen, 1998, 1-13, 3 en W. CLARYSSE en D. J. THOMPSON, *Counting the People in Hellenistic Egypt*, II, Cambridge, 2006, 320-321.

⁴⁹ MASSON, *Onomastica Graece Selecta*, I, 255.

⁵⁰ Dat de Grieken van Cyrenaica deze god al snel integreerden in hun pantheon en deze zelfs exporteerden naar het Griekse moederland, staat in elk geval vast. Zie: W. SWINNEN, ‘Philammon, chantre légendaire, et les noms gréco-égyptiens en –ammôn’, *Antidorum W. Peremans sexagenario ab alumnis oblatum* (Studia Hellenistica 16), Leuven, 1968, 237-262, 246.

⁵¹ Bijvoorbeeld COLIN, ‘Onomastique et société’, 11.

⁵² O. MASSON, ‘Grecs et Libyens en Cyrénaïque, d’après les témoignages de l’épigraphie’, *Antiquités Africaines*, 10 (1976), 49-62, 50.

⁵³ F. DUNAND, ‘Les noms théophores en –ammon. A propos d’un papyrus de Strasbourg du IIIe siècle p.C.’, *Chronique d’Égypte*, 63 (1963), 134-146, 146.

⁵⁴ J. BINGEN, ‘L’Égypte gréco-romaine et la problématique des interactions culturelles’, R. S. BAGNALL e.a. red., *Proceedings of the Sixteenth International Congress of Papyrology (New York, 24-31 July 1980)*, Chico, 1981, 3-18, 13.

⁵⁵ A. BENAÏSSA, ‘Greek polytheophoric names: an onomastic fashion of Roman Egypt’, *Ancient Society*, 39 (2009), 71-96, 73. Hij verwijst wel naar DUNAND, ‘Les noms théophores en –ammon’, tot nu toe het standaardwerk over deze namen, dat de namen wel als dubbele theofore namen beschouwt. Omwille van de ambiguïteit en de overwegend Griekse context van deze namen worden combinaties van Egyptische goden met ‘-ammon’ voor dit onderzoek tot de Griekse afleidingen gerekend.

Een andere godheid die frequent voorkwam in namen en over wiens aard discussie bestaat, is Neilos, de Griekse god van de Nijl. De centrale vraag is hier of Neilos een zelfstandige god was, dan wel enkel een vertaling van de zuiver Egyptische god Hapi. Hopfner beschouwde Neilos in de jaren 40 nog als een omzetting van Hapi.⁵⁶ Waarschijnlijk is de visie van Bonneau echter correcter: zij beschouwt Neilos als de semantische parallel van Hapi, als een Griekse god van de nijloverstroming.⁵⁷ Riviergoden kwamen bij de Grieken inderdaad veelvuldig voor, in alle gebieden waar zij zich vestigden.⁵⁸ De focus op de culturele interactie tussen Grieken en Egyptenaren in Egypte mag er niet toe leiden dat we dit feit uit het oog verliezen. Neilos is een fundamenteel Griekse god die weliswaar naar het geografische Egypte verwijst, en daarom een duidelijk regionaal aspect heeft, maar dat maakt hem niet minder Grieks. Egyptische afleidingen van Neilos zijn dus hybride namen.

Namen die verwijzen naar geografische eenheden in het algemeen zijn eveneens ambigu. Kunnen we Spartianus beschouwen als een Latijnse afleiding van het Grieks, omdat Sparta een Griekse stad was? Hetzelfde geldt voor de Griekse afleidingen van Egyptische dorpen, zoals Boubastites, of voor afleidingen van grotere geografische regio's als Arabianus. Naar dit soort namen is er vooralsnog zeer weinig onderzoek verricht en de relatie tussen de persoon en plaats waar zijn of haar naam naar verwijst, is vaak niet duidelijk.⁵⁹ Bij een strikte definitie komen die plaatsnamen uit een andere taal dan de taal van de afleiding. Plaatsnamen zijn echter notoir conservatief en ze blijven vaak ongewijzigd, ook al verandert de politieke en de demografische situatie. Sparta heette in de Romeinse tijd nog steeds Sparta en Boubastis nog steeds Boubastis. Daarom is er voor geopteerd om dit soort namen niet op te nemen bij de hybride namen.

De populaire Griekse theofore afleiding Horion is eveneens ambigu. Het probleem is hier dat accenten en *spiriti* in papyri later aangevuld zijn door uitgever: de contemporaine schrijvers gebruikten ze niet.⁶⁰ In principe zou de naam dus ook 'Orion' kunnen zijn, en hij zou aldus kunnen verwijzen naar de Griekse Orion. Volgens mij is het echter beter de naam te beschouwen als een afleiding met '-ίων' van de Egyptische god H̄r. Ten eerste is er het grote aantal attestaties: Horion is de meest voorkomende hybride naam, met 2608 attestaties. Het zou vreemd zijn moesten zoveel Grieken in Egypte hun kinderen noemen naar een mythologische figuur of een sterrenbeeld. Bovendien is de naam soms ook in het Demotisch geattesteerd, als Hwryzn, mét aspiratie. Het is onmogelijk uit te sluiten dat sommige dragers toch naar Orion vernoemd werden, maar het gros van de attestaties verwijst met een grote waarschijnlijkheid naar de Egyptische god Horus.

Daarnaast kunnen er ook problemen voorkomen bij het interpreteren van namen die wel zeker hybride zijn. Zo is het vaak moeilijk om met zekerheid vast te stellen of een bepaalde naam een afleiding is van een andere naam of van een godheid. Sommige personen droegen immers een rechtstreekse theofore naam en in zo'n geval is zijn of haar naam exact dezelfde als die van de godheid. Wanneer iemand dan een naam draagt die een afleiding is van die theofore naam, zorgt dat voor onduidelijkheid bij de interpretatie. Is Senapollon bijvoorbeeld genoemd naar de god Apollo, of naar een persoon die zelf genoemd was naar Apollo? Hetzelfde geldt voor Taerakles, of Paermes.

---

⁵⁶ HOPFNER, 'Gräzisierte, griechisch-ägyptische, bzw. ägyptisch-griechische und hybride Theophore Personennamen aus griechischen Texten', 39.

⁵⁷ D. BONNEAU, 'La divinité du Nil sous le principat en Égypte', W. HAASE en H. TEMPORINI red., *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt II.18.5*, Berlijn en New York, 1995, 3195-3215, 3196.

⁵⁸ R. PARKER, 'Theophoric names and the history of Greek religion', S. HORNBLLOWER en E. MATTHEWS red., *Greek Personal Names: Their Value as Evidence*, New York en Oxford, 2000, 53-79, 56.

⁵⁹ P. M. FRASER, 'Ethnics as personal names', S. HORNBLLOWER en E. MATTHEWS red., *Greek Personal Names: Their Value as Evidence* (Proceedings of the British Academy 104), New York en Oxford, 2000, 149-157, 149.

⁶⁰ W. CLARYSSE, 'Greek accents on Egyptian names', *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 119 (1998), 177-184, 177.

Deze problematiek speelt ook bij bepaalde Latijnse afleidingen, zoals Heraklianus of Nemesianus. In sommige gevallen kan het gebruikte affix de situatie verduidelijken, want sommige prefixen kunnen in het Egyptisch bijvoorbeeld enkel voor goden of enkel voor mensen gebruikt worden. In andere, onduidelijk gevallen, is ervoor gekozen namen die afgeleid zijn van godennamen te beschouwen als afleidingen van godheden en niet van namen.

Sommige namen hebben zowel een Egyptisch prefix als een Grieks suffix, waardoor het onduidelijk is of het gaat om een Egyptische afleiding van het Grieks, of om een Griekse afleiding van het Egyptisch. In bepaalde gevallen kan ook hier het gebruikte affix uitkomst bieden: zo kan het Egyptische prefix 'P₃-di-'/T₃-di-' bijvoorbeeld quasi alleen maar gebruikt worden voor het construeren van theofore namen, en als achter zo'n naam een Grieks suffix volgt, is het dus zeker een Griekse afleiding.⁶¹ Soms bevat de papyrus aanwijzingen over het geslacht van de persoon die de naam draagt, en als die informatie slechts compatibel is met een van de twee affixen, is het ook mogelijk om te bepalen wat de taal van de afleiding is. Wanneer de prefixen en suffixen beide van hetzelfde geslacht zijn, is het onmogelijk om op basis van de naam zelf te zeggen in welke taal de vorm een afleiding is. Die gevallen zullen ook apart behandeld worden, onder de hoofding 'dubbele afleidingen'. Het gaat hierbij in het bijzonder om de namen Taisarion en Tasoucharion.

Nauw daarbij aansluitend komen er ook afleidingen van afleidingen voor. Als de naam in kwestie een afleiding is van een afleiding in een andere taal, wordt die zonder meer als hybride beschouwd (bijvoorbeeld Senapion: een Egyptische afleiding van een Griekse afleiding van een Egyptische godheid). Die gevallen zijn meegerekend in de grafieken van dit gedeelte (het voorbeeld Senapion is dan mee opgenomen in de statistiek van 'Egyptische afleidingen van Griekse namen'). Daarnaast kwamen er echter ook afleidingen van afleidingen in dezelfde taal voor (bijvoorbeeld Psensenaes: een Egyptische afleiding van een Egyptische afleiding van een Griekse godheid). Deze namen vormen een moeilijkere kwestie en zij zijn niet opgenomen in de statistieken van dit deel van de paper. Ze zijn wel opgenomen in de catalogus die op het einde in bijlage volgt.

Een andere mogelijke complicatie is het geslacht van een beperkt aantal namen, bijvoorbeeld bij Griekse afleidingen die eindigen op '-ας' en waarvan de laatste letter van het oorspronkelijke element een 'ι' is (bijvoorbeeld Tertias). Het suffix op '-ᾶς' wordt namelijk gebruikt om mannelijke afleidingen te construeren, terwijl '-ιάς' een vrouwelijk derivatief suffix is, en accenten werden in de oudheid niet geschreven (cfr. supra). In het Egyptisch zou er zich een probleem kunnen voordoen met het prefix 'Sen-', aangezien het Griekse 'Σεν-' naast een transliteratie van 'T₃-šr.t-n-' ("dochter van") ook voor 'Sn-' zou kunnen staan ("broer van").⁶² In de allermeeste gevallen gaat het echter om vrouwelijke afleidingen. Over al de voorgaande punten is er natuurlijk discussie mogelijk en meestal is er hier dan voor de meest conservatieve keuze geopteerd.

---

⁶¹ JENNES en DEPAUW, 'Hellenization and onomastic change', 113.

⁶² J. QUAEGBEUR, 'The study of Egyptian proper names in Greek transcription', *Onoma*, 18 (1974), 403-420, 412.

2.2 Hybride namen

Hybride namen zijn nooit dominant geweest in het naamgevingspatroon van Grieks-Romeins Egypte. In totaal zijn er 504 verschillende namen bekend, die 11.669 keer geattesteerd zijn, wat overeenkomt met 2,64% van alle attestaties van de namen in Trismegistos waarover we informatie hebben wat de taal betreft. Als we de Romeinse periode, het hoogtepunt van de populariteit van de namen, apart bekijken, stijgt het percentage wel tot 4,32%. Hybride namen vormden dus met andere woorden evenmin een marginale groep. In absolute termen waren er meer mannen met hybride namen (9021) dan vrouwen (2519). Relatief gezien hadden vrouwen echter meer kans om een hybride naam te dragen dan mannen: 2519 komt overeen met 21,59%, terwijl het algemene aandeel van vrouwennamen 11,33% bedraagt. Voor de Romeinse periode alleen is het cijfer vergelijkbaar. Dit is significant en het genderspect wordt in deel drie dan ook bij de analyse betrokken. Zoals eerder al aangehaald bestaan er grote verschillen in de frequentie van de individuele namen, met aan de ene kant een eerder beperkte groep van namen met veel attestaties en aan de andere veel hapaxen.

Wat hun plaats in de naamcluster betreft, kwamen de meeste hybride namen voor als cognomen of als enkele naam. Dit is niet verwonderlijk, aangezien de combinatie van een enkele naam met een patroniem de meest gebruikelijke formule was in Egypte en in de Griekse wereld.⁶³ De “inheemse” enkele naam werd meestal als cognomen geïntegreerd in de Romeinse *tria* of *duo nomina*.⁶⁴ In feite was het systeem van de *tria nomina* slechts een overgangsfase in de Romeinse onomastiek, en in de keizertijd was dit cognomen de belangrijkste naam.⁶⁵ Op de positie van het nomen zijn de hybride namen zeven maal geattesteerd, en als praenomen één maal. Het hoeft niet te verbazen dat het hierbij vooral gaat om composities met het Latijn: zeven van de acht gevallen zijn Latijnse afleidingen of afleidingen van het Latijn. Ten slotte zijn hybride namen ook 458 keer als dubbelnaam betuigd.

De grote meerderheid van de namen is geattesteerd in Griekse papyri. Dit heeft voor een deel te maken met de huidige *coverage* van Trismegistos (cfr. supra), maar het weerspiegelt ook de algemene toestand van het bronnenmateriaal uit Romeins Egypte. Het gebruik van het Latijn bleef beperkt tot de hogere administratie en het leger en in de loop van de vroege keizertijd verdween het Demotische schrift voor publieke doeleinden, terwijl het Koptisch pas laat verscheen. Dat betekent overigens niet dat het Egyptisch niet meer gesproken werd, maar de sporen die de Egyptisch sprekenden nagelaten hebben, zijn in het Grieks gesteld.⁶⁶ In totaal gaat het om 11.257 van de 11.677 attestaties, of 96,4%. Slechts 16 attestaties komen uit Latijnse documenten. Ook het aandeel van de Egyptische teksten is beperkt: in Demotische documenten zijn er 29 namen geattesteerd, in Koptische 77. In deze groep komen Egyptische afleidingen relatief wel meer voor, dus wanneer op termijn de Egyptische documenten volledig in ‘People’ geïntegreerd zijn, moet het algemene beeld allicht wat bijgesteld worden. Hetzelfde geldt voor de Latijnse bronnen, waarin Latijnse afleidingen meer geattesteerd zijn. 290 gevallen komen uit tweetalige papyri, voornamelijk Grieks-Koptische teksten of Griekse-Demotische mummie-etiketten.

Hybride namen verschijnen pas relatief laat in het bronnenmateriaal en het fenomeen was vooral populair in de Romeinse periode. Onderstaande grafiek toont de chronologische evolutie van

---

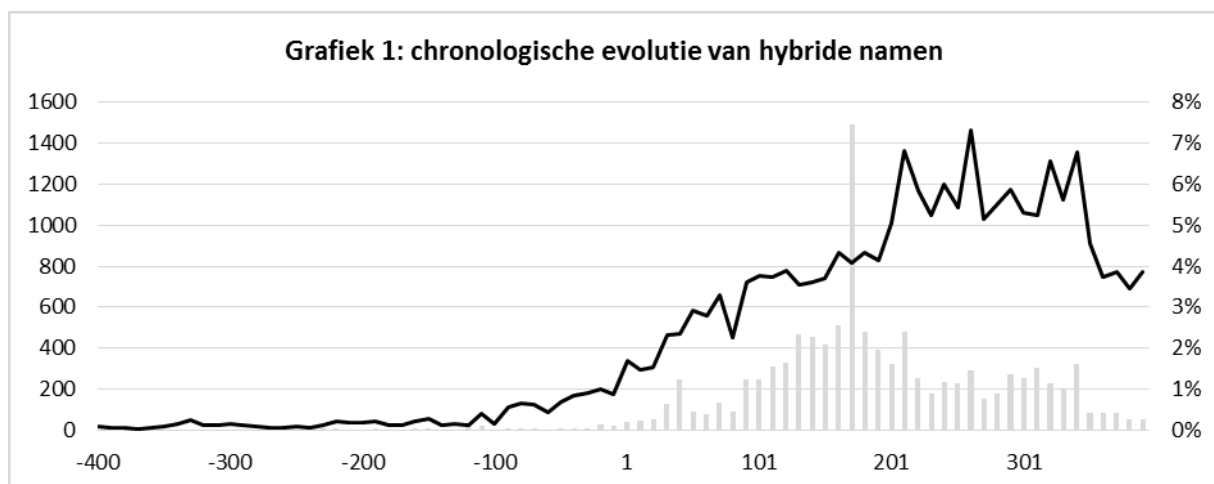
⁶³ BROUX, *Double Names in Roman Egypt*, 4.

⁶⁴ G. DAUX, ‘L’onomastique romaine d’expression grecque’, M. DUVAL en H.-G. PFLAUM red., *Actes du Colloque International sur l’Onomastique Latine organisé à Paris du 13 au 15 octobre 1975*, Parijs, 1977, 405-412, 405.

⁶⁵ B. SALWAY, ‘What’s in a name? A survey of Roman onomastic practice from c. 700 B.C. to A.D. 700’, *Journal of Roman Studies*, 84 (1994), 124-145, 130.

⁶⁶ DEPAUW, ‘Language use, literacy, and bilingualism’, 498.

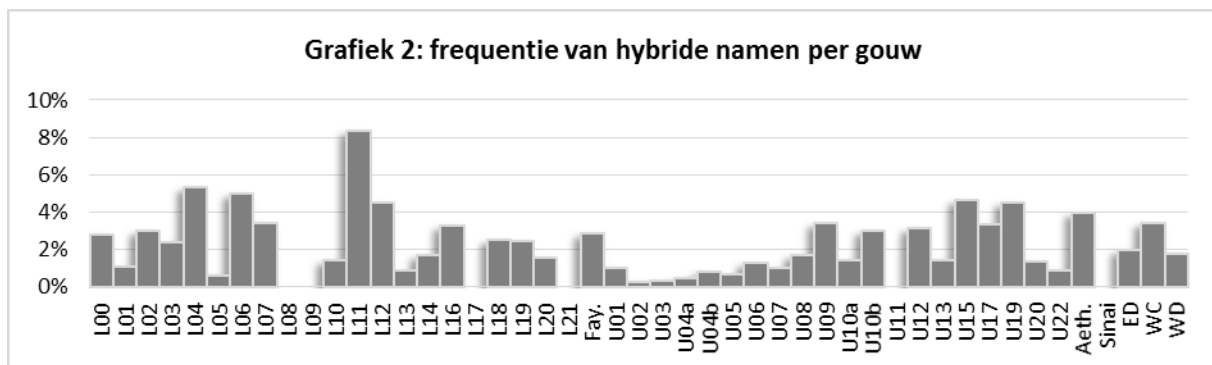
de attestaties van hybride namen (grafiek 1).⁶⁷ Het staafdiagram op de primaire as toont de absolute attestaties en de lijngrafiek op de secundaire as de relatieve evolutie, met andere woorden hoeveel procent van alle personen er op een gegeven moment een hybride naam droeg. Deze indeling wordt gebruikt voor alle grafieken in dit gedeelte van de paper. In absolute termen zijn hybride namen het meest geattesteerd voor de tweede eeuw, met een hoogtepunt in het decennium 171-180. Deze enorme piek is het gevolg van de belastingsrollen van Karanis, een groep van vier lange en precies gedateerde teksten met in totaal bijna 30.000 verwijzingen naar personen. De evolutie van de relatieve frequentie van de attestaties is daarom interessanter en deze vertoont een duidelijke trend: In de loop van de eerste eeuw voor Christus begon het fenomeen aan zijn opmars, en de populariteit van hybride namen steeg vanaf dan gradueel tot het hoogtepunt in de derde eeuw, wanneer op bepaalde momenten meer dan zeven procent van de geattesteerde personen een hybride naam droeg. In de loop van de vierde eeuw daalde het percentage spectaculair, waarschijnlijk onder invloed van de nieuwe christelijke naamgevingspatronen. Bepaalde namen bleven daarin toch verder leven wanneer er heiligen waren met die naam, als een soort gefossiliseerde vormen.⁶⁸ Bij de interpretatie van deze gegevens is het belangrijk om in het achterhoofd te houden dat er een chronologische decalage is tussen het moment waarop iemand een naam krijgt en wanneer hij met die naam in de bronnen verschijnt. De periode waarin hybride namen het populairst waren, loopt dus ongeveer van 190 tot 330 na Christus.

⁶⁷ De chronologische grafieken in deze paper zijn gegenereerd op basis van de 'REF'-component van Trismegistos People, aangezien de prosopografische identificaties in 'PER' nog niet systematisch uitgevoerd zijn en berekeningen op basis van die database onbetrouwbare resultaten zouden opleveren. Ik heb gebruik gemaakt van het systeem van de 'weighed dates', een techniek die het mogelijk maakt om ook rekening te houden met onprecies gedateerde bronnen. Het komt erop neer dat elke tekst voor een bepaald percentage meetelt voor elk jaar waarin hij gedateerd wordt. Een tekst die bijvoorbeeld gedateerd is tussen 300 en 305 na Christus telt dan voor 0,2 mee voor elk van de vijf jaren, terwijl een tekst die zeker gedateerd is in het jaar 300 voor dat jaar het gewicht 1 krijgt. Voor meer informatie, zie B. VAN BEEK en M. DEPAUW, 'Quantifying imprecisely dated sources: a new inclusive method for charting diachronic change in Graeco-Roman Egypt', *Ancient Society*, 43 (2013), 101-114. Dat procedé levert data op voor elk jaar tussen 400 voor en 400 na Christus. Die gegevens heb ik vervolgens gegroepeerd per decennium, om grote fluctuaties per jaar te elimineren. De grafieken zijn dus een waarheidsgetrouwe weergave van het bronnenmateriaal, maar ze zijn ook niet meer dan dat en het bronnenmateriaal zelf kan de situatie soms verdraaid voorstellen. Zo zijn extreme fluctuaties op korte termijn vaak het gevolg van archiefeigenaars of een concentratie van exact gedateerde teksten. Voorzichtige interpretatie is dus geboden.

⁶⁸ BROUX, *Double Names in Roman Egypt*, 122.

Geografisch gezien zijn hybride namen in documenten van over heel Egypte geattesteerd. In absolute termen kwamen de namen verreweg het meest voor in de Fayoem (5651), gevolgd door de Oxyrynchitische (1658) en de Hermopolitische gouw (1182). Bij de interpretatie van de geografische verspreiding van namen moet er echter rekening gehouden worden met de toestand van het bewaarde materiaal. Klimatologische omstandigheden spelen daarin een prominente rol: uit de Delta zijn er door het vochtige klimaat bijvoorbeeld veel minder teksten bewaard. Een andere factor is de moderne archeologie: in sommige regio's zijn er meer opgravingen gebeurd dan in andere. We moeten er ook rekening mee houden dat er meer documenten uit de gouw hoofdsteden bewaard zijn dan van op het platteland.⁶⁹ Onderstaande grafiek toont daarom, net als de andere geografische grafieken van dit gedeelte, de relatieve frequentie van de attestaties van hybride namen per Egyptische gouw in plaats van de absolute (grafiek 2).⁷⁰ Het is onmiddellijk duidelijk dat de namen in zo goed als elke gouw geattesteerd zijn. De uitschieters in L04, L06, L11 en L12 zijn het gevolg van zeer weinig bewaarde teksten, waarin wel enkele hybride namen staan. Per regio gezien kwamen hybride namen iets meer voor in de Fayoem (2,86% van het totaal van de daar geattesteerde namen) dan in Opper- (2,21%) en Neder-Egypte (1,98%).

Na deze algemene beschrijving van het fenomeen, volgt er nu een gedetailleerdere bespreking per type van hybride naam. De afleidingen in de verschillende talen blijken namelijk elk een eigen dynamiek gekend te hebben en de algemene data verhullen verschillende ontwikkelingen. Van de verschillende types wordt de frequentie, de chronologische evolutie en de geografische verspreiding besproken. Per subtype volgt een algemene beschrijving van het type, de frequentie en de genderverdeling, de chronologische evolutie, de meest voorkomende namen, bij theofore namen de meest voorkomende goden en ten slotte de gebruikte pre- en suffixen.

⁶⁹ G. JENNES, *Inspired by the Gods: Theophoric Names in Late Period and Graeco-Roman Egypt*, Onuitgegeven doctoraatsproefschrift, KU Leuven, departement Geschiedenis, 2013, 28.

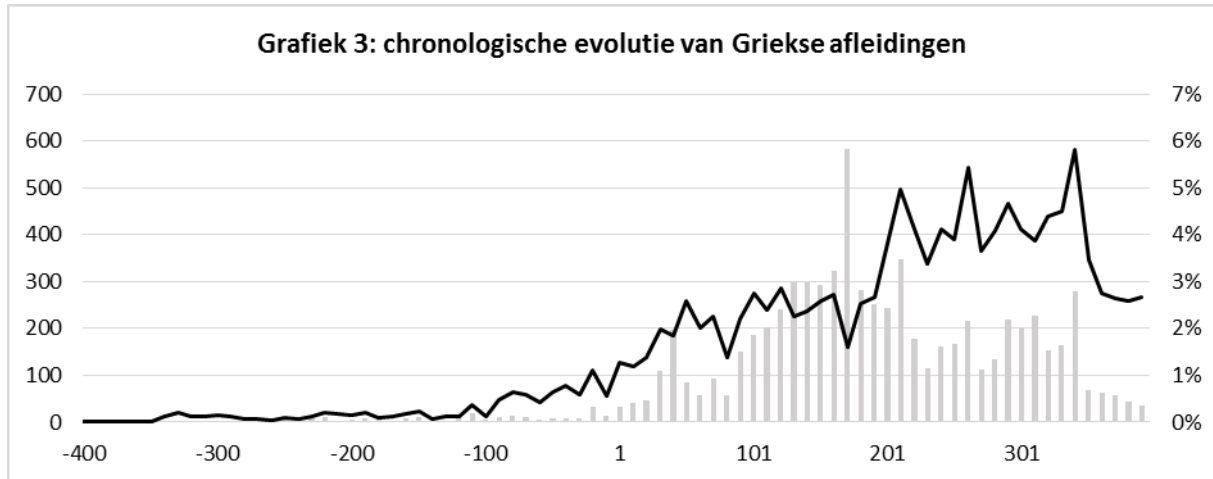
⁷⁰ De kwantificatie van de informatie over geografische verspreiding is steeds manueel gebeurd. De attestaties van hybride namen per gouw zijn gedeeld door het totale aantal attestaties van alle namen in die gouw. De gebruikte afkortingen voor alle geografische grafieken zijn die van de Trismegistos-database 'Places', waarbij de 'L' staat voor Neder-Egyptische gouwen en de 'U' voor Opper-Egyptische gouwen: L00 = Alexandrië; L01 = Memphites (inclusief voormalige U21); L02 = Letopolites; L03 = Gynaikopolites; L04 = Prosopites; L05 = Saites; L06 = Xoites; L07 = Menelaites; L08 = Heroopolites; L09 = Bousirites; L10 = Athribites; L11 = Leontopolites; L12 = Sebennytes; L13 = Heliopolites; L14 = Sethroites; L16 = Mendesios (inclusief voormalige L15); L17 = Diospolites Kato; L18 = Boubastites; L19 = Tanites; L20 = Arabia; L21 = Phthemphouth; Fay. = Fayoem (Arsinoites); U01 = Elephantine; U02 = Apollonopolites (Edfu); U03 = Latopolites; U04a = Pathyrites; U04b = Peri Thebas; U05 = Koptites; U06 = Tentyrites; U07 = Diospolites Mikros; U08 = Thinites; U09 = Panopolites; U10a = Antaiopolites; U10b = Apollonopolites (Kom Isfaht); U11 = Hypselites; U12 = twaalfde Opper-Egyptische gouw (El-Atawla); U13 = Lykopolites; U15 = Hermopolites (inclusief voormalige U14 en U16); U17 = Kynopolites; U19 = Oxyrynchites; U20 = Herakleopolites (inclusief voormalige U18); U22 = Aphroditopolites; Aeth. = Aethiopia; Sinai = Sinai; ED = oostelijke woestijn; WC = westkust; WD = westelijke woestijn.

2.3 Griekse afleidingen

Frequentie

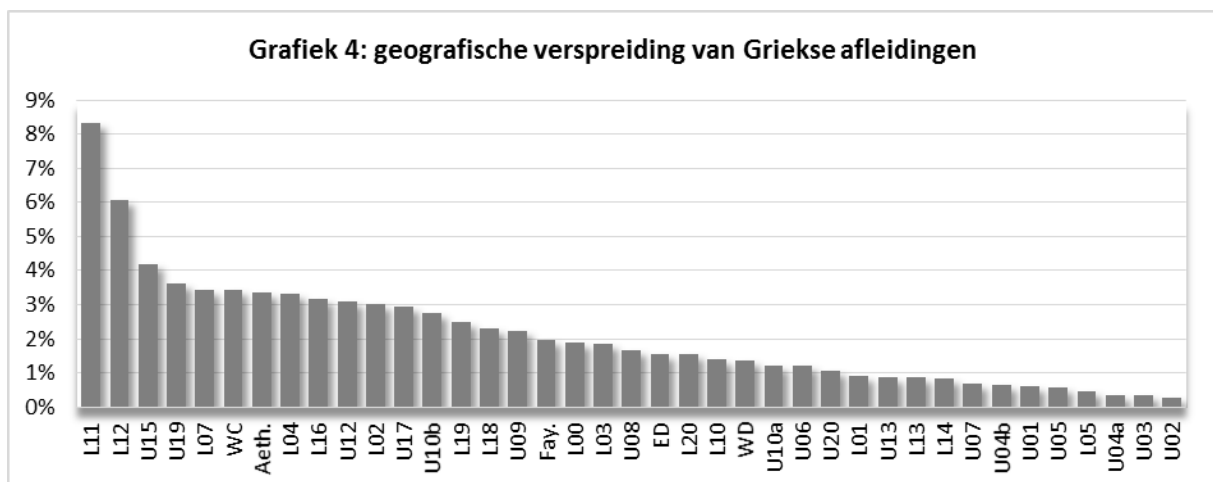
Griekse afleidingen vormen de grootste groep binnen de hybride namen: 207 verschillende namen van dit type zijn goed voor 8799 attestaties. De absolute meerderheid bestaat uit afleidingen van Egyptische godheden, maar ook afleidingen van Egyptische en Latijnse namen vormen niet verwaarloosbare subtypes. Daarnaast zijn er enkele andere subtypes, met vooral een populaire afleiding van het Thracische 'Syr', die onder 'Andere' (cfr. infra, 2.8) behandeld zullen worden.

Chronologische evolutie

De chronologische evolutie van de Griekse afleidingen volgt in grote mate de algemene trend, wat niet verwonderlijk is gezien ze de meerderheid van de hybride namen uitmaken. De namen werden populair vanaf het einde van de Ptolemeïsche periode en het begin van de Romeinse periode. In de eerste en tweede eeuw bleef hun aandeel min of meer stabiel. Het hoogtepunt van hun verspreiding lag duidelijk in de derde eeuw na Christus. In de tweede helft van de vierde eeuw ving er een uitgesproken dalende trend aan.

Geografische verspreiding

Griekse afleidingen zijn over quasi heel Egypte geattesteerd. De hoge cijfers in L11 en L12 zijn te wijten aan het geringe aantal documenten uit die plaatsen. Uit de cijfers per regio blijkt ook dat de

namen overal populair waren: ze zijn ongeveer even veel geattesteerd in Opper-Egypte (1,8%) en de Fayoem (1,71%), iets minder in Neder-Egypte (1,57%).

2.3.1 Griekse afleidingen van Egyptische godheden

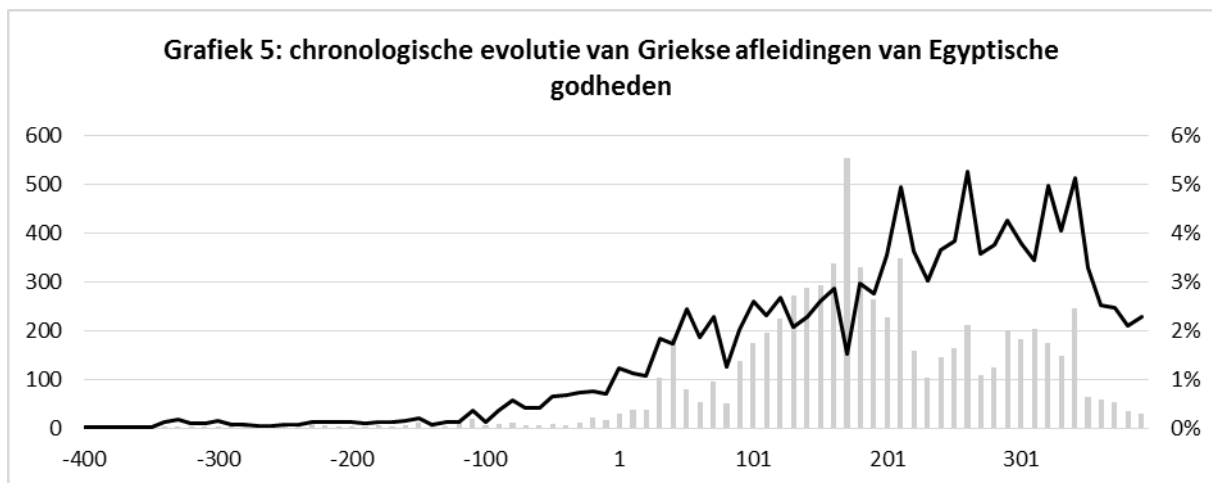
Het type

Deze categorie van hybride namen bestaat uit Griekse theofore namen die afgeleid zijn van Egyptische godheden. Qua vorm gaat het steeds om een Egyptische god, godin of vergoddelijkt persoon gevolgd door een Grieks suffix. Dit procedé kwam op meer plaatsen in de Griekse wereld voor, maar schijnbaar enkel in Egypte op zo'n grote schaal. Een belangrijke caveat bij theofore namen in het algemeen is wel het feit dat namen vaak doorgegeven werden binnen families en we enkel zeker kunnen zijn dat een persoon bewust naar een godheid genoemd werd bij de eerste persoon die in een bepaalde familie de betreffende theofore naam droeg. Bij deze namen zijn ook de afleidingen van Hermanoubis opgenomen, die in feite zelf al een gemengde god is, maar toch vooral als een "gehelleniseerde Anoubis" beschouwd werd.⁷¹

Frequentie

Griekse afleidingen van Egyptische godheden vormen met voorsprong de grootste categorie van hybride namen en het zijn deze namen die onderzoekers doorgaans in gedachten hebben wanneer ze het fenomeen vermelden. Het subtype telt 101 verschillende namen die in totaal 7496 keer geattesteerd zijn, wat goed is voor 85,2% van alle Griekse afleidingen en 64,26% van alle hybride namen. Wat de genderverdeling betreft, waren mannen duidelijk dominant: 94,2% van de dragers was een man en slechts 5,8% van de namen behoorde toe aan een vrouw.

Chronologische evolutie

Dat grote aandeel van dit subtype in de groep van Griekse afleidingen in het algemeen zorgt ervoor dat het beeld van de chronologische evolutie grotendeels gelijkloopt met het algemene beeld: een graduele stijging vanaf de eerste eeuw voor Christus tot een hoogtepunt in de derde eeuw na Christus. Dit betekent ook dat de kanttekeningen die hier gemaakt worden eveneens geldig zijn voor de chronologische grafiek van Griekse afleidingen in het algemeen op pagina 14. In het bijzonder de

⁷¹ A. BENAÏSSA, 'The onomastic evidence for the god Hermanubis', G. TRAIANOS red., *Proceedings of the Twenty-Fifth International Congress of Papyrology*, Ann Arbor, 2010, 67-76, 70.

evolutie van de naam Horion, die goed is voor een derde van de attestaties van dit type, is potentieel invloedrijk in de verdeling van het type in het algemeen. Ook wanneer we de cijfers voor Horion buiten beschouwing laten, ziet de evolutie er echter grotendeels hetzelfde uit.

De invloed van archieven op deze grafiek is al bij al vrij beperkt: Voor de tweede eeuw is er wel impact van een Anoubion, die 32 keer geattesteerd is in het archief van zijn broer Eutychedes.⁷² Het archief van Gaius Gemellus alias Horion stamt uit de late tweede eeuw en vroege derde eeuw, maar Horion zelf wordt daarin slechts 17 keer vermeld.⁷³ Deze lage cijfers hebben door de gebruikte methode van de *weighed dates* wel meer impact dan op het eerste gezicht het geval lijkt te zijn, omdat teksten in archieven meestal preciezer gedateerd zijn. Daarnaast zijn er ook enkele veel geattesteerde *officials* die de evolutie lichtjes vervormen: Aurelius Apion, een *nomarchos*, is 26 keer geattesteerd aan het einde van de tweede en het begin van de derde eeuw en Aurelius Horigenes ook 10 keer in het begin van de derde eeuw. De neergang in de loop van de vierde eeuw is waarschijnlijk toe te schrijven aan de veranderende naamgevingspatronen onder invloed van het christendom. Uiteraard volgen niet alle namen het hier geschetste patroon: zo was Apion, de tweede meest geattesteerde naam, bijvoorbeeld populairder in de loop van de tweede eeuw na Christus.

Populairste namen

De namen die het meest voorkwamen, zijn Horion (2608 attestaties), Apion (1048), Harpochration (720), Anoubion (495) en Horigenes (401). Deze top vijf is niet onverwacht, want het zijn allemaal afleidingen van goden die over heel Egypte vereerd werden. Horion is een beetje een ambigu geval, maar verwijst in de allermeeeste gevallen waarschijnlijk naar Horus (cfr. supra). Hetzelfde geldt voor Horigenes, die in theorie ook naar de Griekse constellatie Orion zou kunnen verwijzen. Ook de natuur van Harpokrates kwam eerder in dit gedeelte al aan bod.

Populairste godheden

De populairste godheden in de namen waren Horus (3103 attestaties van afleidingen van deze god), Apis (1075), Harpokrates (918), Anoubis (769) en Bes (651). Deze rangorde weerspiegelt grotendeels die van de meest populaire namen, maar toont vooral bij Anoubis en Harpokrates dat er nog andere vormen met deze goden populair waren dan de bovengenoemde. In dit rijtje verdienen ook Sobek en Thermouthis een vermelding, met respectievelijk 363 en 312 attestaties. Over de religieus-historische implicaties en de invloed van de cultuscentra van deze godheden volgt er in het derde gedeelte van deze paper een bespreking. De dominantie van mannelijke godheden is opvallend: de eerste godin, Thermouthis, volgt pas op de zevende plaats. Belangrijk is ook dat de drie godheden die apart behandeld worden hier de top drie zouden uitmaken als ze als zuiver Egyptisch beschouwd zouden worden: afleidingen van Sarapis zijn 7094 keer geattesteerd, van Ammon 4926 keer en van Isis 3894 keer.

Suffixen

Onder 'suffixen' worden in deze paper alle achtervoegsels besproken, dus ook vormen als '-γένης' en '-δωρος' waarbij het eigenlijk eerder om samenstellingen gaat, om verwarring met de hybride categorie 'samenstellingen' (cfr. infra) te vermijden. Dit zijn vormen waarbij volledige namen of godheden naast elkaar geplaatst worden.

Bij mannen was het populairste suffix met grote voorsprong '-ίων', met 3462 composities. De vele attestaties van de naam Horion dragen uiteraard bij aan dit hoge cijfer. Het suffix dook pas in

---

⁷² Voor het archief, zie www.trismegistos.org/archive/87.

⁷³ Voor het archief, zie www.trismegistos.org/archive/90.

de vierde eeuw voor Christus op in de Griekse wereld en het werd opvallend veel meer gebruikt voor afleidingen van Egyptische of Grieks-Egyptische godheden dan voor zuiver Griekse godheden.⁷⁴ ‘-ίων’ bekleedde in Egypte dus duidelijk een bijzondere positie.

De populariteit van ‘-ίων’ was mogelijk zelfs nog groter, want de meerderheid van de afleidingen op ‘-ων’ is van godheden wiens naam op een iota eindigt, wat van deze vormen dus ambigue gevallen maakt. Het gaat hierbij om 1590 van de in totaal 1616 afleidingen met dit suffix, vooral door de hoge cijfers van Apion (1048) en Anoubion (495). Deze hypothese wordt nog versterkt door het feit dat er voor de rest enkel afleidingen van dit type van Zeus, Hermes en Artemis voorkwamen. Inwoners van Grieks-Romeins Egypte beschouwden namen als Apion en Anoubion en namen van het type Horion waarschijnlijk als deel van hetzelfde naamgevingspatroon.

Een ander veelvoorkomend suffix was ‘-ᾶς’: 1134 geattesteerde afleidingen zijn vormen van dit type. De populariteit van ‘-ᾶς’ is minder afhankelijk van een handvol namen en meer dan tien namen tellen tientallen of zelfs honderden attestaties. Sommige onderzoekers hebben al opgemerkt dat dit suffix in het bijzonder geschikt was voor “buitenlandse” vormen.⁷⁵ Anderen beschouwen het in de eerste plaats als een hypocoristisch suffix.⁷⁶ Het zou inderdaad kunnen dat sommige van deze vormen afkortingen zijn van langere samengestelde namen, maar in vele gevallen zou dit betekenen dat de naam met slechts één letter afgekort werd. Bovendien zijn samengestelde namen met Egyptische godheden heel zeldzaam in het Grieks (cfr. infra). Het is dus beter om de namen in deze context eerder te beschouwen als diminutieven, in navolging van Masson.⁷⁷

Qua aantal attestaties kwamen ook vormen met ‘-γένης’ frequent voor (401), maar het gaat telkens om de vermelding van maar één naam, Horigenes, die dan ook nog eens ambigu van aard is. Dit element is afgeleid van het woord ‘γένος’ en het drukt dus een genealogische relatie uit.⁷⁸ Het enige andere geattesteerde achtervoegsel dat op zichzelf betekenis dragend is, is ‘-δωρος’, met 51 attestaties van combinaties met Bes en Triphis. ‘-δωρος’ is afgeleid van het Griekse woord ‘δῶρον’ en drukt dus een notie van een geschenk, het kind, van een bepaalde godheid uit, eventueel als inwilliging van een gebed of offer.⁷⁹ Namen die eindigen op ‘-άμμων’, die 126 keer betuigd zijn, vormen op dit gebied een ambigu geval (cfr. supra).

Ook het suffix ‘-αρίων’ kwam relatief veel voor, met 229 attestaties. 225 vermeldingen zijn wel afkomstig van één naam, Besarion. Ook dit suffix is diminutief en het is eveneens veel meer betuigd binnen Egypte dan erbuiten.⁸⁰ Verder zijn er nog enkele achtervoegsels die slechts één of enkele keren geattesteerd zijn: het gaat om ‘-εῦς’, ‘-της’, ‘-φίλος’, ‘-δης’, ‘-είνος’ en ‘-ιμος’.

Bij de vrouwelijke namen waren de populairste achtervoegsels over het algemeen de vrouwelijke equivalenten van de suffixen die bij mannelijke namen het vaakst voorkwamen. Vrouwelijke afleidingen van Egyptische godheden kwamen veel minder voor, dus de cijfers liggen

---

⁷⁴ JENNES, *Theophoric Names in Late Period and Graeco-Roman Egypt*, 148-149.

⁷⁵ VLEEMING, *Short Texts*, 968.

⁷⁶ H. SOLIN, ‘Ancient onomastics: perspectives and problems’, A. D. RIZAKIS red., *Roman Onomastics in the Greek East: Social and Political Aspects. Proceedings of the International Colloquium organized by the Finnish Institute and the Centre for Greek and Roman Antiquity, Athens 7-9 september 1993* (ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ 21), Athene en Parijs, 1996, 1-11, 8.

⁷⁷ O. MASSON, ‘Les anthroponyms grecs à Délos’, D. KNOEPFLER red., *Comptes et inventaires dans la cité grecque, Actes du Colloque International d’Épigraphie tenu à Neuchâtel du 23 au 26 septembre 1986 en l’honneur de Jacques Tréheux*, Genève, 1988, 71-80, 78.

⁷⁸ JENNES, *Theophoric Names in Late Period and Graeco-Roman Egypt*, 139.

⁷⁹ PARKER, ‘Theophoric names and the history of Greek religion’, 60.

⁸⁰ JENNES, *Theophoric Names in Late Period and Graeco-Roman Egypt*, 154.

uiteraard een pak lager. Het enige suffix dat meer dan honderd keer geattesteerd is, is het diminutieve ‘-ἄριον’. De populariteit van dit achtervoegsel hangt nauw samen met de frequentie van de naam Thermoutharion (249 attestaties).

Enkele suffixen zijn meer dan tien keer geattesteerd: ‘-ἰαινα’ (60) en ‘-ἰαξ’ (23) zijn de tegenhangers van het mannelijke ‘-ἰων’.⁸¹ ‘-οῦξ’ (54) is het vrouwelijke equivalent van ‘-ἄξ’ en is nog een voorbeeld van een suffix dat vooral in Egypte voorkwam.⁸² ‘-γένεια’ (18) drukt hetzelfde idee uit als het mannelijke ‘-γένης’ en komt eveneens enkel voor in de naam ‘Horigeneia’. Deze naam is net zoals Horigenes enigszins ambigu (cfr. supra). Andere betekenisvolle achtervoegsels zijn nauwelijks betuigd: net zoals bij de mannen zijn er alleen maar een paar attestaties van ‘-δώρα’ (2).

Daarnaast is er nog een groep van achtervoegsels die slechts enkele keren geattesteerd zijn: ‘-ἰά’, ‘-αία’, ‘-ιον’, ‘-ιππη’, ‘-ωνία’ en ‘-ἄρις’. Die laatste vorm komt echter enkel voor als Thermoutharis in een tekst waarin er ook veel sprake is van een Thermoutharion en staat dus hoogstwaarschijnlijk gewoon voor een verkorte vorm van die naam.

Griekse afleidingen van Egyptische godheden werden dus gevormd via een procedé dat ook frequent voorkwam voor afleidingen van Griekse godheden. De gebruikte achtervoegsels zijn met andere woorden eveneens geattesteerd voor de “eigen” godheden. Toch is er een duidelijk patroon zichtbaar waarbij bepaalde suffixen de voorkeur kregen voor composities met deze “vreemde” godheden: ‘-ἰων’, ‘-ἄξ’ en in mindere mate hun vrouwelijke equivalenten kwamen in deze context frequenter voor dan in zuiver Griekse vormen. Anderzijds valt het ook op dat bepaalde achtervoegsels die populair waren voor Griekse theofore namen nauwelijks gebruikt werden voor afleidingen van Egyptische godheden. Het gaat hierbij langs de ene kant om toevoegingen die samenstellingen construeren, die vaak de relatie van de persoon tot de godheid uitdrukken zoals ‘-δωρος’ of ‘-δοτος’.⁸³ Langs de andere kant geldt dit ook voor sommige eenvoudige suffixen: vooral ‘-ιος’, goed voor een kwart van alle Griekse theofore namen,⁸⁴ is afwezig bij afleidingen van Egyptische goden. Enkel Ammonios komt vaak voor, maar dat is een ambigu geval (cfr. infra). In de meeste gevallen gaat het bij deze namen om afleidingen van Olympische goden. We mogen deze discrepantie echter niet overdrijven, aangezien de meeste geattesteerde Egyptische godheden een naam hadden die eindigde op een iota, en het verschil tussen ‘-ιος’ en ‘-ος’ dus onmogelijk te zien is.

2.3.2 Griekse afleidingen van Egyptische namen

Het type

Griekse afleidingen van namen uit een andere taal zijn minder vanzelfsprekend dan afleidingen van godheden, wat weerspiegeld wordt in de cijfers voor de Griekse afleidingen van Egyptische namen. De structuur is dezelfde als bij het vorige subtype: een Egyptisch element gevolgd door een Grieks suffix. Onder dit type vallen ook de afleidingen van Egyptische dierennamen, want hoewel dit voor Egyptenaren godheden waren, bleef dit voor de Grieken een vreemd fenomeen.⁸⁵ De naam

---

⁸¹ Ibidem, 148.

⁸² L. DUBOIS, ‘Des anthroponymes en -οῦξ’, R. W. G. CATLING en F. MARCHAND red., *Onomatologos: Studies in Greek Personal Names presented to Elaine Matthews*, Exeter, 2010, 398-421, 416-417.

⁸³ JENNES, *Theophoric Names in Late Period and Graeco-Roman Egypt*, 136-144.

⁸⁴ Ibidem, 144.

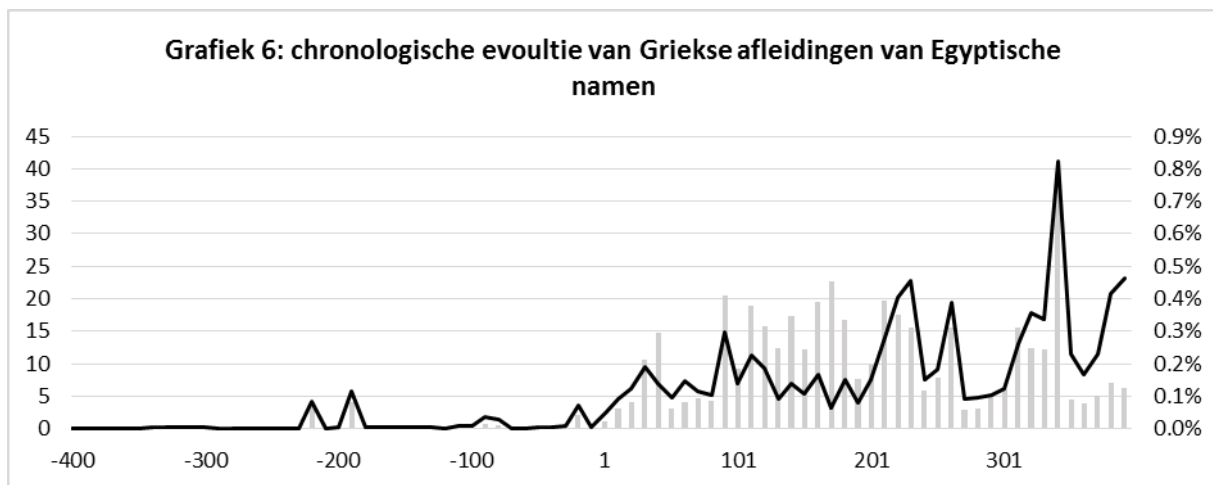
⁸⁵ K. A. D. SMELIK en E. A. HEMELRIJK, “Who knows not what monsters demented Egypt worships?” Opinions on Egyptian animal worship in Antiquity as part of the ancient conception of Egypt’, W. HAASE red., *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt II.17.4*, Berlijn en New York, 1984, 1852-2000, 1905.

Thaubarion is hier niet mee opgenomen omdat deze al aan een analyse onderworpen is door Swinnen, die concludeert dat het gaat om een naam die al vroeg een “nom de vogue” werd bij de Grieken.⁸⁶ Op basis van het derde gedeelte van deze paper is het misschien mogelijk om nog meer van zulke gevallen te identificeren.

Frequentie

Griekse afleidingen van Egyptische namen vormen met slechts 39 verschillende namen een duidelijke minderheid binnen de Griekse afleidingen. Deze composities zijn in totaal 500 keer geattesteerd en op geen enkel moment in de hele Grieks-Romeinse periode droeg meer dan 1 procent van de bevolking zo'n naam. 62,6% van deze attestaties is mannelijk en slechts 37,4% vrouwelijk. Relatief gezien waren deze vormen dus populairder bij vrouwen.

Chronologische evolutie

Ook dit type was vooral populair in de Romeinse periode. De algemene evolutie volgt min of meer die van alle Griekse afleidingen, maar wijkt er toch op cruciale punten van af. De namen begonnen pas aan hun opmars in de eerste eeuw na Christus en doorheen de eerste twee eeuwen bleef het percentage ongeveer gelijk. In de derde eeuw kwam de namen meer voor, al bleef het percentage wel fluctueren. Ze bereikten hun hoogtepunt in het midden van de vierde eeuw, in het decennium 341-350. Quasi onmiddellijk daarna nam het aandeel van de namen een grote duik, maar tegen het einde van de vierde eeuw werd het type opnieuw populair, in tegenstelling tot Griekse afleidingen in het algemeen. Het hele laatste gedeelte van deze evolutie wordt echter bepaald door het patroon van één veelvoorkomende naam, Pinoution. Dit is een typisch christelijke naam, die pas vanaf de derde eeuw geattesteerd is en dat verklaart waarom het percentage steeg in plaats van te dalen in de loop van de vierde eeuw. Vervorming van de curve door archieven is hier dan weer minder een probleem.

Populairste namen

Slechts één Griekse afleiding van een Egyptische naam telt meer dan honderd attestaties: Pinoution (193 attestaties), een afleiding van het Egyptische ‘P3y-ntr’. De naam betekent “deze van God” en heeft een duidelijk christelijk profiel. Dit is dus een vroege manifestatie van het fenomeen waarbij

⁸⁶ W. SWINNEN, ‘Problèmes d'anthroponymie ptolémaïque’, *Chronique d'Égypte*, 42 (1967), 156-171, 165.

Egyptische elementen weer meer aanzien kregen in de context van het christendom.⁸⁷ Verder kwamen er slechts zeven namen meer dan tien keer voor: Souerous (76), Thaisous (61), Thaubas (23), Sabourion (23), Pauseirion (22), Phibas (17) en Thamounion (12). Het gaat dus bijna altijd om Egyptische theofore namen.

Suffixen

De gebruikte suffixen zijn degene die ook bij Griekse afleidingen van Egyptische godheden populair waren. Bij mannelijke vormen kwam ‘-ίων’ het meest voor (275 attestaties), waarin de populariteit van Pinoution wederom een grote rol speelt, hoewel er in totaal wel 14 individuele namen met dit suffix gevormd zijn. 32 attestaties dragen het achtervoegsel ‘-ᾶς’ en gezien het feit dat het om 12 verschillende afleidingen gaat, moet het suffix hier waarschijnlijk wel hypocoristisch opgevat worden. In dat geval zijn de afleidingen intiem verbonden met de oorspronkelijke namen, maar het gebruikte suffix blijft nog steeds Grieks. Ten slotte is er één persoon, Menouthiados, die een naam droeg die een combinatie is van een Egyptisch element en het Griekse ‘-ιάδος’.

Bij vrouwelijke afleidingen was het hypocoristische ‘-οῦς’ het meest populaire suffix (160 attestaties). Het tweede belangrijkste suffix was verrassend genoeg ‘-ᾶς’ (23), normaal gebruikt om mannelijke afleidingen te construeren. In zeldzame gevallen kan het echter ook wijzen op een vrouwelijke afleiding,⁸⁸ en volgens onder andere Swinnen is dat het geval bij de naam Thaubas, met 23 attestaties in Trismegistos.⁸⁹ Verder telt enkel ‘-ιον’ (15) meer dan tien attestaties. Ten slotte zijn er enkele suffixen die slechts sporadisch betuigd zijn, namelijk ‘-αροῦς’ en ‘-άριον’, twee achtervoegsels die ook hypocoristische waarde kunnen hebben.⁹⁰

2.3.3 Griekse afleidingen van Latijnse namen

Het type

Tot het onomastisch repertoire van Grieks-Romeins Egypte behoorden ook afleidingen van de diverse delen van de Latijnse *tria nomina*. Er zijn zowel afleidingen van *praenomina* als van *nomina* als van *cognomina* geattesteerd. Bij deze categorie van hybride namen kunnen misschien kanttekeningen geplaatst worden, aangezien Grieken en Romeinen al vroeg met elkaar in contact traden, maar dat geldt eerder voor de Grieken van Griekenland dan voor de Grieken van Egypte. De grote immigratie van de derde eeuw voor Christus vond plaats vòòr de periode van het intense contact tussen de Griekse en de Romeinse wereld. Het blijft wel een feit dat de Griekse cultuur nauwer verwant was met de Latijnse dan met de Egyptische.

Frequentie

Griekse afleidingen van Latijnse namen kwamen ongeveer evenveel voor als afleidingen van Egyptische namen: 57 verschillende vormen zijn in totaal 557 keer geattesteerd. Dit komt overeen met 6,32% van de Griekse afleidingen of 4,77% van alle hybride namen. Als we alle namen uit Grieks-Romeins Egypte bekijken, blijkt dat deze namen niet frequent voorkwamen: over het algemeen

---

⁸⁷ A. PAPAConstantinou, ‘Why did Coptic fail where Aramaic succeeded? Linguistic developments in Egypt and the Near East after the Arab conquest’, A. Mullen en P. James red., *Multilingualism in the Graeco-Roman Worlds*, Cambridge, 2012, 58-76, 60.

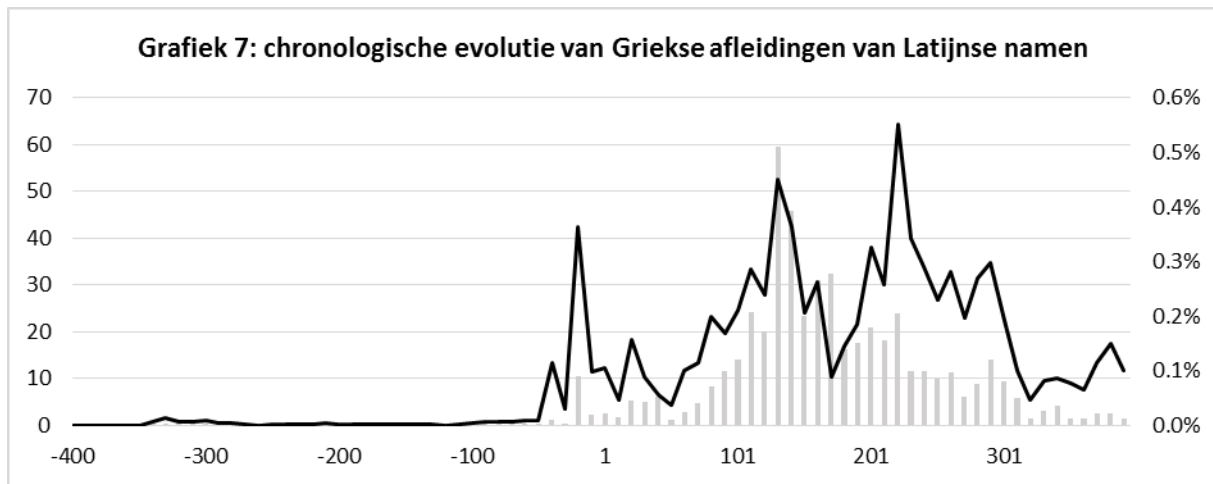
⁸⁸ Bingen, *Pages d'épigraphie grecque*, 102. Zie ook Masson over de naam Kleopas: O. Masson, ‘Notes d'anthroponymie grecque’, *Bulletin de Correspondence Hellenique*, 105 (1981), 199-202, 202.

⁸⁹ Swinnen, ‘Problèmes d'anthroponymie ptolémaïque’, 164.

⁹⁰ Ibidem, 163.

schommelde het percentage tussen 0,1% en 0,3%, met een occasionele uitschieter boven de 0,5%. Rekening houdende met de algemene percentages (cfr. supra) waren deze vormen populairder bij mannen (93,38% van de attestaties) dan bij vrouwen (6,62%).

Chronologische evolutie

De chronologische evolutie van dit type volgt op het eerste gezicht een ander verloop dan de andere Griekse afleidingen. Dat Griekse afleidingen van het Latijn een fenomeen van de Romeinse periode vormden, spreekt voor zich. Schijnbare attestaties voor het begin van de Romeinse periode zijn het gevolg van teksten die zeer onprecies gedateerd zijn. De eerste piek in het decennium 19 tot 10 voor Christus is dan weer het gevolg van een beperkte set zeer precies gedateerde attestaties eerder dan een teken van vroege Romeinse invloed. Het type was vooral populair in de tweede en derde eeuw na Christus, wanneer ongeveer 0,3% van de personen in Egypte zo'n naam droeg. De grafiek telt twee opmerkelijke pieken: een in het decennium 131 tot 140 na Christus en een tussen 221 en 230 na Christus. De eerste piek is het gevolg van de activiteit van Valerius Marion, een belastingcontroleur die 15 keer vermeld wordt in een reeks vrij precies gedateerde belastingkwitanties. Aan de basis van de tweede piek ligt eveneens een *official*: Aurelius Sereniskos, *strategos* van de Arsinoïtische gouw, met 9 exact gedateerde ambtelijke documenten. Zonder deze *outliers* toont de curve een opgang in de eerste eeuw na Christus, gevolgd door een relatief stabiele periode van populariteit in de tweede en derde eeuw en een snel verval aan het einde van die eeuw, waar het type niet meer van herstelt. De achteruitgang is in dit geval te vroeg om de invloed van christelijke naamgevingpatronen als oorzaak te hebben. De evolutie strookt wel met een graduele vermindering van het belang van de kennis van het Latijn in de late oudheid.⁹¹ De percentages zijn natuurlijk erg laag en lenen zich niet tot gedetailleerdere statistische uitspraken.

Populairste namen

De meest geattesteerde afleiding van een Latijnse naam is Marion, een afleiding van het Latijnse Marius met het suffix '-ίωv' (94 attestaties). De populariteit van deze naam heeft niet enkel met de Latijnse stam te maken, maar ligt voor een deel ook in het feit dat hij meerdere connotaties had. Naast de connectie met Marius, roept hij namelijk ook reminiscenties op aan de Semitische naam Marion (met het suffix '-ίωv').⁹² Bovendien is er sprake van assonantie met de vergoddelijkte farao

⁹¹ P. FILIOS, 'Greek papyri and Graeco-Latin hybrid compounds', T. V. EVANS en D. D. OBBINK red., *The Language of the Papyri*, Oxford, 2009 221-252, 243.

⁹² D. CANDUCCI, 'I 6475 cateci greci dell'Arsinoite', *Aegyptus*, 70 (1990), 211-255, 253.

Marres, die vereerd werd in de Fayoem. Ook bij de Grieken zelf kan assonantie meegespeeld hebben, aangezien Maron een populaire Griekse naam was. Andere populaire namen waren Gaion (69 attestaties), Loukas (69), Antonas (24) en Antonias (14). In het geval van Loukas speelt ook het christelijke element een rol, aangezien de meeste attestaties van late datum zijn. De meeste vormen waren afgeleid van *cognomina*, met 42 individuele namen, tegenover 10 van *nomina* en 5 van *praenomina*. Qua aantal attestaties liggen de cijfers echter veel dichter bij elkaar: de eerste groep telt er 212, de tweede 180 en de derde 165. Over het relatieve belang van de verschillende delen van de *tria nomina* leert dit ons echter weinig, aangezien Grieken over het algemeen weinig inzicht gehad lijken te hebben in de interne werking van het systeem.⁹³

Suffixen

De gebruikte suffixen zijn analoog aan die van de andere Griekse afleidingen. Bij de mannelijke afleidingen was het suffix '-ων'/'-ίων' het populairst: '-ίων' is 91 keer geattesteerd en '-ων' 200 keer. Bij dat tweede type eindigt de stam van 199 vermeldingen weliswaar op een iota en waarschijnlijk zagen mensen in de oudheid die vormen als varianten van het type op '-ίων', dus het is gerechtvaardigd om hier in deze context één type in te zien (cfr. supra). Afleidingen met het hypocoristische suffix '-ᾶς' zijn 220 keer geattesteerd. Daarnaast zijn er nog enkele suffixen die slechts een handvol keer betuigd zijn, namelijk '-ίσκος', '-γένης' en '-ίνος'.

Voor vrouwelijke afleidingen kwam vooral het suffix '-ίας' voor (21), de tegenhanger van het mannelijke '-ίων'. Verder zijn ook '-ίνη' en '-κλη' enkele keren geattesteerd. Een opvallende afwezige is het hypocoristische '-οῦς', maar het aantal overgeleverde vrouwelijke Griekse afleidingen van Latijnse namen is sowieso zeer beperkt.

---

⁹³ A. D. RIZAKIS, 'Anthroponymie et société. Les noms romains dans les provinces hellénophones de l'empire', A. D. RIZAKIS red., *Roman Onomastics in the Greek East: Social and Political Aspects. Proceedings of the International Colloquium organized by the Finnish Institute and the Centre for Greek and Roman Antiquity, Athens 7-9 september 1993* (MEΛETHMATA 21), Athene en Parijs, 1996, 11-29, 11.

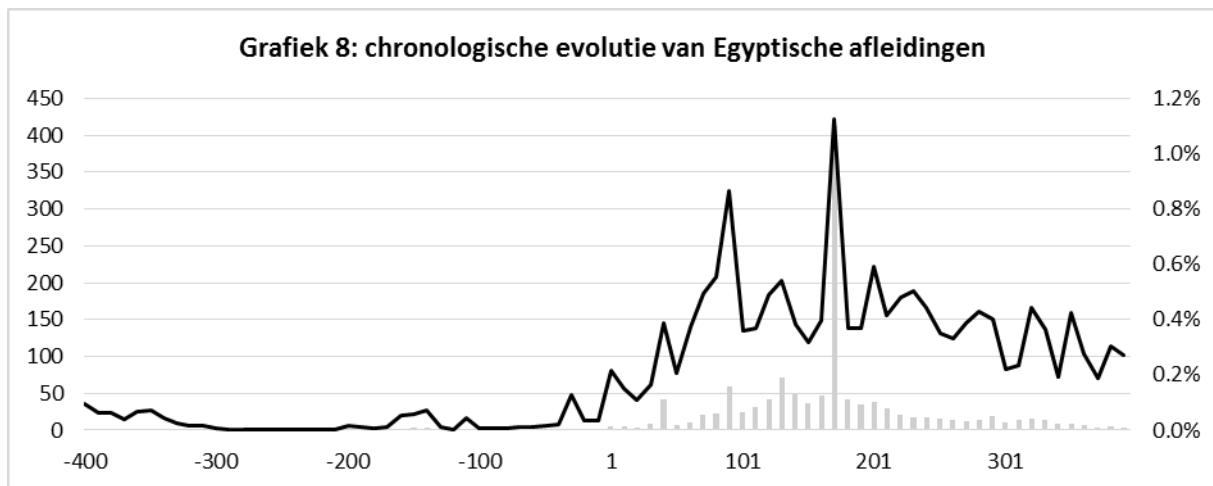

2.4 Egyptische afleidingen

Frequentie

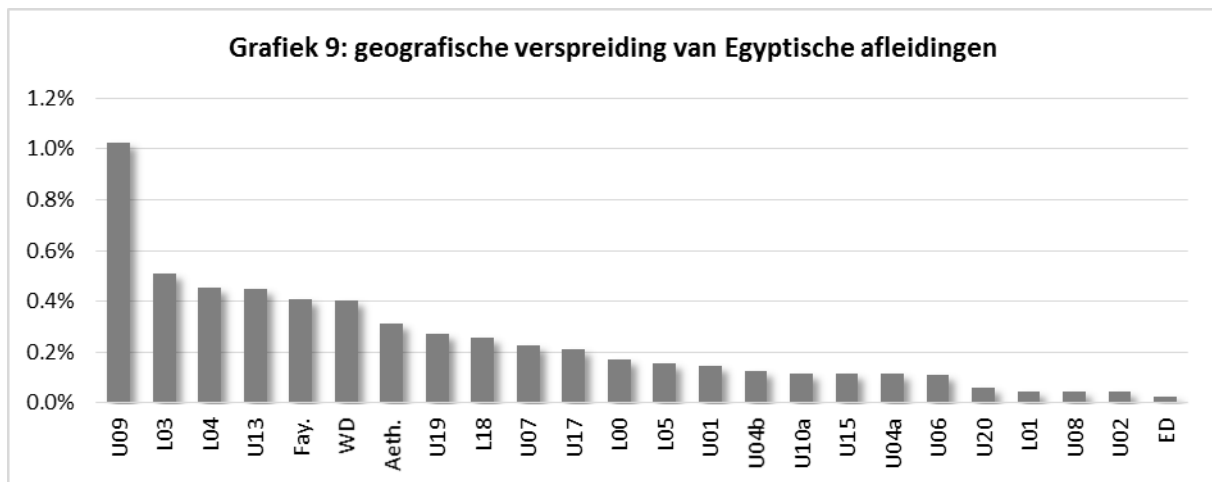
Egyptische afleidingen vormen de tweede grootste groep binnen de hybride namen. Op het niveau van de namen waren deze vormen even frequent als de Griekse afleidingen (213 versus 207). Het aantal attestaties ligt echter aanzienlijk lager: met 1367 vermeldingen vertegenwoordigen ze 11,69% van alle hybride namen. De meeste vormen zijn afgeleid van Griekse namen, maar ook afleidingen van Griekse godheden en zelfs van Latijnse namen kwamen voor. Deze laatste twee fenomenen bleven doorheen de hele Grieks-Romeinse periode echter wel onomastische randverschijnselen. Naast deze grote subtypes zijn er ook nog enkele minder belangrijke subtypes geattesteerd, die onder 'Andere' (cfr. infra, 2.8) ter sprake komen. Het gaat daarbij vooral om afleidingen van het Semitisch en van Griekse woorden. Dat laatste subtype was vooral populair in de Byzantijnse periode.

Chronologische evolutie

Het belang van Egyptische afleidingen ving aan in de loop van de eerste eeuw na Christus en deze vormen begonnen dus iets later aan hun opmars dan Griekse afleidingen. Ze waren vooral populair tussen de tweede helft van de eerste eeuw en de eerste helft van de derde eeuw na Christus. In deze periode had ongeveer 0,5% van alle inwoners van Egypte een Egyptische afleiding als naam. De twee spectaculaire uitschieters binnen deze periode komen overeen met afzonderlijke pieken binnen de verschillende subtypes. Het hoogtepunt in het decennium 91-100 correspondeert met een piek van de Egyptische afleidingen van Griekse godheden, terwijl de uitschieter in het decennium 171-180 het gevolg is van de populariteit van afleidingen van Griekse namen in die periode. Vanaf de derde eeuw zette een duidelijk dalende trend in, maar die is relatief, gezien het eerder kleine verschil in percentage. In de Byzantijnse tijd stierf het type niet uit, maar herwon het een deel van zijn eerdere populariteit.

Geografische verspreiding

Egyptische afleidingen zijn in een groot aantal Egyptische gouwen vertegenwoordigd. In absolute termen kwamen ze het vaakst voor in de Fayoem (812 attestaties), de Panopolitische (121) en de Oxyrynchitische gouw (100). Ook als we rekening houden met de aard van het overgeleverde bronnenmateriaal in elke regio, blijft het fenomeen het frequentst in deze gouwen. De hoge cijfers in L03 en L04 zijn te wijten aan enkele attestaties in de schaarse documentatie daar. De populariteit in de Panopolites was daarentegen reëel en niet het gevolg van een schaarse documentatie, aangezien uit deze gouw meer dan 10 000 documenten afkomstig zijn. Uit de cijfers per regio blijkt dat Egyptische afleidingen het populairst waren in de Fayoem (0,41%), dan in Opper-Egypte (0,2%) en nauwelijks voorkwamen in Neder-Egypte (0,06%).

2.4.1 Egyptische afleidingen van Griekse namen

Het type

De eerste en tevens de grootste groep van Egyptische afleidingen wordt gevormd door hybride composities met Griekse namen. Dit is enerzijds verrassend omdat de meerderheid van de Egyptische namen theofoor van aard was. Anderzijds beschikte de Egyptische onomastiek wel over prefixen die bijzonder geschikt waren om te verwijzen naar personen, in het bijzonder in een familiecontext (cfr. infra). Volgens Masson lagen genealogische verwijzingen naar echte personen trouwens aan de basis van dit naamtype.⁹⁴ Het is in elk geval duidelijk dat de Egyptische prefixen meer semantische waarde hadden dan de Griekse suffixen.⁹⁵ Deze Egyptische afleidingen bestaan altijd uit een prefix gevolgd door een Griekse naam. Ook Egyptische afleidingen van Griekse afleidingen van een element uit een andere taal zijn in deze categorie opgenomen. In tegenstelling tot bij de namen onder 'Dubbele afleidingen' (cfr. infra), maakt ofwel de combinatie van geattesteerd geslacht en de gebruikte pre- en suffixen, ofwel de Demotische transliteratie hier duidelijk dat het wel degelijk om Egyptische afleidingen van het Grieks gaat.

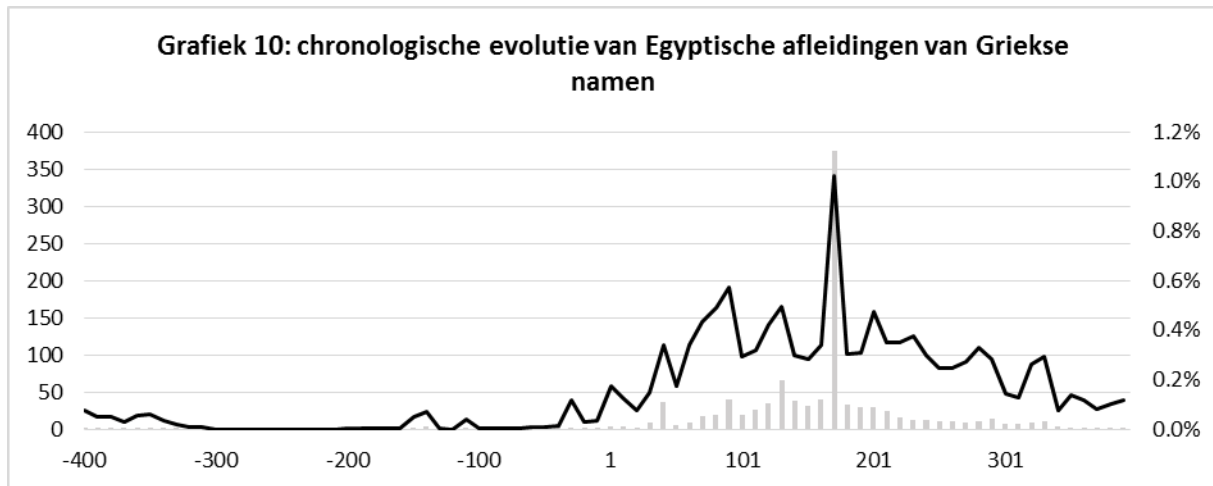
⁹⁴ MASSON, *Onomastica Selecta*, III, 158-159.

⁹⁵ JENNES, *Theophoric Names in Late Period and Graeco-Roman Egypt*, 162.

Frequentie

Afleidingen van Griekse namen vormen de dominante groep binnen de Egyptische afleidingen, zowel op het niveau van de namen (136) als qua attestaties (1100 attestaties of 80,37%). In een breder perspectief waren het echter nog steeds geen zeer frequente namen: op geen enkel moment in de Grieks-Romeinse periode droeg meer dan één procent van de personen zo'n afleiding. Wat de genderverdeling betreft, is het een fenomeen dat zeer vrouwelijk kleurt: 87,08% van de attestaties behoort toe aan vrouwen en slechts 12,92% aan mannen.

Chronologische evolutie

De chronologische evolutie van Egyptische afleidingen van Griekse namen volgt in grote lijnen de algemene evolutie van Egyptische afleidingen. De namen geraakten verspreid in de loop van de eerste eeuw na Christus en het hoogtepunt van hun populariteit situeerde zich in de tweede eeuw. Vanaf het begin van de derde eeuw zette er een dalende trend in die bleef voortduren tot het einde van de Romeinse periode. De eerste piek, in het decennium 91-100, komt overeen met het hoogtepunt van de populariteit van de meest geattesteerde afleiding, Tamystha. Ook in de tweede piek, tussen 171 en 180, heeft deze naam een aandeel met tientallen exact gedateerde teksten voor de jaren 173 en 175. Dit hoogtepunt is in het algemeen te wijten aan de precies gedateerde belastingsrollen van Karanis (cfr. supra), waarin deze namen opvallend veel voorkomen. Het gaat daarbij vaak om verschillende personen met dezelfde naam, dus deze piek vertegenwoordigt een brede verspreiding van het type in de tweede-eeuwse Fayoen.

Populairste namen

De meest geattesteerde Egyptische afleiding is Tamystha, die 334 keer voorkwam en vooral in de Fayoen erg in trek was. Het gaat om een afleiding van de Griekse naam Mysthas, die eveneens vooral in de Fayoen geattesteerd is. Het feit dat de sigma op het einde van de naam weggevallen is, heeft ermee te maken dat de naam op deze manier vrouwelijker lijkt, een fenomeen dat wel meer voorkwam bij dit soort namen.⁹⁶ De populariteit van deze afleiding is mogelijk door assonantie gerelateerd aan 'Msdr-sdm', een lokale god wiens naam zoveel betekent als "Luisterend oor".⁹⁷ Deze godennaam kwam in de Fayoen ook voor als persoonsnaam (meestal in Griekse transscriptie als Μεσταστυμις), vooral in de late Ptolemeïsche periode. Tamystha zou ook een verkorting van

⁹⁶ VLEEMING, *Short Texts*, 929.

⁹⁷ R. GIVEON, 'A god who hears', M. H. VAN VOSS e.a. red., *Studies in Egyptian Religion, Dedicated to Professor Jan Zandee*, Leiden, 1982, 38-42, 42.

Tamestasytmis (Ta-Msdr-sdm) kunnen zijn, maar die naam is in de tweede eeuw slechts eenmaal geattesteerd, dus dat is weinig waarschijnlijk. Bovendien zijn er gevallen bekend van Tamystha's met als vader Mysthas (cfr. infra). Dit neemt niet weg dat de populariteit van de naam mogelijk een gevolg was van de lokale cultus. Het feit dat Tamystha vroeger populair werd dan de meeste andere hybride namen versterkt deze hypothese. Andere veelvoorkomende namen waren Taeumeros (107 attestaties), Tamaron (104), Tapasion (90) en Psyros (59). Bij de populariteit van Tamaron zijn dezelfde factoren van belang als in het geval van de Griekse afleiding Marion (cfr. supra).

Prefixen

Bij de vrouwelijke afleidingen was 'Ta-' veruit het populairste prefix (764 attestaties). Ta is in dit geval het Egyptische bezittelijk voornaamwoord en betekent "degene van". Volgens Masson ontstond dit naamtype binnen de familiecontext.⁹⁸ Ook de vertaling van het tweede veelvoorkomende prefix 'T₃-šr.t-n-' (192), "de dochter van", wijst in de letterlijke zin op een genealogische relatie. T₃ is hier het Egyptische lidwoord, šr betekent "kind", de '.t' wijst op het vrouwelijke geslacht en de 'n' is het Egyptische equivalent van een genitief. Ten slotte kwam het voorvoegsel 'T₃-' (9) ook alleen voor, eveneens met de betekenis van het lidwoord.

Voor mannelijke afleidingen zijn de mannelijke equivalenten van deze prefixen geattesteerd. Opvallend genoeg zijn hier vormen met 'P₃-', het lidwoord, het vaakst betuigd (60). Deze anomalie is het gevolg van het feit dat in de database de Byzantijnse attestaties van namen die ook eerder al voorkwamen, opgenomen worden in de cijfers. Door het lage percentage van die attestaties veroorzaakt dat meestal geen problemen, behalve hier. De naam Psyros is namelijk 59 keer geattesteerd, waarvan 36 keer in de Byzantijnse tijd. Afleidingen met 'P₃-' waren vooral in die periode populair. We hebben hier dus te maken met een vroege manifestatie van dat fenomeen, maar in werkelijkheid ligt het cijfer voor dit prefix lager voor de Romeinse periode. Daarmee rekening houdende is 'Pa-', het populairste prefix in deze periode (56). Ook 'P₃-šr-n-' telt enkele attestaties (16). 'P₃-hm-' ("de adelaar van") is ten slotte één maal betuigd.

Over de vraag in hoeverre deze prefixen in de late tijd nog betekenis hadden, bestaat er discussie.⁹⁹ Zo concludeert Bingen op basis van verbindingen van meerdere van zulke voorvoegsels dat ze hun etymologische waarde verloren hadden.¹⁰⁰ Elders stelt hij dat de prefixen enkel nog gebruikt werden om van namen die normaal mannelijk waren vrouwelijke namen te maken en omgekeerd.¹⁰¹ Jennes heeft alle attestaties van het naamtype 'P₃-šr-n-'/T₃-šr.t-n-' aan een gedetailleerde analyse onderworpen en concludeert dat de namen in een deel van de gevallen een genealogische relatie uitdrukken.¹⁰² Bij de hybride namen lijkt dit ook het geval te zijn: er zijn attestaties met een vadersnaam of moedersnaam die verwijzen naar de vermelde vader of moeder, maar dit is geen meerderheid. Voorbeelden zijn Senapollonia en Apollonios, Senherakleia en Herakleios, Senkolanthas en Kolanthas en Tamaron en Maron.

---

⁹⁸ MASSON, *Onomastica Selecta*, III, 158.

⁹⁹ Dit debat woedt ook voor persoonsnamen in het algemeen, zie bijvoorbeeld T. BRENNEN, 'On the meaning of personal names: a view from cognitive psychology', *Names*, 48 (2000), 139-146.

¹⁰⁰ J. BINGEN, 'Notes d'épigraphie grecque. III', *Chronique d'Égypte*, 56 (1981), 341-346, 345.

¹⁰¹ BINGEN, Akoris: épigraphie et onomastique', 170.

¹⁰² G. JENNES, 'P₃-šr-personal name. An expression of genealogical relations?', *Zeitschrift für Ägyptische Sprache und Altertumskunde*, 140 (2013), 132-141, 140.

2.4.2 Egyptische afleidingen van Griekse godheden

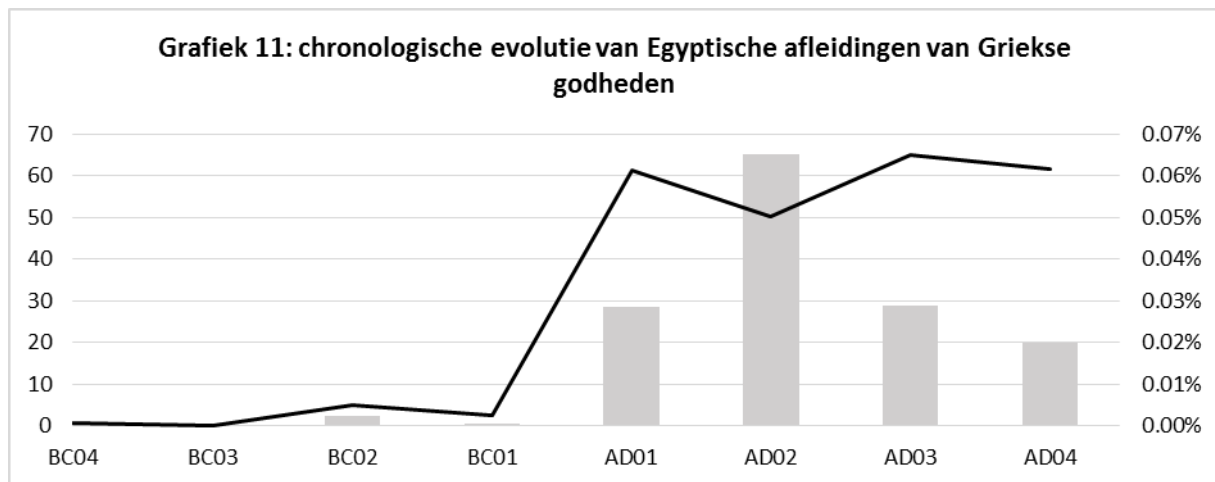
Het type

De meerderheid van de Egyptische namen bevatte een verwijzing naar een godheid. Deze godheid kon al vrij vroeg van vreemde oorsprong zijn, zoals in het geval van T₃-di-'strt, een Egyptische afleiding van de Fenicische godin Astarte.¹⁰³ Ook afleidingen van Griekse godheden zijn geattesteerd, maar hun aantal is veel kleiner dan verwacht. Net zoals bij Griekse afleidingen van Egyptische godheden is het zo dat het soms moeilijk te bepalen is of iemand naar een godheid dan wel naar een persoon met een theofore naam vernoemd is. De categorie 'godheden' is hier breed opgevat en ook vormen op basis van dieren, mythologische figuren, helden en vergoddelijkte personen zijn opgenomen.

Frequentie

Egyptische afleidingen van Griekse godheden kwamen slechts sporadisch voor: de 38 verschillende namen zijn samen 169 keer geattesteerd. Dit betekent dat ze slechts 12,45% van de Egyptische afleidingen uitmaken, die op zich al een minderheid vormen. Op het hoogtepunt van hun populariteit (het decennium 91 tot 100 na Christus) droeg niet meer dan 0,19% van de inwoners van Egypte een naam van dit type. Het aandeel van mannelijke dragers is groter dan bij afleidingen van Griekse namen (34,91%), maar vrouwen blijven dominant (65,09%), zeker als we de algemene percentages in het achterhoofd houden (cfr. supra).

Chronologische evolutie

Voor kleine datasets zoals deze zijn de gedetailleerde grafieken op basis van de methode van de *weighed dates* niet geschikt. Daarom heb ik in die gevallen geopteerd voor een grafiek met cijfers per eeuw. Egyptische afleidingen van Griekse godheden zijn nauwelijks geattesteerd voor het begin van de Romeinse periode. In de loop van de eerste eeuw kende de populariteit van deze namen een stijging en hun aandeel bleef redelijk stabiel doorheen de hele Romeinse periode. In tegenstelling tot bij de andere types zien we in de late oudheid geen uitgesproken dalende trend. Veel meer dan het feit dat de namen tijdens de hele Romeinse periode voorkwamen kan er door de lage percentages niet gezegd worden.

¹⁰³ H. RANKE, *Die ägyptischen Personennamen*, I, Glückstadt, Hamburg en New York, 1935-1952, 372.

Populairste namen

Qua aantal attestaties is Taorion de meest frequente naam (35 attestaties), maar in dit geval weten we dat deze vermeldingen slechts overeenkomen met 8 verschillende individuen. De aantrekkingskracht van deze naam heeft waarschijnlijk te maken met assonantie, enerzijds met de Egyptische god Horus en anderzijds met de populaire naam Horion. Verder zijn er slechts drie namen die meer dan tien attestaties tellen: Senapollo (25), Papollon (21) en Taapollos (15).

Populairste godheden

De vijf populairste godheden waren Apollo (71 attestaties), Orion (42), Artemis (12), Neilos (8) en Herakles (7). Rekening houdende met de eerder gemaakte opmerking over Orion daalt zijn aandeel tot 10 attestaties. Apollo is dus duidelijk de enige godheid die redelijk populair was in de Egyptische onomastiek. Dit is mogelijk te wijten aan zijn associatie met de populaire Horus.¹⁰⁴ Apollo was ook de meest populaire god in Griekse theofore namen.¹⁰⁵ Misschien gaat het in de meeste gevallen toch om verwijzingen naar personen: Apollos is 1112 keer geattesteerd als persoonsnaam, onder andere voor een heilige, en Apollon 344 keer. Een lokale verklaring is in ieder geval uitgesloten: de namen kwamen niet meer voor in de Apollonopolites dan elders.

Prefixen

Bij vrouwelijke afleidingen was het populairste prefix 'Ta-' (60 attestaties). Net als bij afleidingen van namen gaat het om het bezittelijk voornaamwoord, maar aangezien het om een godheid gaat, wordt er geen genealogische relatie uitgedrukt. Volgens Hofpner houdt het prefix in dat het gaat om een vereerder van de godheid in kwestie,¹⁰⁶ maar die interpretatie gaat wat te ver. Daarnaast is opnieuw 'T₃-šr.t-n-' relatief vaak geattesteerd (51). 'T₃-dī-', de Egyptische tegenhanger van het Griekse 'δώρα' gevormd op basis van het Egyptische werkwoord 'geven', volgt op enige afstand met slechts 7 attestaties. Ten slotte is er ook 1 afleiding geattesteerd die gevormd is met 'T₃-rmt.t-n-' ("de vrouw van").

De prefixen van de mannelijke afleidingen waren opnieuw de tegenhangers van de vrouwelijke: 'Pa-' (35 attestaties), 'P₃-šr-n-' (12) en 'P₃-dī-' (2). Daarnaast is ook het lidwoord 'P₃-' één maal gebruikt om een afleiding van een Griekse god te construeren.

Deze voorvoegsels waren ook voor Egyptische afleidingen van Egyptische godheden het populairst in de Grieks-Romeinse periode.¹⁰⁷ Het is wel opvallend dat 'P₃-dī-'/T₃-dī-' zo weinig geattesteerd is: over het algemeen kwamen zij evenveel voor als de twee andere prefixen. Dit voorvoegsel kan enkel voor goden gebruikt worden, terwijl de anderen ook frequent geattesteerd zijn voor afleidingen van Griekse namen, wat nog maar eens de vraag oproept of we hier wel te maken hebben met afleidingen van Griekse godheden. 'T₃-rmt.t-n-' werd weliswaar maar zelden gebruikt voor afleidingen van persoonsnamen, maar kan wel een manier zijn om een persoon met een plaatsnaam te verbinden. Tromantinoos zou in principe dus ook naar Antinoopolis kunnen verwijzen.

---

¹⁰⁴ N. LITINAS, 'Hierakapollon, the title of Panos Polis and the names in -apollon', *Ancient Society*, 37 (2007), 97-106, 97.

¹⁰⁵ JENNES, *Theophoric Names in Late Period and Graeco-Roman Egypt*, 157.

¹⁰⁶ HOPFNER, 'Gräzisierte, griechisch-ägyptische, bzw. ägyptisch-griechische und hybride Theophore Personennamen', 5.

¹⁰⁷ JENNES, *Theophoric Names in Late Period and Graeco-Roman Egypt*, 38-122.

2.4.3 Egyptische afleidingen van Latijnse namen

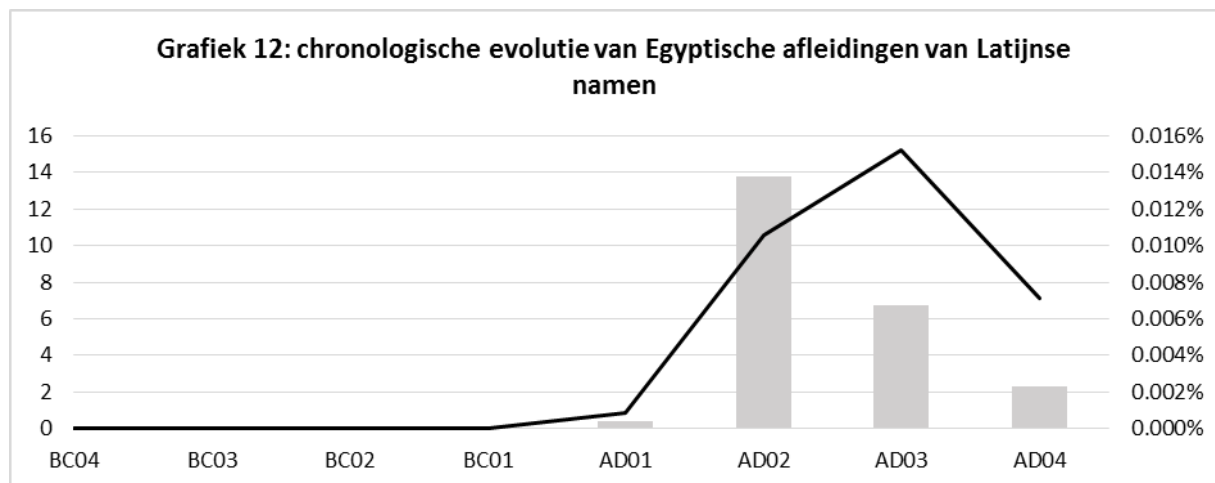
Het type

Egyptische afleidingen van Latijnse namen vormen slechts een voetnoot in de onomastische geschiedenis van Grieks-Romeinse Egypte, maar voor de volledigheid zijn ze mee opgenomen in dit gedeelte van de paper. Het gevolgde procedé is hetzelfde als bij de andere Egyptische afleidingen: een prefix gevolgd door een niet-Egyptisch element.

Frequentie

Van dit subtype zijn er 18 namen bekend, die in totaal slechts 23 keer geattesteerd zijn. Op geen enkel moment kwam het type bij meer dan 0,015% van de inwoners van Egypte voor. Ze waren net zoals Egyptische afleidingen van Griekse namen vooral een zaak van vrouwen (91,3%); mannelijke attestaties vormen een absolute minderheid (8,7%).

Chronologische evolutie

Egyptische afleidingen van Latijnse namen vormen uiteraard een fenomeen dat enkel in de Romeinse periode voorkwam. Ze zijn vooral geattesteerd in de tweede en de derde eeuw na Christus, en in mindere mate ook in de vierde eeuw. In de vijfde eeuw verdween dit subtype volledig.

Populairste namen

Slechts drie namen kwamen meer dan één keer voor: Sennigeros (4 attestaties), Serenpriskos (2) en Tasilbaneis (2). De rest van de afleidingen zijn hapaxen.

Prefixen

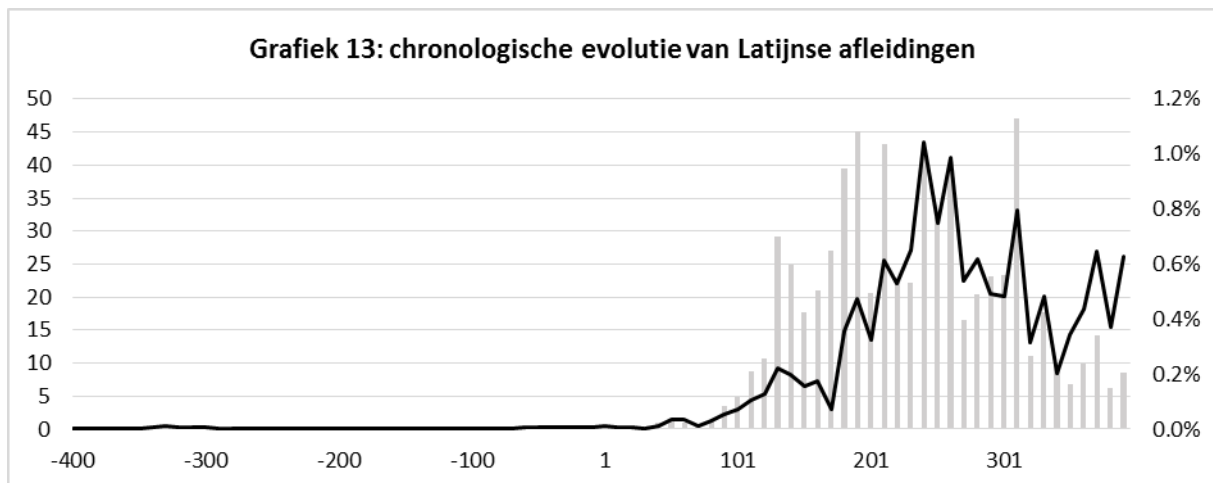
Voor het construeren van afleidingen van het Latijn werden dezelfde voorvoegsels gebruikt als bij afleidingen van het Grieks. Bij vrouwelijke afleidingen kwamen 'T₃-šr.t-n-' (13 attestaties), 'Ta-' (7) en 'T₃-' (2) voor. De enige mannelijke afleiding is geconstrueerd met behulp van 'P₃-šr-n-'.

2.5 Latijnse afleidingen

Frequentie

Latijnse afleidingen vormen de derde grote groep van hybride namen in Grieks-Romeinse Egypte. Met 53 verschillende namen is deze categorie wel aanzienlijk kleiner dan de twee andere types. Deze composities kwamen in totaal 732 keer voor en vormen zo 6,27% van alle attestaties van hybride namen. De afleidingen zijn vooral van het Grieks, zowel van Griekse namen als van Griekse godheden, al is het onderscheid tussen de twee moeilijk te bepalen. Bij Latijnse afleidingen is dit probleem nog groter, omdat er voor alle vormen slechts één suffix gebruikt werd. De twee subtypes behoren dus waarschijnlijk tot hetzelfde fenomeen. Helemaal zeker kunnen we daar echter niet van zijn, dus worden ze in deze paper apart besproken. Daarnaast zijn er ook enkele Latijnse afleidingen van Egyptische namen geattesteerd. Andere vormen, bijvoorbeeld afleidingen van het Semitisch, zijn niet betuigd.

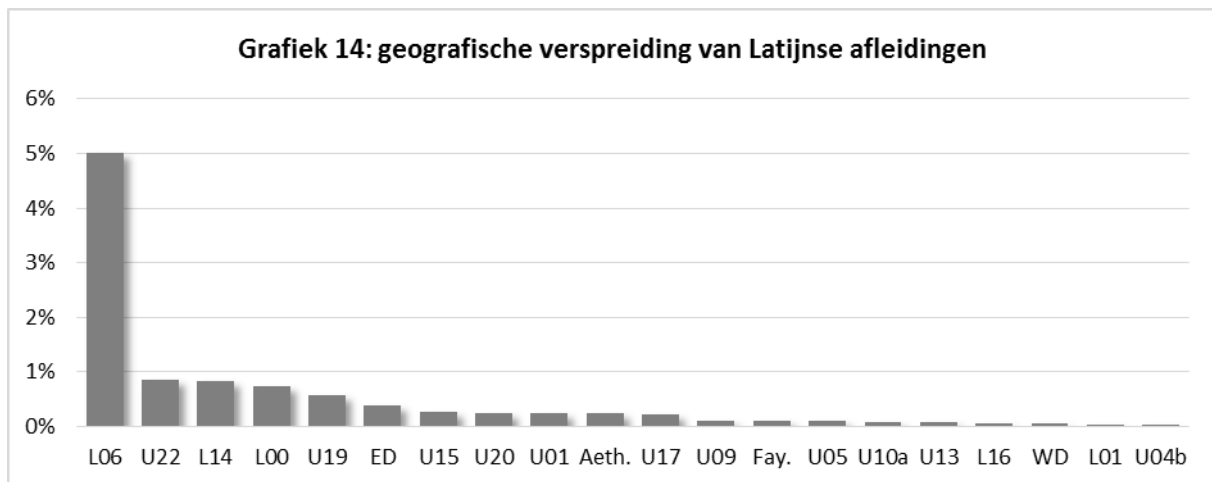
Chronologische evolutie

Latijnse afleidingen komen vòòr de Romeinse periode niet in de bronnen voor en de schijnbare attestaties in bovenstaande grafiek zijn het gevolg van enkele zeer onprecies gedateerde teksten. Het type kwam pas laat op, in de tweede eeuw na Christus en zelfs in de loop van die eeuw bleef het aantal attestaties beperkt. Het hoogtepunt van de verspreiding situeerde zich duidelijk in de derde eeuw. Tijdens deze periode droeg steeds meer dan 0,5% van de mensen zo'n naam. De twee pieken in het midden van die eeuw komen overeen met uitschieters in de populariteit van afleidingen van Griekse namen, die bij de bespreking van dat subtype verklaard worden. Hetzelfde geldt voor het latere hoogtepunt in het begin van de vierde eeuw, dat het gevolg is van een piek in de verspreiding van afleidingen van Griekse godheden. Na dit hoogtepunt volgde er een vrij snel verval, in lijn met de evolutie van hybride namen in het algemeen. In de tweede helft van de vierde eeuw herstelde het type zich echter opnieuw en ook in de Byzantijnse tijd bleef het voortbestaan, met zelfs enkele nieuwe vormen op basis van namen van keizers en heiligen.

Geografische verspreiding

Latijnse afleidingen kenden een minder brede verspreiding dan Griekse en Egyptische afleidingen. In absolute termen kwamen ze het meest voor in de Oxyrynchites (207), in de Fayoem (201) en in Alexandrië (43). Relatief gezien waren ze het populairst in Alexandrië, de Oxyrynchitische en de Hermopolitische gouw. Het hoge percentage voor L06 is het gevolg van 1 attestatie in een gouw waar in totaal slechts 20 personen betuigd zijn. Uit de cijfers per regio blijkt dat dit het enige type is dat het meest voorkwam in Neder-Egypte (0,24%). In Opper-Egypte is het ook relatief veel geattesteerd (0,19%), waarschijnlijk in de gouw hoofdsteden. In de Fayoem kwam het type dan weer opvallend minder voor (0,1%). De populariteit van deze categorie in Neder-Egypte en vooral in Alexandrië is bijzonder significant en toont een connectie met de hoogste politieke en militaire macht. Of het hierbij gaat om Romeinen die zich associeerden met de Griekse cultuur of om Grieken die hun kinderen Latijns klinkende namen gaven, zal uit het volgend gedeelte van deze paper moeten blijken.

2.5.1 Latijnse afleidingen van Griekse namen

Het type

Tot dit subtype behoren de Latijnse vormen die ondubbelzinnig afgeleid zijn van Griekse namen en niet van Griekse godheden. De opname van “inheemse” elementen in de Latijnse onomastiek is een goed gedocumenteerd proces.¹⁰⁸ Meestal werd bij de Grieken de oorspronkelijke naam gewoon overgenomen als cognomen.¹⁰⁹ Daarnaast kwamen ook combinaties voor van een Griekse naam met een Latijns suffix, en het is deze categorie die hier als hybride beschouwd wordt. Het feit dat Grieken en Romeinen al heel veel vroeg met elkaar in contact kwamen en het debat over de voortschrijdende “romanisering” van het Griekse oosten maken dat er over deze aanduiding discussie mogelijk is. De culturen bleven echter onderscheiden genoeg om in de Late Oudheid hun eigen weg te gaan.¹¹⁰ Bovendien verschijnt het type pas later in de Romeinse tijd en vroegere contacten, die eigenlijk ook vooral belangrijk waren in het Griekse thuisland, speelden dus nauwelijks een rol.

¹⁰⁸ Zie bijvoorbeeld de typologie in A. MULLEN, ‘Linguistic evidence for ‘Romanization’: Continuity and change in Romano-British onomastics: a study of the epigraphic record with particular reference to Bath’, *Britannia*, 38 (2007), 35-61, 50-54.

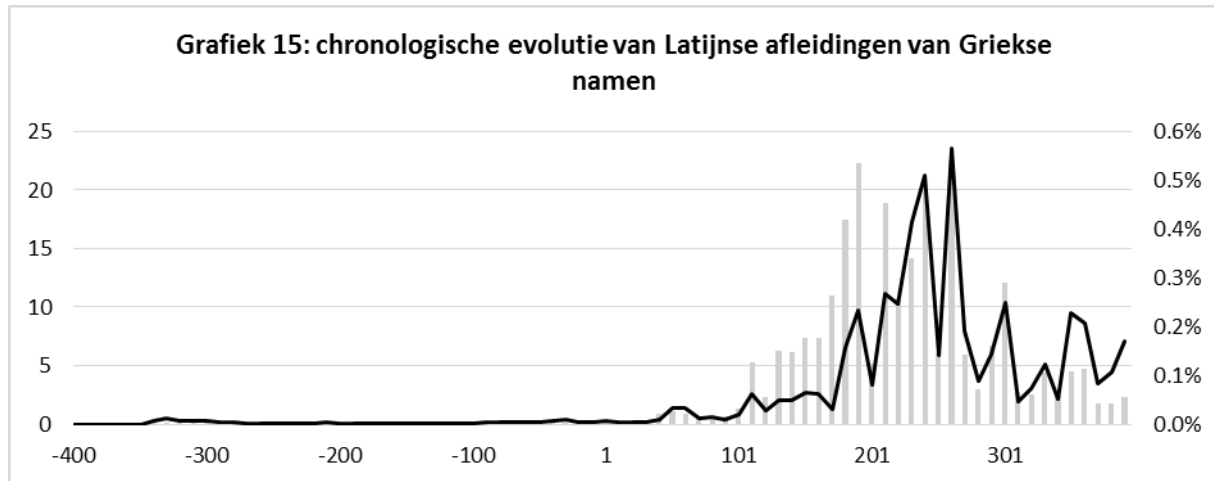
¹⁰⁹ VANDORPE, *Identity*, 262.

¹¹⁰ G. WOOLF, ‘Becoming Roman, staying Greek: culture, identity and the civilizing process in the Roman East’, *The Cambridge Classical Journal*, 40 (1994), 116-143, 131.

Frequentie

Er zijn 45 Latijnse afleidingen betuigd die ondubbelzinnig een Griekse naam als basis hebben. Zij zijn samen 264 keer geattesteerd en ze vertegenwoordigen dus 36,07% van alle Latijnse afleidingen. Afgezien van een paar *outliers* kwamen ze tijdens de Romeinse periode bij 0,1 tot 0,2 procent van de inwoners van Egypte voor. Alle dragers van deze namen waren mannen.

Chronologische evolutie

Latijnse afleidingen van Griekse namen waren duidelijk een fenomeen van de derde eeuw na Christus. Rekening houdende met de chronologische decalage tussen het krijgen en het verschijnen van een naam begon dit subtype aan zijn opmars op het einde van de tweede eeuw en begon er aan het einde van de derde eeuw een kortstondig verval dat echter snel weer opgevangen werd. De eerste piek, tussen 241 en 250, is het gevolg van drie exact gedateerde documenten waar dit type van namen een aantal keer in voorkomt. De tweede piek, in het decennium 261-270, is overdreven omwille van een boedelscheiding die exact gedateerd is in het jaar 269 en waarin 14 keer de naam Isidorianus voorkomt. In werkelijkheid vertoont het percentage voor de derde eeuw dus minder fluctuaties dan deze grafiek suggereert.

Populairste namen

De meest voorkomende afleidingen waren Herodianus (35 attestaties), Isidorianus (32), Berenikianus (24), Chairemonianus (21) en Titianianus (16). Het zijn allemaal afleidingen van namen die bij de Grieken redelijk tot zeer populair waren in Egypte.

Suffix

De Latijnse onomastiek kende in Egypte slechts één suffix om afleidingen van vreemde namen te construeren: '-ianus'. Dit achtervoegsel heeft in de loop van de Romeinse geschiedenis een evolutie ondergaan: aanvankelijk duidde de toevoeging van '-ianus' op filiatie of adoptie,¹¹¹ maar wanneer nieuwe burgers later hun naam vrij konden kiezen, werd het aan willekeurige namen gehecht.¹¹²

¹¹¹ T. CORSTEN, 'Names in -ιανος in Asia Minor. A preliminary study', R. W. G. CATLING en F. MARCHAND red., *Onomatologos: Studies in Greek Personal Names presented to Elaine Matthews*, Exeter, 2010, 456-463, 456.

¹¹² O. SALOMIES, 'Beiträge zur römischen Namenkunde', *Arctos*, 18 (1984), 93-104, 99.

2.5.2 Latijnse afleidingen van Griekse godheden

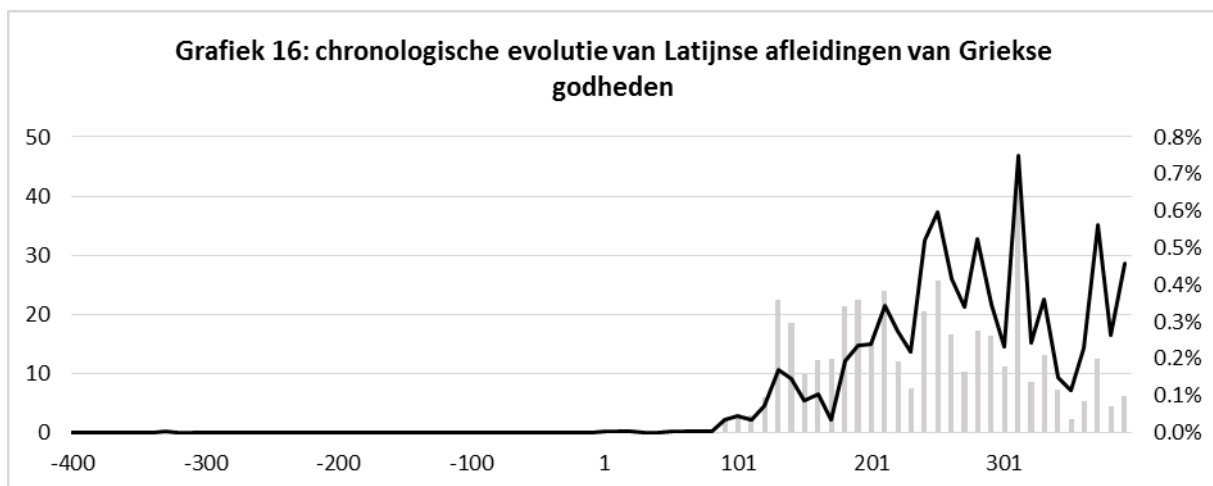
Het type

Naast een groep van Latijnse afleidingen die duidelijk verwijzen naar een Griekse naam, bestonden er ook vormen die rechtstreeks van een godheid afgeleid kunnen zijn. Het onderscheid tussen Griekse en Romeinse godheden is vaak flou en voor discussie vatbaar. De godheden die hier als Grieks beschouwd worden, zijn degene die weliswaar een Romeins equivalent hadden, maar in de namen toch opgenomen werden met hun Griekse orthografie. Vandaar dat Heraklianus hier opgenomen is, ondanks het feit dat Hercules in Rome ook vereerd werd. Hetzelfde geldt voor Dionysianus: in de papyri staat er niet "Bacchianus". Ook Ammonianus is in deze categorie opgenomen, ondanks de ambigue natuur van deze god. Het feit dat hij frequent geattesteerd is als deel van een Latijnse naam wijst er overigens op dat hij door op zijn minst een deel van bevolking als Grieks gepercipieerd werd. De naam Apollonianus wordt niet als hybride beschouwd, omdat Apollo al vroeg als volwaardige god in het Romeinse pantheon voorkwam onder dezelfde naam als bij de Grieken.

Frequentie

Tot dit subtype behoren slechts 6 namen, maar die zijn wel goed voor de meerderheid van de attestaties van de Latijnse afleidingen: 454, of 62,02%. Alle afleidingen zijn mannelijk.

Chronologische evolutie

De evolutie van de afleidingen van Griekse godheden loopt grotendeels gelijk met die van de afleidingen van Griekse namen, wat opnieuw suggereert dat we in feite met een en hetzelfde type te maken hebben. De namen zijn nauwelijks geattesteerd in de eerste eeuw na Christus, wonnen aan populariteit in de loop van de tweede eeuw en bereikten hun hoogtepunt in de derde eeuw. In tegenstelling tot de vorige curve, daalt de trend hier echter niet in het begin van de vierde eeuw, maar blijft hij stijgen. In het midden van de eeuw nam de populariteit van het type een duik, maar tegen het einde van de eeuw steeg die weer. De eerste piek, in het decennium 251-260, is enerzijds het gevolg van het archief van een zekere Severus, dat negen brieven bevat uit het jaar 160 met als afzender Nemesianus, *manager* van een landgoed en anderzijds van de ambtsperiode van een *strategos* met dezelfde naam. De tweede uitschieter, tussen 311 en 320, is het gevolg van de activiteit van een *logistes* met de naam Ammonianus, die 26 keer geattesteerd is. De populariteit van dit type in de vierde eeuw heeft mogelijk te maken met het ontluikende christelijke naamgevingspatroon: er is een Afrikaanse martelaar geattesteerd met de naam Nemesianus. Vooral

de naam Ammonianus bleef voortbestaan, mogelijk als een afleiding van de naam van de derde-eeuwse martelaar Ammonios.

Populairste namen en godheden

De populairste namen en de populairste godheden worden hier samen behandeld, aangezien elke godheid slechts gebruikt is voor één naam. Drie namen vertegenwoordigen de meerderheid van de attestaties: Ammonianus (212), Nemesianus (166) en Heraklianus (73). Daarnaast kwamen ook Sarapianus, Tychianus en Dionysianus enkele keren voor. Vanuit het standpunt van de goden vallen er enkele eigenaardigheden op te merken. De grote populariteit van Ammon suggereert dat deze god misschien eerder een Griekse dan een Egyptische connotatie had. Nemesis, de Griekse godin van de wraak, was in Egypte vrij populair, vooral in de Fayoeem.¹¹³ Volgens Quaegebeur verhult deze Griekse godin echter meestal een Egyptische essentie, namelijk die van de goddelijke retributie.¹¹⁴ Het feit dat deze godin zo vaak voorkomt in Latijnse namen wijst er echter op dat haar Griekse aspect waarschijnlijk ook belangrijk was. De aantrekkingskracht van Herakles ligt voor een deel in de verering van Hercules bij de Romeinen, maar in Egyptische context vooral in zijn status als god van het gymnasium.¹¹⁵

Zoals eerder al aangehaald, is het misschien juist deze namen te bekijken als afleidingen van theofore namen. In dat geval heeft het weinig zin om te zoeken naar de aantrekkingskracht van de godheden voor de Romeinen. De kans is dan immers even groot dat het gaat om Grieken die Griekse namen een Latijnse bijklank wilden geven. Ammonianus zou in dat geval een afleiding van de zeer populaire naam Ammonios kunnen zijn. Nemesianus zou gevormd kunnen zijn op basis van de Griekse naam Nemesion. Heraklianus is mogelijk een afleiding van het eveneens heel vaak geattesteerde Herakleios. Het gaat hierbij telkens om populaire namen die eindigen op een ‘i’-klank. Het feit dat ‘-ianus’ schijnbaar nergens anders voorkomt als suffix om theofore namen te construeren, spreekt ook voor deze hypothese, hoewel er natuurlijk nergens zo’n rijk bronnenmateriaal voorhanden is als in Egypte. Als we deze interpretatie aanvaarden, kan ook Apollonianus (met 52 attestaties) gezien worden als een afleiding van de in Egypte bijzonder populaire naam Apollonios.

Suffix

Het gebruikte suffix is steeds ‘-ianus’ (cfr. supra).

2.5.3 Latijnse afleidingen van Egyptische namen

Het type

Het suffix ‘-ianus’ kan ook gebruikt worden om afleidingen te construeren van “inheemse”, niet-Griekse stammen.¹¹⁶ Net zoals Egyptische afleidingen van Latijnse namen vormden Latijnse afleidingen van Egyptische namen echter een marginaal fenomeen. Ze tellen slechts een handvol attestaties, die dan ook nog eens verdacht zijn.

---

¹¹³ RONDOT, *Derniers visages des dieux d’Égypte*, 273.

¹¹⁴ J. QUAGEBEUR, ‘De l’origine égyptienne du griffon Némésis’, F. JOUAN red., *Visages du destin dans les mythologies (Mélanges Jacqueline Duchemin)* (Centre de recherches mythologiques de l’université de Paris 10), Parijs, 1983, 41-54, 42.

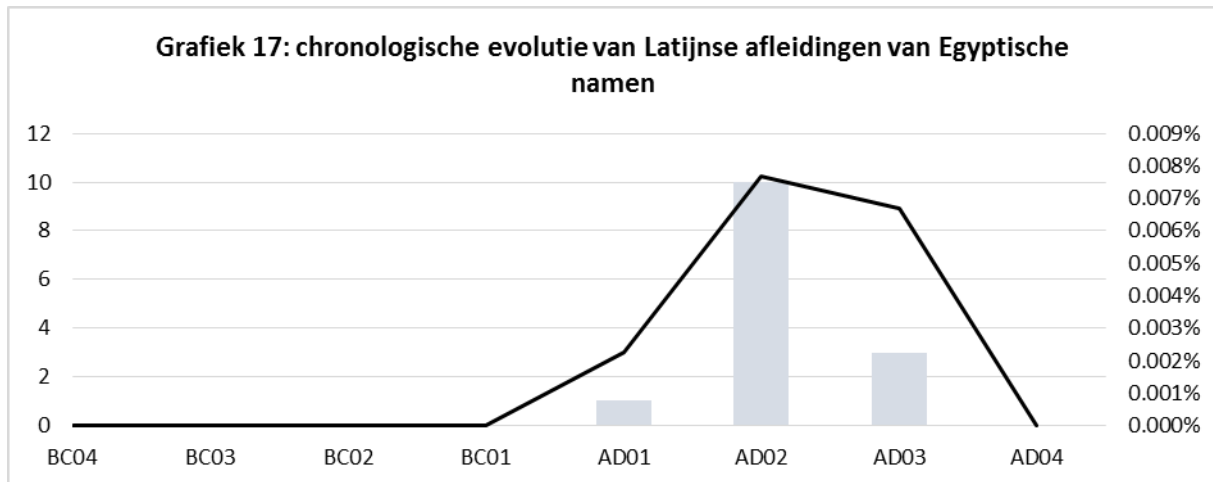
¹¹⁵ JENNES, *Theophoric Names in Late Period and Graeco-Roman Egypt*, 18.

¹¹⁶ CORSTEN, ‘Names in –ιανος in Asia Minor’, 461.

Frequentie

Van dit subtype zijn er slechts 2 namen bekend, die 14 keer geattesteerd zijn. Alle afleidingen zijn mannelijk.

Chronologische evolutie

Net als de andere Latijnse afleidingen zijn ook de namen van dit subtype enkel in de Romeinse periode geattesteerd. De meeste vermeldingen stammen uit de tweede eeuw. De percentages geven echter weer dat deze namen extreem weinig voorkwamen.

Populairste namen

De geattesteerde afleidingen zijn Nephotianus (13 attestaties) en Kollouchianus (1). De eerste naam is een afleiding van 'Nfr-ḥtp' (Νεφώτης in Griekse transliteratie). De tweede is waarschijnlijk een afleiding van een vorm van de naam ΚΙΔΩΣ (Κολλούθης in Griekse transliteratie). Die laatste vorm is echter een hapax en daarom sowieso verdacht. Bovendien is de naam ook moeilijk leesbaar op de papyrus. Nephotianus lijkt dan weer sterk op de normale Latijnse naam Nepotianus (Νεπωτιανός in Griekse transliteratie). Mogelijk hebben we hier te maken met een bewuste uiting van ambiguïteit van de kant van mensen die thuis waren in beide tradities, maar het zou ook kunnen gaan om fouten van schrijvers.

Suffix

Het gebruikte suffix is steeds '-ianus' (cfr. supra).

2.6 Dubbele afleidingen

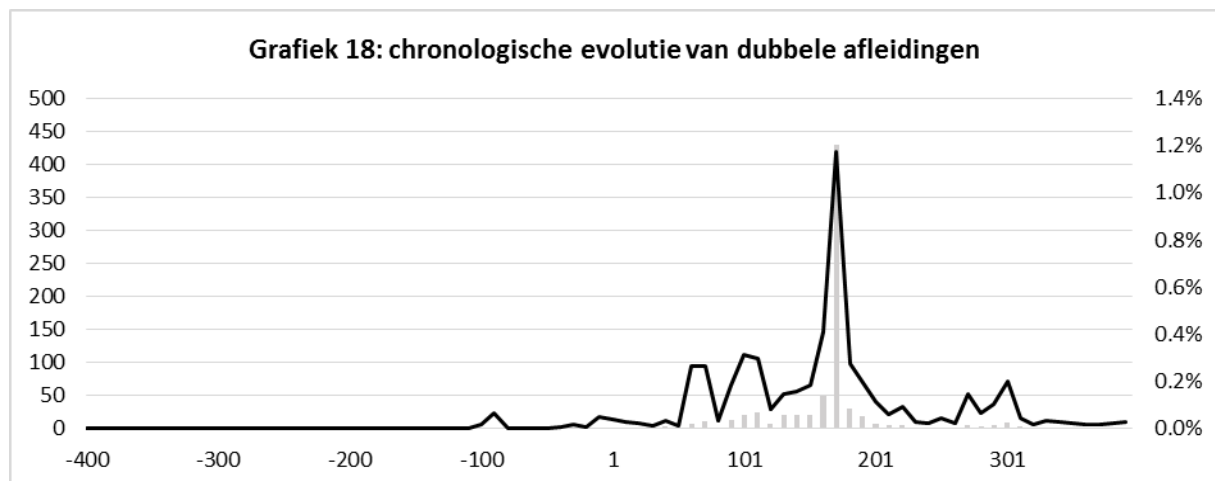
Het type

Naast afleidingen waarbij het duidelijk is in welke taal ze geconstrueerd en van welke taal ze afgeleid zijn, bestaan er ook minder doorzichtige composities. Concreet gaat het om namen die zowel een Egyptisch prefix als een Grieks suffix bevatten en waarbij de twee suffixen van hetzelfde geslacht zijn. Het gevolg is dat het bij deze namen onduidelijk is of het gaat om een Griekse afleiding van een Egyptische naam of om een Egyptische afleiding van een Griekse afleiding. Intuïtief lijkt de eerste optie logischer, maar de andere valt niet met zekerheid uit te sluiten. Misschien betekende de naam voor de ene persoon iets anders dan voor de andere of heeft er een betekenisverschuiving plaatsgevonden. Mogelijk streefden de naamgevers deze ambiguïteit ook opzettelijk na of waren ze er zich omgekeerd juist niet van bewust. Om die redenen worden deze namen hier apart behandeld. Mogelijk werpt de analyse van de familiecontext in het derde gedeelte van deze paper meer licht op de linguïstische affiliatie van deze hybride vormen.

Frequentie

Deze categorie telt 13 verschillende namen, die tezamen 731 keer geattesteerd zijn. In het bijzonder de namen Tasoucharion en Taisarion zijn vaak betuigd. De dubbele afleidingen zijn goed voor 6,26% van alle hybride namen. Vrouwen vertegenwoordigen de absolute meerderheid van de attestaties (99,18%), terwijl mannelijke ambigue afleidingen nauwelijks voorkwamen (0,82%). Het is significant dat populaire vrouwelijke afleidingen van namen uit een andere taal eerder doen denken aan het patroon van Egyptische dan aan dat van Griekse afleidingen. Anderzijds is er geen enkele Egyptische afleiding die qua aantal attestaties in de buurt komt van Tasoucharion en in mindere mate ook Taisarion.

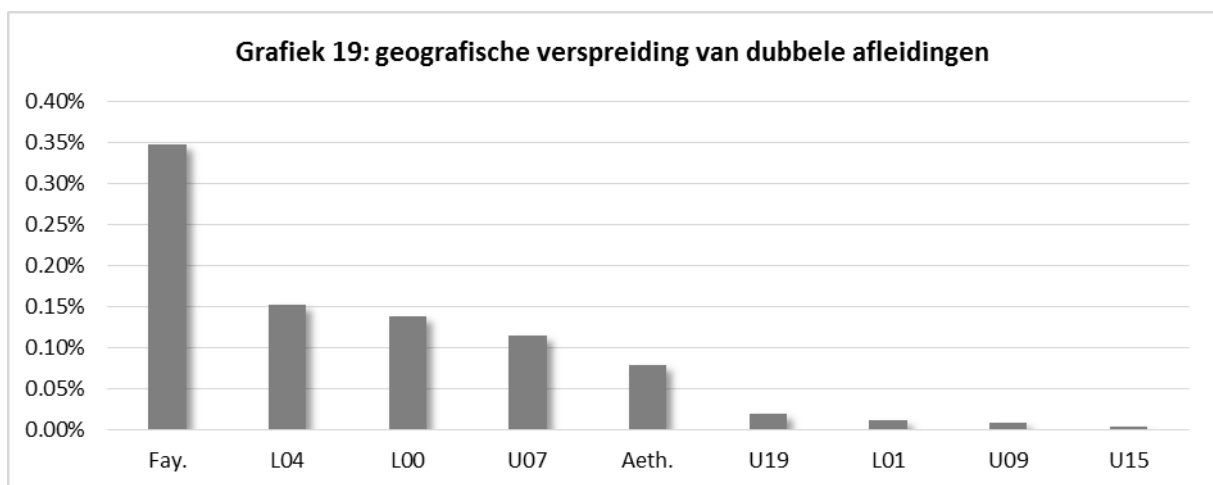
Chronologische evolutie

Dubbele afleidingen kwamen in de Ptolemeïsche periode nauwelijks voor: het aandeel van het subtype nam pas toe vanaf het midden van de eerste eeuw na Christus. Het hoogtepunt van hun populariteit situeerde zich in de tweede eeuw. Daarna kwamen de namen nauwelijks nog voor, op een kleine opleving aan het einde van de derde eeuw na. Deze curve toont natuurlijk vooral de evolutie van Taisarion en Tasoucharion, de vormen die verreweg het meest geattesteerd zijn. De eerste twee uitschieters komen overeen met pieken in de populariteit van Taisarion. Deze naam kende geen spectaculair verval, wat zich toont in de hogere percentages op het einde van de derde

eeuw. De enorme piek in het decennium 171-180 vertegenwoordigt een opvallend hoogtepunt in de populariteit van de naam Tasoucharion. Meer dan een procent van de inwoners van Egypte droeg deze naam in dat decennium, wat veel is voor een vrouwen naam. Een zekere Tasoucharion is weliswaar een aantal keer geattesteerd in het tweede-eeuwse archief van Neilos, haar broer, maar de teksten in kwestie zijn gedateerd over de hele eeuw en hebben dus nauwelijks een invloed op de statistieken bekomen door middel van de *weighed dates*-methode.¹¹⁷ Van groter belang zijn opnieuw de belastingsrollen van Karanis, waarin Tasoucharion en in mindere mate ook Taisarion frequent voorkomen. De populariteit van de namen in deze documenten is reëel, want het gaat in de meeste gevallen om verschillende individuen die samen met verschillende vaders, kinderen of echtgenoten geattesteerd zijn. Dit patroon roept sterke reminiscenties op aan dat van de Egyptische afleidingen van Griekse namen. De evolutie van Taisarion doet dat eveneens, maar het is wel belangrijk dat deze namen langer populair bleven, wat dan weer meer bij Griekse afleidingen past.

Geografische verspreiding

Dubbele afleidingen kwamen maar op een beperkt aantal plaatsen voor. In slechts drie gouwen zijn de namen meer dan één keer geattesteerd: de Fayoem (691), Alexandrië (8) en de Oxyrynchitis (7). De schijnbaar hoge percentages in L04, U07 en Aethiopia zijn dus telkens het gevolg van één enkele attestatie in een gouw waar niet veel documenten uit bewaard zijn. Voor de cijfers per regio blijkt dat het naamtype vooral in de Fayoem voorkwam (0,35%), veel minder in Neder-Egypte (0,05%) en nauwelijks in Opper-Egypte (0,005%). De geografische verspreiding van dubbele afleidingen suggereert dus een eerder Griekse context. De populariteit van deze namen in de Fayoem heeft vooral te maken met de verering van Sobek daar (cfr. infra). Ook Taisarion is echter quasi alleen maar in deze gouw geattesteerd.

Populairste namen

Zoals eerder al aangehaald, wordt dit type gedomineerd door twee vormen: vooral Tasoucharion is veel geattesteerd (519 keer) en in mindere mate ook Taisarion (178). Daarnaast kwam enkel Taesion meer dan tien keer voor (18). De rest van de vormen is slechts één of enkele malen geattesteerd. Tasoucharion is dus meer geattesteerd dan eender welke andere vrouwelijke afleiding, hetzij Griekse, hetzij Egyptische. Het is een bijzonder enigmatisch geval, aangezien de namen die mogelijk de basis van de afleiding vormen opvallend veel minder voorkwamen dan de afleiding zelf: het Egyptische Tasouchis (Ta-Sbk) is maar 84 keer geattesteerd en de Griekse afleiding Soucharion

¹¹⁷ Voor het archief, zie www.trismegistos.org/archive/388.

slechts 2 maal. Misschien is het dus beter om deze naam echt als iets apart te beschouwen. De essentie van de naam is in ieder geval duidelijk Sobek of Souchos, een god die in de Fayoum bij zowel Grieken als Egyptenaren populair was.¹¹⁸

Taisarion zou zowel een Griekse afleiding van Taesis (Ta-Īs.t) als een Egyptische afleiding van de Griekse afleiding Isarion kunnen zijn. Beide namen kwamen relatief veel voor, maar Taesis is wel duidelijk populairder (1581 attestaties) dan Isarion (116), wat de hypothese van de Griekse afleiding waarschijnlijker maakt. De kern van de naam is in elk geval de godin Isis, die zowel een Grieks als een Egyptisch aspect had. Ook bij deze afleiding is het nog steeds mogelijk dat de ambiguïteit bewust gecreëerd werd of dat de naamgevers het juist helemaal niet zo zagen. Het zal allicht nooit mogelijk zijn om daar zekerheid over te verkrijgen, aangezien we enkel de namen zelf hebben.

Pre- en suffixen

Wat de gebruikte affixen bij vrouwelijke afleidingen betreft, waren dezelfde voor- en achtervoegsels populair als bij de andere Griekse en Egyptische afleidingen. De combinatie 'Ta'-godheid/persoonsnaam'-ἄριον' was dankzij de vele attestaties van Tasoucharion en Taisarion het populairst. Het is significant dat 'Ta-' veruit het meest geattesteerde prefix is bij de Egyptische afleidingen van Griekse namen, terwijl '-ἄριον' bij Griekse afleidingen van Egyptische namen veel minder voorkomt. Anderzijds is het wel het populairste suffix voor afleidingen van Egyptische godheden. Daarnaast kwam 'Ta-' nog 24 keer voor in combinatie met '-ιον' (23) en met '-ίαινα' (1). 'T3-šr.t-n-' is twee maal geattesteerd, in combinatie met het ietwat enigmatische Griekse '-εις'.

De schaarse mannelijke afleidingen werden eveneens gevormd met dezelfde pre- en suffixen als de standaard Griekse en Egyptische afleidingen: 'Pa'-godheid'-ων' (3), 'Pa'-godheid'-ᾶς' (1), 'P3'-godheid'-ίων' (1) en 'P3-šr-n-'persoonsnaam'-ιος' (1). De godheden van de eerste groep hebben een naam die op een iota eindigt, dus hier zou het opnieuw kunnen gaan om gevallen van het suffix '-ίων' eerder dan '-ων'. De groep van mannelijke afleidingen is echter te klein om zoals bij de vrouwennamen uitspraken te kunnen doen over de mogelijke affiliatie van de namen. Elk van de vormen is een hapax, wat maakt dat hun invloed op het algemene beeld van de hybride namen bijzonder klein is. Voor de vrouwelijke vormen ligt dit anders, en het derde gedeelte van deze paper kan misschien bijdragen tot een tentatieve verklaring van dit fenomeen.

---

¹¹⁸ FRANKFURTER, *Religion in Roman Egypt*, 99.

2.7 Samenstellingen

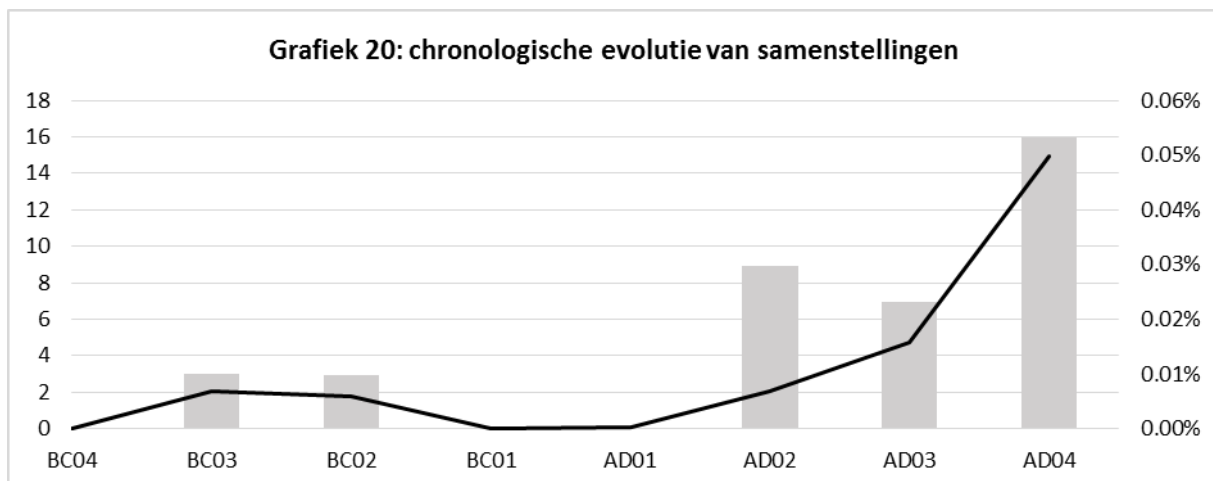
Het type

De meeste hybride namen zijn afleidingen in de ene taal van elementen uit een andere taal. Daarnaast zijn er echter ook gevallen geattesteerd waarbij elementen uit verschillende talen of culturen rechtstreeks met elkaar verbonden werden, zonder gebruik te maken van een voorvoegsel of een achtervoegsel. Het gaat om combinaties van godheden uit de ene religie met godheden uit de andere religie, van godheden met dierennamen, van godheden met persoonsnamen en van persoonsnamen met persoonsnamen. Namen die eindigen op ‘-άμμων’ zouden ook op samenstellingen kunnen wijzen, maar die zijn hier onder Griekse afleidingen van Egyptische goden behandeld (cfr. supra).

Frequentie

Hybride samenstellingen vormen met 17 individuele namen slechts een kleine groep binnen de hybride namen. In totaal zijn ze 40 keer geattesteerd, wat overeenkomt met 0,34% van alle hybride namen. Samenstellingen zijn enkel voor mannen betuigd.

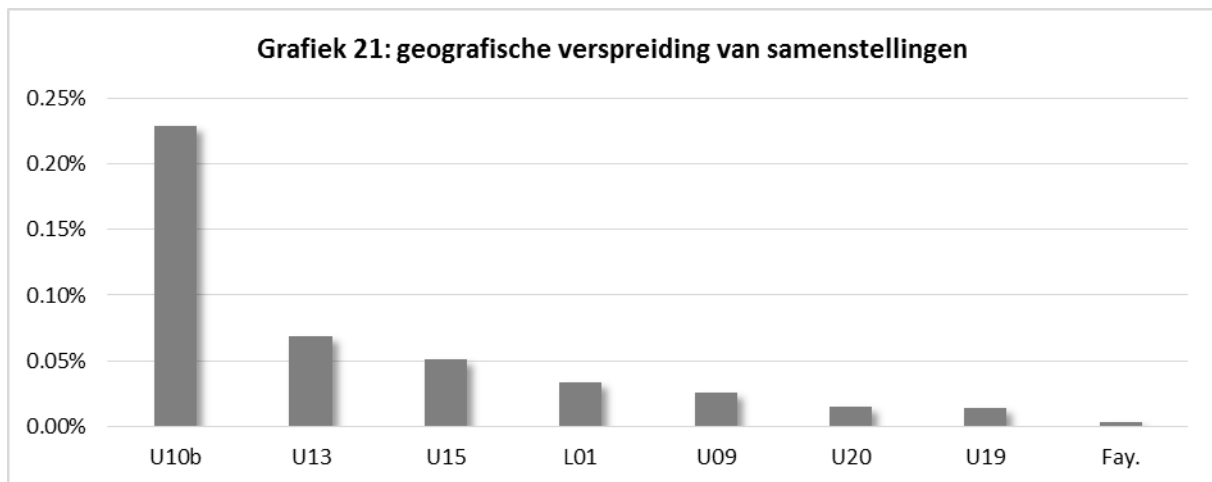
Chronologische evolutie

De chronologische evolutie van de attestaties van samenstellingen vertoont een heel ander patroon dan dat van de andere hybride namen. Een kwart van de vermeldingen (10) dateert van voor de Romeinse periode, wat betekent dat het type 5,92% van de hybride namen uit de Ptolemeïsche periode vertegenwoordigt. Dit toont echter vooral aan dat er over die periode weinig zinvolle statistische uitspraken mogelijk zijn. Het gaat in die gevallen overigens ook om Egyptisch-Semitische samenstellingen en de Egyptisch-Griekse samenstellingen zijn geattesteerd in de tweede, derde en vierde eeuw, wat eerder binnen de verwachtingen ligt. De grote populariteit van dit type in de vierde eeuw is grotendeels te wijten aan tien mensen met de naam Besantinoos, die geattesteerd zijn in documenten uit de jaren 340 uit Antinoopolis. Mogelijk gaat het hierbij telkens om dezelfde persoon, maar er is niet genoeg informatie om dit met zekerheid te stellen. In de Byzantijnse tijd nam de populariteit van samenstellingen in ieder geval nog toe, wat overeenkomt met een toename van het aantal samenstellingen in algemene taalkundige context.¹¹⁹

¹¹⁹ FILIOS, ‘Greek papyri and Graeco-Latin hybrid compounds’, 238.

Geografische verspreiding

Samenstellingen zijn slechts op een beperkt aantal plaatsen geattesteerd. Het aantal attestaties is zo laag dat er verder weinig statistische uitspraken mogelijk zijn. Het hoge percentage in de Apollonopolites is het gevolg van slechts twee vermeldingen in een gouv waaruit eerder weinig documenten afkomstig zijn.

Populairste namen

De meeste samenstellingen zijn hapaxen: enkel Besantinoos is meer dan tien keer betuigd (11 attestaties), maar tien van deze attestaties verwijzen mogelijk naar dezelfde persoon. Verder tellen enkel Kosanoupis (4), Asklanoubis (4) en Besapollon (4) meer dan één of twee attestaties. Bij deze namen gaat het wel duidelijk om verschillende personen. Besantinoos is een duidelijk geval van een lokaal gebonden naam, aangezien Bes een cultus had op de plaats die later Antinoopolis werd en in de nieuw gestichte polis gelijkgesteld werd met Antinoos.¹²⁰ Hetzelfde geldt voor Asklanoubis: Asklepios is de Griekse tegenhanger van Imhotep en de necropolis van Memphis, waar alle attestaties vandaan komen, bevatte zowel een *Asklepieion* als een *Anoubeion*.¹²¹ Besapollon ontsproot waarschijnlijk dan weer aan de associatie tussen Apollo en Horus, aangezien Bes gold als de beschermer van Horus het kind.¹²² De meeste samenstellingen zijn gevormd met twee godheden (32 attestaties). Daarnaast zijn er enkele attestaties van gevallen waarbij twee persoonsnamen samengevoegd zijn (3), waarbij het twee keer gaat om een Griekse naam en de Latijnse persoonsnaam Serenus, die om nog niet opgehelderde redenen bijzonder populair was in Egypte.¹²³ In twee gevallen worden godheden en persoonsnamen gecombineerd: Horoptollis (2) en Apollotkalib (1). Ten slotte zijn er ook twee samenstellingen van Horus en een dier (3 attestaties). De meeste samenstellingen bevatten een Grieks en een Egyptisch element (31), maar ook combinaties van Semitisch en Egyptisch zijn betuigd (6), net als enkele Grieks-Latijnse composities (3).

¹²⁰ KÁKOSY, 'Probleme der Religion im römerzeitlichen Ägypten', 2921.

¹²¹ BENAÏSSA, 'Greek polytheophoric names', 82.

¹²² FRANKFURTER, *Religion in Roman Egypt*, 124.

¹²³ SOLIN, 'Ancient onomastics: perspectives and problems', 9.

2.8 Andere

Niet alle hybride namen passen binnen één van de grote categorieën die tot nu toe aan bod gekomen zijn. Deze 32 “andere” vormen, die in totaal 322 keer geattesteerd zijn, worden in dit deel besproken. Het gaat voornamelijk om Griekse en Egyptische afleidingen, maar er is ook één Semitische afleiding bij. In de catalogus op het einde van dit gedeelte staan ze helemaal achteraan. In de statistieken van de hoofdtypes werden de meeste mee opgenomen, maar ze behoren dus niet tot een van de voornaamste subtypes. Bij sommige van deze categorieën is er ook discussie mogelijk over het hybride karakter. Concreet gaat het om afleidingen van afleidingen in dezelfde taal, Egyptische afleidingen van Griekse woorden, een populaire Griekse afleiding van een Thracische naam, afleidingen van het Semitisch en Semitische afleidingen, en ten slotte nog twee geïsoleerde afleidingen.

Afleidingen van afleidingen vormen een ambigu geval. Wanneer de afleiding en de oorspronkelijke naam niet tot dezelfde taal behoren, is de afleiding opgenomen bij een van de reeds beschreven subtypes (cfr. supra). Daarnaast zijn er echter ook afleidingen betuigd van afleidingen in dezelfde taal. Concreet gaat het om zes Egyptische afleidingen van Egyptische afleidingen van het Grieks, die elk maar één keer geattesteerd zijn. Het gaat om vier mannelijke afleidingen met ‘P₃-šr-n-’ en twee vrouwelijke met ‘T₃-šr.t-n-’. Er zijn ook twee mannelijke Griekse afleidingen van Griekse afleidingen: één keer van het Latijn en één keer van het Egyptisch. De populairste van deze namen was Gaionas, met zeven attestaties. Sensu strictu zijn dit geen hybride vormen, maar ze bevatten wel een “vreemd” element.

De tweede groep, Egyptische afleidingen van Griekse woorden, leunt aan bij Egyptische afleidingen van Griekse namen en Griekse godheden, maar was vooral typisch voor de Byzantijnse tijd. Enkele namen zijn echter al in de Romeinse periode geattesteerd. Van Tagape, de naam die schijnbaar het populairst was (28 attestaties), stamt de meerderheid van de vermeldingen (26) uit de Byzantijnse periode. Verder zijn er geen vormen die meer dan vijf keer voorkwamen. De meerderheid van deze namen is mannelijk, met zes individuele namen tegenover drie vrouwennamen. De vrouwelijke namen zijn alles samen wel vaker betuigd. Het gaat om afleidingen met de prefixen die ook gebruikt worden voor de eerder besproken subtypes: ‘Ta-’, ‘T₃-’ ‘Pa-’, ‘P₃-’, ‘P₃-šr-n-’ en een enigmatisch geval met ‘P₃-di-’.

Een derde geval is de naam Syron, die volgens Dana een Griekse afleiding is met ‘-ίων’ van de Thracische stam ‘Syr’.¹²⁴ Syron was een populaire naam in de Grieks-Romeinse periode: de afleiding is 190 keer geattesteerd. Dit hoge aantal is deels te wijten aan het archief van de veteraan Aelius Syron, die zich in de loop van de derde eeuw na Christus in de Herakleopolitische gouw vestigde.¹²⁵ De naam werd waarschijnlijk meegebracht naar Egypte tijdens de grote migratie van de derde eeuw voor Christus, door Grieken die in of dichtbij Thracië woonden. Zijn populariteit heeft mogelijk te maken met het feit dat hij sterk lijkt op de Griekse naam Syros, die naar Syrië verwijst. Het is trouwens waarschijnlijk dat op zijn minst een deel van de Grieken Syron beschouwde als een variant van Syros eerder dan als een afleiding van een Thracische naam. De naam Getas is ook gevormd op basis van een Thracische stam, maar aangezien die naar een volk verwijst dat bij de Grieken nog steeds dezelfde naam had, is hij hier niet opgenomen.

---

¹²⁴ DANA, ‘Les noms de facture thrace dans LPGN IV: Les noms fantômes et d'autres corrections’, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 157 (2006), 127-142, 141.

¹²⁵ Voor het archief, zie www.trismegistos.org/archive/533.

Naast Grieks, Egyptisch en Latijn behoorde vooral ook Semitisch tot het onomastische repertoire van Grieks-Romeins Egypte. Er zijn heel wat Arabische, Aramese en Hebreeuwse namen geattesteerd en zij zijn ook een bron geweest voor afleidingen in andere talen. Er zijn vijf Egyptische en zes Griekse afleidingen van Semitische woorden en namen bekend, samen goed voor 63 attestaties. De pre- en suffixen zijn opnieuw dezelfde als degene die gebruikt werden voor Egyptische afleidingen van Griekse namen en Griekse afleidingen van Egyptische namen. De meeste namen zijn mannelijk, maar de vrouwelijke tellen meer attestaties. Er zijn drie van zulke namen die meer dan tien keer betuigd zijn: de Griekse afleidingen Sambathios (24) en Sabbathous (10) en de Egyptische afleiding Pasalumis (17). De eerste twee zijn afgeleid van de Sabbat, het populairste element in de Joodse namen van Egypte.¹²⁶ Pasalumis is dan weer afgeleid van het Hebreeuwse 'šlwm' of 'shalom'. Naast deze afleidingen van het Semitisch is er ook een Semitische afleiding bekend: Abdosiris, wat zoveel betekent als "dienaar van Osiris". Het is een combinatie van het Arabische of Aramese element 'abd' en de naam van de godheid.

Ten slotte zijn er nog twee geïsoleerde gevallen: Mithres, een Griekse afleiding van de Perzische god Mithras (6 attestaties) en de hapax Thinabdella, een Egyptische afleiding van een Arabische naam.

---

¹²⁶ S. HONIGMAN, 'Abraham in Egypt: Hebrew and Jewish-Aramaic names in Egypt and Judaea in Hellenistic and Early Roman times', *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 146 (2004), 279-297, 285.

2.9 Griekse afleidingen van Isis, Sarapis en Ammon

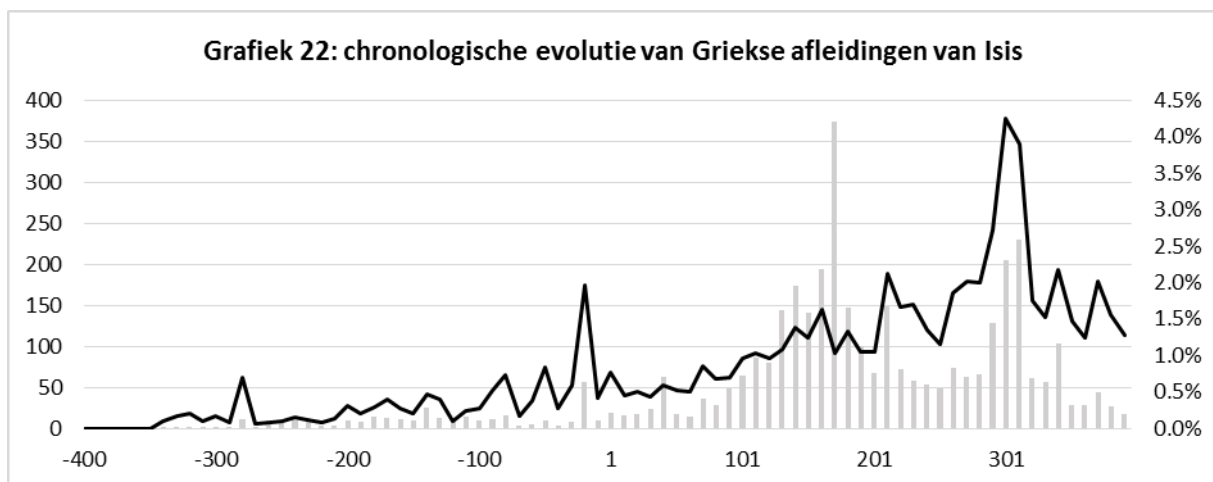
Isis, Sarapis en Ammon kunnen sociaal gezien niet zonder meer aanzien worden als zuiver Egyptische godheden (cfr. supra). Bovendien zijn afleidingen van deze godheden veel frequenter geattesteerd dan eender welke afleiding van eender welke Egyptische godheid. Daarom krijgen ze in deze paper een eigen sectie. Het is niet de bedoeling om een uitgebreide analyse van deze namen en hun oorsprong te bieden – dat zijn volledige studies op zich –¹²⁷ en het gaat vooral om hun relatie tot de andere Griekse afleidingen. Op basis van deze informatie en de gegevens uit het derde gedeelte van de paper is het mogelijk om antwoorden te formuleren op de vraag of deze namen al dan niet tot hetzelfde naamgevingspatroon behoorden als de hybride namen.

2.9.1 Isis

Frequentie

Griekse theofore namen met Isis zijn enorm veel betuigd in Grieks-Romeinse Egypte. 27 individuele namen zijn goed voor 3894 attestaties. 74,90% van deze namen behoorde toe aan mannen, 25,10% aan vrouwen. Rekening houdende met de algemene percentages (cfr. supra), betekent dit dat vrouwen meer namen met Isis droegen dan mannen, een opvallend contrast met de genderverdeling bij Griekse afleidingen van Egyptische godheden. Voor de grote meerderheid van deze attestaties zijn Isidoros (2450) en de vrouwelijke tegenhanger Isidora (739) verantwoordelijk. Daarnaast zijn er nog enkele andere namen met meer dan honderd vermeldingen: bij de mannen Ision (370) en Isas (146), bij de vrouwen Isarion (116) en Isarous (106).

Chronologische evolutie

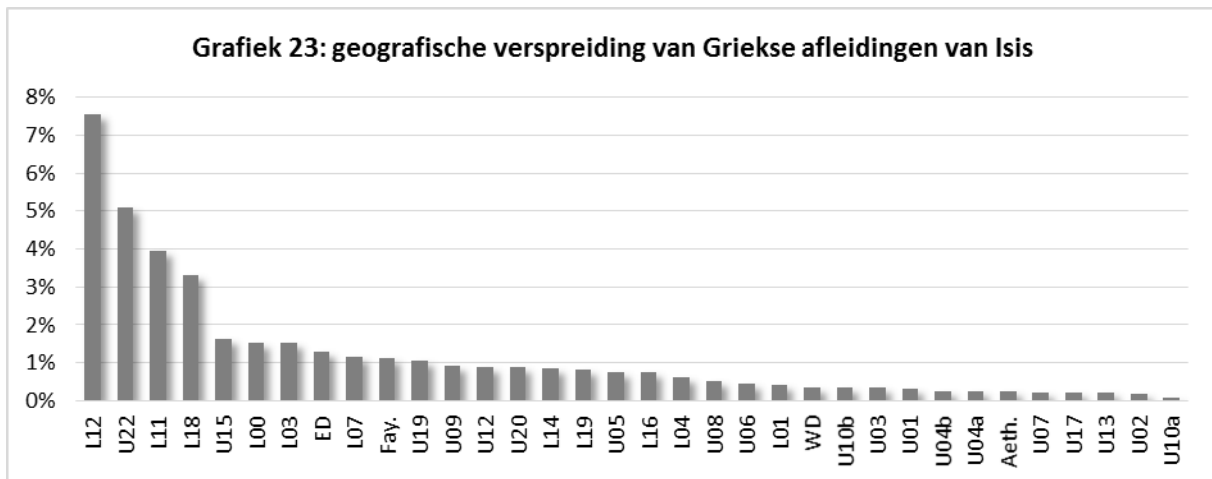

Het hoogtepunt van de populariteit van Griekse afleidingen van Isis situeerde zich net zoals de andere Griekse afleidingen in de tweede en derde eeuw na Christus. In tegenstelling tot die andere afleidingen kwamen de namen echter ook al redelijk wat voor in de Ptolemeïsche periode. Ook het verval van de namen in de vierde eeuw was minder uitgesproken dan bij de Griekse afleidingen van gewone Egyptische godheden. Waarschijnlijk heeft dit te maken met de opname van deze namen in het ontluikende christelijke naamgevingspatroon: verschillende heiligen waren immers naar Isis

¹²⁷ Voor Sarapis is er al het eerder geciteerde artikel van Clarysse en Paganini: CLARYSSE en PAGANINI, 'Theophoric personal names in Graeco-Roman Egypt: the case of Sarapis', 68-90.

genoemd, bijvoorbeeld de derde eeuwse Isidoros van Chios of de Egyptische Isidora van Tabenna. Dankzij de grote populariteit van afleidingen van Isis speelden een aantal personen met zulke namen een prominente rol in bepaalde archieven. Deze archieven vervormen in zekere mate bovenstaande curve: de uitschieters aan het einde van de derde eeuw en het begin van de vierde eeuw zijn het gevolg van het enorme archief van Aurelius Isidoros, dat loopt van 267 tot 324. Isidoros zelf was vooral actief tussen 300 en 325 en hij wordt meer dan 200 keer genoemd, wat de evolutie van het naamtype enorm vervormt.¹²⁸ Verder zouden de cijfers voor de vierde eeuw zonder het archief van de *official* Flavius Isidoros eveneens lager liggen.¹²⁹

Geografische verspreiding

Griekse namen met Isis zijn net als de andere Griekse afleidingen over heel Egypte geattesteerd. In absolute termen kwamen ze het meest voor in de Fayoem (2227 attestaties), in de Hermopolitische (415) en de Oxyrynchitische (385) gouv en ook relatief waren ze het populairst op die plaatsen. De percentages voor L12, U22, L11 en L18 zijn het gevolg van een handvol attestaties in gouwen waar weinig documenten gevonden zijn. Per regio genoten de namen duidelijk de grootste populariteit in de Fayoem (1,13%), iets minder in Neder-Egypte (0,88%) en het minst in Opper-Egypte (0,67%). Deze cijfers suggereren dus eerder een Griekse context, terwijl Griekse afleidingen over het algemeen net meer in Opper-Egypte geattesteerd zijn.

Suffixen

Het opvallendste verschil met Griekse afleidingen van andere Egyptische godheden ligt in de gebruikte suffixen. Dankzij de populariteit van de naam Isidoros kwam bij de mannelijke afleidingen het achtervoegsel '-δωρος' veruit het meest voor (2452 attestaties). Het δωρος-type was weliswaar heel populair bij Griekse theofore namen, maar bij afleidingen van Egyptische godheden is het nauwelijks geattesteerd. De godheden waar het element doorgaans aan toegevoegd werd, waren de traditionele Griekse goden: vooral Artemis, Helios, Zeus, Apollo en Athena.¹³⁰ Er is mogelijk wel een verband tussen Isis als geboortegodin en de letterlijke betekenis van δωρος, maar dan nog is het aantal bijzonder hoog voor een niet-klassieke godin.¹³¹ Dit wijst er mogelijk op dat Isis voor de Grieken tot dezelfde Griekse sfeer als die andere godheden behoorde. Ook het verwante '-δοτος'

¹²⁸ Voor het archief, zie www.trismegistos.org/archive/34.

¹²⁹ Voor het archief, zie www.trismegistos.org/archive/89.

¹³⁰ JENNES, *Theophoric Names in Late Period and Graeco-Roman Egypt*, 136.

¹³¹ BRICAULT, 'Isis: des eaux du Nil à celles de la Méditerranée', 262.

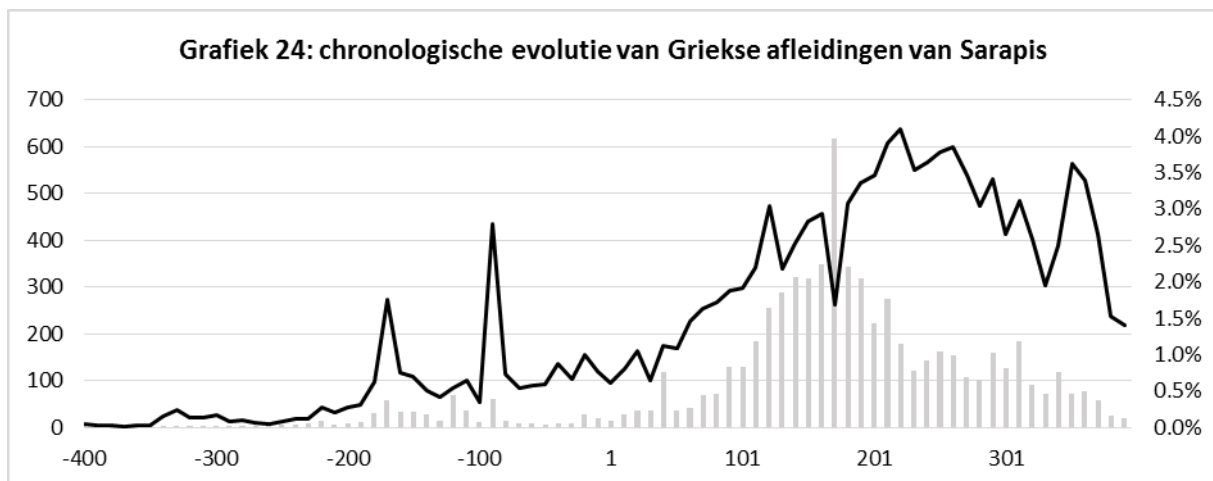
(38) kwam bij Isis meer voor dan bij de andere Griekse afleidingen. Voor de rest zijn het vooral de al eerder aan bod gekomen suffixen die gebruikt werden, zij het in mindere mate: ‘-ίων’ of ‘-ων’ (370), ‘-ᾶς’ (146) en ‘-αρίων’ (10). Er kwamen nog andere achtervoegsels voor, maar geen enkel daarvan is meer dan vijf keer geattesteerd. Bij vrouwelijke afleidingen was ‘-δωρα’, het vrouwelijke equivalent van ‘-δωρος’, met grote voorsprong het populairste achtervoegsel (740 attestaties), gevolgd door het meer gebruikelijke ‘-άριον’ (116), ‘-αροῦς’ (100) en ‘-ίας’ (49).

2.9.2 Sarapis

Frequentie

Griekse afleidingen van Sarapis speelden een belangrijke rol in de onomastiek van Grieks-Romeins Egypte. 40 verschillende namen tellen in totaal 7094 attestaties, meer dan alle Griekse afleidingen van Egyptische godheden samen. Dit maakt van Sarapis de derde best vertegenwoordigde godheid in de Griekse theofore namen van Egypte.¹³² De genderverdeling is gelijkaardig aan die bij de andere Griekse afleidingen: 90,51% mannen en 9,49% vrouwen. De mannelijke naam Sarapion en diens vrouwelijke tegenhanger Sarapias nemen de meeste attestaties voor hun rekening (respectievelijk 5208 en 518). Verder zijn ook de mannennamen Sarapammon (717), Sarapas (752) en Sarapodoros (113) en de vrouwen naam Sarapous (140) redelijk vaak betuigd.

Chronologische evolutie

De chronologische evolutie van de Sarapis-namen verloopt enigszins anders dan die van de Griekse afleidingen in het algemeen. Deze vormen zijn namelijk al redelijk vaak geattesteerd in de Ptolemeïsche periode. Het hoogtepunt van hun populariteit situeerde zich eveneens in de tweede en vooral derde eeuw na Christus. Vanaf het midden van die eeuw zette er wel een verval in, dat kortstondig onderbroken werd door een nieuwe piek in het midden van de vierde eeuw. Sarapis-namen verdwenen niet maar bleven ook in de Byzantijnse tijd voorkomen, als gevolg van de populariteit van de lokale martelaren Sarapion en Sarapammon.¹³³

Zoals steeds bij populaire namen wordt de curve van de chronologische verspreiding van attestaties vervormd door archieven en productieve *officials*. De eerste piek, tussen 169 en 160 voor

¹³² JENNES, *Theophoric Names in Late Period and Graeco-Roman Egypt*, 157.

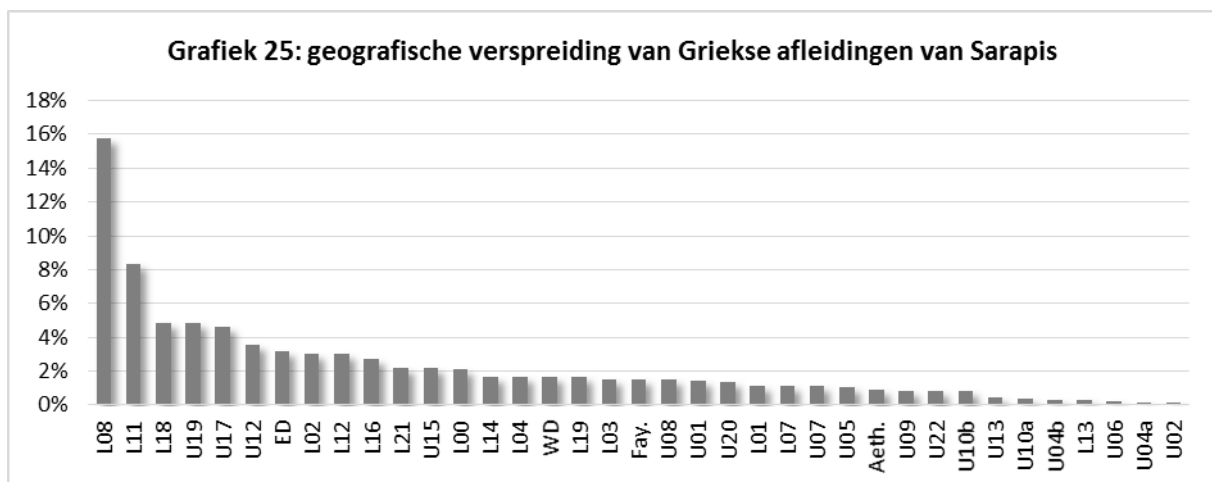
¹³³ CLARYSSE en PAGANINI, 'Theophoric personal names in Graeco-Roman Egypt: the case of Sarapis', 68.

Christus, is het gevolg van tientallen vermeldingen van een *upodioiketes* van de Memphites met de naam Sarapion in de correspondentie van de bekende *katochos* Ptolemaios. De tweede piek omvat geen duidelijke persoon of bekend archief, maar er is wel een Sarapion die 10 keer voorkomt in documenten uit de jaren 86 en 85 voor Christus uit Herakleopolis. Het is echter niet met zekerheid vast te stellen dat het om dezelfde persoon gaat en de naam lijkt een reële populariteit genoten te hebben in de eerste eeuw voor Christus. De populariteit aan het begin van de tweede eeuw na Christus (inclusief de piek in het decennium 221-230) lag in werkelijkheid dan weer aanzienlijk lager dan deze curve suggereert, door de invloed van het bijzonder omvangrijke archief van Eutychides (136 teksten), waarin zijn vader Sarapion centraal staat.¹³⁴

De schijnbare terugval in het decennium 171-180 blijkt dan helemaal geen regressie meer. Het is wel zo dat Sarapis-namen ondervertegenwoordigd zijn in de belastingsrollen van Karanis die het onomastische beeld van dat decennium domineren. Het hoogtepunt van de populariteit van de namen lag dan wel in de derde eeuw, maar ook hier overdrijft deze curve hun exacte belang. Het familiearchief van Sarapion alias Apollonianus bevat namelijk enkele generaties van Sarapions rond het einde van de tweede eeuw en het begin van de derde eeuw. Uit het midden van die eeuw stamt ook het archief van Aurelius Serenus alias Sarapion.¹³⁵ De laatste piek, in de vierde eeuw, heeft onder meer te maken met het archief van Aion, zoon van Sarapion, waarin die laatste meer dan honderd keer voorkomt.¹³⁶

Wanneer we de pieken veroorzaakt door de bewaring van de bronnen buiten beschouwing laten, ziet de werkelijke evolutie er als volgt uit: Sarapis-namen zijn al geattesteerd in de tweede eeuw voor Christus en genoten in de eerste eeuw voor Christus een redelijke populariteit. In de loop van de eerste en vooral de tweede eeuw na Christus vond er een graduele stijging van hun aandeel plaats tot een hoogtepunt in de derde eeuw, dat evenwel minder uitgesproken was dan in de actuele grafiek. Daarna zette een duidelijk dalende trend in, maar de namen verdwenen niet volledig. Deze evolutie lijkt al meer op die van de Griekse afleidingen in het algemeen, met als belangrijk verschil de populariteit in de Ptolemeïsche periode.

Geografische verspreiding

¹³⁴ Voor het archief, zie www.trismegistos.org/archive/87.

¹³⁵ Voor het archief, zie www.trismegistos.org/archive/38.

¹³⁶ Voor het archief, zie www.trismegistos.org/archive/250.

Het hoeft gezien hun grote populariteit niet te verbazen dat Sarapis-namen over heel Egypte geattesteerd zijn. In absolute termen waren ze het populairst in dezelfde gouwen als de Isis-namen, relatief gezien kwamen ze het meest voor in de Leontopolites, de Boubastites en de Oxyrynchites. De hoge cijfers in L08 en U17 zijn het gevolg van enkele attestaties in een gebied waaruit niet veel papyri overgeleverd zijn. Per regio kwamen de namen overal ongeveer evenveel voor, in tegenstelling tot bij alle andere types. Ze zijn iets meer geattesteerd in Neder-Egypte (1,65%), maar de cijfers voor Opper-Egypte (1,60%) en de Fayoen (1,52%) liggen er dicht bij in de buurt.

Suffixen

Wat de suffixen betreft, lijkt de situatie meer op die van de Griekse afleidingen in het algemeen dan bij de Isis-namen, ondanks het feit dat het Griekse karakter van Sarapis misschien nog meer uitgesproken was. Bij de mannelijke afleidingen was 'ίων' of '-ων' door de enorme populariteit van Sarapion het meest gebruikte suffix (5209 attestaties), gevolgd door 'άμμων' (735) en 'ᾶς' (252). De meer complexe elementen '-δωρος' (113) en 'Φιλ-' (77) kwamen wel meer voor dan bij de Griekse afleidingen van de zuiver Egyptische godheden.

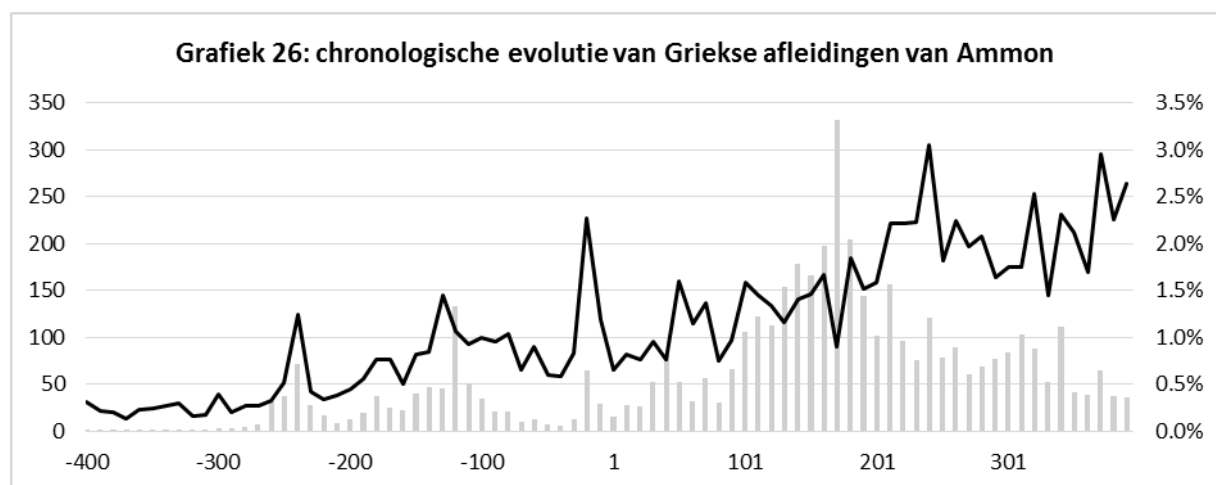
Bij de vrouwelijke afleidingen waren de vrouwelijke equivalenten van deze achtervoegsels het populairst: 'ίας' (518), '-οῦς' (140) en '-δωρα' (15).

2.9.3 Ammon

Frequentie

Ook de godheid Ammon bekleedt een plaats in de top vijf van populairste godheden in de Griekse onomastiek.¹³⁷ 21 verschillende namen zijn samen 4926 keer geattesteerd. Afleidingen van Ammon hadden een nog meer uitgesproken mannelijk profiel dan Sarapisnamen: mannen vertegenwoordigen 92,85% van het totaal, vrouwen slechts 7,15%. Het beeld van de Ammon-namen wordt gedomineerd door één naam met 3979 attestaties: Ammonios. Daarbuiten tellen enkel de mannelijke afleiding Ammonas (208) en de vrouwennamen Ammonous (107), Ammonia (105) en Ammonarion (100) meer dan honderd attestaties.

Chronologische evolutie

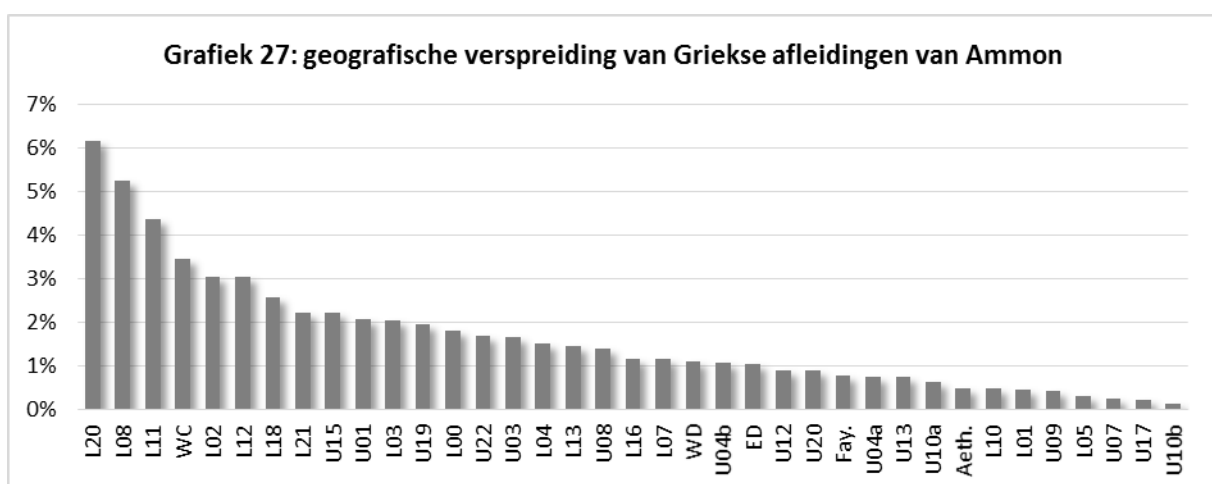

¹³⁷ JENNES, *Theophoric Names in Late period and Graeco-Roman Egypt*, 157.

Afleidingen van Ammon volgen niet het normale patroon van Griekse afleidingen van Egyptische godheden. Hun populariteit in de Ptolemeïsche periode springt onmiddellijk in het oog, en zeker de cijfers voor de derde eeuw voor Christus wijzen erop dat het aanvankelijk niet ging om een Griekse afleiding van een Egyptische godheid. Het is waarschijnlijker dat de Grieken uit Cyrenaica de god uit hun thuisland importeerden dan dat de Griekse kolonisten al van meet af aan Egyptische goden integreerden in hun naamgevingspatroon. Het is mogelijk dat Egyptenaren in latere periodes in de Griekse naam een goed vehikel zagen om vast te houden aan hun eigen Amon. De populariteit van de namen in de tweede eeuw voor Christus wordt wel uitvergroot door het archief van een *strategos* met de naam Ammonios, maar aangezien het om slechts tien teksten gaat, is de invloed daarvan al bij al beperkt.¹³⁸ Tijdens de tweede en de eerste eeuw voor Christus bleef het aandeel van de Ammon-namen min of meer stabiel, afgezien van een piek op het einde van die eeuw, die echter niet verklaard kan worden door de invloed van een bepaald archief. Het hoge percentage is wel enigszins overdreven door twee contracten uit het decennium 19 tot 10 voor Christus, waarin enkele tientallen keren naar eenzelfde Ammonios verwezen wordt. Ook op het overgangspunt tussen de tweede en de eerste voor Christus liggen de cijfers iets te hoog, door de activiteit van de *agoranomos* Ammonios alias Pakebkis.

In de loop van de eerste en de tweede eeuw na Christus groeide de populariteit van de afleidingen dan tot een hoogtepunt in de derde eeuw. De frequentie in die eeuwen komt wel overeen met het algemene patroon van de Griekse afleidingen. Uit het eind van de derde eeuw stamt het archief van Ammonios, zoon van Papeis, die twintig keer vermeld wordt en de cijfers dus niet dramatisch beïnvloedt. In de vierde eeuw boetten afleidingen van Ammon niet aan populariteit in, eerder integendeel. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat er verschillende derde- en vierde-eeuwse heiligen waren die Ammon-namen droegen. Voor deze eeuw is ook wel het archief van Aurelius Asklepiades, Adelphios, Aurelia Charite en Demetria alias Ammonia bekend, waarin die laatste tientallen keren geattesteerd is, maar opnieuw zijn de cijfers niet hoog genoeg om echt een impact te hebben.¹³⁹ De chronologische evolutie van Ammon-namen toont dus een stijgende trend, die al vroeg in de Ptolemeïsche periode begon. Archieven en *officials* lijken daarbij weinig impact gehad te hebben op de bovenstaande curve.

Geografische verspreiding

¹³⁸ Voor het archief, zie www.trismegistos.org/archive/10.

¹³⁹ Voor het archief, zie www.trismegistos.org/archive/28.

Zoals de meeste populaire namen kenden ook de afleidingen van Ammon een brede geografische verspreiding. In absolute termen kwamen ze het meest voor in de Fayoem (1152 attestaties), in de Oxyrynchitische gouw (712) en in de omgeving van Thebe (677). Dat hoge cijfer in het cultuscentrum van de Egyptische Amon suggereert toch dat namen met Ammon voor minstens een deel van de bevolking van Grieks-Romeins Egypte de Egyptische god vertegenwoordigden. Relatief gezien komen de hoogste cijfers uit de Leontopolites, de Boubastites en Hermopolis. Bij de rest van de gouwen in de top vijf gaat het om één of twee attestaties in een gouw die weinig documentatie heeft nagelaten. Per regio kwamen de namen het meest voor in Opper-Egypte (1,29%), iets minder in Neder-Egypte (1,06%) en het minst in de Fayoem (0,79%).

Suffixen

Zoals bij Isis wijst het dominante suffix in de richting van een interpretatie van de god als een Griekse godheid: '-ιος' (3979 attestaties) werd normaal voorbehouden aan theofore namen met de Olympische goden.¹⁴⁰ Verder kwamen enkel '-ᾶς' (208) en '-ίων' (63) meer dan enkele keren voor bij de mannelijke afleidingen. Bij de vrouwelijke afleidingen waren vooral '-οῦς' (117), '-ία' (105) en '-ᾶριον' (100) belangrijk.

---

¹⁴⁰ JENNES, *Theophoric Names in Late period and Graeco-Roman Egypt*, 144.

2.10 Conclusie: een veelzijdig onomastisch gebruik uit de Romeinse periode

De analyse van de hybride namen bevestigt de indruk dat het gaat om een heterogeen fenomeen met verschillende types die elk een eigen dynamiek gekend hebben: Griekse afleidingen werden vooral aan mannen gegeven en hadden meestal een godheid als basis. Zij kwamen in bijna alle Egyptische gouwen voor. Egyptische vormen waren daarentegen vaker afgeleid van persoonsnamen en ze werden vooral door vrouwen gedragen. Hun geografische verspreiding bleef ook beperkter en het lijkt in de eerste plaats om een Fayoemisch gebruik te zijn gegaan. Latijnse afleidingen behoorden dan weer exclusief toe aan mannen en ze kwamen frequenter voor in het meer Griekse Neder-Egypte. Ook de samenstellingen kenden een eigen, afwijkende evolutie. Daarnaast is er een enigmatische categorie van “dubbele” afleidingen, waarbij de ene naam dichter bij de Griekse afleidingen aanleunt en de andere bij de Egyptische.

Die laatste gevallen suggereren dat hybride namen niet zonder meer als gewone Griekse, Egyptische of Latijnse afleidingen gezien mogen worden. Ook bij de populaire namen van de andere types is er vaak sprake van ambiguïteit of meervoudige connotaties: denk maar aan Horion, Marion of Tamystha. Ook de gebruikte affixen, in het bijzonder de Griekse suffixen, wijzen in die richting: hybride namen hadden een eigen set achtervoegsels die weliswaar ook voorkwamen in de puur Griekse onomastiek, maar hier toch een grote concentratie kenden. Anderzijds bleven sommige suffixen die voor de traditionele goden zeer frequent geattesteerd zijn opvallend afwezig. De analyse van de linguïstisch-onomastische context in het volgende gedeelte moet meer licht werpen op deze kwestie.

De verschillende types delen ook nog andere overeenkomsten, waarvan de opvallendste de algemene chronologische evolutie is. Alle categorieën van hybride namen kwamen immers voornamelijk voor in Romeins Egypte, wat wijst op een groter belang van interculturele contacten in deze periode. Van welke groep of groepen dit uitging en of er verschillende patronen te ontwaren zijn, moet de analyse van de namen van familieleden in het derde deel van de paper uitwijzen. Mogelijk leunden de types vooral aan bij de namen in hun eigen taal, mogelijk vallen er taaloverschrijdende motieven vast te stellen.

Afleidingen van Isis, Sarapis en Ammon wijken vooral op het gebied van de chronologie af van het algemene patroon. In tegenstelling tot de andere Griekse afleidingen genoten zij al een redelijke populariteit in de Ptolemeïsche periode, wat wijst op een vroege vertrouwdheid met de godheden. Qua aantal attestaties in de Griekse onomastiek in het totaal overstijgen ze de andere godheden van Egyptische oorsprong eveneens aanzienlijk. In het geval van Isis en Ammon waren dan ook nog eens de suffixen populair die normaal voorbehouden werden aan Griekse godheden. Toch gaat het misschien te ver om deze namen te herleiden tot zuiver Griekse theofore vormen. Ze volgen een ander patroon dan de hybride namen, maar het blijven Griekse namen met een duidelijk Egyptische bijklank. De relatieve populariteit van afleidingen van Ammon in het gebied rond Thebe toont aan dat deze voor minstens een deel van de bevolking ook een instrument vormden om Egyptische opvattingen uit te drukken.

3. Hun context

Na de analyse van de namen zelf komen nu de dragers en de gevers van hybride namen aan bod. In dit gedeelte worden een aantal factoren onderzocht die impact gehad kunnen hebben op het kiezen van de namen. Aangezien hun opvallendste kenmerk het vermengen van verschillende talen en culturen is, gaat de meeste aandacht uit naar de linguïstisch-onomastische context. Daarnaast vormt ook religie een niet te verwaarlozen factor, daar de meeste namen theofoor van aard waren. Status speelt eveneens een rol bij het kiezen van namen en ook de sociale context maakt dus het onderwerp uit van een beknopte analyse. Verder is er aandacht voor de eerder beperkte informatie die de bronnen ons verschaffen over de perceptie van de tijdgenoten op het fenomeen. Ten slotte volgt een bespreking van hoe deze informatie onze visie op interculturele contacten en identiteit in Grieks-Romeins Egypte beïnvloedt. Op het einde worden ook een aantal mogelijke verklaringen voor het fenomeen en zijn verschillende verschijningsvormen aangereikt.

3.1 Linguïstische context

Namen die elementen uit verschillende linguïstische tradities combineren vormen een onverwacht verschijnsel en roepen vele vragen op. Helaas heeft geen van de dragers neergeschreven waar zijn naam vandaan kwam of hoe hij er zich bij voelde. Veel van die vragen zijn millennia later dus niet meer te beantwoorden, als ze dat vroeger al waren, en we hebben enkel indirecte aanwijzingen tot onze beschikking. Gelukkig voor ons was het in Grieks-Romeins Egypte wel de gewoonte om bij formele identificatie de naam van de vader en in sommige gevallen ook de naam van de moeder te vermelden.¹⁴¹ Een analyse van dit materiaal kan bijdragen tot een beter begrip van het fenomeen van de hybride namen. In het bijzonder de taal van die oudersnamen is daarbij van belang, net omdat de hybride namen zich linguïstisch gezien op de grens tussen verschillende groepen bevinden. Het is interessant om te onderzoeken of deze praktijk ook in een gemengde context plaatsvond, of dat de afleidingen beperkt bleven tot de context van de taal waar ze grammaticaal toe behoorden. Werden Griekse afleidingen bijvoorbeeld enkel gegeven door ouders met Griekse namen?

Het materiaal wordt vanuit twee verschillende invalshoeken bekeken. Eerst worden alle bekende vadersnamen en moedersnamen van personen met hybride namen onderzocht, aan de hand van traditionele methodes en elementen van *Social Network Analysis*. Dit gebeurt zowel vanuit het standpunt van de hybride namen als vanuit het perspectief van de ouders. Daarna volgt er een gedetailleerde analyse van de namen van directe verwanten bij de dragers van hybride namen van wie beide ouders bekend zijn. In omvang is deze groep weliswaar veel kleiner, maar de informatie die ze biedt, weegt zwaarder door. Ook Griekse afleidingen van Isis, Sarapis en Ammon komen aan bod, waarbij de nadruk opnieuw ligt op hun relatie tot het patroon gevolgd door de andere Griekse afleidingen. De analyse gebeurt in dit gedeelte op basis van de types afleidingen eerder dan op het niveau van de subtypes, in functie van de overzichtelijkheid. Bovendien wordt elk type toch gedomineerd door één bepaald subtype en is er bij sommige types twijfel mogelijk over het bestaan van die verschillende subtypes. Een derde, beperktere, pijler van dit gedeelte is de taal van de namen van broers en zussen van dragers van hybride namen. Ten slotte wordt al deze informatie gecombineerd tot een besluit over de linguïstische context van hybride namen.

---

¹⁴¹ D. W. HOBSON, 'Naming practices in Roman Egypt', *Bulletin of the American Society of Papyrologists*, 26 (1989), 157-174, 160.

3.1.1 Taal en identiteit

Een analyse van de taal van de vadersnamen en moedersnamen kan ons dus potentieel meer leren over het fenomeen van hybride namen, maar er zijn ook limieten aan wat de taal van een naam ons kan vertellen. In het bijzonder de relatie tussen de naam en de etnische of culturele identiteit van de drager is omstreden: was iemand met een Griekse naam altijd een Griek? En wat betekent het dan om “Griek” te zijn? Zijn de categorieën “Grieks” en “Egyptisch” nog wel vol te houden als aparte entiteiten in de Romeinse periode, na eeuwen van contact? Volgens sommige historici, die de nadruk leggen op intensief contact dat al voor de verovering door Alexander plaatsvond, is een strikt onderscheid zelfs problematisch voor de Ptolemeïsche tijd.¹⁴² Latijnse namen lijken op het eerste gezicht gemakkelijker te interpreteren, maar ook hier is waakzaamheid geboden. Het aannemen van een Latijnse naam zou immers eveneens te maken kunnen hebben met het prestige van het Latijn, zonder dat dat daarom noodzakelijk een grote etnische of culturele betekenis had.¹⁴³ Een bijkomend probleem is hier het feit dat er nog geen statistische studie naar de naamgevingspatronen bij de verschillende groepen in het algemeen bestaat.

In het begin van de twintigste eeuw stond men eerder sceptisch tegenover het verband tussen namen en cultuur of etniciteit. In de decennia na de Tweede Wereldoorlog meenden onderzoekers dan weer dat de taal van de naam wel degelijk iets kon leren over de identiteit van de drager.¹⁴⁴ Sinds de jaren 80 is de communis opinio opnieuw voorzichtiger, na een prominent artikel van Willy Clarysse waarin hij stelt dat het onomastische criterium zeker vanaf de tweede eeuw voor Christus niet altijd betrouwbaar is voor het vaststellen van iemands etniciteit.¹⁴⁵ Egyptenaren in staatsdienst namen immers in toenemende mate Griekse namen aan, zonder daarbij aan Egyptische identiteit in te boeten. Evans gaat nog verder: volgens hem is de relatie tussen de naam en de etniciteit van de drager zelfs al problematisch in de derde eeuw voor Christus.¹⁴⁶ Bovendien waren er ook mensen met verschillende namen in verschillende talen, en het is niet altijd zo dat zij enkel in officiële context hun Griekse naam gebruikten en daarbuiten steeds hun Egyptische.¹⁴⁷

Bovendien gaat er achter een schijnbaar duidelijke attestatie van een bepaalde naam uit een bepaalde taal soms een veel complexere realiteit schuil, die in de meeste gevallen aan ons zicht onttrokken blijft. Af en toe biedt het bronnenmateriaal ons een diepere inkijk, en die gevallen zijn vaak bijzonder revelerend. Een voorbeeld van zo’n casus is Dioskourides, die als hoge Griekse functionaris met zijn Griekse naam geattesteerd is in Griekse documenten. Van deze Dioskourides is echter ook de sarcofaag teruggevonden, en de inscriptie erop is verrassend genoeg opgesteld in het hiërogliefenschrift. De man zelf wordt er ook in aangeduid als “profeet van Horemheb”. Als we, zoals zo vaak het geval is, enkel de Griekse teksten gehad zouden hebben, zou de Egyptische component

---

¹⁴² J. G. MANNING, *The Last Pharaohs: Egypt under the Ptolemies, 305-30 BC*, Princeton, 2010, 27.

¹⁴³ A. GARDNER, E. HERRING, en K. LOMAS, ‘Introduction’, A. GARDNER, E. HERRING en K. THOMAS red., *Creating Ethnicities and Identities in the Roman World*, Londen, 2013, 1-8, 4. Voor een overzicht van de impact van de Romeinse overheersing op onomastische patronen in Egypte, zie M. DEPAUW, ‘Roman influence on rituals of identification in Egypt’ (nog te verschijnen).

¹⁴⁴ V. MARTIN, ‘L’onomastique comme indice des rapports entre indigènes et occupants dans l’Égypte gréco-romaine’, H. GERSTINGER red., *Akten des 8. Internationalen Kongresses für Papyrologie Wien 1955*, Wenen, 1956, 85-90, 89.

¹⁴⁵ W. CLARYSSE, ‘Greeks and Egyptians in the Ptolemaic army and administration’, *Aegyptus*, 65 (1985), 57-66.

¹⁴⁶ T. EVANS, ‘Complaints of the natives in a Greek dress: the Zenon Archive and the problem of Egyptian interference’, A. MULLEN en P. JAMES red., *Multilingualism in the Graeco-Roman Worlds*, Cambridge, 2012, 106-123, 116.

¹⁴⁷ R.S. BAGNALL, ‘Griechen und Ägypter: Rechtsstellung, ethnische und kulturelle Identität zweier Volksgruppen’, D. WILDUNG red., *Kleopatra: Ägypten um die Zeitenwende*, Mainz am Rhein, 1989, 27-32, 29.

van Dioskourides' identiteit volledig verborgen gebleven zijn.¹⁴⁸ Hetzelfde geldt voor het fenomeen van de dubbelnamen: personen met twee namen gebruikten die niet altijd samen in dezelfde tekst, dus elke geattesteerde Griek zou in theorie ook nog een Egyptische naam gehad kunnen hebben en omgekeerd.¹⁴⁹

Om deze redenen is het uitgangspunt van dit onderzoek in eerste instantie de linguïstische context van de namen, eerder dan de etnische of culturele identiteit van de dragers en de naamgevers. Het is echter niet zo dat de linguïstische context ons daarover helemaal niets kan leren. Op het niveau van het individu zijn definitieve uitspraken moeilijk, maar het is wel mogelijk om bredere maatschappelijke trends te ontwaren. Voor de Grieken was de Griekse taal in elk geval een belangrijke component van de Griekse identiteit.¹⁵⁰ Voor de Egyptenaren was dit schijnbaar minder het geval, en bij hen stond de verbinding met het land zelf centraal.¹⁵¹ Griekse vormen konden daarbij dienstdoen om Egyptische ideeën en opvattingen over te brengen.¹⁵² Anderzijds stonden Grieken ook open voor andere culturen, in het bijzonder op het gebied van de religie.¹⁵³ Tot op een zeker niveau zijn er op basis van taal dus wel uitspraken mogelijk. Op deze en andere kwesties in verband met culturele en etnische identiteit wordt op het einde van dit gedeelte dieper ingegaan.

3.1.2 Vadersnamen en moedersnamen

De vadersnamen en moedersnamen zijn veelal afkomstig uit officiële documenten, waarin zij gebruikt werden voor de nadere identificatie van personen in een systeem dat geen familienamen kende. Er zijn meer vadersnamen (2348) dan moedersnamen (340) van personen met hybride namen overgeleverd, wat waarschijnlijk te maken heeft met de aard van de documenten waarin de hybride namen geattesteerd zijn.¹⁵⁴ In totaal zijn er dus 2688 namen van ouders van dragers van hybride namen bekend, terwijl er in de PER-component van Trismegistos People 8517 personen met hybride namen geïdentificeerd zijn. De personen van wie minstens één van beide ouders bekend is, vormen dus een minderheid: voor ongeveer een derde van de personen is deze informatie beschikbaar. Binnen deze groep zijn vooral de Griekse afleidingen goed vertegenwoordigd, wat gezien hun grote aandeel in het fenomeen in het algemeen niet hoeft te verbazen. Ook over de situatie bij Egyptische en dubbele afleidingen zijn we proportioneel gezien redelijk goed ingelicht. Over ouders van personen die Latijnse afleidingen dragen is er de minste informatie beschikbaar. Van 220 personen met hybride namen zijn beide ouders bekend, maar die vormen het voorwerp van een aparte analyse (cfr. infra).

De gegevens voor deze berekeningen zijn in tegenstelling tot die in het vorige gedeelte niet afkomstig uit de 'REF-', maar uit de 'PER-'component van Trismegistos. Dit wil zeggen dat hier wel rekening gehouden wordt met de reeds verwerkte identificaties. Zij gebeuren in vele gevallen

---

¹⁴⁸ P. COLLOMBERT, 'Religion égyptienne et culture grecque: l'exemple de Dioskouridès', *Chronique d'Égypte*, 75 (2000), 47-63.

¹⁴⁹ COUSSEMENT, *Polyonymy and the Expression of Ethnicity in Ptolemaic Egypt*, 96.

¹⁵⁰ E. M. ANSON, 'Greek ethnicity and the Greek language', *Glotta*, 85 (2010), 5-30, 5.

¹⁵¹ J. ROWLANDSON, 'Dissing the Egyptians: legal, ethnic and cultural identities in Roman Egypt', A. GARDNER, E. HERRING en K. THOMAS red., *Creating Ethnicities and Identities in the Roman World*, Londen, 2013, 213-246, 217.

¹⁵² K. GEENS, 'Hellenism as a vehicle for local traditions in third-century Egypt: the evidence from Panopolis', P. VAN NUFFELEN red., *Faces of Hellenism. Studies in the History of the Eastern Mediterranean (4th century B.C. - 5th century A.D.)* (Studia Hellenistica 48), Leuven, Parijs en Walpole, 2009, 289-319, 292.

¹⁵³ FEWSTER, 'Bilingualism in Roman Egypt', 245.

¹⁵⁴ Y. BROUX en M. DEPAUW, 'The maternal line in Greek identification. Signalling social status in Roman Egypt (30 BC – AD 400)', *Historia*, 64 (2015), 467-478, 477.

namelijk net op basis van de genealogische informatie die het onderwerp van deze analyse vormt. Meestal gaat het hierbij om archiefeigenaars of om andere personen die de hoofdrol spelen in een archief. In totaal bevat deze database 377.503 records, tegenover de 492.746 van de 'REF'-component. Bij hybride namen zijn er dus al iets meer identificaties gebeurd dan bij namen in het algemeen, maar het verschil is verwaarloosbaar. Van 108.917 van deze personen is de naam van de vader bekend en van 16.056 de naam van de moeder. Dit betekent dat we over de ouders van personen met hybride namen iets minder goed ingelicht zijn dan voor personen in het algemeen, maar het verschil is opnieuw klein. Veel voorkomende combinaties van een bepaalde naam met een bepaalde vadersnaam verwijzen mogelijk naar dezelfde nog niet geïdentificeerde personen, maar op basis van alleen maar namen is dat moeilijk met zekerheid te bepalen.

Dit materiaal kan op verscheidene manieren bevroegd worden. De meest voor de hand liggende vraag is die naar de relatie tussen de taal van de namen van de ouders en de taal van de afleiding: gaven mensen met Griekse namen hun kinderen enkel Griekse afleidingen en mensen met Egyptische namen enkel Egyptische? Of waren alle afleidingen een zaak van alle taalgroepen? En is het in dat geval mogelijk om bepaalde patronen te onderscheiden, of is de situatie schijnbaar willekeurig? Daarnaast zou het interessant zijn om deze gegevens te vergelijken met de algemene naamgevingspatronen in Grieks-Romeins Egypte. Voornamelijk is daar echter nog geen systematische studie aan gewijd en de analyse zal dus beperkt moeten blijven tot informatie op een globaal niveau, gebaseerd op brede zoekopdrachten in Trismegistos. Naast taal bevatten namen in de oudheid nog een andere duidelijke component: de meeste maakten ook het geslacht van de drager duidelijk.¹⁵⁵ De twee kunnen gecombineerd worden om na te gaan of er een verband bestaat tussen gender en de taal van de afleiding.

Concreet wordt er eerst een algemeen beeld geschetst van personen met hybride namen en hun ouders. Aangezien achter die gemeenschappelijke noemer verschillende fenomenen schuilgaan, volgt er dan een analyse vanuit het standpunt van de verschillende types. Daarna volgt er een onderzoek waarin niet de dragers, maar de ouders centraal staan. Die gegevens worden dan vergeleken met de algemene onomastische patronen bij mensen met Griekse, Egyptische en Latijnse namen. Dan wordt er getracht een antwoord te bieden op de vraag of ouders uit bepaalde tradities een voorkeur hadden voor bepaalde namen binnen de verschillende types van afleidingen, aan de hand van een analyse van de affixen van de hybride namen. Ten slotte worden ook de vadersnamen en moedersnamen van Isis-, Sarapis- en Ammon-namen vanuit een comparatief perspectief bekeken.

De benadering van deze paper is dus uitgesproken kwantitatief. Er is echter ook ruimte voor een kwalitatief aspect, wanneer informatie over de linguïstische context van een individuele naam bijzonder informatief blijkt te zijn. In beide gevallen wordt de traditionele analyse ondersteund door de uitgebreide visualisatiemogelijkheden van *Social Network Analysis*. Deze techniek maakt het mogelijk om informatie uit een grote hoeveelheid teksten te combineren in één overzichtelijke weergave.¹⁵⁶ Ondanks wat de term suggereert, is het ook mogelijk om netwerken te maken van andere entiteiten dan personen en hun contacten.¹⁵⁷ De basisbouwstenen van een netwerk zijn de zogenaamde *nodes*, die met elkaar verbonden zijn door *edges*. In de hier gepresenteerde netwerken vertegenwoordigen de *nodes* namen, zowel de hybride namen als de namen van de vaders en

---

¹⁵⁵ A. M. DAVIES, 'Greek personal names and linguistic continuity', S. HORNBLOWER en E. MATTHEWS red., *Greek Personal Names: Their Value as Evidence* (Proceedings of the British Academy 104), Oxford, 2000, 15-39, 20.

¹⁵⁶ Alle netwerken in deze paper zijn gegereneerd met behulp van *Gephi*, open source software specifiek ontworpen voor netwerkanalyse.

¹⁵⁷ Voor een uitgebreide en toegankelijke bespreking van netwerkanalyse, zie A.-L. BARABÁSI, *Linked: The New Science of Networks*, Cambridge (Massachusetts), 2002.

moeders. De *nodes* zijn met elkaar verbonden als iemand met een bepaalde naam de andere naam gekozen heeft voor zijn of haar kind. In het netwerk ziet dit eruit als een pijl van de ene naam naar de andere. In netwerktermen noemt men dit *directed edges*, omdat ze een duidelijke richting hebben. Die *edges* kunnen ook wederkerig zijn, bijvoorbeeld in het geval van Horion en Harpochration, omdat er zowel vaders waren met de naam Horion die hun zoon Harpochration noemden, als vaders met de naam Harpochration die hun zoon Horion noemden. *Nodes* kunnen ook met zichzelf verbonden zijn, wanneer dezelfde naam van vader op zoon doorgegeven werd. In het netwerk wordt dit weergegeven door een zogenaamde *self loop*, een pijl die rond de *node* in kwestie gaat.

Bij *Social Network Analysis* is het ook mogelijk om extra informatie over de *nodes* in de analyse te integreren. Deze bijkomende gegevens noemt men in netwerktermen *attributes*. In dit netwerk gaat het concreet om de taal van de namen. De *nodes* zijn gekleurd op basis van deze *attributes*: groen staat voor Grieks, rood voor Egyptisch, blauw voor Latijn, geel voor Semitisch, bruin voor Thracisch, zwart voor Perzisch en grijs voor onbekend. De afleidingen in die talen krijgen een lichtere versie van dezelfde kleuren: Griekse afleidingen zijn lichtgroen, Egyptische afleidingen roze, Latijnse afleidingen lichtblauw en Semitische afleidingen lichtgeel. Daarnaast zijn de samenstellingen paars en de dubbele afleidingen oranje. De *edges* hebben dezelfde kleur als de bron-*node*, met andere woorden die van de naam van de vader of de moeder.

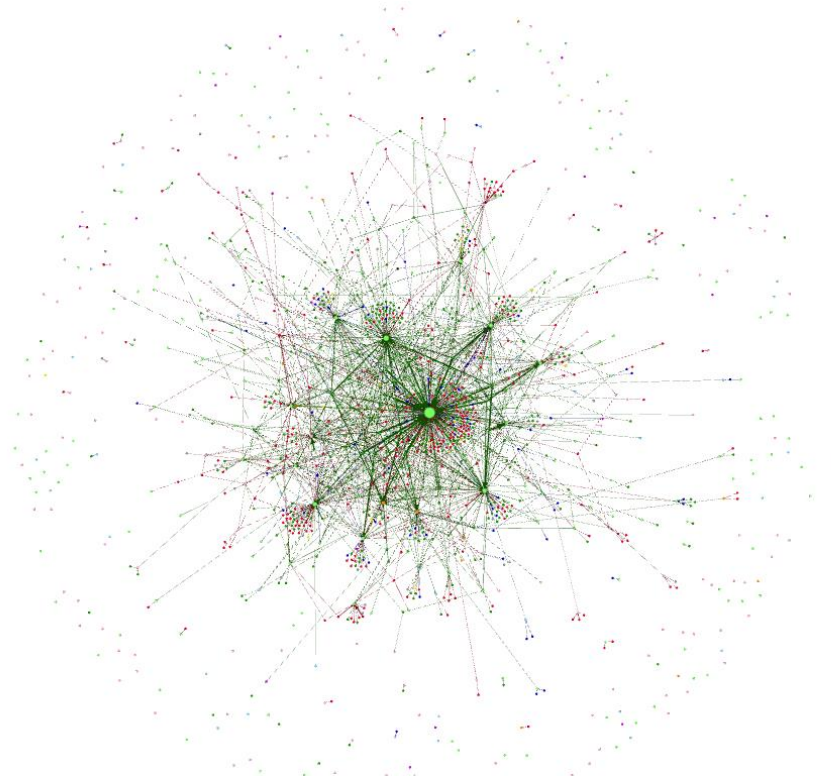
Niet alle namen hebben evenveel verbindingen met andere namen. De maatstaf die dit uitdrukt, wordt *degree* genoemd. De *degree* van een *node* komt overeen met het totale aantal van de *edges* die de *node* met andere *nodes* verbinden. Concreet betekent dit dat een hybride naam een hogere *degree* heeft naarmate er meer namen van vaders en moeders van dragers van die hybride naam bekend zijn. Omgekeerd geldt ook dat vadersnamen en moedersnamen een hogere *degree* hebben als ze vaker geattesteerd zijn in connectie met verschillende hybride namen. In *directed networks* is het ook mogelijk om een onderscheid te maken tussen deze twee vormen: in het eerste geval spreekt men dan van *in-degree*, in het tweede van *out-degree*. De totale *degree* is dan de som van de *in-degree* en de *out-degree*. In de netwerken van de namen die hier aan bod komen, is *degree* gebruikt om de grootte van de *nodes* te bepalen. In het algemene netwerk gaat het daarbij om de gewone *degree*. Voor alle andere netwerken is de omvang bepaald door de *out-degree*, omdat de nadruk op de namen van de ouders ligt. Er zijn ook hybride namen waarvoor er geen oudersnamen geattesteerd zijn, zij hebben dan *degree* 0. Deze namen zijn enkel in het algemene netwerk opgenomen; bij de netwerken per type is de minimale *degree* 1.

Daarnaast zijn ook niet alle verbindingen tussen bepaalde namen even frequent. In het netwerk komt dit tot uiting door een verschil in dikte van de *edges*. De maat die hiervoor gebruikt wordt, heet *edge weight*. Hoe vaker een bepaalde connectie geattesteerd is, des te hoger het gewicht en des te dikker de pijl die de *nodes* verbindt. Het is mogelijk om deze gegevens ook mee te verrekenen in de *degree* van de *nodes* in kwestie, zodat je de *weighted degree* bekomt. De omvang van de *nodes* van de hier gepresenteerde netwerken (behalve het algemene) is meer bepaald gebaseerd op de *weighted out-degree*.

Hybride namen

Het algemene beeld van alle hybride namen met hun vadersnamen en moedersnamen kleurt overwegend Grieks, zowel qua afleidingen als qua oudersnamen (afbeelding 1). Ook Egyptisch is redelijk goed vertegenwoordigd. Latijnse namen komen daarentegen minder voor, wat binnen de verwachtingen ligt. Het netwerk wordt gedomineerd door een eerder beperkte groep van namen met een hoge *degree* en in het bijzonder Horion neemt een centrale plaats in. Naast het grote Griekse aandeel valt het ook op dat er geen duidelijke clusters zijn op basis van taal. Er is geen

“Grieks” en “Egyptisch” gedeelte met daarin ook de afleidingen in die taal. Ook geautomatiseerde *community detection*¹⁵⁸ levert geen betekenisvolle patronen op: de belangrijkste *communities* bestaan uit een hybride naam en de daarmee verbonden vadersnamen en moedersnamen. Een analyse per type moet meer duidelijkheid scheppen in de dynamiek van het fenomeen.

Afbeelding 1: alle hybride namen¹⁵⁹

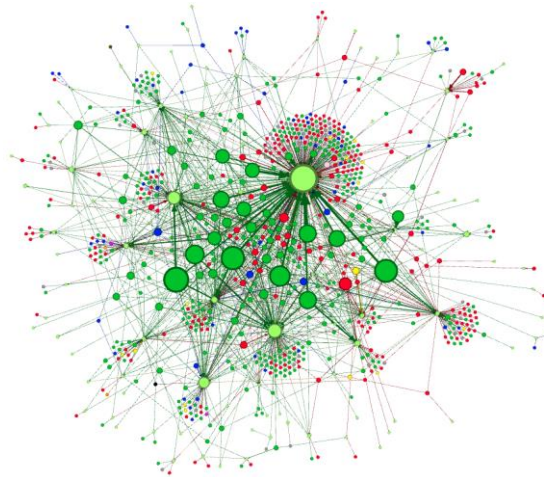
Griekse afleidingen

Over de Griekse afleidingen hebben we de meeste informatie: er zijn 1690 vadersnamen en 231 moedersnamen geattesteerd. Oudersnamen waarvan de taal onbekend is worden hier en bij de andere afleidingen buiten beschouwing gelaten.¹⁶⁰ Het netwerk (afbeelding 2) toont dat de meest voorkomende vadersnamen Grieks waren: vooral Ammonios, Sarapion en Apollonios zijn vaak geattesteerd. Het is hierbij opvallend dat Ammonios en Sarapion namen zijn met een Egyptische bijklank. Anderzijds blijkt duidelijk dat de vaders- en moedersnamen geenszins exclusief Grieks waren. Geen enkele veelvoorkomende Griekse afleiding is enkel verbonden met Griekse namen. De prominentste Egyptische *nodes* zijn Horos, Onnophris en Hatres. Ook enkele Latijnse vadersnamen komen bij relatief veel Griekse afleidingen voor: vooral Sabinus, Serenus en Silvanus. De situatie kan wel verschillen van naam tot naam: sommige namen kwamen quasi alleen maar in Griekse context voor, enkele voornamelijk in Egyptische en bij de meeste is het beeld gemengd (cfr. infra). De prominentie van enkele hybride *nodes* toont enerzijds dat hybride namen geregeld doorgegeven werden van vader op zoon en anderzijds dat personen met hybride namen hun kinderen soms ook andere hybride namen gaven. Die grote *nodes* zijn Horion, Harpochration, Apion en Horigenes.

¹⁵⁸ Met behulp van het *Louvain*-algoritme. Zie <http://spaghetti-os.blogspot.be/2014/04/community-detection-in-networks-and.html> voor een toegankelijke uitleg van dit principe.

¹⁵⁹ Een interactieve versie van dit netwerk is online beschikbaar op www.trismegistos.org/network/nico/all_hybrid.

¹⁶⁰ Dit geldt voor de cijfers, in de netwerken zijn zij wel opgenomen.

Afbeelding 2: Griekse afleidingen¹⁶¹

De cijfers bevestigen deze indruk (tabel 1): 61,89% van alle ouders van personen die Griekse afleidingen droegen, had een Griekse naam (1189). Ouders met Egyptische namen vertegenwoordigen 22,59% van de attestaties (434). Hierbij is het wel significant dat Egyptische moedersnamen verantwoordelijk zijn voor meer dan een derde van alle moedersnamen, terwijl de Egyptische vadersnamen slechts overeenkomen met een vijfde deel van alle vadersnamen. Slechts 5,05% van de ouders van personen met een Griekse afleiding droeg een Latijnse naam. Bij de Latijnse namen gaat het vooral om vadersnamen, wat binnen de verwachtingen ligt. 9,11% van de ouders had zelf een hybride naam en binnen deze groep kwamen de Griekse afleidingen het meest voor (161 van de 175). Op het doorgeven van hybride namen binnen de familie wordt later nog ingegaan.

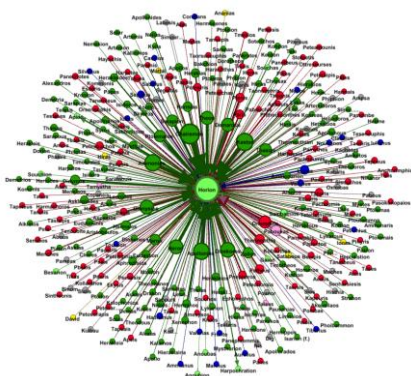
Tabel 1: ouders van personen met Griekse afleidingen		
Taal van hun naam	Aantal	
Griekse naam	1189	61,89%
Egyptische naam	434	22,59%
Hybride naam	175	9,11%
Latijnse naam	97	5,05%
Andere	26	1,35%

Wat de subtypes betreft, waren Griekse afleidingen van het Egyptisch bij alle taalgroepen het frequentst. Bij ouders met Latijnse namen kwamen afleidingen van het Latijn wel meer voor dan bij de andere talen (19,59%, terwijl het aandeel bij de rest nooit boven de 5% uitkomt), maar ook daar bleven de afleidingen van het Egyptisch dominant (nog steeds 79,38%). Die Griekse afleidingen van het Latijn kenden wel een uitgesproken Grieks-Latijnse context en enkel de namen Gaion en Marion kwamen eerder in Grieks-Egyptisch verband voor. De populaire Griekse afleiding van het Thracisch, Syrion, kwam eveneens vooral in Griekse context voor, en vertegenwoordigt bij de ouders met Egyptische namen nog geen procent van de Griekse afleidingen.

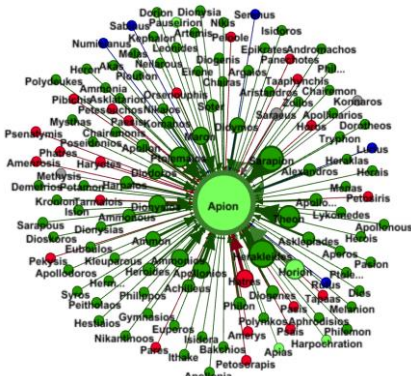
Netwerken van de individuele namen tonen in vele gevallen deze gemengde context aan. De situatie van Horion, de populairste afleiding, is exemplarisch (afbeelding 3). Andere veel voorkomende afleidingen als Apion (afbeelding 4) en Besas (afbeelding 5) bevestigen dit beeld. De

¹⁶¹ Een interactieve versie van dit netwerk is online beschikbaar op www.trismegistos.org/network/nico/gr_derivations.

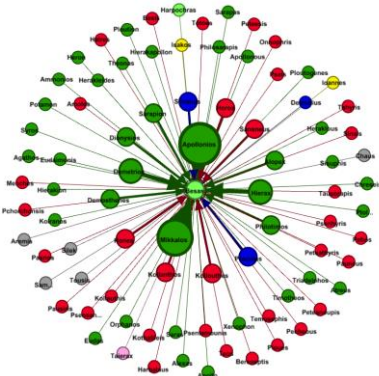
individuele netwerken bevestigen ook de diversiteit van de linguïstische situatie: niet alle namen kwamen in gemengde context voor. Van personen met de populaire afleiding Horigenes zijn bijvoorbeeld nauwelijks Egyptische vaders- en moedersnamen bekend (afbeelding 6). Dit is ook het geval bij het vrouwelijke Thermoutharion (afbeelding 7) en hetzelfde geldt overigens voor de andere populaire afleiding van Thermouthis, Thermouthas. De afleiding Sokmas (afbeelding 8) kwam dan weer vooral in Egyptisch milieu voor. Exemplarisch voor de Grieks-Latijnse context van Griekse afleidingen van het Latijn zijn de namen Longinas (afbeelding 9) en Ioulas (afbeelding 10).

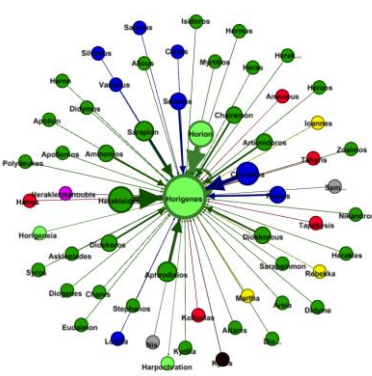
Afbeelding 3: Horion

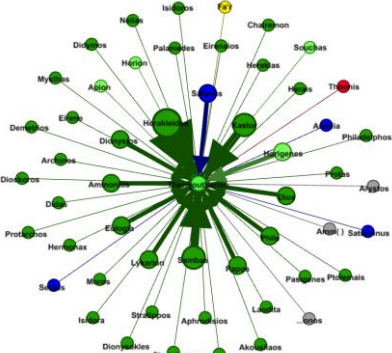
Afbeelding 4: Apion

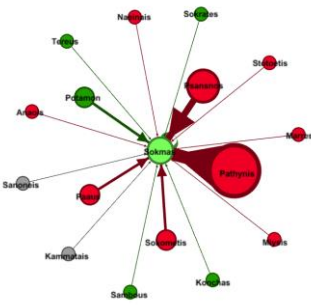
Afbeelding 5: Besas

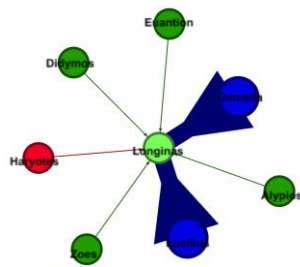
Afbeelding 6: Horigenes

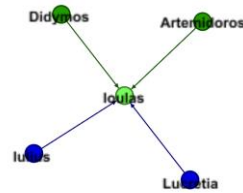
Afbeelding 7: Thermoutharion

Afbeelding 8: Sokmas

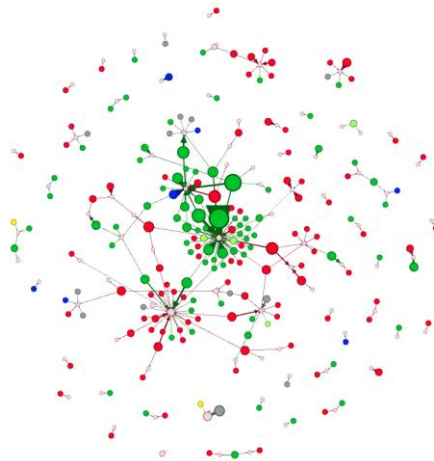
Afbeelding 9: Longinas

Afbeelding 10: Ioulas

Egyptische afleidingen

Over de namen van de ouders van dragers van Egyptische afleidingen zijn we ook redelijk goed ingelicht: voor deze groep zijn er 247 vadersnamen en 43 moedersnamen geattesteerd. Het netwerk van deze namen kleurt Egyptischer dan dat van de Griekse afleidingen, maar ook hier is er zeker geen sprake van exclusiviteit (afbeelding 11). Het netwerk ziet er minder verbonden uit dan het vorige, maar schijn bedriegt: de *density* van dit netwerk, een cijfer tussen 0 en 1 dat de verhouding tussen het reële en het mogelijke aantal *edges* uitdrukt, is zelfs iets groter (0,003 vs. 0,002). De twee centrale *nodes* met veel *edges* zijn de populaire afleidingen Tamystha en Senapollonia. De meest geattesteerde Griekse oudersnamen zijn Antigonos, Herakleides en Heron. De prominente Egyptische *nodes* zijn Orsenouphis, Onnophris en Horos. Latijnse oudersnamen spelen in dit netwerk dan weer geen rol van betekenis. Het algemene beeld van dit netwerk is dat van een uitgesproken gemengde context, waarbij de ene afleiding vaker voorkomt in combinatie met Griekse, en de andere met Egyptische namen.

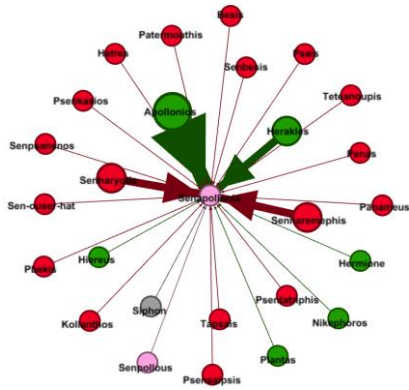

Afbeelding 11: Egyptische afleidingen¹⁶²

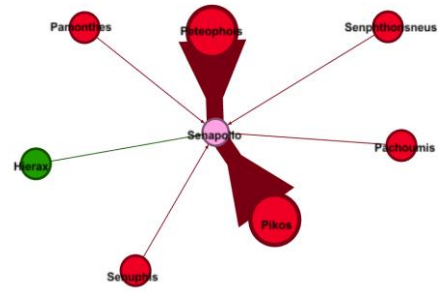
Die gemengde context blijkt ook uit de cijfers (tabel 2): ouders met Griekse en ouders met Egyptische namen kwamen ongeveer even veel voor, met een verwaarloosbare voorsprong voor Griekse namen (45,52% versus 44,48%). Dit hoge Griekse aandeel is toch enigszins verrassend en het is vooral het gevolg van Griekse vadersnamen. Vrouwen met een Griekse naam gaven hun kinderen eerder zelden een Egyptische afleiding en zij vertegenwoordigen slechts 18,6% van de geattesteerde

¹⁶² Een interactieve versie van dit netwerk is online beschikbaar op www.trismegistos.org/network/nico/eg_derivations.

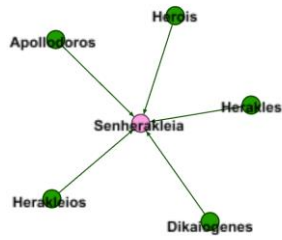

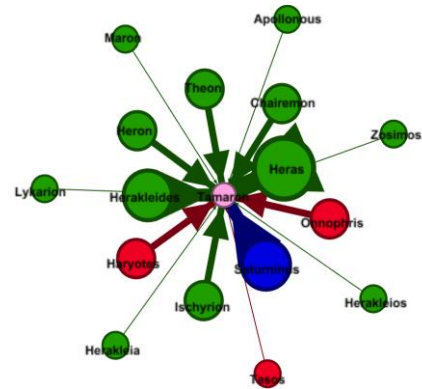
Afbeelding 14: Senapollonia

Afbeelding 15: Senapollo

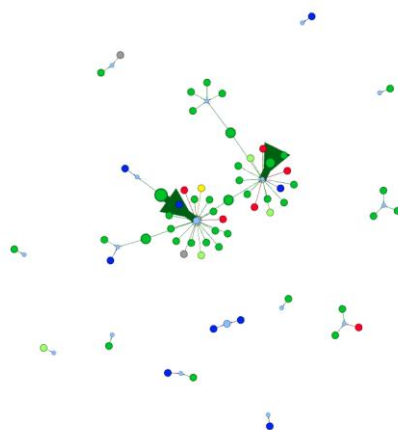
Afbeelding 16: Senherakleia

Afbeelding 17: Tamaron

Latijnse afleidingen

Over de linguïstische context van Latijnse afleidingen is er relatief weinig informatie overgeleverd. Het enige materiaal dat tot onze beschikking staat is een set van 64 vadersnamen en 2 moedersnamen van personen die Latijnse afleidingen van het Grieks droegen. Over de kleine groep Latijnse afleidingen van het Egyptisch zijn er dus geen gegevens beschikbaar. Deze situatie wordt weerspiegeld in het netwerk, dat met slechts 78 nodes aanzienlijk kleiner is dan dat van de vorige twee (afbeelding 18). Centraal in het netwerk staan de twee hybride namen Nemesianus en Ammonianus. Samen met Heraklianus zijn dit de enige namen waarvoor meer dan drie vadersnamen bekend zijn. Het netwerk kleurt opvallend Grieks; Egyptische en zelfs Latijnse namen spelen niet meer dan een bijrol. Slechts vier vadersnamen komen bij meer dan één afleiding voor: Sarapion, Apollonios, Didymos en Dionysios, allen Grieks. De namen werden ook weinig doorgegeven van vader op zoon: enkel de node van Nemesianus kent een *self loop*.

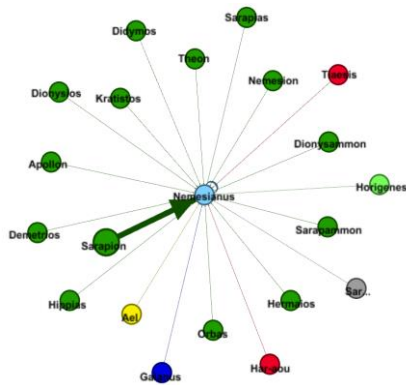
Afbeelding 18: Latijnse afleidingen¹⁶³

Ook in numerieke termen is het Griekse element dominant (tabel 3): 68,18% van de geattesteerde vaders- en moedersnamen is Grieks. Dit percentage is zelfs groter dan bij Griekse afleidingen. Vaders met Latijnse namen vertegenwoordigen slechts 13,64% van het totaal. Dit betekent dat ouders die in de Latijnse traditie stonden hun kinderen eerder Griekse afleidingen van het Latijn gaven dan Latijnse afleidingen van het Grieks. Egyptische vadersnamen speelden met hun 9,09% een marginale rol in de linguïstische context van deze afleidingen. 7,58% van de vaders had een hybride naam. Het gaat hierbij om drie Griekse afleidingen van het Egyptisch, één Griekse afleiding van het Latijn en één Latijnse afleiding van het Grieks. Ook de netwerken van individuele namen onderschrijven dit beeld van een Griekse context. Ter illustratie van dit patroon volgen hier de netwerken van de twee belangrijkste afleidingen: Nemesianus (afbeelding 19) en Ammonianus (afbeelding 20). Het belang van Latijnse oudersnamen wordt hier wel lichtjes onderschat, aangezien deze bij de meer geïsoleerde *nodes* in het bovenstaande netwerk meer voorkomen. Het zijn ook de enige afleidingen waarbij er wel een paar Egyptische vadersnamen geattesteerd zijn, afgezien van één vader van een persoon met de naam Herodianus. Nemesianus is tevens de enige Latijnse afleiding met een Semitische vadersnaam.

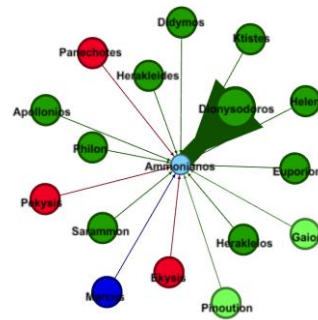
Tabel 3: ouders van personen met Latijnse afleidingen		
Taal van hun naam	Aantal	
Griekse naam	45	68,18%
Latijnse naam	9	13,64%
Egyptische naam	6	9,09%
Hybride naam	5	7,58%
Andere	1	1,52%

¹⁶³ Een interactieve versie van dit netwerk is online beschikbaar op www.trismegistos.org/network/nico/lat_derivations.

Afbeelding 19: Nemesianus

Afbeelding 20: Ammonianus

Dubbele afleidingen

Over de categorie van de zogenaamde dubbele afleidingen zijn we dan weer beter ingelicht: voor deze vormen zijn er 135 vadersnamen en 18 moedersnamen geattesteerd. Deze categorie wordt gedomineerd door de twee namen Taisarion en Tasoucharion, wat ook zichtbaar is in het netwerk (afbeelding 21). De bovenste cluster vertegenwoordigt de vaders- en moedersnamen van personen met de naam Tasoucharion, de onderste die van degenen met de naam Taisarion. De context van Tasoucharion is duidelijk Grieks-Egyptisch, terwijl die van Taisarion er overwegend Grieks uitziet.

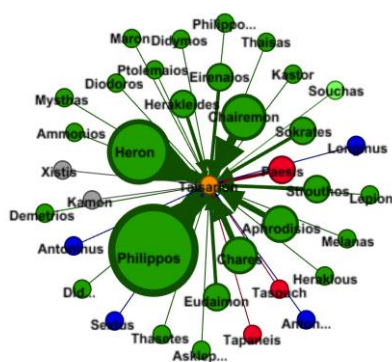

Afbeelding 21: Dubbele afleidingen¹⁶⁴

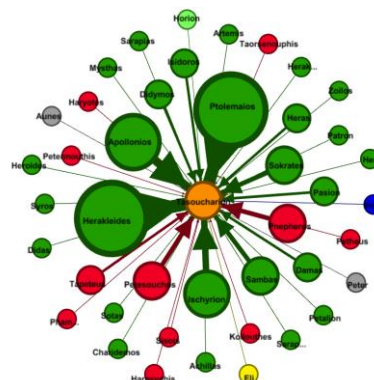
De cijfers bevestigen het belang van Griekse oudersnamen (tabel 4): 77,78% van de geattesteerde vaders- en moedersnamen is Grieks. Ook Egyptische namen zijn met 15,69% redelijk goed vertegenwoordigd. Latijnse namen maakten daarentegen slechts een kleine minderheid uit: ze zijn goed voor 2,61%. Hybride namen zijn ook betuigd: de 2 Griekse afleidingen van het Egyptisch en de 3 dubbele afleidingen vertegenwoordigen samen 3,27% van de vaders- en moedersnamen. Zoals gezegd zijn de Latijnse namen vooral bij Taisarion geattesteerd en de Egyptische bij Tasoucharion. Ter illustratie volgen hier nog de *ego networks* van de twee namen (afbeeldingen 22 en 23). Over het algemeen doet het patroon van Tasoucharion meer denken aan de Egyptische afleidingen en dat van Taisarion aan de Griekse afleidingen.

¹⁶⁴ Een interactieve versie van dit netwerk is online beschikbaar op www.trismegistos.org/network/nico/double_hybrid.

Tabel 4: ouders van personen met dubbele afleidingen		
Taal van hun naam	Aantal	
Griekse naam	119	77,78%
Egyptische naam	24	15,69%
Hybride naam	5	3,27%
Latijnse naam	4	2,61%
Andere	1	0,66%

Afbeelding 22: Taisarion

Afbeelding 23: Tasoucharion

Perspectief van de ouders

Vanuit het standpunt van de ouders die hun kinderen hybride namen gaven, vallen er ook enkele interessante ontwikkelingen op (tabel 5). In de eerste plaats versterkt dit perspectief het beeld van de dominantie van Griekse afleidingen. Van de bekende vaders en moeders met Griekse namen koos 74,08% voor een Griekse afleiding. Slechts 8,22% van hen opteerde voor een Egyptische hybride vorm. Dit is wat we redelijkerwijze zouden kunnen verwachten. Interessanter is het feit dat dit ook het geval is bij de andere taalgroepen. Ouders met Egyptische namen kozen weliswaar iets meer voor Egyptische afleidingen (21,68%), maar ook voor deze taalgroep zijn Griekse afleidingen het meest geattesteerd (72,94%). Latijnse afleidingen kwamen bij hen dan weer nauwelijks voor. Bij ouders met Latijnse namen was het aandeel van de Griekse afleidingen nog groter, met 81,51%. Zowel Latijnse als Egyptische afleidingen vormden bij hen een kleine minderheid.

Tabel 5: keuze van de ouders die hun kinderen een hybride naam gaven						
Ouders	Gekozen hybride naam					
	Griekse afleiding	Egyptische afleiding	Latijnse afleiding			
Ouders met Griekse naam	1189	74,08%	132	8,22%	45	2,8%
Ouders met Egyptische naam	434	72,94%	129	21,68%	6	1,01%
Ouders met Latijnse naam	97	81,51%	9	7,56%	9	7,56%

Deze hoge cijfers voor de Griekse afleidingen dreigen echter een andere realiteit te verhullen. Griekse afleidingen waren in alle taalgroepen dominant voor mannen, maar voor vrouwenamen ligt de situatie heel anders. Zowel ouders met een Griekse als ouders met een Egyptische naam gaven hun dochters vaker Egyptische dan Griekse afleidingen. Dit wordt voor een deel gesuggereerd door de genderverdeling van de types uit het eerste gedeelte, maar het is

bijzonder significant dat het patroon voor alle taalgroepen hetzelfde is. Voor mensen die hun kinderen een naam wilden geven die elementen uit een andere cultuur bevatte, was niet de linguïstische context *an sich*, maar wel gender de doorslaggevende factor. Dit ligt in de lijn van het patroon dat Bingen en Van Minnen eerder al op kleinere schaal gesuggereerd hebben voor de taal van namen in de gymnasiumklasse.¹⁶⁵ Mannen leidden een publiek leven en droegen omwille van het prestige een Griekse naam. Vrouwen verlieten zelden de private sfeer en daarom hadden zij in vele gevallen Egyptische namen. Of dit ook impliceert dat de elites van de grote steden in de eerste plaats cultureel Egyptenaren waren, is een andere kwestie (cfr. infra). Een gelijkaardige uitleg is mogelijk voor de Latijnse afleidingen, die alleen maar bij mannen voorkwamen.

Voor een volledig correcte interpretatie van deze gegevens dringt een vergelijking met de algemene naamgevingspatronen in Grieks-Romeins Egypte zich op. Zoals reeds enkele keren benadrukt werd, is dit onderwerp echter nog niet systematisch en kwantitatief onderzocht. In de 'NAM'-component van Trismegistos People is er wel een apart veld voor de taal van de naam en door dit te linken aan de genealogische informatie in de 'PER'-component is het mogelijk om op macroniveau deze patronen te berekenen. Het moet wel benadrukt worden dat deze methode zeer ongenueanceerd is en dat de resulterende conclusies van voorlopige aard zijn. Ruwe gegevens zijn echter beter dan helemaal geen gegevens. Voor de hele periode 800 voor tot 800 na Christus bevat de database 108.917 personen die zich identificeerden met behulp van een vadersnaam en 16.056 personen van wie een moedersnaam bekend is. Ook vaders- en moedersnamen waarvan de taal onbekend is en gevallen waarbij enkel het feit dat er een identificatie op de papyrus stond, overgeleverd is, zijn hier bij gerekend. De meerderheid van deze namen is Egyptisch. Aangezien hybride namen een fenomeen vormen dat vooral in de Romeinse periode voorkwam, worden hier enkel de vaders- en moedersnamen die tussen de eerste eeuw voor en de vierde eeuw na Christus geattesteerd zijn in beschouwing genomen. Voor deze periode zijn de aantallen meer verdeeld over de taalgroepen: er zijn 28.813 Griekse, 34.502 Egyptische en 3039 Latijnse oudersnamen bekend.

In sommige linguïstische tradities volgden de hybride namen het patroon van de namen in het algemeen, in andere weken ze er op bepaalde punten vanaf (vgl. tabel 5 en 6). Met name ouders met Griekse namen verkozen zowel Griekse namen (67,61%) als Griekse afleidingen. Ze kozen wel vaker voor Egyptische namen (21,08%) in het algemeen dan dat ze voor Egyptische afleidingen opteerden binnen de groep van de hybride namen. Het genderpatroon is echter hetzelfde: Egyptische namen kwamen veel frequenter voor bij vrouwen. Slechts 4,06% van de Griekse vaders en moeders koos voor een Latijnse naam. Ook hier gaat het vooral om mannelijke namen. Bij ouders met Latijnse namen valt er een grotere discrepantie vast te stellen. Over het algemeen gaven zij hun kinderen weliswaar meer Griekse namen (50,45%), maar het percentage ligt veel lager dan het aandeel van de Griekse afleidingen binnen de groep van de hybride namen. Zowel Egyptische (19,02%) als Latijnse (20,3%) namen speelden een veel grotere rol dan Egyptische en Latijnse afleidingen. Vooral het verschil tussen Latijnse namen en Latijnse afleidingen is opvallend: in verhouding waren de eerste veel belangrijker dan de tweede. Dit bevestigt nog eens het beeld van de uitgesproken Griekse context van Latijnse afleidingen.

Het patroon verschilt het meest bij ouders met Egyptische namen. Zij gaven hun kinderen in 73,26% van de geattesteerde gevallen een Egyptische naam. Slechts 20,83% opteerde voor een Griekse naam en 1,41% voor een Latijnse naam. Bij de afleidingen is de situatie omgekeerd: meer

---

¹⁶⁵ J. BINGEN, 'Notables hermopolitains et onomastique feminine', *Chronique d'Égypte*, 66 (1991), 324-329, 326 en P. VAN MINNEN, 'Αἱ ἀπὸ γυμνασίου. 'Greek' women and the Greek 'elite' in the metropoleis of Roman Egypt', H. MELAERTS en L. MOOREN red., *Le rôle et le statut de la femme en Égypte hellénistique, romaine et byzantine*, Leuven, 2002, 337-353, 350.

dan 70% van de geattesteerde afleidingen is daar Grieks, terwijl Egyptische afleidingen ongeveer 20% van het totaal vertegenwoordigen. Ook het genderpatroon wordt hier niet gevolgd en de meerderheid van de Egyptische namen is mannelijk. Het is wel zo dat het percentage van mannelijke namen nog hoger ligt bij de Griekse namen. Wanneer ouders met Egyptische namen dus een naam wilden geven die elementen uit twee culturen combineerde, kozen zij eerder voor een vergriekste vorm van een Egyptisch element dan dat ze een Grieks element in hun eigen nomenclatuur integreerden. Dit heeft mogelijk te maken met het grotere prestige van Griekse namen ten opzichte van Egyptische namen. Als ze daarentegen binnen één culturele sfeer bleven, kozen ze in de meeste gevallen voor een zuiver Egyptische naam. Deze gegevens kunnen geen specifiekere conclusies opleveren dan deze globale observaties. Voor een juister beeld van de situatie moet er rekening gehouden worden met gedetailleerdere chronologische en geografische omstandigheden. Achter Egyptische namen in de laat-Ptolemeïsche Fayoum en Egyptische namen in vierde-eeuws Thebe gingen immers andere realiteiten schuil. Dat vormt echter een groot onderzoek op zich en valt uiteraard buiten het bestek van deze paper.

Tabel 6: keuze van de ouders die hun kinderen een niet-hybride naam gaven						
Ouders	Gekozen naam					
	Griekse naam		Egyptische naam		Latijnse naam	
Ouders met Griekse naam	19481	67,61%	6074	21,08%	1169	4,06%
Ouders met Egyptische naam	7187	20,83%	25277	73,26%	486	1,41%
Ouders met Latijnse naam	1536	50,54%	578	19,02%	617	20,3%

Doorgeven van hybride namen

Het doorgeven van namen binnen de familie is een praktijk die in vele culturen voorkomt en ook bij Grieken en Egyptenaren geattesteerd is. De frequentie van dit fenomeen bij hybride namen maakt dus ook deel uit van een onderzoek naar hun relatie tot de “normale” namen. De informatie die we hiervoor tot onze beschikking hebben, bestaat enerzijds uit de namen van de ouders en anderzijds uit de namen van de grootouders. Net als vaders- en moedersnamen werden deze namelijk ook soms toegevoegd aan de naam voor een gedetailleerde identificatie. Een statistisch onderzoek naar het doorgeven van namen in de oudheid is echter moeilijk: de nodige gegevens zijn slechts bij een minderheid voorhanden. Bovendien kunnen mensen ook naar andere personen dan ouders of grootouders genoemd worden en in de meeste gevallen duikt dit niet op in de bronnen. Ook indirecte homonymie is moeilijk te achterhalen zonder kwalitatief onderzoek van de bronnen.¹⁶⁶

Voor personen met mannelijke afleidingen zijn we het best ingelicht. In 83 gevallen droegen mannen met hybride namen exact dezelfde naam als hun vader, wat overeenkomt met 5,5% van het totaal. Dit cijfer ligt in lijn met dat voor namen in Grieks-Romeins Egypte in het algemeen.¹⁶⁷ Grootvaders zijn 249 keer geattesteerd en in 30 van die gevallen hadden de dragers van de hybride naam dezelfde naam als hun grootvader, wat overeenkomt met 12,05%. Dit is aanzienlijk kleiner dan het percentage voor alle namen in het algemeen, maar het patroon is wel hetzelfde: personen werden vaker naar hun grootvader dan naar hun vader genoemd.¹⁶⁸ Voor vrouwelijke afleidingen is het bronnenmateriaal schaarser, zeker wat grootmoeders betreft. Slechts bij zes vrouwen met een

¹⁶⁶ BROUX, *Double Names in Roman Egypt*, 205.

¹⁶⁷ Ibidem, 204.

¹⁶⁸ Ibidem.

hybride naam kennen we de naam van de grootmoeder. In één geval droeg een persoon dezelfde naam als haar grootmoeder, wat weliswaar overeenkomt met 16,67%, maar het aantal is te klein om statistische uitspraken te kunnen doen. Wat de moedersnamen betreft is de situatie beter (cfr. supra) en in 7,69% van de gevallen heeft de geattesteerde persoon dezelfde naam als haar moeder. Over het algemeen kunnen we stellen dat hybride namen net als andere namen werden doorgegeven binnen families, zij het in iets mindere mate.

Verschillende voorkeuren bij verschillende taalgroepen?

Alle types van hybride namen kwamen dus bij de verschillende taalgroepen voor, en we hebben gezien dat gender het doorslaggevende element was voor de keuze van het type. Het is daarnaast ook interessant om te kijken of er nog andere patronen uit de bronnen naar voor komen. In die gemengde context stelt zich meer bepaald de vraag of ouders uit verschillende linguïstische tradities binnen hetzelfde type van hybride namen de voorkeur gaven aan bepaalde vormen of niet. We kunnen dit onderzoeken door te bekijken of bepaalde prefixen en suffixen populairder waren in bepaalde taalgroepen.

Bij de Egyptische afleidingen is er een duidelijk patroon zichtbaar: ouders met Griekse namen hadden een duidelijke voorkeur voor het prefix 'Ta-'/Pa-' (72,54%), terwijl ouders met Egyptische namen vaker voor 'T₃-šr.t-n-'/P₃-šr-n-' kozen (52,63%). Dat prefix vertegenwoordigt bij de ouders met Griekse namen 22,88%, terwijl 'Ta-'/Pa-' bij ouders met Egyptische namen goed is voor 30,08%. Het valt op dat de ouders met Egyptische namen een voorkeur hadden voor het meer complexe prefix. De ouders met Griekse namen kozen doorgaans voor 'Ta-'/Pa-', dat maar uit één element bestaat. Hetzelfde geldt voor de ouders met Latijnse namen (80%, tegenover 20% 'T₃-šr.t-n-'/P₃-šr-n-'), maar de absolute cijfers zijn zo laag dat het percentage weinig betekent. Voor het meest complexe voorvoegsel, 'T₃-rmt.t-n-' is er enkel een Egyptische ouder geattesteerd. De eerder geciteerde netwerken vormen een illustratie van het gevolgde patroon (afbeeldingen 12 tot 17). Het netwerk van Senherakleia toont echter ook aan dat het niet om een natuurwet gaat.

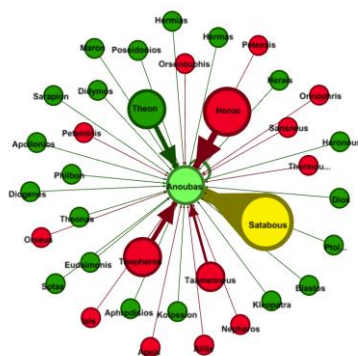
Prefix	Taal van de naam van de ouders					
	Grieks		Egyptisch		Latijn	
Pa-/Ta-	111	72,54%	40	30,08%	8	80%
P ₃ /T ₃ -šr-n-	35	22,88%	70	52,63%	2	20%
P ₃ /T ₃ -	4	2,61%	18	13,53%	0	0%
P ₃ /T ₃ -dī-	3	1,96%	4	3,01%	0	0%
T ₃ -rmt.t-n-	0	0%	1	0%	0	0%

Bij de Griekse afleidingen was er daarentegen geen sprake van zo'n grote dichotomie: bij mannelijke afleidingen is '-ων'/'-ίων' bij alle taalgroepen het meest betuigde suffix (67,84% bij ouders met Griekse namen, 63,26% bij ouders met Egyptische namen en 48,48% bij ouders met Latijnse namen). Dit is niet verrassend, gezien de enorme hoeveelheid attestaties van dit suffix en in het bijzonder de populariteit van de naam Horion bij alle groepen. '-ων' en '-ίων' zijn hier samengenomen omdat bijna alle afleidingen op '-ων' waarover er genealogische informatie bewaard is, op een iota eindigen. Slechts in 8 gevallen gaat het zeker puur om '-ων' (5 Egyptische oudersnamen en 3 Griekse). De situatie van het tweede frequentste suffix, '-ᾶς', is interessanter. Dit achtervoegsel kwam twee keer zoveel voor bij ouders met Egyptische namen (26,28%) als bij ouders

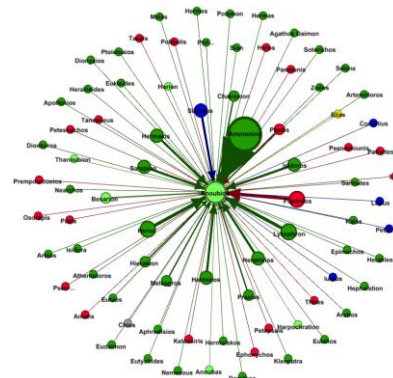
met Griekse namen (13,67%). Ook bij ouders met Latijnse namen kwam het vrij frequent voor (26,26%). Dit is significant, aangezien het vaak hypocoristisch gebruikt werd en het dus omschreven zou kunnen worden als het suffix met de minste semantische waarde.

Tabel 8: meest gebruikte Griekse suffixen per taalgroep ¹⁶⁹						
Suffix	Taal van de naam van de ouders					
	Grieks		Egyptisch		Latijn	
-(ί)ων	789	67,84%	272	63,26%	48	48,48%
-ᾶς	159	13,67%	113	26,28%	26	26,26%
-ᾶριον	58	4,99%	3	0,7%	4	4,04%
-αρίων	41	3,53%	15	3,49%	1	1,01%
-γένης	41	3,53%	3	0,7%	11	11,11%
-οῦς	26	2,24%	9	2,09%	1	1,01%
-άμμων	18	1,55%	5	1,16%	1	1,01%
-γένεια	6	0,52%	0	0%	4	4,04%
-ων	3	0,26%	5	1,16%	0	0%
-ίας	1	0,09%	0	0%	1	1,01%
-ᾶρις	0	0%	0	0%	1	1,01%
-ία	0	0%	0	0%	1	1,01%

Deze discrepantie wordt bijvoorbeeld weerspiegeld in de netwerken van Anoubas (afbeelding 24) en Anoubion (afbeelding 25) of Harpochras (afbeelding 26) en Harpochration (afbeelding 27): twee keer gaat het om afleidingen van dezelfde godheid, maar de linguïstische context ziet er heel anders uit afhankelijk van het gebruikte suffix. Het relatief veel geattesteerde suffix ‘-αρίων’ kwam bij de Griekse en de Egyptische groep dan weer even veel voor (ongeveer 3,5%). Ook bij Griekse afleidingen kwamen de meer “complexe” elementen meer voor bij ouders met Griekse namen: ‘-δωρος’ en ‘φίλος-’ zijn enkel bij deze groep geattesteerd. ‘-γένης’ is ook relatief veel betuigd bij ouders met Griekse namen (3,53%) en vooral bij ouders met Latijnse namen (11,11%). Van de vrouwelijke afleidingen is er alleen veel informatie over ‘-ᾶριον’, dat vooral in Griekse context voorkwam (4,99%, tegenover 0,7% bij ouders met Egyptische namen).

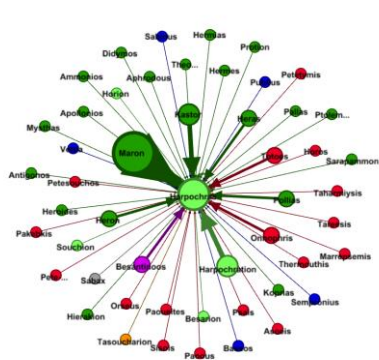

Afbeelding 24: Anoubas

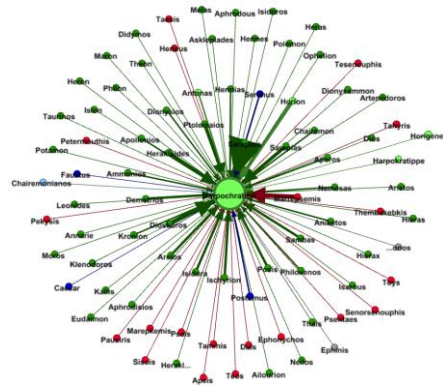

Afbeelding 25: Anoubion

¹⁶⁹ Enkel de suffixen die minstens 1% van de attestaties voor een bepaalde taalgroep uitmaken zijn in deze tabel opgenomen.

Abbeelding 26: Harpochras

Abbeelding 27: Harpochration

Bij Latijnse afleidingen ligt de situatie met betrekking tot de suffixen zeer eenvoudig: ouders met namen uit alle talen gebruikten enkel het achtervoegsel '-ianus'. Zoals we eerder al gezien hebben, gaat het hierbij vooral om ouders met Griekse namen. Over het algemeen kunnen we dus stellen dat ouders uit verschillende taalgroepen inderdaad bepaalde vormen van hybride namen prefereerden boven andere binnen eenzelfde type. Het meest uitgesproken patroon vinden we bij de Egyptische afleidingen, maar ook bij de Griekse afleidingen tekenen zich bepaalde trends af. Het valt op dat de meer complexe affixen bijna exclusief voorkwamen bij de ouders die tot dezelfde linguïstische traditie behoorden als de afleidingen.

Isis, Sarapis en Ammon

Ten slotte resten nog de randgevallen Isis, Sarapis en Ammon. De afleidingen van deze godheden zijn veel betuigd, wat zich ook vertaalt in een rijke documentatie wat genealogische informatie betreft. Van personen met Isis-namen zijn er 678 vadersnamen en 86 moedersnamen bekend. De meerderheid van de ouders had een Griekse naam (70,94%) en Egyptische namen kwamen iets minder voor dan bij de andere Griekse afleidingen (18,06%). Ouders met Latijnse namen vormden een kleine minderheid, vergelijkbaar met hun aandeel in de context van de andere Griekse afleidingen (4,84%). 4,19% had een hybride naam, waarbij het steeds om Griekse afleidingen gaat. De Isis-namen kenden dus een gelijkaardige linguïstische context, die evenwel meer uitgesproken Grieks was.

Hetzelfde geldt voor de afleidingen van Sarapis, die 1505 geattesteerde vadersnamen en 244 moedersnamen kennen. Bij deze namen kleurt de context zelfs nog Griekser: 71,18% van de ouders droeg een Griekse naam, 19,44% een Egyptische, 5,03% een Latijnse en 4,15% een hybride – vooral Griekse afleidingen.

Bij Ammon-namen, met 889 bekende vadersnamen en 100 bekende moedersnamen, ziet de situatie er anders uit en de context van deze vormen was nog gemengder dan die van de andere Griekse afleidingen. De Griekse component was namelijk kleiner (66,03%) en de Egyptische iets groter (24,17%). Ook Latijnse vaders- en moedersnamen zijn minder geattesteerd (3,94%). Hybride namen vertegenwoordigen 4,15% van de oudersnamen, waarbij het vooral om Griekse afleidingen gaat. Deze gegevens maken de hypothese van Ammon als Libisch-Griekse god, volledig gescheiden van de Egyptische Amon, minder waarschijnlijk.

Conclusie

De informatie die de geattesteerde vaders- en moedersnamen ons bieden maakt het dus mogelijk om de vragen uit het begin van dit hoofdstuk afdoende te beantwoorden: hybride afleidingen volgden tot op zekere hoogte de taal van de vader of moeder, maar zeker niet altijd. Bij Griekse en Latijnse afleidingen waren Griekse oudersnamen dominant. Bij Egyptische afleidingen kwamen Griekse en Egyptische vaders- en moedersnamen echter ongeveer even veel voor. De Griekse component was bij deze afleidingen dus veel groter dan de Egyptische bij Griekse en Latijnse afleidingen. Vanuit het perspectief van de ouders die voor hun kinderen hybride namen kozen kwamen Griekse afleidingen bij alle taalgroepen het meest voor, wat getuigt van hun populariteit en hun universele aantrekkingskracht. Ook Egyptische afleidingen kwamen in alle linguïstische tradities voor, zij het in minder grote aantallen. Latijnse afleidingen bleven daarentegen grotendeels beperkt tot een Griekse context.

Het doorslaggevende element in de keuze van het type hybride naam lijkt niet taal *an sich* maar gender geweest te zijn. Aan vrouwen gaf men Egyptische afleidingen, aan mannen Griekse afleidingen. Dit heeft waarschijnlijk met het publieke karakter van het leven van die laatsten en de private aard van het bestaan van de eerste groep te maken. Hetzelfde geldt voor de Latijnse afleidingen, die alleen door mannen gedragen werden. Een tentatieve vergelijking met de algemene naamgevingspatronen in Grieks-Romeins Egypte toont aan dat er vooral een discrepantie bestond tussen het gedrag van Egyptische namen en Egyptische afleidingen bij ouders met Egyptische namen. Dit comparatief perspectief accentueert ook de impopulariteit van Latijnse afleidingen bij ouders met Latijnse namen. Hybride namen werden ook soms doorgegeven binnen de familie en op dat gebied volgden ze het normale patroon: personen deelden hun naam vaker met hun grootouders dan met hun ouders.

De taal van de ouders had ook invloed op de vorm die de gekozen hybride naam binnen eenzelfde type aannam. Bij Egyptische afleidingen hadden ouders met Griekse namen en ouders met Egyptische namen duidelijk andere voorkeuren. Bij Griekse afleidingen was de dichotomie minder sterk, maar ook daar lagen er andere accenten, in het bijzonder wat het relatief populaire suffix ‘-ᾶς’ betreft. Uiteraard kon de linguïstische context ook binnen types verschillen van naam tot naam, onomastische trends zijn geen natuurwetten. Uit de analyse blijkt ook dat niet alle talen op grote schaal gecombineerd werden: hybride namen zijn vooral combinaties van Grieks met een andere taal. Contact tussen Egyptisch en Latijn was blijkbaar veel minder vanzelfsprekend, zowel op het niveau van de namen zelf als op het niveau van de naamgevers. De Griekse afleidingen van het Latijn en de Latijnse afleidingen van het Grieks beperkten zich vooral tot een Grieks-Latijnse context.

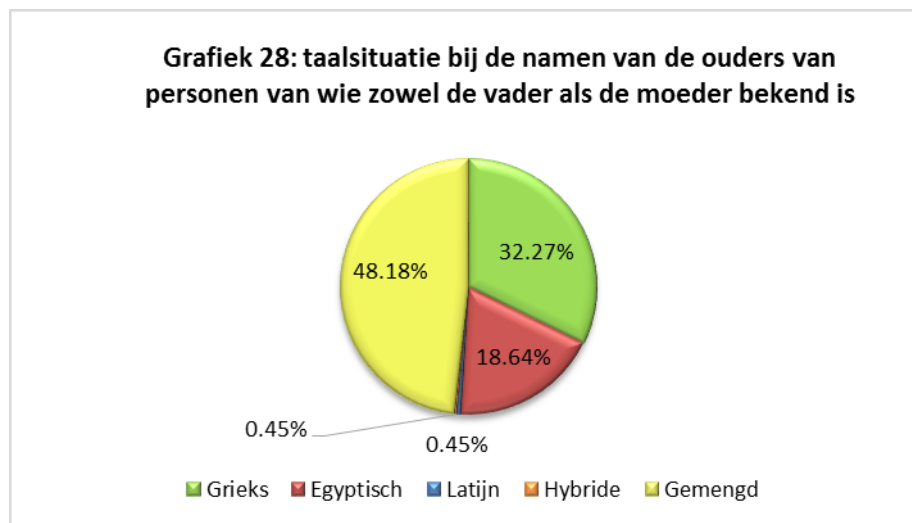
Ook op de ambigue gevallen werpt een analyse van de vadersnamen en de moedersnamen wat meer licht. Het patroon van de dubbele afleidingen neigt meer naar een Griekse context, in het bijzonder het geval van de naam Taisarion. Het netwerk van Tasoucharion heeft echter ook een substantiële Egyptische component en voor deze naam blijven definitieve uitspraken onmogelijk. De afleidingen van Isis en Sarapis kenden ook een gemengde context, maar het aandeel van Griekse oudersnamen was bij deze vormen toch wel groter. De context van de Ammon-namen was eveneens gemengd, maar deze namen kwamen iets vaker voor bij ouders met Egyptische namen dan de Griekse afleidingen van zuiver Egyptische godheden.

3.1.3 Personen wiens beide ouders bekend zijn

Binnen de groep van personen van wie er een vaders- of een moedersnaam bekend is, bekleedt één deelverzameling een bijzondere positie. Het gaat om de personen van wie zowel de moeder als de vader geattesteerd is. De omvang van deze dataverzameling is uiteraard veel kleiner, maar ze biedt anderzijds meer gedetailleerde informatie, die ook van een andere aard is dan de gegevens vergaard op basis van één ouder. De twee analyses zijn dus complementair. Concreet gaat het om 220 personen van wie zowel de vader als de moeder bekend is, allen uit de Romeinse periode. Op basis van de vorige analyse verwachten we in zekere mate een gemengde context, maar toch vooral Griekse combinaties.

Oudersnamen

71 van de 220 personen hadden zowel een vader als een moeder met een Griekse naam. Van deze 71 personen droegen er 57 zoals verwacht een Griekse afleiding, wat overeenkomt met 80,82%. In de meeste gevallen ging het om een afleiding van het Egyptisch (53), maar ook afleidingen van het Latijn kwamen voor in deze groep (4). Egyptische afleidingen zijn bij ouders met Griekse namen veel minder geattesteerd: slechts 5 van de 71 personen had zo'n vorm als naam. Het ging wel telkens om vrouwen, wat op hetzelfde genderpatroon als bij de vorige analyse wijst. Latijnse afleidingen zijn bij ouders met Griekse namen 4 keer geattesteerd, telkens voor mannen. De Egyptische en de Latijnse vormen waren steeds afgeleid van een oorspronkelijk Grieks element. Ook de dubbele afleidingen zijn in deze groep 5 keer betuigd, waarvan de populairste afleiding Tasoucharion slechts 1 attestatie uitmaakt. De overige vier personen droegen de naam Taisarion, wat opnieuw een aanwijzing is voor het eerder Griekse karakter van deze naam. Ouders met Griekse namen kozen dus vooral voor Griekse afleidingen, zeker wat mannennamen betreft. Vrouwennamen waren in een kwart van de gevallen toch Egyptische of ambigue afleidingen.

In een vijfde van de gevallen had zowel de vader als de moeder een Egyptische naam (41). Ook in deze analyse biedt de Egyptische component een zeer gemengd beeld: 22 afleidingen waren Grieks, 18 afleidingen Egyptisch. Opnieuw blijkt gender de doorslaggevende factor in de keuze van de naam geweest te zijn: alle Griekse afleidingen zijn mannelijk, alle Egyptische vrouwelijk. De hybride vormen waren steeds afgeleid van een element uit de andere taalgroep. Afleidingen van het Latijn en Latijnse afleidingen kwamen bij de ouders met Egyptische namen niet voor. Deze set bevat ook 1 dubbele afleiding: Tasoucharion. Taisarion is voor deze groep niet geattesteerd, maar over het

algemeen zijn de cijfers in dit gedeelte van de paper te laag voor verregaande conclusies over de aard van individuele namen.

Er is slechts 1 persoon met een hybride naam geattesteerd met zowel een vader als een moeder met een Latijnse naam. Hij droeg een Griekse afleiding. Dit lage cijfer hoeft niet te verbazen, aangezien er in Trismegistos slechts 16 van deze combinaties voorkomen. Het is daarbij wel interessant dat 12 van de 16 ouders kozen voor een Griekse naam en 4 voor een Latijnse, wat nog maar eens wijst op de impopulariteit van Latijnse afleidingen bij ouders met Latijnse namen (cfr. supra). Twee ouders met hybride namen komen met zeven gevallen in Trismegistos nog minder voor, maar in deze groep is er toch 1 koppel dat hun kind ook een hybride naam gegeven heeft. Het gaat hierbij telkens om een Griekse afleiding van de Egyptische god Anoubis: de man Anoubion en de vrouw Thanoubion hadden een kind met de naam Anoubion. Het gezin lijkt op basis van de taal tot de Griekse component te behoren, maar in dit geval hebben we extra informatie die dit beeld vertroebelt. Anoubion had namelijk nog een broer die Harpaesis heette, een zuiver Egyptische naam. Verder in dit hoofdstuk wordt er nagegaan of er nog zulke gevallen geattesteerd zijn (cfr. infra).

De meerderheid van de namen was echter het product van onomastisch-linguïstisch gemengde huwelijken (tabel 7): 106 van de 220 ouderparen behoorden niet tot één van de duidelijk afgelijnde taalgroepen (48,18%). Ook als de combinaties tussen namen en hybride namen met dezelfde basistaal buiten beschouwing gelaten worden, blijft de gemengde groep het grootst (40,91%). Combinaties van Griekse namen en Egyptische namen zijn het vaakst geattesteerd: een vader met een Griekse naam en een moeder met een Egyptische kwam 49 keer voor, een vader met een Egyptische en een moeder met een Griekse naam 20 keer. De hybride namen in kwestie zijn steeds Griekse afleidingen van het Egyptisch, Egyptische afleidingen van het Grieks of dubbele afleidingen. Griekse afleidingen waren het populairst: In de eerste groep vertegenwoordigen ze 37 van de 49 attestaties, in de tweede 19 van de 20. Egyptische afleidingen zijn bij een vader met een Griekse naam en een moeder met een Egyptische dan weer 9 keer geattesteerd en bij een vader met een Egyptische en een moeder met een Griekse naam slechts 1 maal. Dit betekent dat de taal van de hybride naam niet per definitie de taal van de vader of van de moeder volgde. In de eerste groep kwamen ook 3 dubbele, Grieks-Egyptische, afleidingen voor. Latijnse afleidingen en afleidingen van het Latijn zijn volledig afwezig in deze groep. Het gevolgde genderpatroon is hetzelfde als in de vorige analyse: Egyptische afleidingen kwamen enkel bij vrouwen voor, Griekse voornamelijk bij mannen. Enkel bij de combinatie van een vader met een Griekse naam en een moeder met een Egyptische zijn 8 van de geattesteerde Griekse afleidingen vrouwelijk.

Ook combinaties van Griekse namen en Latijnse namen kwamen voor, zij het in aanzienlijk mindere mate: 3 keer gaat het om een vader met een Griekse naam en een moeder met een Latijnse, 10 maal om een vader met een Latijnse en een moeder met een Griekse naam. In deze groep zijn voor mannen uitsluitend Griekse afleidingen geattesteerd (10), voor vrouwen gaat het 1 keer om een dubbele afleiding en 1 keer om een Griekse afleiding. In deze groep ontbreekt dus het typische patroon waarbij vrouwen Egyptische afleidingen droegen. Egyptische afleidingen ontbreken zelfs volledig. De geattesteerde Griekse afleidingen zijn wel van het Egyptisch, het gaat om de veel betuigde namen Horion en Horigenes, die dus ook in Grieks-Latijnse context populair waren. De vrouwelijke Griekse afleiding is twee keer Horigeneia en de dubbele is Tasoucharion. Latijn en Egyptisch kwamen daarentegen nooit samen voor op het niveau van de vaders- en moedersnamen.

Ten slotte zijn er ook 24 combinaties van een hybride naam met een Griekse of een Egyptische naam bekend. In 16 van die gevallen gaat het om een afleiding en een andere naam in dezelfde taal. Bij deze gevallen is er discussie mogelijk over de aanduiding "gemengd", maar de situatie bij Anoubion en Thanoubion toont dat de context van Griekse afleidingen niet noodzakelijk

Grieks hoeft te zijn. Bij de combinatie van een Griekse naam met een hybride naam (14) kwamen quasi enkel Griekse afleidingen voor. Bij ouders met Egyptische namen en hybride namen (10) kwamen er evenveel Griekse als Egyptische afleidingen voor. Opnieuw valt de afwezigheid van Latijnse afleidingen op, een constante in elke groep behalve bij de exclusief Griekse ouderparen. Hybride namen in het algemeen lijken dus vooral het product van onomastisch gemengde huwelijken geweest te zijn, voornamelijk tussen personen met een Griekse en personen met een Egyptische naam. Griekse afleidingen waren dominant in deze groep, ook als de vader geen Griekse naam had. Egyptische en dubbele afleidingen zijn hier eveneens geattesteerd, terwijl Latijnse afleidingen eerder een zuiver Griekse aangelegenheid geweest lijken te zijn. De karakteristieke genderverdeling valt ook binnen deze groep terug te vinden: Egyptische afleidingen waren veelal voorbehouden aan vrouwen.

Tabel 9: hybride namen als product van onomastisch gemengde huwelijken				
Ouders	Hybride naam			
	Griekse afleiding	Egyptische afleiding	Dubbele afleiding	Latijnse afleiding
Griekse vadersnaam en Egyptische moedersnaam	37	9	3	0
Egyptische vadersnaam en Griekse moedersnaam	19	1	0	0
Latijnse vadersnaam en Griekse moedersnaam	10	0	0	0
Egyptische vadersnaam en hybride moedersnaam	4	5	0	0
Hybride vadersnaam en Griekse moedersnaam	8	0	1	0
Griekse vadersnaam en hybride moedersnaam	4	1	0	0
Griekse vadersnaam en Latijnse moedersnaam	2	0	1	0
Hybride vadersnaam en Egyptische moedersnaam	1	0	0	0

Broers en zussen

In een aantal gevallen zijn er van deze ouders ook andere kinderen bekend. Het gaat echter om een klein aantal (19), dus definitieve conclusies zijn hier niet aan de orde. Het geval van Anoubion en Thanoubion met hun twee zonen kwam eerder al aan bod. Bij ouders met Griekse namen is er enkel informatie beschikbaar over ouders die één van hun kinderen een Griekse afleiding gaven (9): in die gevallen hadden de andere broers en zussen allemaal Griekse namen. Voor ouders met Egyptische namen zijn er gegevens over 1 persoon met een Griekse en 1 persoon met een Egyptische afleiding: zij hadden beiden enkel broers en zussen met Egyptische namen. Bij de “gemengde” huwelijken is de situatie gemengd: sommige personen met Griekse afleidingen hadden enkel Griekse broers en zussen, andere enkel Egyptische en hetzelfde geldt voor de personen met een Egyptische afleiding. De namen van de broers en zussen bevestigen aldus de Griekse context van de ouders met Griekse namen en de Egyptische context van de ouders met Egyptische namen. Dit maakt het feit dat er bij deze groepen hybride namen geattesteerd zijn des te signifikanter. Daarnaast zet de informatie over de niet-eentalige combinaties hun gemengdheid nog extra in de verf.

Isis, Sarapis en Ammon

Ten slotte zijn er ook heel wat dragers van Isis-, Sarapis- en Ammon-namen geattesteerd met hun beide ouders. Voor afleidingen van Isis zijn er 69 personen van wie zowel de vader als de moeder bekend is: in 40,58% van de gevallen gaat het om ouders met Griekse namen, in 17,39% om ouders met Egyptische, in 1,45% om ouders met Latijnse en in 40,58% om een gemengde context. Bij die laatste groep gaat het bijna exclusief om combinaties van het Egyptisch en het Grieks. Griekse (of hybride) Isis-namen kwamen dus meer voor bij personen van wie beide ouders een Griekse naam hadden dan bij de andere Griekse afleidingen het geval was.

Bij Sarapis-namen (170) was enerzijds de gemengde context nog meer uitgesproken (51,18%), maar anderzijds speelde de Egyptische component een kleinere rol (11,76%). Ook binnen de groep van onomastisch gemengde huwelijken is het aandeel van ouders met Egyptische namen iets kleiner. Combinaties met het Latijn vertegenwoordigen dan weer 11,5%, waar zij bij hybride namen nooit voorkwamen in de gemengde component. Gevallen waarbij de twee ouders een Latijnse naam hadden, zijn dan weer niet bekend. Zuiver Griekse combinaties vertegenwoordigen 37,06% van het totaal. Ook de linguïstische context van Sarapis-namen kleurt dus Griekser.

De situatie bij Ammon-namen leunt het meest aan bij die van de namen die zeker hybride zijn. Er zijn 67 personen met afleidingen van Ammon geattesteerd met de namen van beide ouders. Het aandeel van ouders met Griekse namen is bij deze personen kleiner dan bij degenen met Isis- en Sarapis-namen: 31,34%. Ouders met Egyptische namen vertegenwoordigen 17,91% van het totaal, ongeveer even veel als bij hybride namen in het algemeen. Ouders met Latijnse namen zijn eveneens niet geattesteerd. Ammon-namen kwamen het frequentst voor bij “gemengde” huwelijken (50,75%). Ook hier waren Griekse en Egyptische elementen daarin dominant, maar Latijnse namen kwamen wel iets meer voor dan in het algemene plaatje. Globaal gezien is het patroon bij deze namen dus gelijkaardig aan dat van de andere afleidingen.

Conclusie

Uit al deze gegevens kunnen we besluiten dat hybride namen het meest voorkwamen in een linguïstisch-onomastisch gemengde context. In eentalige Griekse context zijn de namen eveneens relatief goed vertegenwoordigd en in de gemengde context is er ook altijd minstens één Griekse ouder. Griekse afleidingen waren in elke linguïstische traditie het populairst en de taal van de afleiding volgde dus niet noodzakelijk de taal van de naam van één bepaalde ouder, hetzij de vader, hetzij de moeder. De taal van de hybride naam volgde wel altijd de taal van de naam van één van beide ouders en de naam is dan doorgaans een afleiding van een element uit de taal of cultuur van de andere ouder. Een uitzondering hierop vormen de Griekse afleidingen van het Egyptisch bij vaders met een Latijnse naam en moeders met een Griekse naam. Dit getuigt van de universele aantrekkingskracht van namen als Horion.

Ouders met Griekse namen hadden een duidelijke voorkeur voor Griekse afleidingen, terwijl bij ouders met Egyptische namen Egyptische afleidingen bijna even populair waren als Griekse afleidingen. Twee ouders met Latijnse namen zijn voor personen met hybride namen dan weer niet geattesteerd. De gegevens die verstrekt worden door de namen van de andere kinderen van deze bekende ouders bevestigen dit beeld, evenals dat van het gemengde karakter van de gemengde groep. Latijnse afleidingen bleven duidelijk beperkt tot de groep van ouders met Griekse namen en kwamen zelfs niet voor bij een combinatie van een ouder met een Griekse naam en ouder met een Latijnse naam. Uit deze analyse blijkt hetzelfde genderpatroon als uit het onderzoek naar de aparte vaders- en moedersnamen: Egyptische afleidingen werden aan vrouwen gegeven, Griekse afleidingen eerder aan mannen. Ook hier valt de afwezigheid van een rechtstreekse link tussen Egyptisch en

Latijn op, zowel op het niveau van de namen als op het niveau van de ouders. De vermenging was vooral een zaak van Grieken en Egyptenaren. Al bij al vertegenwoordigen de personen van wie we beide ouders kennen natuurlijk een minderheid, maar er is toch een duidelijke trend zichtbaar, namelijk die van een gemengde context. De namen en hun context zijn een symptoom van grotere vermenging in de Romeinse periode: ofwel gaat het werkelijk om gemengde huwelijken, ofwel om een culturele hybridisering (cfr. infra).

3.1.4 Broers en zussen

Zoals uit het vorige gedeelte gebleken is, kunnen de namen van broers en zussen van personen met hybride namen bijdragen tot een beter begrip van de linguïstische context. We beschikken over informatie met betrekking tot 73 gezinssituaties. Dit cijfer is laag en deze groep moet eerder als een willekeurige steekproef dan als een complete weergave van de hele situatie gezien worden. Er waren zeker meer dan 73 personen met hybride namen die een broer of zus hadden, maar die informatie is in Trismegistos enkel beschikbaar als ze allemaal samen binnen eenzelfde identificatiecluster voorkomen. De 73 gevallen die het onderwerp van deze analyse uitmaken, zijn bekend omdat ze samen geïdentificeerd worden met dezelfde vadersnaam. Een kwalitatief onderzoek van alle papyri zou meer broers en zussen opleveren, maar daarvoor is er binnen het bestek van deze paper geen ruimte. De termen “Grieks”, “Egyptisch” en “Latijns” wijzen in dit gedeelte niet op culturele identiteit maar op de taal van de naam.

Over broers en zussen van personen die een Griekse afleiding droegen, is er de meeste informatie overgeleverd (64). In het geval van Griekse afleidingen van het Latijn was er 1 persoon met Griekse broers, 2 met enkel Latijnse broers, 2 met een hybride broer en 2 met zowel Griekse als Latijnse als hybride broers en zussen (twee zussen die allebei Sabinas heetten). Slechts 1 van deze personen had een vader met een Latijnse naam, de rest was allemaal Grieks. Deze gegevens bevestigen dus de uitgesproken Grieks-Latijnse context van Griekse afleidingen van het Latijn. Voor de Griekse afleidingen van het Egyptisch zijn er 23 personen bekend met enkel Griekse broers en zussen, 18 met enkel Egyptische broers of zussen en 9 met hybride broers of zussen. Daarnaast hadden 4 personen broers en zussen met Egyptische namen en Griekse afleidingen, 1 zowel Griekse als Latijnse broers en zussen, en 1 zowel Egyptische als Latijnse broers. Wanneer deze personen Egyptische broers of zussen hadden, was de naam van de vader vaak ook Egyptisch, maar dit was niet elke keer het geval. De informatie die de namen van de broers en zussen biedt, bevestigt dus het beeld van een gemengde context bij Griekse afleidingen van het Egyptisch.

Slechts voor 6 personen met een Egyptische afleiding zijn deze bijkomende gegevens beschikbaar. Het gaat hierbij telkens om afleidingen van het Grieks. 1 persoon had zowel Griekse als Egyptische broers, de rest had enkel Egyptische broers en zussen, ondanks het feit dat de helft van de geattesteerde vadersnamen Grieks is. Op basis van de namen van de broers en zussen lijkt de context van deze afleidingen eerder Egyptisch, maar de combinatie met de vadersnamen wijst opnieuw op een gemengde situatie. Van personen met dubbele en Latijnse afleidingen zijn er ten slotte zo goed als geen broers en zussen bekend. Over het algemeen bevestigen de gegevens over de namen van broers en zussen dus de vaststellingen van de vorige analyses. Het gaat echter om zo weinig bekende gevallen dat de cijfers slechts als illustratie kunnen dienen en geen basis *an sich* vormen voor verregaande conclusies.

3.1.5 Conclusie: gemengde namen in een gemengde context

Op basis van de analyse van personen met hybride namen van wie beide ouders geattesteerd zijn, kunnen we stellen dat Griekse en Egyptische afleidingen vaak het product waren van een linguïstisch gemengde context. Het onderzoek naar alle vaders- en moedersnamen leert dat in de meeste gevallen één van de ouders een Griekse naam had. Daarnaast kwam een derde van de hybride namen in een puur Griekse context voor. Nog geen vijfde van de hybride namen stamde daarentegen uit een eentalig Egyptisch milieu. In die gemengde context kwam de taal van de afleiding doorgaans overeen met de taal van de naam van een van beide ouders. Dit was echter niet per definitie de taal van de naam van hetzij de moeder, hetzij de vader. De doorslaggevende factor in het bepalen van de taal lijkt eerder gender geweest te zijn: vrouwen kregen veel vaker Egyptische afleidingen, mannen doorgaans Griekse afleidingen. Latijnse afleidingen kwamen exclusief bij mannen voor. Deze genderverdeling heeft waarschijnlijk met overwegingen van status te maken. Het afgeleide gedeelte was meestal een element uit de taal of de cultuur van de andere ouder. Enkel bij combinaties van een ouder met een Griekse en een ouder met een Latijnse naam lag dit anders: zij gaven vooral Griekse afleidingen van het Egyptisch, wat getuigt van de universele populariteit van dit subtype.

Niet elk type en subtype volgde echter exact hetzelfde patroon. Griekse afleidingen van het Egyptisch waren in elke traditie het populairst. Zeker bij vaders en moeders met Griekse namen waren zij dominant. Griekse afleidingen van het Latijn zijn bij vaders en moeders met Egyptische namen dan weer niet veel geattesteerd, hun context was duidelijk Grieks-Latijns. Egyptische afleidingen van het Grieks kwamen ook voor bij ouders met Griekse namen, maar bleven daar een minderheid, terwijl vaders en moeders met Egyptische namen ongeveer even veel voor Griekse als voor Egyptische afleidingen kozen. Egyptische afleidingen van het Latijn vormen een kleine minderheid en over deze groep is er geen genealogische informatie bekend. Hetzelfde geldt voor Latijnse afleidingen van het Egyptisch. Latijnse afleidingen van het Grieks blijken dan weer enkel een zaak van ouders met Griekse namen geweest te zijn. Wat hierbij de aandacht trekt is de afwezigheid van een rechtstreekse verbinding van Latijn en Egyptisch, zowel op het niveau van de namen als op het niveau van de dragers.

Uit de analyse van de gebruikte pre- en suffixen blijkt ook dat binnen hetzelfde subtype ouders met namen uit verschillende linguïstische tradities een voorkeur hadden voor andere hybride namen. Bij Egyptische afleidingen is er sprake van een echte dichotomie, bij Griekse afleidingen is dat minder het geval, maar zijn er nog steeds merkbare verschillen. Het valt daarbij op dat de meer complexe affixen vooral voorkwamen bij ouders met een naam in dezelfde taal als de afleiding. Een kleinschalig onderzoek naar de namen van broers en zussen van personen met een hybride naam bevestigt de vaststellingen van de uitgebreidere analyses. Ook op de ambigue dubbele afleidingen en afleidingen van Isis, Sarapis en Ammon werpt een analyse van de linguïstische context meer licht. In het geval van de dubbele afleidingen is er een duidelijk verschil tussen Tasoucharion en Taisarion: de context van Taisarion is uitgesproken Grieks, die van Tasoucharion is gemengd. De eerste naam lijkt dus sociaal gezien Grieks geweest te zijn, over de tweede blijven definitieve uitspraken moeilijk. Isis- en Sarapisnamen kwamen ook veel voor in een gemengde context, maar de Egyptische component was bij deze namen minder belangrijk en hun linguïstisch milieu was meer uitgesproken Grieks. Bij Ammon-namen was de Egyptische component dan weer belangrijker, wat erop kan wijzen dat Ammon voor sommigen de Egyptische Amon vertegenwoordigde.

Wat deze linguïstische gemengdheid betekent voor identiteit, etniciteit en cultuur komt op het einde van dit gedeelte aan bod, na een korte bespreking van de andere factoren die kunnen bijdragen tot de keuze van een naam.

3.2 Religieuze factoren

De meerderheid van de hybride namen is theofoor van aard. Dit geldt in het bijzonder voor de Griekse afleidingen van het Egyptisch, met voorsprong het grootste type. Egyptische afleidingen van Griekse godheden maken slechts 12,45% van de Egyptische afleidingen uit, en deze vormen verwijzen misschien eerder naar personen met Griekse theofore namen. In deze potentieel theofore vormen komt enkel Apollo frequent voor, wat waarschijnlijk te wijten is aan zijn identificatie met Horus (cfr. supra). Latijnse afleidingen die mogelijk een Griekse godheid als basis hebben, vormen enerzijds wel een meerderheid van de Latijnse afleidingen, maar refereren anderzijds waarschijnlijk naar Griekse theofore namen op '-ιος'. Egyptische godheden in Griekse namen vormen dus het voornaamste onderwerp van dit gedeelte.

Een eerste groep van Egyptische godheden die frequent voorkwamen in Griekse namen, zijn de algemene godheden die over heel Egypte vereerd werden. Isis past in deze categorie, maar sociaal gezien was zij door de Grieken waarschijnlijk aanvaard als Griekse godin, weliswaar met Egyptische bijklank. Hetzelfde geldt voor Sarapis, een creatie uit de Ptolemeïsche tijd: zijn naam klinkt Egyptisch en zijn oorsprong was dat misschien ook, maar zijn cultus was Grieks.¹⁷⁰ Anderzijds valt wel de afwezigheid van Osiris in hybride vormen op, wat erop wijst dat zijn rol in Griekse context geïsurpeerd was door Sarapis. Mogelijk hadden Egyptische ouders die hun kinderen een Griekse Sarapis-naam gaven dan ook Osiris in hun achterhoofd. Ook Amon komt in Griekse afleidingen nauwelijks voor. De Thebaanse god boette weliswaar aan populariteit in tijdens de Romeinse periode, maar zijn complete afwezigheid blijft toch opmerkelijk.¹⁷¹ Anderzijds springt de populariteit van Ammon-namen, op basis van de Libische god, in het oog, ook in de regio rond Thebe. Waarschijnlijk zagen inwoners van Egypte in de namen die etymologisch gezien naar de god van Siwa verwijzen een vehikel voor het communiceren van devotie voor de Egyptische Amon (die in "correct" Grieks met één mu en een upsilon geschreven wordt). Hierbij moet ook opgemerkt worden dat de andere leden van de Thebaanse trias, Mut en Chonsu, eveneens nauwelijks geattesteerd zijn in Griekse namen.

De algemene godheden die door de literatuur niet als minstens deels Grieks bestempeld worden, zijn Horus (al dan niet als Harpokrates), Apis, Anoubis en Bes. De verering van de eerste drie goden kende weliswaar een duidelijk centrum, maar hun populariteit oversteeg ruimschoots de onmiddellijke omgeving van die cultuscentra. Namen met Apis zijn namelijk slechts 16 keer geattesteerd in de Memphitische gouw, afleidingen van Horus maar 3 keer in de Apollonopolites en Anoubis-namen niet meer dan 8 keer in de Kynopolites, een regio die wel slecht vertegenwoordigd is qua papyrologische overblijfselen. Deze goden hebben een aantal zaken met elkaar gemeen, die misschien kunnen bijdragen aan de interpretatie van het fenomeen van de hybride namen. Ten eerste bevinden al deze goden zich in de kring van godheden rond de cultus van het goddelijke echtpaar Isis en Sarapis. In die context zijn ze allen ook buiten Egypte verspreid geraakt, zij het in veel mindere mate dan Isis en Sarapis zelf.¹⁷² Horus, en in het bijzonder Harpokrates, vormde als kind van Isis en Sarapis samen met die twee godheden een soort late trias. Ook Anoubis werd soms als een zoon van Isis en Sarapis aanzien, op basis van zijn vroegere status als zoon van Osiris.¹⁷³ Apis was verbonden met Sarapis, zoals onder andere blijkt uit de *serapea* van Memphis en Alexandrië.¹⁷⁴ Bes

---

¹⁷⁰ Voor een recente archeologische studie, zie J. S. MCKENZIE e.a., 'Reconstructing the Serapeum in Alexandria from the archaeological evidence', *Journal of Roman Studies*, 94 (2004), 73-121.

¹⁷¹ KÁKOSY, 'Probleme der Religion im römerzeitlichen Ägypten', 2968.

¹⁷² MALAISE, 'Nova Isiaca documenta Italiae', 49.

¹⁷³ BENAÏSSA, 'Greek polytheophoric names', 82.

¹⁷⁴ KÁKOSY, 'Probleme der Religion im römerzeitlichen Ägypten', 2919.

speelde dan weer een belangrijke rol als beschermer van het kind Horus.¹⁷⁵ Het is dus mogelijk dat deze godheden hun intrede deden in de cultus en vervolgens in de onomastiek van de Grieken in het spoor van Isis, die al veel vroeger populair was.

Daarnaast hadden de populaire goden ook allen een protectief aspect: vooral Horus, Anoubis en Bes verschenen in de Romeinse tijd frequent in wapenrusting. Zij bezaten al lang beschuttende krachten in de private sfeer, maar traden nu ook op in de functie van beschermer van de keizer.¹⁷⁶ In het geval van Bes vormden zijn apotropaeïsche krachten zelfs het hoofdaspect van de godheid, en zijn beeltenis was dan ook een populair onderdeel van de magische iconografie.¹⁷⁷ Ook afbeeldingen van de Apis-stier deden frequent dienst als amulet.¹⁷⁸ Namen hebben in vele culturen een beschermende functie, en het is dus niet ondenkbaar dat ook inwoners van Grieks-Romeins Egypte om die reden protectieve godheden in hun onomastiek incorporeerden.¹⁷⁹ Als Egyptische goden konden dienen als beschermers voor Griekse koningen en Romeinse keizers, konden ze dat zeker ook voor de minder gefortuneerde Grieken en Romeinen. De goden wiens populariteit lokaal gebonden was (cfr. infra), hadden vaak eveneens een apotropaeïsche (deel)functie.

Een derde potentiële verklaring ligt in het feit dat de goden in kwestie orakelgoden waren. Met name Parker ziet een mogelijk verband tussen theofore namen en het stellen van vragen over kinderen aan orakels.¹⁸⁰ Het orakel van Apis in Memphis was in de Romeinse tijd een van de belangrijkste orakels van Egypte.¹⁸¹ Ook de god Bes had een populair orakel, in Abydos.¹⁸² Horus werd vaak geassocieerd met Apollo, die bekend staat om zijn voorspellende gaven. Anoubis kon vragen beantwoorden door zijn bemiddelende rol tussen het rijk van de levenden en de onderwereld.¹⁸³ Daarnaast was ook de Libisch-Griekse Ammon in de eerste plaats een orakelgod (cfr. supra). Sommige van de lokale goden die hieronder besproken worden, hadden ook een eigen orakel, bijvoorbeeld Sobek.¹⁸⁴ De hybride theofore namen komen echter zoveel voor dat het niet elke keer kan gaan om een verband met een orakel. Bovendien lijkt de methode om via Anoubis antwoorden te verkrijgen niet meteen de meest geschikte voor vragen over het krijgen van kinderen.

Anderzijds is er eveneens een verklaring vanuit Egyptisch perspectief mogelijk: de goden in kwestie werden niet enkel in al dan niet gehelleniseerde vorm door Grieken aangehangen, maar het gaat om goden die ook bij de “inheemse” Egyptenaren nog steeds populair waren. Het is evenzeer mogelijk dat het niet gaat om Griekse ouders die hun devotie uitdrukken voor een Egyptische godheid, maar om oorspronkelijk Egyptische families die hun kinderen Griekse namen begonnen te geven die toch nog verwezen naar hun Egyptische wortels. Deze indruk wordt versterkt door het feit dat het in sommige gevallen om cultussen met dierenverering gaat. Waar Horus, Anoubis en Bes (deels) antropomorf voorgesteld kunnen worden, blijft Apis een stier. Voor de Grieken bleef dit toch

---

¹⁷⁵ FRANKFURTER, *Religion in Roman Egypt*, 124.

¹⁷⁶ Ibidem, 3.

¹⁷⁷ Ibidem, 125.

¹⁷⁸ In G. J. F. KATER-SIBBES en M. J. VERMASEREN, *Apis, I: The monuments of the Hellenistic-Roman Period from Egypt* (Études préliminaires aux religions orientales dans l'empire romain 48), Leiden, 1975 staan veel voorbeelden.

¹⁷⁹ ALFORD, *A Cross-Cultural Study of Personal Naming Practices*, 63.

¹⁸⁰ PARKER, 'Theophoric names and the history of Greek religion', 63.

¹⁸¹ P. COURCELLE, 'L'oracle d'Apis et l'oracle du jardin de Milan', *Revue de l'Histoire des Religions*, 139 (1951), 216-231, 231.

¹⁸² FRANKFURTER, *Religion in Roman Egypt*, 129.

¹⁸³ G. PINCH, *Egyptian Mythology: A Guide to the Gods, Goddesses, and Traditions of Ancient Egypt*, Oxford, 2002, 105.

¹⁸⁴ FRANKFURTER, *Religion in Roman Egypt*, 139.

een vreemd fenomeen en de Romeinen stonden er ronduit afkerig tegenover.¹⁸⁵ Enkel op basis van een naam is het onmogelijk om te bepalen om welk van de twee gevallen het gaat. Het feit dat de vormen zowel in zuiver Griekse als zuiver Egyptische context voorkwamen, suggereert dat beide mogelijk zijn, afhankelijk van de specifieke situatie. Of misschien zijn de Egyptische goden onder invloed van syncretistische bewegingen werkelijk gelijkgesteld aan de overeenkomstige Griekse, en was het onderscheid niet langer van betekenis, zoals onder andere Broux suggereert.¹⁸⁶

Naast godheden die over heel het land vereerd werden, kende Egypte ook culten die uitgesproken lokaal van aard waren. Vooral in de Fayoem hebben zij aanleiding gegeven tot de vorming van Grieks-Egyptische hybride namen. De hoofdgod van de Fayoem was de krokodillengod Sobek, wiens cultus ook bij de Grieken populair was.¹⁸⁷ Griekse afleidingen van Sobek zijn 330 keer geattesteerd in de Fayoem en slechts 24 keer erbuiten, en ze vormden dus duidelijk een lokaal fenomeen. De vaak geattesteerde dubbele afleiding Tasoucharion kwam ook bijna exclusief in deze gouw voor. Naast afleidingen van Sobek zijn ook Griekse namen met Thermouthis in deze regio vaak betuigd. Thermouthis is de Griekse benaming voor de oud-Egyptische godin Renenutet.¹⁸⁸ Zij was een slangachtige vruchtbaarheidsgodin die in de Fayoem beschouwd werd als de echtgenote van Sobek en de moeder van Horus.¹⁸⁹ Onder invloed daarvan evolueerde zij later tot de agriculturele avatar van Isis.¹⁹⁰ Thermouthis-namen zijn net als Sobek-namen bijna alleen maar in de Fayoem geattesteerd (233 keer, tegenover 56 keer erbuiten). De linguïstische context van deze namen was echter zo uitgesproken Grieks (cfr. supra) dat het twijfelachtig is of iemand er nog wel de oorspronkelijke Renenutet in zag. Ten slotte kwamen ook namen op basis van Marres, de in de Fayoem vergoddelijkte farao (cfr. supra) enkel in deze regio voor.

Buiten de Fayoem lijkt de invloed van de lokale culten zich minder geuit te hebben in de rechtstreekse integratie van Egyptische godheden in de Griekse onomastiek. Afleidingen van Bastet kwamen bijvoorbeeld maar 2 keer voor in de Boubastites. Uit deze gouw zijn echter wel extreem weinig documenten bewaard. De meeste attestaties van Bastet-namen komen uit de Fayoem, waar verscheidene tempels van Bastet stonden, en ze vormen dus ook een voorbeeld van de invloed van een lokale cultus op de onomastiek van die regio. Afleidingen van Triphis, de Griekse schrijfwijze van de Egyptische leeuwengodin Repyt, en haar zoon Kolanthes kwamen wel vooral voor in de Panopolitische gouw, waar hun cultuscentrum gevestigd was.¹⁹¹ Griekse afleidingen van Min, het derde deel van de trias, zijn niet geattesteerd. "Puur" Griekse theofore namen met de Griekse god Pan zijn in die gouw dan weer bijzonder populair. Dit verraadt een andere dynamiek die bij de hybride namen aan het werk is, want Pan wordt doorgaans beschouwd als de *interpretatio Graeca* van Min.¹⁹² De lokale Egyptische godheden die voorkwamen in hybride namen hebben geen onmiddellijk evidente Griekse tegenhanger. Dit verklaart ook waarom Thoth in Hermopolis slechts 1 keer voorkomt in een Griekse afleiding: Hermes-namen vormden immers een goed vehikel om indirect devotie voor Thoth uit te drukken.¹⁹³ De keuze voor een volledig Griekse theofore naam om te verwijzen naar het Egyptische equivalent van de godheid, indien mogelijk, doet denken aan het

---

¹⁸⁵ SMELIK en HEMELRIJK, 'Opinions on Egyptian animal worship in Antiquity', 1852-2000.

¹⁸⁶ BROUX, *Double Names in Roman Egypt*, 108.

¹⁸⁷ SMELIK en HEMELRIJK, 'Opinions on Egyptian animal worship in Antiquity', 1889.

¹⁸⁸ M. HASITZKA, 'Frauennamen in der Spätantike', H. FROSCHAUER en H. HARRAUER red., *Emanzipation am Nil: Frauenleben und Frauenrecht in den Papyri*, Wenen, 2005, 76-82, 81.

¹⁸⁹ PINCH, *Egyptian Mythology*, 185.

¹⁹⁰ FRANKFURTER, *Religion in Roman Egypt*, 40.

¹⁹¹ GEENS, 'Hellenism as a vehicle for local traditions in third-century Egypt', 310.

¹⁹² PARKER, 'Theophoric names and the history of Greek religion', 78.

¹⁹³ WHITEHORN, 'The pagan cults of Roman Oxyrhynchus', 3069.

patroon dat Jennes en Depauw eerder al vaststelden voor sommige namen in het algemeen.¹⁹⁴ Sobek, Bastet of Thermouthis hadden als theriomorfe godheden geen Grieks equivalent en dus werd hun Egyptische vorm gebruikt. Hetzelfde geldt eigenlijk voor de goden Apis, Bes, en Anoubis. Die laatste werd wel gelijkgesteld met Hades, maar Hades kwam nauwelijks voor in Griekse namen. Net als bij afleidingen van de vorige groep van godheden is het op basis van enkel namen moeilijk vast te stellen of het om Egyptische of Griekse ouders gaat.

Lokale cultussen kunnen ook bijdragen tot een verklaring van sommige van de hapaxen. Zo is de naam Aspheas, een Griekse afleiding van de Egyptische godheid Herishef, enkel geattesteerd in de Herakleopolites, het cultuscentrum van de godheid. Dat deze naam slechts één keer voorkomt heeft waarschijnlijk te maken met de identificatie van Herishef met Herakles,¹⁹⁵ zodat Herakles-namen een goed vehikel vormden om devotie voor Herishef uit te drukken in de Griekse onomastiek. Ook de naam Sethion, een Griekse afleiding van de Egyptische god Seth, is slechts één maal geattesteerd, eveneens in Herakleopolis. In deze stad was er namelijk een heilig gebied aan Seth gewijd.¹⁹⁶ Het feit dat Seth maar één keer betuigd is, heeft niet te maken met een populair Grieks equivalent. Voor het vormen van Egyptische namen was Seth ook bijzonder impopulair.

Griekse afleidingen werden dus gevormd op basis van enerzijds algemene Egyptische godheden die in heel Egypte populair waren, mogelijk om één van de redenen die hierboven opgesomd zijn, en anderzijds met lokale goden die geen *interpretatio Graeca* kenden en aldus in Egyptische vorm in de onomastiek opgenomen werden. De groep van hybride namen die afgeleid zijn van lokale godheden is vooral in de Fayoem geattesteerd. Dit heeft enerzijds te maken met de hoeveelheid overgeleverde documenten uit het gebied en anderzijds met de populariteit van moeilijk in het Grieks om te zetten dierculten aldaar. Of het gaat om Grieken die hun devotie uitdrukten voor Egyptische godheden of om Egyptenaren die een Griekse naam kozen en tegelijkertijd toch wilden verwijzen naar hun oorsprong, is op basis van de namen alleen moeilijk te bepalen. Waarschijnlijk kwamen beide processen samen voor en versterkten zij elkaar.

Andersom kan de analyse van hybride namen en hun linguïstische context ook bijdragen aan een beter begrip van religie in Grieks-Romeins Egypte. Het uitgesproken Griekse milieu van Thermouthis-namen suggereert dat slechts weinigen in haar nog de oorspronkelijke Egyptische Renenutet zagen. De afwezigheid van bepaalde godheden als Thoth en Min dragen bovendien bij aan de indruk dat namen met Hermes en Pan in sommige gevallen naar Egyptische godheden verwezen. Het is uiteraard moeilijk om te bepalen wanneer dat wel en wanneer dat niet het geval was, maar de informatie over de linguïstische context van hybride namen die hier gepresenteerd is, leert ons mogelijk ook iets over de context van de gevallen waarbij die Griekse goden effectief naar hun Egyptisch equivalent verwezen. Griekse en Egyptische godheden lijken dus complementair geweest te zijn binnen een gemengd onomastisch reservoir en waar Egyptische godheden geen duidelijk Grieks equivalent hadden, werden ze in hun Egyptische vorm opgenomen in Griekse namen.

---

¹⁹⁴ JENNES en DEPAUW, 'Hellenization and onomastic change', 130.

¹⁹⁵ WHITEHORN, 'The pagan cults of Roman Oxyrhynchus', 3069.

¹⁹⁶ A. OPPENHEIM, *Aspects of the Pyramid Temple of Senwosret III at Dahshur: The Pharaoh and Deities*, Ann Arbor, 2008, 408.

3.3 Sociale status en milieu

Naamgevingspatronen worden niet alleen beïnvloed door taal en religieuze of culturele opvattingen, maar ook door de politieke, economische en sociale context.¹⁹⁷ In Ptolemeïsch Egypte bestond er al een associatie tussen de hogere politieke en administratieve functies en Griekse namen.¹⁹⁸ In de Romeinse periode nam de gevoeligheid van de elite van de gouw hoofdsteden voor hun Griekse identiteit nog toe omdat ze voor administratieve doeleinden voortaan bij de “Aegyptii” hoorden.¹⁹⁹ Waar etniciteit onder de Ptolemeïsche koningen onderhandeld kon worden, werd dat onder de Romeinse keizers veel moeilijker.²⁰⁰ Ook in derde-eeuws Egypte waren mensen nog gevoelig voor het verschil in prestige tussen een Griekse en een Egyptische naam: na de toekenning van een *boulè* aan de *metropoleis* namen een aantal nieuwe *bouleuten* die voorheen een Egyptische naam hadden een Grieks equivalent aan.²⁰¹ Latijnse namen werden dan weer geassocieerd met het prestige van de Romeinse component van de samenleving.²⁰²

Broux stelt op basis van het netwerk van namen uit tweede-eeuws Hermopolis dat het geven van hybride namen een praktijk van de metropolietenelite was.²⁰³ Op dit moment is het nog moeilijk om dit voor heel Egypte statistisch te verifiëren, maar op basis van een paar globale analyses is het wel mogelijk om algemene uitspraken te doen. Deze conclusies zijn uiteraard niet definitief en meer onderzoek naar dit aspect van hybride namen en hun dragers is wenselijk. Op basis van een kwalitatieve analyse van de papyri is het mogelijk om het milieu van de individuele dragers vast te stellen, aan de hand van beroep, bezit en soortgelijke factoren. Daarnaast kunnen we papyrologische databases bevragen naar de titels die de elitegroepen gebruikten om zich te identificeren. Die informatie is momenteel beschikbaar in Trismegistos. Ten slotte is het ook mogelijk om de situatie in papyrusarchieven waarvan we het sociale profiel kennen, te vergelijken.

Op een anekdotisch niveau komen we de hybride namen tegen in alle lagen van de Egyptische samenleving. Met de naam Apion zijn bijvoorbeeld zowel soldaten als landbouwers als *strategoï* als bankiers als misdadigers bekend. De naam kwam voor van de basis tot de absolute top van de samenleving, namelijk de koninklijke familie: Ptolemaios VIII had een zoon met de naam Ptolemaios Apion. Dit geldt ook voor andere hybride namen: we kennen een steenbakker met de naam Besas, een brouwer die Horas heette, een slavin Horigeneia en een ezeldrijver met de naam Souchas. Op een tussenniveau zijn er soldaten geattesteerd die Anoubion, Besas of Zabdion heetten en politiefunctionarissen met de naam Horigenes of Horion. Aan de top van de samenleving vinden we *strategoï* die Anoubion, Harpochration of Sereniskos heetten. De diversiteit valt het meest op bij Horion, de meest geattesteerde hybride naam: de vorm komt zowel voor bij wevers, bakkers, ezeldrijvers, herders, als bij soldaten en lagere *officials* zoals *sitologoï* als aan de top bij *strategoï*.

---

¹⁹⁷ J. FINCH, ‘Naming names: Kinship, individuality and personal names’, *The Journal of the British Sociological Association*, 42 (2008), 709-725, 711.

¹⁹⁸ CLARYSSE, ‘Greeks and Egyptians in the Ptolemaic army and administration’, 58.

¹⁹⁹ O. MONTEVECCHI, ‘Egiziani e Greci: la coesistenza delle due culture nell’Egitto romano’, *Egitto e società antica, Atti del Congresso Torino 8/9 VI – 23/24 XI 1984*, Milaan, 1985, 233-245, 238.

²⁰⁰ K. GOUDRIAAN, ‘Ethnical strategies in Graeco-Roman Egypt’, P. BILDE e.a. red., *Ethnicity in Hellenistic Egypt* (Studies in Hellenistic Civilization 3), Aarhus, 1992, 74-99, 93.

²⁰¹ P. VAN MINNEN, ‘A change of names in Roman Egypt after A.D. 202? A note on P.Amst.172’, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 62 (1986), 87-92, 92.

²⁰² FIKHMAN, ‘On onomastics of Greek and Roman Egypt’, 407.

²⁰³ BROUX, ‘Graeco-Egyptian naming practices: a network perspective’ (aanvaard door *Greek, Roman and Byzantine Studies*).

Statistisch gezien kwamen de namen meer voor bij de individuen die een titel droegen die verwijst naar een sociale status dan in de samenleving in het algemeen. Het gaat hierbij om de indeling van de maatschappij zoals die in de Romeinse periode gebeurde, dus de bekomen cijfers moeten vergeleken worden met de algemene cijfers voor die periode alleen, eerder dan met het totaal. In de Romeinse tijd droeg 4,32% van de geattesteerde inwoners van Egypte een hybride naam (cfr. supra). Op 'PER'-niveau, de component waarin de informatie over sociale status in Trismegistos opgenomen is, gaat het om 4,17%.

Van de 946 personen die zich expliciet identificeerden als *metropolitēs* hadden er 78 een hybride naam, wat overeenkomt met 8,25%. De Griekse afleidingen zijn hier in de meerderheid (57), maar ook Egyptische afleidingen komen 12 keer voor. Het gaat hierbij telkens om vrouwen, wat het eerder geschetste genderpatroon volgt. Nog eens 10,47% heeft overigens een Isis-, Sarapis- of Ammon-naam.

Bij personen met de titel 'ἀπὸ γυμνασίου' droeg 7,46% een hybride naam (102 van de 1368). Opnieuw gaat het vooral om Griekse afleidingen (79), maar ook Latijnse afleidingen kwamen in deze groep vrij veel voor (15). Egyptische afleidingen zijn bij de gymnasium-groep dan weer nauwelijks geattesteerd (3). Ook afleidingen van Isis, Sarapis en Ammon waren populair bij deze personen: zij vertegenwoordigen nog eens 11,84% van het totaal.

Een laatste duidelijk onderscheiden groep is die van de 'ἄστοι', de Griekse burgers van de vier *poleis* die Egypte rijk was. Bij personen die zich expliciet op deze manier profileerden, droeg 7,34% een hybride naam (37 van de 504). Het gaat hierbij enkel om Griekse (31) en Latijnse (6) afleidingen. Egyptische afleidingen kwamen in deze groep niet voor, zelfs niet bij vrouwen. Namen met Isis, Sarapis en Ammon zijn bij deze personen dan weer opmerkelijk veel betuigd (20,04%). Bij alle drie de groepen zijn hybride namen dus frequenter geattesteerd dan voor de samenleving in Grieks-Romeins Egypte in het algemeen.

Een andere methode om statistische vaststellingen te doen is het vergelijken van de frequentie van de namen in papyrusarchieven met een welbekend en duidelijk verschillend sociaal profiel. Dit is bijvoorbeeld het geval bij enerzijds het archief van de dorpschrijver Petaus, dat de situatie op het Fayoemische platteland van de late tweede eeuw na Christus weerspiegelt,²⁰⁴ en anderzijds het derde- en vierde-eeuwse archief van de *boulè* van Oxyrynchos, waarvan de naam voor zich spreekt.²⁰⁵ In het eerste archief maken hybride namen 3,10% van alle namen uit, met andere woorden minder dan het algemene beeld voor de Romeinse periode. Voor het tweede archief vertegenwoordigen hybride vormen 4,63% van het totaal en dus iets meer dan het aandeel in de samenleving in het algemeen. De aard van de geattesteerde hybride namen verschilt ook per archief. Bij Petaus vinden we het intussen vertrouwde beeld van vooral Griekse afleidingen voor mannen, maar toch ook een aantal Egyptische afleidingen bij vrouwen. Latijnse afleidingen zijn niet geattesteerd. In het archief uit Oxyrynchos komen dan weer enkel Griekse en Latijnse afleidingen voor. Dit is een indicatie van het grotere sociale prestige van die laatste twee talen.

Op microniveau hebben we dus gezien dat hybride namen in alle lagen van de samenleving voorkwamen. Op macroniveau zijn ze vaker geattesteerd bij de verschillende elitegroepen dan in Romeins Egypte in het algemeen. Hybride namen op basis van deze cijfers zuiver als een elitepraktijk omschrijven, zou dan weer te ver gaan. Anderzijds afficheerde niet elk lid van de elite zijn status in elke bron die hij achtergelaten heeft en onderschatten deze cijfers waarschijnlijk de reikwijdte van het fenomeen bij de elite. Er is dus meer onderzoek nodig naar het sociale aspect van het fenomeen.

²⁰⁴ Voor het archief, zie www.trismegistos.org/archive/182.

²⁰⁵ Voor het archief, zie www.trismegistos.org/archive/45.

3.4 Perceptie van de tijdgenoten

De notie dat deze namen “hybride” zijn, is een constructie achteraf, een categorie opgelegd door moderne onderzoekers. Over hoe de mensen in de oudheid zelf naar deze vormen keken, zijn we zoals vaak als het over namen gaat, nauwelijks ingelicht. Er zijn geen bronnen overgeleverd waarin iemand met een hybride naam of een ouder van iemand met een hybride naam zich uitspreekt over de aard van zo’n vorm. Beschouwden zij Griekse afleidingen van het Latijn of het Egyptisch als normale Griekse namen of toch als een categorie apart? Stond de meerderheid van de bevolking er überhaupt wel bij stil of een bepaalde naam of een bepaalde godheid “Grieks” dan wel “Egyptisch” was? Etnische en culturele identiteit was immers enkel belangrijk voor leden van de elite.²⁰⁶ Expliciete informatie over deze kwestie ontbreekt, dus moeten we het stellen met indirecte aanwijzingen, die enkel een beeld geven van de Egyptische kant van het verhaal. Over de Griekse perceptie tasten we dus grotendeels in het duister, al is het feit dat de Griekse afleidingen ook voorkomen in volledig Griekse context en aan de top van samenleving wel een teken dat ze niet als “vreemde namen” aanzien werden.

In het geval van de Egyptische perceptie is er een linguïstisch element dat kan bijdragen tot de interpretatie, namelijk het vreemdelingendeterminatief. In het Demotische schrift volgt achter veel woorden namelijk een determinatief om hun woordklasse of betekenis aan te duiden. Voor het aanduiden van leenwoorden is er een apart teken, dat soms ook gebruikt werd voor het aanduiden van een vreemde naam. Helaas zat er in het gebruik van dit determinatief geen duidelijke lijn en het volgde zeker niet na elke attestatie van een vreemde naam.²⁰⁷ Ook al kwam het niet systematisch voor, toch kan dit determinatief aanwijzingen geven over de perceptie van die namen, in de gevallen dat het wel geattesteerd is. Daarnaast werden vreemde namen in het Demotisch ook altijd alfabetisch geschreven. Uit de derde en vierde eeuw zijn er echter nauwelijks Demotische documenten bewaard, het gaat quasi enkel om ostraca en mummie-etiketten, die in Trismegistos People nog niet systematisch zijn verwerkt.

Desalniettemin zijn er toch een aantal gevallen die meer licht kunnen werpen op de situatie. Griekse afleidingen werden steeds met alfabetische tekens en zonder syllabische tekens of fonetische complementen geschreven. Zij waren niet steeds voorzien van een determinatief, maar dat is op zich niet vreemd. Als ze er wel een kregen, was het in de allermeeeste gevallen een vreemdelingendeterminatief. Er is wel een interessant geval uit een Demotische papyrus uit Qasr Ibrim, waarin de hybride naam Kollanthion meerdere malen voorkomt. De eerste keer is de naam voorzien van een vreemdelingendeterminatief, maar de keren erna van een standaard persoonsdeterminatief. Over het algemeen beschouwden de Demotische schrijvers Griekse afleidingen, ook van het Egyptisch, als vreemde namen. Egyptische afleidingen werden niet alfabetisch geschreven: de prefixen bestonden uit aparte tekens, namelijk degene die ook in andere Egyptische namen gebruikt werden. De Griekse of Latijnse naam op basis waarvan de afleiding geconstrueerd is, werd wel alfabetisch geschreven. Ondanks het feit dat de naam niet geheel alfabetisch geschreven werd, volgde er in bepaalde gevallen wel een vreemdelingendeterminatief. Dit slaat echter enkel op het oorspronkelijke element en niet op de hele afleiding. Bij deze vormen werd er dus soms wel aangegeven dat het om een afleiding van een vreemd element ging, en niet om een “puur” Egyptische vorm, maar de naam *an sich* werd als Egyptisch beschouwd.

---

²⁰⁶ COUSSEMENT, *Polyonymy and the Expression of Ethnicity in Ptolemaic Egypt*, 21.

²⁰⁷ W. CLARYSSE, ‘Determinatives in Greek loan-words and proper names’, S. P. VLEEMING red., *Aspects of Demotic Orthography* (Studia Demotica 11), Leuven, 2013, 1-24, 4.

3.5 Identiteit en interculturele contacten

Wat leren al de gegevens over de context van deze interculturele namen ons nu over de relatie tussen de verschillende groepen in Grieks-Romeins Egypte? En wat betekenen ze voor onze visie op de identiteit van de inwoners van het gebied? Is het mogelijk om een omvattende verklaring te vinden voor het bestaan en de populariteit van de verschillende types van hybride namen? Op deze vragen zal dit laatste gedeelte van de paper een antwoord trachten te bieden. Identiteit ligt de laatste jaren onder vuur als bruikbaar paradigma, vooral omdat onderzoekers de meest uiteenlopende dingen als een uiting van de meest uiteenlopende identiteiten zien.²⁰⁸ Deze kritiek is deels terecht, maar tussen namen en identiteit is er ontegensprekelijk een reëel verband. Op de vraag wie iemand is, antwoordt die in de meeste gevallen met zijn of haar naam. Bovendien leren ze iets over het linguïstische, religieuze en sociale milieu van de naamgevers en de dragers (cfr. supra).

Het meest opmerkelijke kenmerk van hybride namen is natuurlijk hun gemengde linguïstische samenstelling. De relatie tussen taal en identiteit is niet onmiddellijk evident en voor discussie vatbaar. Sinds het negentiende-eeuwse nationalisme is er in het Westerse denken een duidelijk verband tussen taal, cultuur en de natiestaat. Dit hoeft echter niet te betekenen dat taal altijd significant geweest is voor het bepalen van iemands positie in de wereld. Wat de Grieken betreft, zijn er wel literaire bronnen overgeleverd die een sterke link tussen taal en Griekse identiteit suggereren.²⁰⁹ Voor de Egyptenaren is de situatie minder duidelijk: Enerzijds is het wel zo dat er op het geschreven Egyptisch tijdens de hele Ptolemeïsche periode schijnbaar weinig Griekse invloed heeft plaatsgevonden, al dan niet als een bewuste uiting van verzet.²¹⁰ Anderzijds kon de Egyptische cultuur tijdens de Romeinse periode voortbestaan en zelfs innovatief zijn met de Griekse taal als medium.²¹¹

Een andere vraag die we ons moeten stellen, is welke identiteit namen en hun taal dan uitdrukken. Elke generatie van historici wordt in dit opzicht beïnvloed door de eigen tijd: eerst bekeek men de oudheid in termen van ras, dan nationaliteit, vervolgens was cultuur dominant, dan weer etniciteit en in onze eigen multiculturele maatschappij krijgt cultuur weer de bovenhand.²¹² Voor de Grieken in de Romeinse en zelfs de hellenistische periode lijkt een culturele benadering inderdaad de meest geschikte: cultuur was belangrijker dan afkomst als criterium voor de Griekse identiteit.²¹³ Voor de Egyptenaren lijkt een soort nationale identiteit mogelijk de beste oplossing, met een nadruk op geografie en staatkundige continuïteit, zoals Rowlandson recent geopperd heeft.²¹⁴ Beide begrippen zijn natuurlijk niet geattesteerd in de oudheid zelf en daar moeten we ons steeds van bewust blijven. De meest correcte oplossing is ongetwijfeld om te spreken van het neutrale “*group identities*”, zoals MacSweeney doet.²¹⁵ Die term is echter zo neutraal dat hij helemaal niets meer zegt, en ook in een zulke *group identity* lijken in ons geval de factoren die wij als “cultureel”

---

²⁰⁸ S. MAIRS, ‘An ‘identity crisis’? Identity and its discontents in Hellenistic studies’, M. DALLA RIVA red., *Meetings between Cultures in the Ancient Mediterranean: Proceedings of the 17th International Congress of Classical Archaeology, Rome 22-26 sept. 2008*, Rome, 2010, 1.

²⁰⁹ ANSON, ‘Greek ethnicity and the Greek language’, 5.

²¹⁰ S. TORALLAS TOVAR, ‘Linguistic identity in Graeco-Roman Egypt’, A. PAPACONSTANTINO red., *The Multilingual Experience in Egypt, from the Ptolemies to the Abbasids*, Athene, 2007, 17-43, 23.

²¹¹ GEENS, ‘Hellenism as a vehicle for local traditions in third-century Egypt’, 292.

²¹² S. BURSTEIN, ‘Greek identity in the Hellenistic period’, K. Zacharia red., *Hellenisms: Culture, Identity and Ethnicity from Antiquity to Modernity*, Aldershot, 2008, 59-77, 59.

²¹³ J. M. HALL, *Hellenicity: Between Ethnicity and Culture*, Chicago, 2002, 223.

²¹⁴ ROWLANDSON, ‘Dissing the Egyptians’, 217.

²¹⁵ MACSWEENEY, N., ‘Beyond ethnicity: the overlooked diversity of group identities’, *Journal of Mediterranean Archeology*, 22 (2009), 101-126, 101.

bestempelen het belangrijkste. Waar we ook rekening mee moeten houden, is het feit dat een Griekse en een Egyptische identiteit mogelijk samen konden voorkomen, zonder oppositie. Op basis van de conclusies van deze paper is dat zelfs eerder waarschijnlijk. Ten slotte zijn er ook onderzoekers die het onderscheid tussen “Grieks” en “Egyptisch” in de latere periode vooral zien als een verschil in status.²¹⁶ Ook die visie gaat in de grond dus uit van een gemengde samenleving.

Hybride namen zijn in ieder geval een gevolg van langdurig contact tussen verschillende culturen. Op onomastisch gebied vond die vermenging pas plaats in de Romeinse periode. Dit komt overeen met het klassieke beeld van interculturele contacten in Grieks-Romeins Egypte: in de Ptolemeïsche periode kwamen de culturen weliswaar samen voor, ook op het niveau van het individu, maar echte fusie gebeurde pas in de Romeinse tijd.²¹⁷ Deze evolutie is een feit dat duidelijk vast te stellen valt op basis van de chronologische verdeling van de attestaties. Over de natuur van het proces dat aanleiding gegeven heeft tot deze hybride namen is het moeilijker om definitieve uitspraken te doen. De analyse van de gevallen waarbij zowel vaders- als moedersnaam bekend is, leert dat de namen veel voorkwamen in een linguïstisch-onomastisch gemengde context. Of het hierbij gaat om gemengde huwelijken tussen personen met een verschillende culturele achtergrond of om een algemeen klimaat van culturele vermenging, is moeilijk vast te stellen. Waarschijnlijk heeft de eerste situatie op termijn geleid tot de tweede. Het resultaat was in elk geval een toestand waarbij elementen uit verschillende culturele tradities niet enkel voorkwamen bij verschillende namen in dezelfde families, maar zelfs in de naam van eenzelfde individu.

Het Griekse element speelde in die gemengde context en waarschijnlijk dus ook in de contacten de belangrijkste rol. Griekse afleidingen zijn het talrijkst en bij alle types van hybride namen zijn vaders en moeders met Griekse namen het meest geattesteerd. Combinaties van Griekse elementen met Egyptische kwamen veel voor, net als Griekse en Latijnse. Rechtstreekse verbindingen tussen Latijnse namen en Egyptische namen waren daarentegen zeer schaars. Ook dit bevestigt het algemene beeld dat er tussen Grieken en Egyptenaren enerzijds en Grieken en Romeinen anderzijds veel meer contact was dan tussen Romeinen en Egyptenaren.²¹⁸ Veel onderzoekers schrijven dit toe aan vooroordelen van de Romeinen jegens de Egyptenaren, maar behalve stereotiepe beweringen in de literaire bronnen is daarvoor geen echt bewijs.²¹⁹ Egyptenaren staan in de secundaire literatuur op het vlak van cultuur bekend als conservatiever dan de Grieken, maar hybride namen kwamen ook in het Egyptische segment van de samenleving voor. Ouders met Egyptische namen gaven hun kinderen eveneens hybride vormen en de talrijke nieuwe Egyptische afleidingen tonen aan dat ook deze traditie nog vitaal was en nog innovatief kon zijn. Dit bevestigt nogmaals de kritiek van Ritner op het biologische model voor de analyse van de Egyptische cultuur, die volgens oudere studies zou uitsterven in de Grieks-Romeinse periode.²²⁰ Het is wel opvallend dat zij voor Griekse afleidingen vaker de “minst betekenisvolle” suffixen kozen, die ook voor hypocoristische vormen gebruikt werden.

Hybride namen gedragen zich in deze context zoals de andere namen: ze hebben een duidelijk Egyptisch prefix of Grieks suffix, ze kennen een duidelijk geslacht en ze werden doorgegeven binnen families. Toch wijzen bepaalde elementen erop dat deze categorie bijzonder was. Zo volgde

---

²¹⁶ BROUX, *Double Names in Roman Egypt*, 197.

²¹⁷ DEPAUW, ‘Language use, literacy, and bilingualism’, 499.

²¹⁸ Ibidem, 501.

²¹⁹ Voor een typisch voorbeeld van deze tendens, zie M. REINHOLD, ‘Roman attitudes towards Egyptians’, *Ancient World*, 3 (1980), 97-103.

²²⁰ R. K. RITNER, ‘Implicit models of cross-cultural interaction: a question of noses, soap, and prejudice’, J. H. JOHNSON red., *Life in a Multi-Cultural Society: Egypt from Cambyses to Constantine and Beyond* (Studies in Ancient Oriental Civilization 51), Chicago, 1992, 283-290, 284.

er soms een vreemdelingendeterminatief na de naam in het Demotisch, ook bij Egyptische afleidingen. Sommige hybride namen waren samenstellingen van elementen uit verschillende culturen, zonder dat de vorm een duidelijke taal had. De zogenaamde dubbele afleidingen kenden geen eenduidige linguïstische affiliatie, en vooral bij Tasoucharion biedt de linguïstische context ook geen uitsluitel. Bovendien hadden veel van de populaire hybride vormen meerdere connotaties en konden ze personen uit verschillende culturele tradities aanspreken. Het gaat hierbij in de eerste plaats om de Griekse afleidingen Horion, Horigenes en Marion en de Egyptische afleidingen Tamystha en Tamaron. Mogelijk werd er in deze gevallen bewust met de ambiguïteit gespeeld, zodat de namen niet zomaar bij een van de categorieën ingedeeld konden worden. Misschien was de identiteit van de mensen bij wie zulke namen voorkwamen ook niet zomaar in hokjes te verdelen en zijn ze een symptoom van een Grieks-Egyptische identiteit, of in sommige gevallen een Grieks-Romeinse of bij nog anderen zelfs Grieks-Egyptisch-Romeins. “Hybride” verwijst hier dan enkel naar het linguïstische aspect en zoals Osborne terecht opmerkt, betekent dit niet dat de dragers van die namen dat daarom bewust aanvoelden als een combinatie van verschillende tradities.²²¹

Over het algemeen bevestigt het gevolgde patroon dus onze visie op interculturele contacten in Grieks-Romeins Egypte en suggereert het zelfs een nog iets grotere mate van culturele hybridisering. Meer in detail kunnen we op basis van de verschillende analyses voor elk type afleiding een tentatieve verklaring naar voren schuiven. De belangrijkste groep is die van de Griekse afleidingen van Egyptische godheden. Deze vormen zijn in veel opzichten gewone Griekse theofore namen die bij alle groepen in de samenleving populair waren. Het enige verschil is dat het hierbij niet gaat om Griekse goden en godinnen, maar om Egyptische. Die werden ook door het Griekse element van de bevolking vereerd: zo is er in de Fayoem zelfs een gymnasium, het bakken van de Griekse cultuur, bekend dat dat aan Sobek gewijd was.²²² Het is wel opvallend dat ze doorgaans andere suffixen kregen dan bijvoorbeeld de Olympische goden. Of het bij deze afleidingen gaat om Grieken die hun devotie uitdrukten voor een Egyptische godheid of om Egyptenaren die hun kind een Griekse naam gaven en tegelijkertijd de link met hun eigen cultuur wilden behouden, is niet met zekerheid vast te stellen op basis van de naam alleen. De vormen komen zowel voor in “puur” Griekse als in “puur” Egyptische context, dus beide gevallen bestonden waarschijnlijk naast elkaar. Ook bij ouders met Latijnse namen zijn ze geattesteerd, wat erop wijst dat de populaire vormen echt universele namen geworden waren.

De Griekse afleidingen van Egyptische namen zijn moeilijker te verklaren. Afleidingen van namen uit andere talen kwamen in de Griekse onomastiek over het algemeen ook veel minder voor dan afleidingen van vreemde godheden. Wat de linguïstische context betreft, is het beeld hetzelfde als bij de afleidingen van de Egyptische godheden, en mogelijk is de verklaring voor dit type dan ook gelijkaardig: Egyptische ouders die een Griekse naam wilden geven die naar de Egyptische traditie verwees of Griekse ouders die de Egyptische traditie omarmden. In het geval van de populairste naam Pinoution komt daar nog een christelijke motivatie bij. De meeste andere Egyptische namen op basis waarvan afleidingen geconstrueerd werden, zijn ook theofoor. Mogelijk zag men deze vormen als een alternatieve manier om te verwijzen naar die Egyptische godheden in de Griekse onomastiek. In sommige gevallen gaat het mogelijk om afkortingen van andere namen, gezien de populariteit van het hypocoristische suffix ‘-ᾶς’. Dit vermindert weliswaar het hybride karakter van de namen enigszins, maar het gebruikte suffix is nog steeds Grieks, dus het blijven hybride vormen.

---

²²¹ R. OSBORNE, ‘Cultures as languages and languages as cultures’, A. MULLEN en P. JAMES red., *Multilingualism in the Graeco-Roman Worlds*, Cambridge, 2012, 317-334, 327. In hetzelfde volume legt ook Mullen hier nogmaals de nadruk op: A. MULLEN, ‘Introduction: multiple languages, multiple identities’, A. MULLEN en P. JAMES red., *Multilingualism in the Graeco-Roman Worlds*, Cambridge, 2012, 1-35, 31.

²²² RITNER, ‘Implicit models of cross-cultural interaction’, 284.

Griekse afleidingen van Latijnse namen kwamen voor in een uitgesproken Grieks-Latijnse context en zijn waarschijnlijk toe te schrijven aan het prestige van het Latijn in Romeins Egypte. De chronologische evolutie toont dat het in elk geval niet gaat om hybride namen van voor de Romeinse verovering. Dit is ook consistent met het algemene beeld van Grieks-Romeins contact: vanaf de tweede en vooral de derde eeuw na Christus zagen de Grieken de Romeinen niet langer als barbaren, maar gingen ze zich met Rome associëren tegen de barbaren buiten het rijk.²²³ De opgang van het type begint al snel in de Romeinse periode, wat er dus op wijst dat er bij de hogere klassen al vrij vroeg intens contact was tussen het Griekse en het Romeinse element in de samenleving. Bij ouders met Egyptische namen kwamen deze vormen dan weer nauwelijks voor, wat de indruk dat het om een elitefenomeen ging nog versterkt.

Egyptische afleidingen van Griekse en Latijnse namen zouden ontstaan kunnen zijn als genealogische verwijzingen naar echte personen, zoals Masson suggereert.²²⁴ In onze data vormen de namen die verwijzen naar identificeerbare verwanten echter een kleine minderheid, dus na verloop van tijd verloren ze waarschijnlijk deze connotatie. Mogelijk werden de prefixen gebruikt om van mannelijke namen vrouwelijke te maken en vice versa.²²⁵ De Egyptische afleidingen kwamen ook voor bij personen van wie zowel de vader als de moeder een Griekse naam had. Dit wijst erop dat het Griekse element misschien niet zo Grieks was als vaak wordt aangenomen. Egyptische afleidingen van Griekse godheden zijn zo weinig talrijk dat ze waarschijnlijk ook naar personen eerder dan naar goden of godinnen verwijzen. In theorie zouden ze echter ook kunnen duiden op de devotie van Egyptenaren voor Griekse godheden, vooral Apollo.

Latijnse afleidingen van Griekse namen kwamen quasi uitsluitend voor in Griekse milieus. Niet alleen bij ouders met Egyptische, maar ook bij ouders met Latijnse namen waren ze nooit populair. Het gaat hier dus om Griekse ouders die hun kinderen in essentie een Griekse naam gaven, maar er ‘-ianus’ aan toevoegden voor een Latijnse bijklank. Dit proces wordt ook beschreven in een literaire bron, die stelt dat keizer Diocletianus aanvankelijk Diokles heette en vond dat dat niet Latijns genoeg klonk.²²⁶ Het zou in sommige gevallen dus ook kunnen gaan om andere hoge *officials* die zelf hun naam veranderden en niet om ouders die hun kind zo’n naam gaven. Onder de dragers van Latijnse afleidingen bevonden zich ook een aantal personen met een hoge bestuurlijke functie. Het belang van een Latijns klinkende naam had te maken met de associatie tussen het Latijn en de hoge administratieve en militaire functies. De vele attestaties van ‘-ianus’-namen in de buurt van Alexandrië bevestigen deze indruk. De Latijnse afleidingen van Griekse godheden waren in de meeste gevallen waarschijnlijk ook eerder afgeleid van persoonsnamen dan van goden. De Latijnse afleidingen van het Egyptisch zijn dan weer allemaal verdacht en waarschijnlijk bestond die categorie dus niet.

De dubbele afleidingen blijven tot op zekere hoogte enigmatische vormen. Geografisch en chronologisch gezien kenden ze een beperkte verspreiding: het was vooral een fenomeen van de tweede-eeuwse Fayoum. Dat patroon past het beste bij dat van de Egyptische afleidingen. Zoals intussen al een paar keer opgemerkt is, zou het gebrek aan duidelijkheid over de linguïstische affiliatie van deze namen ook bewust nagestreefd kunnen zijn. Taisarion was op basis van de analyse van de bekende vaders- en moedersnamen sociaal gezien eerder een Griekse naam. Bij Tasoucharion

---

²²³ R. MELLOR, ‘*Graecia Capta: The confrontation between Greek and Roman identity*’, K. ZACHARIA red., *Hellenisms: Culture, Identity and Ethnicity from Antiquity to Modernity*, Aldershot, 2008, 79-125, 116.

²²⁴ MASSON, *Onomastica Selecta*, III, 158-159.

²²⁵ BINGEN, ‘Akoris: épigraphie et onomastique’, 170.

²²⁶ SALWAY, ‘A survey of Roman onomastic practice’, 138. Het gaat om de *Epitome de Caesaribus* 39, 1.

is er geen duidelijk patroon zichtbaar en de linguïstische context is even gemengd als bij de andere populaire namen.

Als we de grootste groep, de Griekse afleidingen van Egyptische godheden, bekijken vanuit het standpunt van alle Griekse theofore namen, heeft het fenomeen van de hybride namen implicaties die veel verder gaan dan de dragers van deze namen alleen. Zoals gezegd in het deel 'Religieuze factoren' gaat het namelijk om die godheden die geen duidelijk Grieks equivalent kenden. Goden als Hathor, Thoth of Osiris bleven populair, maar kwamen toch niet in hun Egyptische vorm voor in de Griekse onomastiek. Een significant deel van de Aphrodite-namen verwees waarschijnlijk dus naar de idee van Hathor. Hetzelfde geldt voor Hermes en Thoth, en voor Dionysos en Osiris, al kan de rol van die laatste ook overgenomen zijn door Sarapis. De lijst van mogelijke identificaties gaat op basis van de afwezigheid van bepaalde godheden nog door: bijvoorbeeld Pan-Min, Apollo-Montu, Hera-Mut, Asklepios-Imhotep, Hephaistos-Ptah of Athena-Neith.

Dit moet gezien worden tegen de achtergrond van de stijgende populariteit van Griekse namen ten koste van Egyptische in de Romeinse periode. Dat betekent echter niet dat Egyptische denkbelden niet meer aanwezig waren in de onomastiek. Deze ideeën werden nog steeds uitgedrukt, maar dan met de Griekse taal als medium. Wanneer men de naam van de godheid ook kon "vertalen", deed men dat. Anders werd ervoor geopteerd om de godheid met zijn Egyptische benaming op te nemen. De vraag in hoeverre twee godheden die geassocieerd werden als dezelfde godheid of als aparte entiteiten gezien werden, is een delicate kwestie. De totale afwezigheid van sommige Egyptische godheden wijst er echter op dat de verbinding met de corresponderende Griekse godheden voor iedereen voldoende duidelijk was.

Dit wijst op een grote mate van culturele vermenging. We kunnen ons zelfs de vraag stellen of het voor de latere Romeinse periode nog wel zinvol is om te spreken van "Grieken" en "Egyptenaren" als het om meer dan wettelijke status gaat. De Griekse theofore namen vormden dus een onomastisch reservoir dat cultureel Grieks was, maar in vele gevallen verwees naar elementen uit het Egyptische religieuze erfgoed. Van dat reservoir, een situatie die Sartre al vaststelde voor hellenistisch Syrië,²²⁷ zijn hybride namen een tastbaar symptoom. De identiteit van veel inwoners van Romeins Egypte was vanuit ons standpunt dus duidelijk gemengd. Voor die personen zelf was dat in vele gevallen waarschijnlijk geen bewust proces.

Ook de Isis-, Sarapis- en Ammon-namen passen in dit plaatje. Sarapis was een nieuwe godheid in Egypte, gecreëerd onder Griekse invloed en voor hem hoeven we dus geen Griekse tegenhanger te zoeken. Isis werd dan weer gelijkgesteld met alle mogelijke Griekse godinnen en mogelijk was dat een van de redenen dat zij als Isis in de Griekse namen voorkomt. Dit kan ook te maken hebben met het feit dat zij al vroeg in haar Egyptische vorm door de Grieken als Grieks aanvaard werd. De Grieks-Libische Ammon was in sommige gevallen waarschijnlijk het equivalent van de Egyptische Amon. Ook Zeus-namen konden overigens naar Amon verwijzen. Enkel de god Horus past niet binnen dit beeld. Harpokrates had als kindgod weliswaar geen Griekse tegenhanger, maar Horus werd als volwassene vaak geassocieerd met Apollo. Mogelijk werd Horus net als Isis vrij vroeg in zijn Egyptische gedaante geaccepteerd in het Griekse pantheon. Misschien speelde bij de immens populaire naam Horion de associatie met Orion toch een grotere rol dan we zouden verwachten. Of misschien was de connectie tussen Apollo en Horus toch minder evident dan wij vaak aannemen.

---

²²⁷ M. SARTRE, 'The ambiguous name: the limitations of cultural identity in Graeco-Roman Syrian onomastics', E. MATTHEWS red., *Old and New Worlds in Greek Onomastics* (Proceedings of the British Academy 148), Oxford, 2007, 199-232, 231.

Bij dit alles is het significant dat de hybride namen meer voorkwamen bij de elite dan in de samenleving in het algemeen. Die elite had dus een Egyptischer karakter dan vaak wordt aangenomen. Er is wel een verschil tussen de gymnasiumgroep enerzijds en de metropoliselite anderzijds. Die laatste was op basis van de beperkte resultaten van de analyse van de sociale status gemengder van aard. Sommige onderzoekers hebben al gesuggereerd dat de elite zich specifiek profileerde als Grieken van Egypte.²²⁸ De gegevens over hybride namen bevestigen dus deze indruk. Ook de combinaties van Grieks en Latijn kwamen vooral bij leden van de elite voor en zij waren dus gevoelig voor de nieuwe cultuur van de macht. De toename van het aantal attestaties van Griekse afleidingen in de derde eeuw na Christus zou te maken kunnen hebben met de maatregelen van Septimius Severus, die leden van de elite die nog een Egyptische naam hadden er mogelijk toe aanzette om voor een Grieks equivalent te kiezen.²²⁹

---

²²⁸ BAGNALL, 'The people of the Roman Fayum', 10.

²²⁹ VAN MINNEN, 'A change of names in Roman Egypt after A.D. 202?', 92.

4. Conclusie

Hybride namen zijn een symptoom van een gemengde linguïstisch-onomastische context, die op zijn beurt het gevolg is van eeuwenlang intercultureel contact. Hierbij waren verschillende groepen betrokken, wat aanleiding gegeven heeft tot verschillende types van hybride namen. Deze categorieën kenden elk een andere chronologische evolutie en geografische verspreiding, maar de grote types kwamen overal in Egypte voor. De grote meerderheid van de attestaties dateert uit de Romeinse periode, wat de gangbare visie op interculturele contacten bevestigt. De frequentie van deze namen en de vaststelling dat zij mogelijk deel uitmaken van een veel groter multicultureel patroon suggereert daarenboven een nog verregaandere hybridisering in Romeins Egypte. Het uitgangspunt van deze paper is weliswaar de linguïstische context, maar de resultaten van het onderzoek hebben dus verrijkende implicaties voor de kwestie van de culturele identiteit.

In dit patroon bekleedde de Griekse taal een prominente positie. De meerderheid van de bekende ouders droeg een Griekse naam en Griekse afleidingen waren populair bij alle linguïstische groepen. Bovendien speelde het Grieks een belangrijke verbindende rol binnen de groep van hybride namen: vormen die Grieks en Egyptisch combineerden enerzijds en Grieks en Latijn anderzijds zijn frequent geattesteerd, terwijl verbindingen tussen het Latijn en het Egyptisch veel minder vanzelfsprekend waren. De Griekse taal was dus het geprefereerde medium voor de gemengde cultuur van Romeins Egypte en er konden zowel denkbeelden van Griekse oorsprong als ideeën uit het Egyptische erfgoed mee uitgedrukt worden. Het is zeer de vraag of de mensen die de namen gaven en droegen dat onderscheid nog maakten. Zeker in het geval van de theofore namen waren de godheden misschien in de eerste plaats godheden, en was de culturele oorsprong ervan van secundair belang.

Die Griekse dominantie gold althans voor de mannelijke afleidingen, maar voor vrouwen lag de situatie enigszins anders. Zij kregen immers vaker Egyptische afleidingen, ook in een context die we op basis van de taal van de ouders als “puur” Grieks zouden bestempelen. Dit wijst erop dat het Egyptische element eveneens belangrijk bleef en het verschil tussen de talen lijkt vooral een verschil in status geweest te zijn. Grieks was zeker in het begin van de Romeinse periode prestigieuzer dan Egyptisch, en functies in de administratie werden met geassocieerd. Mannen leidden een publiek leven, waarvoor Griekse namen belangrijker waren dan voor het private bestaan van de meeste vrouwen. Na de tweede eeuw nam het belang van Egyptische afleidingen echter ook voor vrouwen af. Overwegingen van status speelden ook bij de Latijnse afleidingen een grote rol, en het Latijn had als nieuwe taal van de macht invloed op de Griekse onomastiek.

Deze paper heeft een algemeen beeld geschetst, gebaseerd op kwantitatieve analyses. Waarom de ouders van elk van de besproken individuen voor een bepaalde naam kozen, en welke factoren daarin doorslaggevend waren, is moeilijk te achterhalen. Kwalitatieve benaderingen, bijvoorbeeld per familie of per regio, kunnen mogelijk meer licht werpen op het gebruik van de namen in verschillende situaties. Een andere piste voor verder onderzoek is een uitgebreide analyse van de sociale status van de dragers van de namen. Op basis van titels en volledige archieven blijkt immers dat hybride namen meer voorkwamen bij leden van de elite, maar een kwalitatief onderzoek van de papyri zelf zou een veel genuanceerder en juister beeld opleveren. Een statistische analyse van naamgevingspatronen in Grieks-Romeinse Egypte in het algemeen zou interessant comparatief materiaal opleveren en ons begrip van het fenomeen vergroten. Ten slotte zou een doorgedreven prosopografische identificatie van de attestaties van mensen met een hybride naam ook nauwkeurigere resultaten opleveren, iets wat Trismegistos in de toekomst mogelijk zal maken.

5. Bibliografie

- AKINNASO, F. N., 'Names and naming principles in cross-cultural perspective', *Names*, 29 (1981), 37-63.
- ALFORD, R. D., *Naming and Identity: a Cross-Cultural Study of Personal Naming Practices*, New Haven, 1988.
- ANSON, E. M., 'Greek ethnicity and the Greek language', *Glotta*, 85 (2010), 5-30.
- BAGNALL, R. S., 'Griechen und Ägypter: Rechtsstellung, ethnische und kulturelle Identität zweier Volksgruppen', D. WILDUNG red., *Kleopatra: Ägypten um die Zeitenwende*, Mainz am Rhein, 1989, 27-32.
- BAGNALL, R. S., 'Religious conversion and onomastic change in Early Byzantine Egypt', *Bulletin of the American Society of Papyrologists*, 19 (1982), 105-124.
- BAGNALL, R. S., 'The people of the Roman Fayum', M. L. BIERBRIER red., *Portraits and Masks: Burial Customs in Roman Egypt*, Londen, 1997, 7-15.
- BARABÁSI, A.-L., *Linked: The New Science of Networks*, Cambridge (Massachusetts), 2002.
- BENAISSA, A., 'Greek polytheophoric names: an onomastic fashion of Roman Egypt', *Ancient Society*, 39 (2009), 71-96.
- BENAISSA, A., 'The onomastic evidence for the god Hermanubis', G. TRAIANOS red., *Proceedings of the Twenty-Fifth International Congress of Papyrology*, Ann Arbor, 2010, 67-76.
- BERGMANN, M., 'Sarapis im 3. Jahrhundert v. Chr.', G. WEBER red., *Alexandria und das ptolemäische Ägypten: Kulturbegegnungen in hellenistischer Zeit*, Berlijn, 2010, 109-135.
- BINGEN, J., 'Akoris: épigraphie et onomastique', *Chronique d'Égypte*, 63 (1988), 165-172.
- BINGEN, J., 'L'Égypte gréco-romaine et la problématique des interactions culturelles', R. S. BAGNALL e.a. red., *Proceedings of the Sixteenth International Congress of Papyrology (New York, 24-31 July 1980)*, Chico, 1981, 3-18.
- BINGEN, J., 'Notables hermopolitains et onomastique féminine', *Chronique d'Égypte*, 66 (1991), 324-329.
- BINGEN, J., 'Notes d'épigraphie grecque. III', *Chronique d'Égypte*, 56 (1981), 341-346.
- BINGEN, J., *Pages d'épigraphie grecque: Attique-Égypte (1952-1982)*, Brussel, 1991.
- BONNEAU, D., 'La divinité du Nil sous le principat en Égypte', W. HAASE en H. TEMPORINI red., *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt II.18.5*, Berlijn en New York, 1995, 3195-3215.
- BRECHENMACHER, T. en WOLFFSOHN, M., 'Nomen est omen: the selection of first names as an indicator for public opinion in the past', *International Journal of Public Opinion Research*, 13 (2001), 116-139.
- BRENNEN, T., 'On the meaning of personal names: a view from cognitive psychology', *Names*, 48 (2000), 139-146.
- BRICAULT, L., 'Isis: des eaux du Nil à celles de la Méditerranée', A. LARONDE en J. LECLANT red., *Colloque "La Méditerranée d'une rive à l'autre: culture classique et cultures périphériques": actes*, Parijs, 2007, 261-269.
- BRICAULT, L., LE BOHEC, Y. en PODVIN, J.-L., 'Cultes Isiaques en Proconsulaire', L. BRICAULT red., *Isis en Occident: Actes du IIème Colloque International sur les Études Isiaques, Lyon III 16-17 mai 2002*, Leiden, 2004, 221-247.
- BROUX, Y., *Elite Strategy vs Popular Characterization: Double Names in Roman Egypt*, Onuitgegeven doctoraatsproefschrift, KU Leuven, departement Geschiedenis, 2012.

- BROUX, Y., 'Graeco-Egyptian naming practices: a network perspective' (aanvaard door *Greek, Roman and Byzantine Studies*).
- BROUX, Y. en DEPAUW, M., 'The maternal line in Greek identification. Signalling social status in Roman Egypt (30 BC – AD 400)', *Historia*, 64 (2015), 467-478.
- BURSTEIN, S., 'Greek identity in the Hellenistic period', K. ZACHARIA red., *Hellenisms: Culture, Identity and Ethnicity from Antiquity to Modernity*, Aldershot, 2008, 59-77.
- CANDUCCI, D., 'I 6475 cateci greci dell'Arsinoite', *Aegyptus*, 70 (1990), 211-255.
- CLARYSSE, W., 'Determinatives in Greek loan-words and proper names', S. P. VLEEMING red., *Aspects of Demotic Orthography* (Studia Demotica 11), Leuven, 2013, 1-24.
- CLARYSSE, W., 'Ethnic diversity and dialect among the Greeks of Hellenistic Egypt', A. M. F. W. VERHOOGT en S. P. VLEEMING red., *The Two Faces of Graeco-Roman Egypt: Greek and Demotic and Greek-Demotic Texts and Studies presented to P. W. Pestman* (P.L.Bat. 30), Leiden, Boston en Keulen, 1998, 1-13.
- CLARYSSE, W., 'Greek accents on Egyptian names', *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 119 (1998), 177-184.
- CLARYSSE, W., 'Greeks and Egyptians in the Ptolemaic army and administration', *Aegyptus*, 65 (1985), 57-66.
- CLARYSSE, W. en PAGANINI, M. C. D., 'Theophoric personal names in Graeco-Roman Egypt: the case of Sarapis', *Archiv für Papyrusforschung und Verwandte Gebiete*, 55 (2009), 68-90.
- CLARYSSE, W. en THOMPSON, D. J., *Counting the People in Hellenistic Egypt*, II, Cambridge, 2006.
- COLIN, F., 'Onomastique et société. Problèmes et méthodes à la lumière des documents de l'Égypte hellénistique et romaine', M. DONDIN-PAYRE en M.-T. RAEPSAET-CHARLIER, *Noms, identités culturelles et romanisation sous le Haut-Empire*, Brussel, 2001, 3-15.
- COLLOMBERT, P., 'Religion égyptienne et culture grecque: l'exemple de Dioskouridès', *Chronique d'Égypte*, 75 (2000), 47-63.
- COPPOLA, A., 'I misteri e la politica dei primi Tolemei', C. BONNET, J. RÜPKE en P. SCARPI red., *Religions orientales – culti misterici: neue Perspektiven – nouvelles perspectives – prospettive nuove* (Potsdamer Altertumswissenschaftliche Beiträge 16), Stuttgart, 2006, 211-218.
- CORSTEN, T., 'Names in –ιανος in Asia Minor. A preliminary study', R. W. G. CATLING en F. MARCHAND red., *Onomatologos: Studies in Greek Personal Names presented to Elaine Matthews*, Exeter, 2010, 456-463.
- COURCELLE, P., 'L'oracle d'Apis et l'oracle du jardin de Milan', *Revue de l'Histoire des Religions*, 139 (1951), 216-231.
- COUSSEMENT, S., *παρὰ τὸ Ἑλληνά με εἶναι: Polyonymy and the Expression of Ethnicity in Ptolemaic Egypt*, Onuitgegeven doctoraatsproefschrift, KU Leuven, departement geschiedenis, 2012.
- DANA, D., 'Les noms de facture thrace dans LPGN IV: Les noms fantômes et d'autres corrections', *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 157 (2006), 127-142.
- DAVIES, A. M., 'Greek personal names and linguistic continuity', S. HORNBLOWER en E. MATTHEWS red., *Greek Personal Names: Their Value as Evidence* (Proceedings of the British Academy 104), Oxford, 2000, 15-39.
- DAUX, G., 'L'onomastique romaine d'expression grecque', M. DUVAL en H.-G. PFLAUM red., *Actes du Colloque International sur l'Onomastique Latine organisé à Paris du 13 au 15 octobre 1975*, Parijs, 1977, 405-412.
- DEPAUW, M., 'Language use, literacy, and bilingualism', C. RIGGS red., *The Oxford Handbook of Roman Egypt*, Oxford, 2012, 493-506.

- DEPAUW, M., 'Roman influence on rituals of identification in Egypt' (nog te verschijnen).
- DEPAUW, M. en CLARYSSE, W., 'How christian was fourth-century Egypt? Onomastic perspectives on conversion', *Vigiliae Christianae: A Review of Early Christian Life and Language*, 67 (2013), 407-435.
- DUBOIS, L., 'Des anthroponymes en -οῦς', R. W. G. CATLING en F. MARCHAND red., *Onomatologos: Studies in Greek Personal Names presented to Elaine Matthews*, Exeter, 2010, 398-421.
- DUNAND, F., 'Les noms théophores en -ammon. A propos d'un papyrus de Strasbourg du IIIe siècle p.C.', *Chronique d'Égypte*, 63 (1963), 134-146.
- EVANS, T., 'Complaints of the natives in a Greek dress: the Zenon Archive and the problem of Egyptian interference', A. MULLEN en P. JAMES red., *Multilingualism in the Graeco-Roman Worlds*, Cambridge, 2012, 106-123.
- FEWSTER, P., 'Bilingualism in Roman Egypt', J. ADAMS, M. JANSE en S. SWAINE red., *Bilingualism in Ancient Society. Language Contact and the Written Text*, Oxford, 2002, 220-245.
- FIKHMAN, I. F., 'On onomastics of Greek and Roman Egypt', R. KATZOFF red., *Classical Studies in Honor of David Sohlberg*, Ramat-Gan, 1996, 403-414.
- FILIOS, P., 'Greek papyri and Graeco-Latin hybrid compounds', T. V. EVANS en D. D. OBBINK red., *The Language of the Papyri*, Oxford, 2009 221-252.
- FINCH, J., 'Naming names: Kinship, individuality and personal names', *The Journal of the British Sociological Association*, 42 (2008), 709-725.
- FRANKFURTER, D., *Religion in Roman Egypt: Assimilation and Resistance*, Princeton, 1998.
- FRASER, P. M., 'Ethnics as personal names', S. HORNBLOWER en E. MATTHEWS red., *Greek Personal Names: Their Value as Evidence* (Proceedings of the British Academy 104), New York en Oxford, 2000, 149-157.
- FUL, S. D., 'A dedication to Isis and Sarapis', *Epigraphica Anatolica*, 42 (2009), 101.
- GARDNER, A., HERRING, E. en LOMAS, K., 'Introduction', A. GARDNER, E. HERRING en K. THOMAS red., *Creating Ethnicities and Identities in the Roman World*, Londen, 2013, 1-8.
- GEENS, K., 'Hellenism as a vehicle for local traditions in third-century Egypt: the evidence from Panopolis', P. VAN NUFFELEN red., *Faces of Hellenism. Studies in the History of the Eastern Mediterranean (4th century B.C. - 5th century A.D.)* (Studia Hellenistica 48), Leuven, Parijs en Walpole, 2009, 289-319.
- GIVEON, R., 'A god who hears', M. H. VAN VOSS e.a. red., *Studies in Egyptian Religion, Dedicated to Professor Jan Zandee*, Leiden, 1982, 38-42.
- GOUDRIAAN, K., 'Ethnical strategies in Graeco-Roman Egypt', P. BILDE e.a. red., *Ethnicity in Hellenistic Egypt* (Studies in Hellenistic Civilization 3), Aarhus, 1992, 74-99.
- HALL, J. M., *Hellenicity: Between Ethnicity and Culture*, Chicago, 2002.
- HASITZKA, M., 'Frauennamen in der Spätantike', H. FROSCHAUER en H. HARRAUER red., *Emanzipation am Nil: Frauenleben und Frauenrecht in den Papyri*, Wenen, 2005, 76-82.
- HOBSON, D. W., 'Naming practices in Roman Egypt', *Bulletin of the American Society of Papyrologists*, 26 (1989), 157-174.
- HONIGMAN, S., 'Abraham in Egypt: Hebrew and Jewish-Aramaic names in Egypt and Judaea in Hellenistic and Early Roman times', *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 146 (2004), 279-297.
- HOPFNER, T., 'Gräzisierte, griechisch-ägyptische, bzw. ägyptisch-griechische und hybride Theophore Personennamen aus griechischen Texten, Inschriften, Papyri, Ostraka, Mumientäfelchen und dgl. und ihre religionsgeschichtliche Bedeutung', *Archiv Orientalní*, 15 (1946), 1-64.

- JENNES, G., *Inspired by the Gods: Theophoric Names in Late Period and Graeco-Roman Egypt*, Onuitgegeven doctoraatsproefschrift, KU Leuven, departement Geschiedenis, 2013.
- JENNES, G., 'P₃-šr-personal name. An expression of genealogical relations?', *Zeitschrift für Ägyptische Sprache und Altertumskunde*, 140 (2013), 132-141.
- JENNES, G. en DEPAUW, M., 'Hellenization and onomastic change. The case of Egyptian P₃-di-/πετε- names', *Chronique d'Égypte*, 87 (2012), 109-132.
- KÁKOSY, L., 'Probleme der Religion im römerzeitlichen Ägypten', W. HAASE en H. TEMPORINI red., *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt II.18.5*, Berlijn en New York, 1995, 2895-3049.
- KATER-SIBBES, G. J. F. en VERMASEREN, M. J., *Apis, I: The monuments of the Hellenistic-Roman Period from Egypt* (Études préliminaires aux religions orientales dans l'empire romain 48), Leiden, 1975.
- LITINAS, N., 'Hierakapollon, the title of Panos Polis and the names in -apollon', *Ancient Society*, 37 (2007), 97-106.
- LÜDDECKENS, E., *Demotische Namenbuch*, I-XVIII, Wiesbaden, 1980-2001.
- MACSWEENEY, N., 'Beyond ethnicity: the overlooked diversity of group identities', *Journal of Mediterranean Archeology*, 22 (2009), 101-126.
- MAIRS, S., 'An 'identity crisis'? Identity and its discontents in Hellenistic studies', M. DALLA RIVA red., *Meetings between Cultures in the Ancient Mediterranean: Proceedings of the 17th International Congress of Classical Archaeology, Rome 22-26 sept. 2008*, Rome, 2010.
- MALAISE, M., 'Nova Isiaca documenta Italiae: un premier bilan (1978-2001)', L. BRICAULT red., *Isis en Occident: Actes du IIème Colloque International sur les Études Isiaques, Lyon III, 16-17 mai 2002*, Leiden, 2004, 1-68.
- MANNING, J. G., *The Last Pharaohs: Egypt under the Ptolemies, 305-30 BC*, Princeton, 2010.
- MARTIN, V., 'L'onomastique comme indice des rapports entre indigènes et occupants dans l'Égypte gréco-romaine', H. GERSTINGER red., *Akten des 8. Internationalen Kongresses für Papyrologie Wien 1955*, Wenen, 1956, 85-90.
- MASSON, O., 'Grecs et Libyens en Cyrénaïque, d'après les témoignages de l'épigraphie', *Antiquités Africaines*, 10 (1976), 49-62.
- MASSON, O., 'Les anthroponyms grecs à Délos', D. KNOEPFLER red., *Comptes et inventaires dans la cité grecque, Actes du Colloque International d'Épigraphie tenu à Neuchâtel du 23 au 26 septembre 1986 en l'honneur de Jacques Tréheux*, Genève, 1988, 71-80.
- MASSON, O., 'Notes d'anthroponymie grecque', *Bulletin de Correspondence Hellenique*, 105 (1981), 199-202.
- MASSON, O., *Onomastica Graece Selecta*, I-III, Parijs, 1990.
- MCKENZIE, J. S. e.a., 'Reconstructing the Serapeum in Alexandria from the archaeological evidence', *Journal of Roman Studies*, 94 (2004), 73-121.
- MELLOR, R., 'Graecia Capta: The confrontation between Greek and Roman identity', K. ZACHARIA red., *Hellenisms: Culture, Identity and Ethnicity from Antiquity to Modernity*, Aldershot, 2008, 79-125.
- MERKELBACH, R., *Isis regina – Zeus Sarapis*, Stuttgart en Leipzig, 1995.
- MOLS, S. T. A. M., 'The urban context of the Serapeum at Ostia', *Babesch*, 82 (2007), 227-232.
- MONTEVECCHI, O., 'Egiziani e Greci: la coesistenza delle due culture nell'Egitto romano', *Egitto e società antica, Atti del Congresso Torino 8/9 VI – 23/24 XI 1984*, Milaan, 1985, 233-245.
- MULLEN, A., 'Introduction: multiple languages, multiple identities', A. MULLEN en P. JAMES red., *Multilingualism in the Graeco-Roman Worlds*, Cambridge, 2012, 1-35.

- MULLEN, A., 'Linguistic evidence for 'Romanization': Continuity and change in Romano-British onomastics: a study of the epigraphic record with particular reference to Bath', *Britannia*, 38 (2007), 35-61.
- OPPENHEIM, A., *Aspects of the Pyramid Temple of Senwosret III at Dahshur: The Pharaoh and Deities*, Ann Arbor, 2008.
- OSBORNE, R., 'Cultures as languages and languages as cultures', A. MULLEN en P. JAMES red., *Multilingualism in the Graeco-Roman Worlds*, Cambridge, 2012, 317-334.
- PAPACONSTANTINO, A., 'Why did Coptic fail where Aramaic succeeded? Linguistic developments in Egypt and the Near East after the Arab conquest', A. MULLEN en P. JAMES red., *Multilingualism in the Graeco-Roman Worlds*, Cambridge, 2012, 58-76.
- PARKER, R., 'Theophoric names and the history of Greek religion', S. HORNBLLOWER en E. MATTHEWS red., *Greek Personal Names: Their Value as Evidence*, New York en Oxford, 2000, 53-79.
- PINCH, G., *Egyptian Mythology: A Guide to the Gods, Goddesses, and Traditions of Ancient Egypt*, Oxford, 2002
- PREISIGKE, F., *Namenbuch enthaltend alle griechischen, lateinischen, ägyptischen, hebräischen, arabischen und sonstigen Menschennamen, soweit sie in griechischen Urkunden Ägyptens sich vorfinden*, Heidelberg, 1922.
- QUAGEBEUR, J. 'De l'origine égyptienne du griffon Némésis', F. JOUAN red., *Visages du destin dans les mythologies (Mélanges Jacqueline Duchemin)* (Centre de recherches mythologiques de l'université de Paris 10), Parijs, 1983, 41-54.
- QUAEGEBEUR, J., 'The study of Egyptian proper names in Greek transcription', *Onoma*, 18 (1974), 403-420.
- RANKE, H., *Die ägyptischen Personennamen*, I-II, Glückstadt, Hamburg en New York, 1935-1952.
- REINHOLD, M., 'Roman attitudes towards Egyptians', *Ancient World*, 3 (1980), 97-103.
- RITNER, R. K., 'Implicit models of cross-cultural interaction: a question of noses, soap, and prejudice', J. H. JOHNSON red., *Life in a Multi-Cultural Society: Egypt from Cambyses to Constantine and Beyond* (Studies in Ancient Oriental Civilization 51), Chicago, 1992, 283-290.
- RIZAKIS, A. D., 'Anthroponymie et société. Les noms romains dans les provinces hellénophones de l'empire', A. D. RIZAKIS red., *Roman Onomastics in the Greek East: Social and Political Aspects. Proceedings of the International Colloquium organized by the Finnish Institute and the Centre for Greek and Roman Antiquity, Athens 7-9 september 1993* (MEΛETHMATA 21), Athene en Parijs, 1996, 11-29.
- RONDOT, V., *Derniers visages des dieux d'Égypte. Iconographies, panthéons et cultes dans le Fayoum hellénisé des IIe-IIIe siècles de notre ère*, Parijs, 2013.
- ROWLANDSON, J., 'Dissing the Egyptians: legal, ethnic and cultural identities in Roman Egypt', A. GARDNER, E. HERRING en K. THOMAS red., *Creating Ethnicities and Identities in the Roman World*, Londen, 2013, 213-246.
- SALOMIES, O. 'Beiträge zur römischen Namenkunde', *Arctos*, 18 (1984), 93-104.
- SALWAY, B., 'What's in a name? A survey of Roman onomastic practice from c. 700 B.C. to A.D. 700', *Journal of Roman Studies*, 84 (1994), 124-145.
- SANDRI, S. *Har-Pa-Chered (Harpokrates): die Genese eines ägyptischen Götterkindes* (Orientalia Lovaniensia Analecta 151), Leuven, 2006.
- SARTRE, M., 'The ambiguous name: the limitations of cultural identity in Graeco-Roman Syrian onomastics', E. MATTHEWS red., *Old and New Worlds in Greek Onomastics* (Proceedings of the British Academy 148), Oxford, 2007, 199-232.

- SIMMS, R. R., 'Isis in Classical Athens', *The Classical Journal*, 84.3 (1989), 216-221.
- SMELIK, K. A. D. en HEMELRIJK, E. A., "'Who knows not what monsters demented Egypt worships?'" Opinions on Egyptian animal worship in Antiquity as part of the ancient conception of Egypt', W. HAASE red., *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt II.17.4*, Berlijn en New York, 1984, 1852-2000.
- SOLIN, H., 'Ancient onomastics: perspectives and problems', A. D. RIZAKIS red., *Roman Onomastics in the Greek East: Social and Political Aspects. Proceedings of the International Colloquium organized by the Finnish Institute and the Centre for Greek and Roman Antiquity, Athens 7-9 september 1993* (MEΛΕΤΗΜΑΤΑ 21), Athene en Parijs, 1996, 1-11.
- SWETNAM-BURLAND, M., "'Egyptian" priests in Roman Italy', E. S. GRUEN red., *Cultural Identity in the Ancient Mediterranean*, Los Angeles, 2011, 336-353.
- SWINNEN, W., 'Philammon, chantre légendaire, et les noms gréco-égyptiens en -ammôn', *Antidoron W. Peremans sexagenario ab alumnis oblatum* (Studia Hellenistica 16), Leuven, 1968, 237-262.
- SWINNEN, W., 'Problèmes d'anthroponymie ptolémaïque', *Chronique d'Égypte*, 42 (1967), 156-171.
- TAKÁCS, S. A., *Isis and Sarapis in the Roman World* (Religions in the Graeco-Roman world 124), Leiden, 1995.
- TORALLAS TOVAR, S., 'Linguistic identity in Graeco-Roman Egypt', A. PAPAConstantinou red., *The Multilingual Experience in Egypt, from the Ptolemies to the Abbasids*, Athene, 2007, 17-43.
- VAN BEEK, B. en DEPAUW, M., 'Quantifying imprecisely dated sources: a new inclusive method for charting diachronic change in Graeco-Roman Egypt', *Ancient Society*, 43 (2013), 101-114.
- VANDORPE, K., 'Identity', C. RIGGS red., *The Oxford handbook of Roman Egypt*, Oxford, 2012, 260-276.
- VAN MINNEN, P., 'A change of names in Roman Egypt after A.D. 202? A note on P.Amst.172', *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 62 (1986), 87-92.
- VAN MINNEN, P., 'Αἱ ἀπὸ γυμνασίου. 'Greek' women and the Greek 'elite' in the metropoleis of Roman Egypt', H. MELAERTS en L. MOOREN red., *Le rôle et le statut de la femme en Égypte hellénistique, romaine et byzantine*, Leuven, 2002, 337-353.
- VERSLUYS, M., "'Isis Capitolina" and the Egyptian cults in late Republican Rome', L. BRICAULT red., *Isis en Occident: Actes du 11ème Colloque International sur les Études Isiaques, Lyon III, 16-17 mai 2002*, Leiden, 2004, 421-448.
- VLEEMING, S. P., *Demotic and Greek-Demotic Mummy Labels and Other Short Texts Gathered from Many Publications* (Studia Demotica 9B) Leuven, 2011.
- WHITEHORN, J., 'The pagan cults of Roman Oxyrhynchus', W. HAASE en H. TEMPORINI red., *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt II.18.5*, Berlijn en New York, 1995, 3050-3091.
- WOOLF, G., 'Becoming Roman, staying Greek: culture, identity and the civilizing process in the Roman East', *The Cambridge Classical Journal*, 40 (1994), 116-143.
- ZAUZICH, K.-TH., 'Paläographische Herausforderungen II', *Enchoria*, 21 (1994), 91-100.

6. Bijlage

Deze bijlage bevat een lijst van alle hybride namen,²³⁰ die de kern uitmaakt van dit onderzoek. Voor elke naam is de relevante informatie mee opgenomen. De structuur komt overeen met de opbouw van het eerste gedeelte van de paper. De afkortingen ‘PN’, ‘DN’ en ‘AN’ staan respectievelijk voor “personal name”, “divine name” en “animal name”, met andere woorden persoonsnamen, godennamen en diernamen. De lijst is per type alfabetisch gerangschikt, op transcriptie. Griekse afleidingen waarbij het oorspronkelijke element op een iota eindigt, hebben als type ‘-ων’ gekregen, maar mogelijk is het correcter hen bij het ‘-ίων’-type in te delen (cfr. supra). Een ‘x’ in de kolom ‘attestaties’ wijst erop dat de naam niet aan een tekst gelinkt is in Trismegistos.

Transcriptie	Taal	Oorspronkelijk element	Vorm	Geslacht	Attestaties
Amonous	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-οὔς	vrouwelijk	1
Anoubammon	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἀμμων	mannelijk	1
Anoubarion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἀριον	vrouwelijk	13
Anoubas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ᾶς	mannelijk	226
Anoubiaina	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίαινα	vrouwelijk	16
Anoubias	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίας	vrouwelijk	15
Anoubion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ων	mannelijk	495
Anoubionia	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ωνία	vrouwelijk	1
Anoubon	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ων	mannelijk	2
Apiades	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-δης	mannelijk	1
Apiaina	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίαινα	vrouwelijk	2
Apias	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίας	vrouwelijk	8
Apidoros	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-δωρος	mannelijk	3
Apiodoros	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-δωρος	mannelijk	1
Apion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ων	mannelijk	1048
Apon	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ων	mannelijk	12
Aspheas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ᾶς	mannelijk	1
Besammon	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἀμμων	mannelijk	34
Besarion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-αρίων	mannelijk	225
Besarion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἀριον	vrouwelijk	1
Besas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ᾶς	mannelijk	322
Besion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίων	mannelijk	2
Besodora	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-δώρα	vrouwelijk	2
Besodoros	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-δωρος	mannelijk	25
Besophilos	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-φίλος	mannelijk	2
Besous	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-οὔς	vrouwelijk	39
Boubastarion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἀριον	vrouwelijk	7
Boubastas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ᾶς	mannelijk	35
Boubasteinos	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-είνος	mannelijk	1
Boubastous	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-οὔς	vrouwelijk	6
Chonsion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίων	mannelijk	1

²³⁰ Situatie in maart 2015. Deze informatie is ook online beschikbaar via de zoekfunctie van het interactieve netwerk van alle hybride namen (cfr. supra), met telkens een verwijzing naar de overeenkomstige attestaties.

Chration	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίων	mannelijk	10
Harbathion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίων	mannelijk	3
Harmachion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίων	mannelijk	1
Harmaion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ων	mannelijk	4
Harmias	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ᾶς	mannelijk	1
Harorion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ων	mannelijk	2
Harpaesimos	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ιμος	mannelijk	1
Harpaesion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ων	mannelijk	19
Harpas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ᾶς	mannelijk	14
Harphrion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίων	mannelijk	1
Harpochras	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ᾶς	mannelijk	248
Harpochratiaina	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίαινα	vrouwelijk	26
Harpochration	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίων	mannelijk	720
Harpokrammon	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἄμμων	mannelijk	3
Harpokratammon	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἄμμων	mannelijk	1
Harpokratippe	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ιπη	vrouwelijk	1
Harpokroous	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-οῦς	vrouwelijk	2
Hermanobammon	Griekse afleiding	Gr.-Eg. godheid	DN-DN-ἄμμων	mannelijk	2
Hermanoubas	Griekse afleiding	Gr.-Eg. godheid	DN-ᾶς	mannelijk	22
Hermanoubion	Griekse afleiding	Gr.-Eg. godheid	DN-ων	mannelijk	5
Hermapion	Griekse afleiding	Gr. en Eg. godheid	DN-DN-ων	mannelijk	1
Hermouthion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ων	mannelijk	1
Horaia	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-αια	vrouwelijk	1
Horapion	Griekse afleiding	Egyptische godheden	DN-DN-ων	mannelijk	1
Horas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ᾶς	mannelijk	7
Horeus	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-εῦς	mannelijk	7
Horiaina	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίαινα	vrouwelijk	1
Horigas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ᾶς	mannelijk	9
Horigeneia	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-γένεια	vrouwelijk	18
Horigenes	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-γένης	mannelijk	401
Horion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίων	mannelijk	2608
Horon	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ων	mannelijk	8
Horous	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-οῦς	vrouwelijk	2
Kolanthas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ᾶς	mannelijk	21
Kollanthion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίων	mannelijk	6
Mareious	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-οῦς	mannelijk	4
Mareus	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-εῦς	mannelijk	7
Marreus	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-εῦς	mannelijk	10
Onnophras	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ᾶς	mannelijk	1
Pnoution	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίων	mannelijk	1
Sarapapion	Griekse afleiding	Gr. en Eg. godheid	DN-DN-ων	mannelijk	1
Semphtheas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ᾶς	mannelijk	1
Semthas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ᾶς	unisex	x
Semthion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίων	mannelijk	3
Sethion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ίων	mannelijk	1
Sokmas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ᾶς	mannelijk	52

Soknas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἄς	mannelijk	1
Sokonion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἴων	mannelijk	1
Souchammon	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἄμμων	mannelijk	85
Soucharas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἄς	mannelijk	1
Soucharion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-αρίων	mannelijk	1
Soucharion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἄριον	vrouwelijk	2
Souchas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἄς	mannelijk	103
Souchiaina	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἱαινα	vrouwelijk	15
Souchidas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἄς	mannelijk	38
Souchion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἴων	mannelijk	64
Souchon	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ων	mannelijk	1
Tarmouthion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ιον	vrouwelijk	1
Themoutharion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἄριον	vrouwelijk	1
Thermoutharion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-αρίων	mannelijk	3
Thermoutharion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἄριον	vrouwelijk	249
Thermoutharis	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἄρις	vrouwelijk	1
Thermouthas	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἄς	unisex	31
Thermouthia	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἱα	vrouwelijk	9
Thermouthion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ων	mannelijk	16
Thotarion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἄριον	vrouwelijk	1
Thototes	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-της	mannelijk	3
Tithoetion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἴων	mannelijk	37
Tothetion	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-ἴων	mannelijk	3
Triphiodoros	Griekse afleiding	Egyptische godheid	DN-δωρος	mannelijk	22
Amenas	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἄς	mannelijk	1
Amontas	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἄς	mannelijk	3
Athrechas	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἄς	onbekend	x
Biegchion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἴων	mannelijk	2
Bikas	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἄς	mannelijk	3
Ibeias	Griekse afleiding	Egyptische naam	AN-ἄς	onbekend	1
Ibous	Griekse afleiding	Egyptische naam	AN-οῦς	onbekend	4
Kamoution	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ιον	vrouwelijk	1
Kollouthion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἴων	mannelijk	7
Menouthiados	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ιάδος	mannelijk	1
Menouthion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἴων	mannelijk	1
Pauseiras	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἄς	mannelijk	1
Pauseirion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἴων	mannelijk	22
Pekysion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἴων	mannelijk	3
Petearchras	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἄς	mannelijk	1
Petearpochras	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἄς	mannelijk	3
Petearpokration	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἴων	mannelijk	2
Petearsas	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἄς	mannelijk	1
Petermouthion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἴων	mannelijk	8
Petesouchion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἴων	mannelijk	7
Petourion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἴων	mannelijk	1

Phaphion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἰων	mannelijk	2
Phibas	Griekse afleiding	Egyptische naam	AN-ᾶς	mannelijk	17
Pinoution	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἰων	mannelijk	193
Pmoution	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἰων	mannelijk	1
Psammion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἰων	mannelijk	1
Sabourion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἰων	mannelijk	23
Soueros	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-οῦς	vrouwelijk	76
Techosarion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἄριον	vrouwelijk	2
Thaisous	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-οῦς	vrouwelijk	61
Thamounion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ιον	vrouwelijk	12
Thanoubion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἰων	vrouwelijk	2
Thaubarous	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-αροῦς	vrouwelijk	7
Thaubas	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ᾶς	vrouwelijk	23
Thaubastion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ιον	vrouwelijk	1
Thaureion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ιον	vrouwelijk	1
Thausarion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἄριον	vrouwelijk	3
Thotomnas	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ᾶς	mannelijk	1
Torthytarion	Griekse afleiding	Egyptische naam	PN-ἄριον	vrouwelijk	1
Antonias	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶς	mannelijk	24
Antonias	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ἰας	vrouwelijk	14
Bassion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ἰων	mannelijk	4
Domnion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ἰων	mannelijk	1
Gaion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ων	mannelijk	69
Gallion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ἰων	mannelijk	3
Gemeinas	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶς	mannelijk	3
Gemellion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ἰων	mannelijk	7
Gemellon	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ων	mannelijk	1
Ioulas	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶς	mannelijk	14
Ioulias	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ἰας	vrouwelijk	3
Ioulion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ἰων	mannelijk	5
Kaikinas	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶς	mannelijk	3
Kaisarion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ἰων	mannelijk	3
Keleras	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶς	mannelijk	11
Kornelion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ων	mannelijk	1
Kreskention	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ἰων	mannelijk	1
Longas	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶς	mannelijk	5
Longinas	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶς	mannelijk	23
Loukarion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ων	mannelijk	2
Loukas	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶς	mannelijk	69
Loukias	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶς	mannelijk	15
Loukillion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ων	mannelijk	1
Loukillas	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶς	mannelijk	4
Loukion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ων	mannelijk	2
Loukretias	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ἰας	vrouwelijk	4
Magnion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ἰων	mannelijk	3

Marion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ων	mannelijk	94
Markion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ίων	mannelijk	10
Maximion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ίων	mannelijk	7
Neroninos	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ίνοϛ	mannelijk	1
Nigeras	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶϛ	mannelijk	9
Nigerion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ίων	mannelijk	1
Octaias	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶϛ	mannelijk	2
Patronas	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶϛ	mannelijk	8
Petronion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ων	mannelijk	1
Phabion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ων	mannelijk	2
Phaustion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ίων	mannelijk	3
Phelikion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ων	mannelijk	2
Phelikle	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-κλη	vrouwelijk	1
Preimion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ίων	mannelijk	11
Primogenes	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-γένηϛ	mannelijk	3
Roughion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ίων	mannelijk	6
Sabinas	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶϛ	mannelijk	23
Senekion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ίων	mannelijk	7
Serenas	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶϛ	mannelijk	1
Serenion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ίων	mannelijk	14
Sereniskos	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ίϛκοϛ	mannelijk	9
Silbas	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶϛ	mannelijk	1
Silbon	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ων	mannelijk	1
Tertias	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ιαϛ	Unisex	7
Tiberion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ων	mannelijk	4
Tourbiaine	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ίνη	vrouwelijk	2
Trimalchion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ίων	mannelijk	1
Valentas	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ᾶϛ	mannelijk	7
Valention	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ίων	mannelijk	4
Valerion	Griekse afleiding	Latijnse naam	PN-ων	mannelijk	20
Chenalexas	Egyptische afleiding	Griekse naam	T3-šr.t-n-PN	vrouwelijk	5
Chenphilokrates	Egyptische afleiding	Griekse naam	T3-šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Paachilleus	Egyptische afleiding	Griekse naam	Pa-PN	mannelijk	1
Paboukas	Egyptische afleiding	Griekse naam	Pa-PN	mannelijk	42
Pachomapollos	Egyptische afleiding	Griekse naam	P3-'hm-PN	mannelijk	x
Pachompaermon	Egyptische afleiding	Griekse naam	P3-'hm-PN	mannelijk	1
Padidyme	Egyptische afleiding	Griekse naam	Pa-PN	mannelijk	2
Paelenes	Egyptische afleiding	Griekse naam	Pa-PN	mannelijk	5
Paermios	Egyptische afleiding	Griekse naam	Pa-PN	mannelijk	2
Pamonios	Egyptische afleiding	Griekse naam	Pa-PN	mannelijk	3
Panelenes	Egyptische afleiding	Griekse naam	Pa-PN	mannelijk	1
Psarapodoros	Egyptische afleiding	Griekse naam	P3-PN	mannelijk	1
Psenagathon	Egyptische afleiding	Griekse naam	P3-šr-n-PN	mannelijk	1
Psen-Demetrios	Egyptische afleiding	Griekse naam	P3-šr-n-PN	mannelijk	2
Psendiogas	Egyptische afleiding	Griekse naam	P3-šr-n-PN	mannelijk	1

Psendiphilios	Egyptische afleiding	Griekse naam	P ₃ -šr-n-PN	mannelijk	1
Psendokim	Egyptische afleiding	Griekse naam	P ₃ -šr-n-PN	mannelijk	1
Psenkleopas	Egyptische afleiding	Griekse naam	P ₃ -šr-n-PN	mannelijk	1
Psenkleopas	Egyptische afleiding	Griekse naam	P ₃ -šr-n-PN	vrouwelijk	1
Psenkleopatras	Egyptische afleiding	Griekse naam	P ₃ -šr-n-PN	vrouwelijk	1
Psenkleopatros	Egyptische afleiding	Griekse naam	P ₃ -šr-n-PN	mannelijk	x
Psenolbios	Egyptische afleiding	Griekse naam	P ₃ -šr-n-PN	mannelijk	1
Psenpapos	Egyptische afleiding	Griekse naam	P ₃ -šr-n-PN	mannelijk	1
Psen-Philinos	Egyptische afleiding	Griekse naam	P ₃ -šr-n-PN	mannelijk	1
Psen-Polemon	Egyptische afleiding	Griekse naam	P ₃ -šr-n-PN	mannelijk	2
Psentailoyros	Egyptische afleiding	Griekse naam	P ₃ -šr-n-PN	mannelijk	1
Psenthrason	Egyptische afleiding	Griekse naam	P ₃ -šr-n-PN	mannelijk	1
Psen-Xanthos	Egyptische afleiding	Griekse naam	P ₃ -šr-n-PN	mannelijk	x
Psyros	Egyptische afleiding	Griekse naam	P ₃ -PN	mannelijk	59
Senachillas	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	3
Senachyllis	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senalexas	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senalypia	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	2
Senammonas	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	2
Senammonia	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senamonios	Egyptische afleiding	Griekse afleiding	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senandronike	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	x
Senanteious	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senaphrodisia	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	2
Senapion	Egyptische afleiding	Griekse afleiding	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	3
Senapollonia	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	55
Senapollonides	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senarabion	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	2
Senaria	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	8
Senasklas	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senberenike	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Sendemas	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Sendidyros	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Sendrakon	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senermon	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	3
Senermonis	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senerodes	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Seneros	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senharpalos	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senherakleia	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	26
Senhermias	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senhermophile	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	3
Senhorion	Egyptische afleiding	Griekse afleiding	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senippalis	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senkolanthas	Egyptische afleiding	Griekse afleiding	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	17
Senkroniaina	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1

Senleon	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senmarine	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senmikkalos	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	3
Senmoros	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	3
Senpaniskes	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senpaniskos	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	5
Senphilammon	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	6
Senploutogeneia	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senporemaios	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senptollis	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	3
Sensabourion	Egyptische afleiding	Griekse afleiding	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Sensoter	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	5
Sensoterion	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Sentaurinos	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Sintheodo	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Snanoubas	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Taachilleus	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Taalexandros	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -PN	vrouwelijk	1
Taalexas	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	2
Taammonis	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	5
Taamonion	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	x
Taandreas	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	x
Taanoubion	Egyptische afleiding	Griekse afleiding	Ta-PN	vrouwelijk	3
Taapollonides	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	2
Tabesammon	Egyptische afleiding	Griekse afleiding	Ta-DN	vrouwelijk	2
Tachaireinos	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Tadiogas	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	2
Taektoris	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	2
Taepimachos	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	3
Taerakleides	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	2
Taermas	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Taermias	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Taeron	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Taeros	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Taeuemos	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	107
Taharpochras	Egyptische afleiding	Griekse afleiding	Ta-PN	vrouwelijk	1
Taisas	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	17
Takallippos	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Takeramis	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Talephantis	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	3
Tamareion	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Tamarion	Egyptische afleiding	Griekse afleiding	Ta-PN	vrouwelijk	1
Tamaron	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	104
Tamerylla	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	2
Tammonas	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	2
Tamougeneia	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	6

Tamystha	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	334
Taophelas	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Tapalladia	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Tapasion	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	90
Tapatrine	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Tapatris	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	2
Taphilon	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	2
Taploutas	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Taposeis	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Tapotamon	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	2
Taptollis	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	5
Taptollous	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Tasarapion	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	3
Tasklatarion	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Tasonchon	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	x
Tasouchas	Egyptische afleiding	Griekse afleiding	Ta-PN	vrouwelijk	33
Tastephanous	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Tastraton	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	8
Tathebaia	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Tazoilas	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Teagathion	Egyptische afleiding	Griekse naam	Ta-PN	vrouwelijk	2
Thenanoubion	Egyptische afleiding	Griekse afleiding	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Thenpetion	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Therakle	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -PN	vrouwelijk	1
Thinnepheias	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Tlakonis	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -PN	vrouwelijk	1
Tsenermias	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Tsensarapion	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Tsentourbon	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Tsyra	Egyptische afleiding	Griekse naam	T ₃ -PN	vrouwelijk	6
Paermes	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Pa-DN	mannelijk	1
Paeros	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Pa-DN	mannelijk	1
Paneilos	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Pa-DN	mannelijk	8
Papollis	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Pa-DN	mannelijk	1
Papollon	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Pa-DN	mannelijk	21
Papollos	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Pa-DN	mannelijk	2
Patheon	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Pa-DN	mannelijk	1
Peteares	Egyptische afleiding	Griekse godheid	P ₃ -dī-DN	mannelijk	1
Peteekate	Egyptische afleiding	Griekse godheid	P ₃ -dī-DN	mannelijk	1
Psarapis	Egyptische afleiding	Griekse godheid	P ₃ -DN	mannelijk	1
Psenapollon	Egyptische afleiding	Griekse godheid	P ₃ -šr-n-DN	mannelijk	2
Psenapollos	Egyptische afleiding	Griekse godheid	P ₃ -šr-n-DN	mannelijk	1
Psenartemis	Egyptische afleiding	Griekse godheid	P ₃ -šr-n-DN	mannelijk	9
Senammon	Egyptische afleiding	Ἄμμων	T ₃ -šr.t-n-DN	vrouwelijk	3
Senapollo	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -šr.t-n-DN	vrouwelijk	25

Senapollon	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -šr.t-n-DN	vrouwelijk	1
Senartema	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -šr.t-n-DN	vrouwelijk	3
Senartemis	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -šr.t-n-DN	vrouwelijk	1
Senermia	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -šr.t-n-DN	vrouwelijk	3
Senherakles	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -šr.t-n-DN	vrouwelijk	6
Senhierax	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -šr.t-n-AN	vrouwelijk	4
Senkronous	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -šr.t-n-DN	vrouwelijk	1
Senneilos	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -šr.t-n-DN	vrouwelijk	1
Senorion	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -šr.t-n-DN	vrouwelijk	2
Senpollous	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -šr.t-n-DN	vrouwelijk	1
Taapollon	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Ta-DN	vrouwelijk	2
Taapollos	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Ta-DN	vrouwelijk	15
Taarmas	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Ta-DN	vrouwelijk	1
Taerakles	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Ta-DN	vrouwelijk	1
Taeros	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Ta-DN	vrouwelijk	2
Taierax	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Ta-AN	vrouwelijk	1
Taorion	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Ta-DN	vrouwelijk	35
Tasarapis	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Ta-DN	vrouwelijk	1
Tasionys	Egyptische afleiding	Griekse godheid	Ta-DN	vrouwelijk	2
Tatedionu	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -dī-DN	vrouwelijk	1
Tatoapollon	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -dī-DN	vrouwelijk	1
Teteorion	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -dī-DN	vrouwelijk	5
Tromantinoos	Egyptische afleiding	Griekse godheid	T ₃ -rmt.t-n-DN	vrouwelijk	1
Psenpostoumos	Egyptische afleiding	Latijnse naam	P ₃ -šr-n-PN	mannelijk	1
Senaquilia	Egyptische afleiding	Latijnse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Sengermanos	Egyptische afleiding	Latijnse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senioulia	Egyptische afleiding	Latijnse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Senmariane	Egyptische afleiding	Latijnse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Sennigeros	Egyptische afleiding	Latijnse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	4
Senpriskos	Egyptische afleiding	Latijnse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Sensabinus	Egyptische afleiding	Latijnse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Serenpriskos	Egyptische afleiding	Latijnse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	2
Tallongina	Egyptische afleiding	Latijnse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Talonginia	Egyptische afleiding	Latijnse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Taoualeres	Egyptische afleiding	Latijnse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Tasabeina	Egyptische afleiding	Latijnse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Taserenos	Egyptische afleiding	Latijnse naam	Ta-PN	vrouwelijk	1
Tasilbaneis	Egyptische afleiding	Latijnse naam	Ta-PN	vrouwelijk	2
Thinoualeros	Egyptische afleiding	Latijnse naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Tkasia	Egyptische afleiding	Latijnse naam	T ₃ -PN	vrouwelijk	1
Tpaula	Egyptische afleiding	Latijnse naam	T ₃ -PN	vrouwelijk	1
Achillianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	6
Aionianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Amyntianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	15

Anthestianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	5
Antiochianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	4
Apolianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Berenikianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	24
Borianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Chairemonianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	21
Chrestianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	x
Didianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Didymianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	11
Diocletianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Dioskorianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Elianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	3
Euangelianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Eulalianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Euporianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	3
Eutychianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	14
Heraklanianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Herodianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	35
Heronianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	11
Hilarianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	4
Isidorianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	32
Kallistianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	6
Kleoboulianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Meneklianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	2
Moschianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	3
Narkissianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Nikianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Numphianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Paniskianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	2
Patrokleianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	x
Petrianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Philippianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	3
Plousianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	6
Ploutianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	3
Polybianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	7
Prokopianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Sebastianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	6
Sosthenianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Soterianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	2
Titanianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	16
Tryphonianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	1
Zeuxianus	Latijnse afleiding	Griekse naam	PN-ianus	mannelijk	3
Dionysianus	Latijnse afleiding	Griekse godheid	DN-ianus	mannelijk	x
Heraklianus	Latijnse afleiding	Griekse godheid	DN-ianus	mannelijk	73
Nemesianus	Latijnse afleiding	Griekse godheid	DN-ianus	mannelijk	166

Sarapianus	Latijnse afleiding	Griekse godheid	DN-ianus	mannelijk	2
Tychianus	Latijnse afleiding	Griekse godheid	DN-ianus	mannelijk	1
Ammonianus	Latijnse afleiding	Ἀμμων	DN-ianus	mannelijk	212
Kollouchianus	Latijnse afleiding	Egyptische naam	PN-ianus	mannelijk	1
Nephotianus	Latijnse afleiding	Egyptische naam	PN-ianus	mannelijk	13
Pannoubas	Dubbele afleiding	Egyptische godheid	Pa-DN-ᾗς	mannelijk	1
Panoubion	Dubbele afleiding	Egyptische godheid	Pa-DN-ων	mannelijk	1
Papnoution	Dubbele afleiding	Egyptische godheid	Pa-DN-ων	mannelijk	1
Patermouthion	Dubbele afleiding	Egyptische godheid	Pa-DN-ων	mannelijk	1
Pesouchion	Dubbele afleiding	Egyptische godheid	P3-DN-ἰων	mannelijk	1
Psenthermoutharios	Dubbele afleiding	Egyptische godheid	P3-šr-n-PN-ιος	mannelijk	1
Senapeis	Dubbele afleiding	Egyptische godheid	T3-šr.t-n-PN-εῖς	vrouwelijk	2
Taesion	Dubbele afleiding	Gr.Eg. godheid	Ta-DN-ιον	vrouwelijk	18
Taisarion	Dubbele afleiding	Gr.-Eg. godheid	Ta-DN-ᾗριον	vrouwelijk	178
Tanechotarion	Dubbele afleiding	Egyptische naam	Ta-PN-ᾗριον	vrouwelijk	2
Tanoubiaina	Dubbele afleiding	Egyptische godheid	Ta-DN-ἰαινα	vrouwelijk	1
Tasoucharion	Dubbele afleiding	Egyptische godheid	Ta-DN-ᾗριον	vrouwelijk	519
Tasouchion	Dubbele afleiding	Egyptische godheid	Ta-DN-ιον	vrouwelijk	5
Apollotkalib	Samenstelling	Gr. godheid en Eg. naam	DN-PN	mannelijk	1
Asklanoubis	Samenstelling	Gr. en Eg. godheid	DN-DN	mannelijk	4
Besantinoos	Samenstelling	Eg. en Gr. godheid	DN-DN	mannelijk	11
Besapollon	Samenstelling	Eg. en Gr. godheid	DN-DN	mannelijk	4
Heraklermanoubis	Samenstelling	Gr. en Eg. godheid	DN-DN	mannelijk	1
Hermatyt	Samenstelling	Gr. en Eg. godheid	DN-DN	onbekend	1
Horeierax	Samenstelling	Eg. en Gr. godheid	DN-AN	mannelijk	1
Horoleon	Samenstelling	Eg. en Gr. godheid	DN-AN	mannelijk	2
Horoptollis	Samenstelling	Eg. godheid en Gr. naam	DN-PN	mannelijk	2
Kosanoupis	Samenstelling	Eg. en Aramese godheid	DN-DN	mannelijk	4
Kososiris	Samenstelling	Eg. en Aramese godheid	DN-DN	mannelijk	2
Kronamon	Samenstelling	Gr. en Eg. godheid	DN-DN	mannelijk	1
Loukalexandros	Samenstelling	Latijnse en Griekse naam	PN-PN	mannelijk	1
Osarpasas	Samenstelling	Eg. en Gr. godheid	DN-DN	mannelijk	2
Sarapanoubis	Samenstelling	Gr. en Eg. godheid	DN-DN	mannelijk	1
Serenisidoros	Samenstelling	Latijnse en Griekse naam	PN-PN	mannelijk	1
Serenothion	Samenstelling	Latijnse en Griekse naam	PN-PN	mannelijk	1
Gaionas	Griekse afleiding	Griekse afleiding	PN-ᾗς	mannelijk	7
Psensenachillas	Egyptische afleiding	Egyptische afleiding	P3-šr-n-PN	mannelijk	1
Psensenares	Egyptische afleiding	Egyptische afleiding	P3-šr-n-PN	mannelijk	1
Psensenkolanthas	Egyptische afleiding	Egyptische afleiding	P3-šr-n-PN	mannelijk	1
Psenthinhermogenes	Egyptische afleiding	Egyptische afleiding	P3-šr-n-PN	mannelijk	1
Ptollanoubidos	Griekse afleiding	Gr. naam en Eg. godheid	PN-DN-ος	mannelijk	1
Senpsyros	Egyptische afleiding	Egyptische afleiding	T3-šr.t-n-PN	vrouwelijk	1

Tsempsyros	Egyptische afleiding	Egyptische afleiding	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1
Pagorasis	Egyptische afleiding	Grieks woord	Pa-	mannelijk	2
Panikes	Egyptische afleiding	Grieks woord	Pa-	mannelijk	3
Petephilos	Egyptische afleiding	Grieks woord	P ₃ -dī-	mannelijk	1
Psenphilos	Egyptische afleiding	Grieks woord	P ₃ -šr-n-	mannelijk	4
Psentauris	Egyptische afleiding	Grieks woord	P ₃ -šr-n-	mannelijk	3
Psimos	Egyptische afleiding	Grieks woord	P ₃ -	mannelijk	1
Tagape	Egyptische afleiding	Grieks woord	T ₃ -	vrouwelijk	28
Taphile	Egyptische afleiding	Grieks woord	Ta-	vrouwelijk	1
Tapraxis	Egyptische afleiding	Grieks woord	T ₃ -	vrouwelijk	4
Syrion	Griekse afleiding	Thracische naam	PN-ἰων	mannelijk	190
Abdion	Griekse afleiding	Semitische naam	PN-ἰων	mannelijk	1
Astartideios	Griekse afleiding	Semitische godheid	DN-δέιος	mannelijk	1
Isakous	Griekse afleiding	Semitische naam	PN-οῦς	vrouwelijk	2
Pasalumis	Egyptische afleiding	Semitische naam	Pa-PN	mannelijk	17
Pteastarte	Egyptische afleiding	Semitische godheid	P ₃ -dī-DN	mannelijk	3
Phiabraam	Egyptische afleiding	Semitische naam	P ₃ -PN	mannelijk	1
Pshalouma	Egyptische afleiding	Semitisch woord	P ₃ -	mannelijk	x
Sabbathous	Griekse afleiding	Semitisch woord	-οῦς	vrouwelijk	10
Sambathios	Griekse afleiding	Semitisch woord	-ιος	vrouwelijk	24
Sensimon	Egyptische afleiding	Semitische naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	x
Zabdion	Griekse afleiding	Semitische naam	PN-ἰων	mannelijk	4
Mithres	Griekse afleiding	Perzische godheid	DN-ῆς	mannelijk	6
Abdosiris	Semitische afleiding	Egyptische godheid	'abd-DN	onbekend	1
Thinabdella	Egyptische afleiding	Arabisch naam	T ₃ -šr.t-n-PN	vrouwelijk	1

Samenvatting

In Ptolemeïsch en vooral in Romeins Egypte droegen sommige personen “hybride” namen. Deze composities verenigen elementen uit verschillende linguïstische of culturele tradities in één naam. Het gaat daarbij meestal om een afleiding in de ene taal van een naam of een godheid uit de andere taal of cultuur. Vooral Griekse afleidingen van Egyptische godheden, bijvoorbeeld Apion, waren populair. Naar deze enigmatische namen is er tot op heden geen systematisch onderzoek gevoerd. Ze hebben nochtans grote implicaties voor onze visie op interculturele contacten in Grieks-Romeins Egypte. Daarom is het interessant om te onderzoeken in welke context zij voorkwamen. Hun meest opvallende kenmerk is het feit dat de namen linguïstisch gezien gemengd zijn, en de meeste aandacht gaat dan ook uit naar de linguïstisch-onomastische context. Daarnaast worden ook andere factoren bekeken die een rol spelen bij het geven van namen: sociale status en religie.

Het eerste deel van de masterproef bestaat uit een typologie van de hybride namen met per type de relevante informatie. Het tweede gedeelte omvat een analyse van de context van de namen. In de eerste plaats wordt de linguïstisch-onomastische context onderzocht, op basis van de geattesteerde vadersnamen en moedersnamen van personen met hybride namen. Hieruit blijkt een uitgesproken gemengde context: Griekse afleidingen bleven bijvoorbeeld niet beperkt tot ouders met Griekse namen en hetzelfde geldt voor de Egyptische en de Latijnse afleidingen. De situatie bij de personen met hybride namen van wie beide ouders bekend zijn, toont dat deze namen in de helft van de gevallen het product waren van een linguïstisch gemengd huwelijk. Meestal gaat het hierbij om één ouder met een Griekse en één ouder met een Egyptische naam, maar ook combinaties van Grieks en Latijn kwamen voor. Griekse afleidingen van Egyptische godheden waren voor mannen bij alle groepen het populairst. Vrouwen droegen dan weer het vaakst Egyptische afleidingen van Griekse namen.

Wat het sociale milieu betreft, kwamen de namen weliswaar voor in alle lagen van de samenleving, maar toch opmerkelijk meer bij de verschillende elitegroepen. Dit suggereert dat deze groepen niet zo “puur” Grieks waren als vaak wordt aangenomen. Bij de theofore Griekse afleidingen, die de absolute meerderheid van de namen uitmaken, zien we twee verschillende groepen godheden: enerzijds algemene Egyptische godheden die overall populair waren en anderzijds uitgesproken lokale godheden. Opvallend is dat het hierbij gaat om godheden die geen duidelijk Grieks equivalent kenden. Degenen die wel een Griekse tegenhanger hadden, bijvoorbeeld Thoth (geassimileerd met Hermes), vormden nooit de basis voor een afleiding.

De gegevens over de linguïstische context bevestigen het gangbare beeld van interculturele contacten in Grieks-Romeins Egypte. Hybride namen zijn immers het gevolg van zulke contacten en het feit dat ze vooral in de Romeinse periode voorkwamen, suggereert dat die contacten dan intenser waren. Ook de belangrijke rol van het Griekse element komt niet als een verrassing voor papyrologen. De religieuze factoren, en in het bijzonder de afwezigheid van bepaalde populaire Egyptische godheden, suggereren echter een nog breder multicultureel patroon. Het feit dat bijvoorbeeld Griekse afleidingen van Thoth niet geattesteerd zijn, zou erop kunnen wijzen dat namen met zijn Griekse tegenhanger Hermes ook devotie voor deze Egyptische godheid konden uitdrukken.